

**ÖDEMİŞ ŞEHRİNDE SUÇLARIN
COĞRAFİ ANALİZİ**

Fatih AKÇA

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Barış TAŞ

Haziran, 2014

Afyonkarahisar

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖDEMİŞ ŞEHRİNDE SUÇLARIN COĞRAFİ ANALİZİ

Hazırlayan
Fatih AKÇA

Danışman
Doç. Dr. Barış TAŞ

Afyonkarahisar 2014

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖDEMİŞ ŞEHRİNDE SUÇLARIN COĞRAFİ ANALİZİ

Hazırlayan
Fatih AKÇA

Danışman
Doç. Dr. Barış TAŞ

Afyonkarahisar 2014

Bu Tez Çalışması BAPK'ca Desteklenmiştir. Proje No: "12.SOS.BİL.05"

Yüksek Lisans olarak sunduğum “Ödemiş Şehrinde Suçların Coğrafî Analizi” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

19/06/2014

Adı SOYADI

Fatih AKÇA

İmza

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI

JÜRİ ÜYELERİ

İMZA

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Barış TAŞ

.....
Barış

Jüri Üyeleri : Doç. Dr. Nusret KOCA

.....
Nusret

: Doç. Dr. Kadir TEMURÇİN

.....
Kadir

Coğrafya Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Fatih AKÇA'nın "**Ödemiş Şehrinde Suçların Coğrafi Analizi**" başlıklı tezi, 19.06.2014 günü saat 14:00'te Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıda isim ve imzalan bulunan jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Selçuk AKÇAY
Sosyal Bilimler Enstitü Müdürü

ÖZET

ÖDEMİŞ ŞEHRİNDE SUÇLARIN COĞRAFİ ANALİZİ

Fatih AKÇA

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

COĞRAFYA ANABİLİM DALI

Haziran 2014

Danışman: Doç. Dr. Barış TAŞ

Suç insanlık tarihiyle yaşıt, geçmişten günümüze var olan yaşayan ve toplumla birlikte değişen bir olgudur. Suç konusunda birçok farklı bilim dalı, kendi disiplinlerine özgü suç olgusu üzerine çalışmalar yapmışlardır. Coğrafya bilimi suç, kendine özgü disiplin ve yöntemleriyle inceleyen bilim dallarından birisidir. Suç olayında coğrafi mekân önemlidir. Mekânda suçun meydana geldiği yer, sebep-sonuç ilişkisi ve dağılışı açısından coğrafyanın inceleme alanı içerisindedir. Bu çalışmada Ödemiş şehrinde işlenmiş suç türlerinin dağılışı, şehrin coğrafi özellikleriyle ilişkilendirilmeye çalışılmış ve şehrin coğrafi özelliklerinin suçlar üzerindeki etkileri değerlendirilmiştir.

Ödemiş İlçe Emniyet Müdürlüğünden gerekli izinler alınarak elde edilen 2007-2012 yılları arasını kapsayan veriler yardımıyla gerekli analizler yapılarak incelenmiştir. Ödemiş İlçe Emniyet Müdürlüğü sorumluluk alanı, şehir mücavir alanını kapsamaktadır. Emniyet Müdürlüğünden alınan günlük olay tutanakları ve verileri, tüm yıl baz alınarak toplanmıştır. Toplanan veriler, suç türleri ayırt edilerek, mahalle ve sokak bazlı noktasal dağılışı haritaları elde edilmiştir.

Bu çalışmayla, ele alınan sonuçların mekânın bazı coğrafi özellikleriyle ilişkili olarak dağılışı gösterdiği tespit edilmiştir. Şehrin, iklim, nüfus, yerleşme, ekonomik ve sosyo-kültürel özelliklerinin suç ve suç türlerinin dağılışında oldukça güçlü olduğu gözlemlenmiştir. Şehrin ticaret fonksiyonunun yüksek olması, detaylı pazar yeri çalışmasına gereksinim duyulmuştur. Bu bağlamda Ödemiş cumartesi pazarında işlenen suçlar ayrı bir bölüm olarak ele alınmıştır.

Türkiye’de suç coğrafyası çalışmaları oldukça kısıtlıdır, yapılan çalışmaların sayısının az olması veri elde etmenin güçlüğünden kaynaklanmaktadır. Benzer çalışmaların artması, bu çalışmalar için veri sağlanmasını arttıracak, daha detaylı kapsamlı çalışmalar yapılacaktır.

Anahtar kelimeler: Ödemiş şehri, suç, suç coğrafyası, suçların dağılışı, pazar yeri.

ABSTRACT

GEOGRAPHICAL ANALYSIS OF CRIMES COMMITTED IN ÖDEMiŞ CİTY

Fatih AKÇA

AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
THE INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT of GEOGRAPHY

June 2014

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Barış TAŞ

Crime is the same age as history of humanity and fact which lives from past to present and changes with the society. Lots of different diciplines of science did lots of works by their own deciplines about crime. The science of Geography is a kind of science which examines the crime by their own deciplined and method. Geographical area is very important for crime. The place where the crime is happened, the relationship between reason and result belongs to the crime scene investigation of Geography. In this work; the types of crime's distribution which occurred in Ödemiş is tried to be associated with the geographical features of city and geographical features of city are estimated of crimes.

The dates between 2007-2012 which got from Ödemiş Police Headquartes by taking permission are examined by analize. Security respansibility area contains the city improvement area. Datums and Daily events reports which are got from Police headquarters collected by taking into consideration of all the year with the datas, the maps are obtained the ward and streets pinpoint distribution by sperating the types af the crimes.

With this work, some results which are exaimed are distributed with the relationship of the geographical features of the area. City, climate, population, inveteracy, economic and socia-culturel features have great effect on crimes and crime types. City's high trade fuction causes the detailed work of marketplace. With this function the crimes of Ödemiş Marketplace are examined as a different part.

The studies of crime geography in Turkey are limited because of the difficulties to get the information. The increases of this kind of work can cause the increases of getting datas for these works and also can be worked more detailed and more comprehensive.

Key words: Ödemiş City (town), Crime, Crime Geography, Speration (disintegration) of Crime, Marketplace

ÖNSÖZ

Suç insanlık tarihiyle yaşıt, geçmişten günümüze var olan, yaşayan ve toplumla birlikte değişen bir olgudur. Günümüzde birçok kent sahip oldukları kentsel fonksiyonlardan kaynağını alarak hızla gelişmektedir. Hızlı bir şekilde gelişen kentler ile kentte yaşayan halk arasında bir dengesizlik oluşmuştur. Bu dengesizlik halkın, ekonomik ve sosyo-kültürel özellikleri nedeniyle artmış ve suçların ana kaynağını oluşturmuştur.

Mekân, coğrafya biliminin en önemli araştırma yaptığı alandır. Mekânda meydana gelen her türden olay, coğrafya biliminin inceleme ve araştırma konusudur. Günümüzde en büyük mekânsal ürünleri şehirler oluşturmaktadır. Bu nedenle şehirde meydan gelen suç olayları, coğrafya biliminin inceleme alanı içerisinde dir.

Bu çalışma ile Ödemiş şehrindeki suçların yoğunlaştığı alanları tespit etmek ve dağılışlarını incelemektir. Gerekli önerilerde bulunmak ve yetkili kişiler ile paylaşmaktır.

“Ödemiş Şehrinde Suçların Coğrafi Analizi” başlıklı çalışmamızda şehrin sahip olduğu coğrafi faktörler ile suç arasındaki ilişkiyi göz önünde alarak suçun mekânsal ve zamansal dağılımını incelenmiştir.

Lisans dönemim ve yüksek lisansım boyunca her zaman yanımda olan, tez konusu seçimimde ve çalışmamın her aşamasında değerli fikir ve yorumlarını ile bana yol gösterici olan, tez danışmanım saygıdeğer hocam Doç. Dr. Barış TAŞ’a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmamda verilere ulaşmada yardımcı olan Ödemiş İlçe Emniyet Müdürlüğüne ve polis memuru Adnan ASLANHAN’a ve Ceyhun SAYGIN’a teşekkür ederim. Çalışmamda, Ödemiş ile ilgili bilgileri bulmamda yardımcı olan Ödemiş Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü çalışanı Kenan EMET’e teşekkür ederim.

Ödemiş şehrinde suçların dağılışını, harita üzerine aktarmamda yardımcı olan, arkadaşım Güney ORTAÇ’a ve suç coğrafyası alanında çalışma yapan Pervin AKSAK’a, bilgilerini ve tecrübelerini benimle paylaştığı için teşekkür ederim.

2013 yılında vefat eden değerli hocam Prof. Dr. Özer YILMAZ'a, tüm bölüm hocalarıma ve benimle birlikte yüksek lisansını sürdüren arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Benden sevgi ve emeklerini esirgemeyen, her kararında yanımda olan babam Şükrü AKÇA ve annem Ülker AKÇA'ya, yardımlarını benden esirgemeyen kuzenim Arş. Gör. Hakan AKÇA'ya ve teknik ve donanım olarak yardımlarını sunan Murat DAMAR'a teşekkürü borç bilirim.

Fatih AKÇA

Haziran/İzmir-2014

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ	i
TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii
HARİTALARIN LİSTESİ	xvi
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ	xix
KISALTMALAR DİZİNİ	xx
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ÖDEMİŞ İLÇESİNİN GENEL COĞRAFİ ÖZELLİKLERİ

1. FİZİKİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ	7
1.1. ÖDEMİŞ ŞEHİRİ VE YAKIN ÇEVRESİNİN JEOLojİK YAPISI	10
1.2. ÖDEMİŞ İLÇESİ VE YAKIN ÇEVRESİNİN JEOMORFOLOJİK YAPISI	12
1.2.1. Yüksek Dağlık Alanlar.....	12
1.2.2. Alçak Ovalık Alanlar	13
1.3. ÖDEMİŞ İLÇESİ VE YAKIN ÇEVRESİNİN İKLİM ÖZELLİKLERİ.....	15
1.4. ÖDEMİŞ İLÇESİNİN HİDROGRAFİK ÖZELLİKLERİ.....	17
1.5. ÖDEMİŞ İLÇESİ VE ÇEVRESİNİN BİTKİ ÖRTÜSÜ	18

1.6. ÖDEMİŞ İLÇESİ VE ÇEVRESİNİN TOPRAK ÖZELLİKLERİ	19
2. ÖDEMİŞ İLÇESİ'NİN BEŞERİ VE EKONOMİK COĞRAFYA	
ÖZELLİKLERİ.....	22
2.1. NÜFUS ÖZELLİKLERİ	22
2.2. YERLEŞME ÖZELLİKLERİ	27
2.3. EKONOMİK ÖZELLİKLERİ	39
2.3.1. Tarımsal Faaliyetler	39
2.3.2. Hayvancılık Faaliyetleri.....	42
2.3.3. Sanayi Faaliyetleri.....	45
2.3.4. Ulaşım Faaliyetleri	50

İKİNCİ BÖLÜM SUÇ VE COĞRAFYA İLİŞKİLERİ

1. SUÇ KAVRAMI.....	54
2. COĞRAFYA BİLİMİ VE SUÇ	56
3. COĞRAFİ BİLGİ SİSTEMLERİNİN SUÇ COĞRAFYASINDA KULLANIMI.....	58
4. SUÇLARIN SINIFLANDIRILMASI.....	61

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM ÖDEMİŞ ŞEHRİNİN BAZI COĞRAFİ ÖZELLİKLERİNİN SUÇA ETKİSİ

1. KONUMUN SUÇA ETKİSİ	64
2. İKLİM VE İKLİM ELEMANLARININ SUÇA ETKİSİ	65
3. NÜFUS ÖZELLİKLERİNİN SUÇA ETKİSİ	70
4. YERLEŞME ÖZELLİKLERİNİN SUÇA ETKİSİ	72

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ÖDEMİŞ ŞEHRİNDE SUÇLARIN ANALİZİ

1. ÖDEMİŞ ŞEHRİNDE KARAKOL SORUMLULUK ALANLARI	79
2. ÖDEMİŞ ŞEHRİNDE SUÇLARIN DAĞILIŞI	80
2.1. ŞAHSA KARŞI İŞLENEN SUÇLAR	84
2.1.1. Öldürme Olayları	84
2.1.2. Yaralama Olayları.....	85
2.1.2.1. Kasten Yaralama	85
2.1.2.2. İhmal ve Kazaen Yaralama	88
2.1.2.3. Darp Olayları	90
2.1.2.4. Yaralamalı Trafik Kazası Olayları	91
2.1.3. Genel Adap ve Aile Nizamı ile Şahıs Hürriyeti Aleyhinde Suçlar .	93
2.1.4. Şahsa Karşı İşlenen Diğer Suçlar	102
2.2. MALA KARŞI İŞLENEN SUÇLAR.....	110
2.2.1. Hırsızlık Suçları.....	110
2.2.1.1. Evden Hırsızlık	110
2.2.1.2. İş Yerinden Hırsızlık	112
2.2.1.3. Oto Hırsızlığı	114
2.2.1.4. Otodan Hırsızlık	115
2.2.1.5. Yankesicilik Suçları.....	117
2.2.1.6. Kaldırımcılık Suçları	118
2.2.1.7. Motosiklet Hırsızlığı.....	120
2.2.1.8. Diğer Hırsızlık Suçları.....	122
2.2.2. Gasp ve Yağma Suçları.....	124
2.2.3. Yangın Olayları	125
2.2.4. Dolandırıcılık Suçları.....	127
2.2.5. Mala Karşı İşlenen Diğer Suçlar.....	129
2.2.4.1. Mala Zarar Verme (Izrar)	129
2.2.4.2. Maddi Hasarlı Trafik Kazaları.....	131
2.2.4.3. Mala Karşı İşlenen Tasnif Dışı Suçlar.....	133

BEŞİNCİ BÖLÜM
PAZAR YERİ SUÇ İLİŞKİLERİ

1. ÖDEMİŞ CUMARTESİ PAZARI VE SUÇ İLİŞKİLERİ.....	136
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	148
KAYNAKÇA	150

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. 1831 yılında yapılan Ödemiş ve çevresindeki yerleşimlerin nüfus sayımı sonuçları.....	23
Tablo 2. 1910 (1326) yılı Aydın Vilayeti Salnamesinde Ödemiş Kasaba ve Kaza Nüfusları.	23
Tablo 3. Ödemiş Şehir nüfusunun gelişimi.	24
Tablo 4. Ödemiş İlçesinde 2013 yılı tarım alanlarının dağılışı.	40
Tablo 5. Ödemiş İlçesinde 2013 yılı ürün cinsleri, üretim alanı ve toplam üretim miktarı.	42
Tablo 6. Ödemiş İlçesinde yıllara göre silajlık mısır üretimi ve büyükbaş hayvan sayıları.....	45
Tablo 7. Ödemiş şehrinde imalat sanayi üretimi yapan tesislerin sayısı.	49
Tablo 8. Ödemiş şehrinde 6 yıllık dönemde toplam aylık suçlar.	67
Tablo 9. Ödemiş'te mahalle nüfusları ve 2012 suçlarının mahallelere göre dağılımı.	71
Tablo 10. İzmir dış ilçelerinin suç dağılımları.	76
Tablo 11. İzmir'in dış ilçelerinin nüfus özellikleri.	77
Tablo 12. Ödemiş şehrinde karakolların sorumlu olduğu mahalleler.	79
Tablo 13. Ödemiş şehrinde polis karakollarının suç sayıları.	79
Tablo 14. Ödemiş şehrinde suçların dağılışı.	81
Tablo 15. 2012 yılı Ödemiş şehrinde işlenen suçların mahallelere göre dağılışı.....	82
Tablo 16. 2012 yılı Ödemiş şehrinde işlenen suçların aylara göre dağılışı.....	83
Tablo 17. Ödemiş'te cumartesi günü otobüs, minibüs ve rayotobüs ile taşınan yolcu sayıları.....	138
Tablo 18. Ödemiş'te günlere göre işlenen suçlar.	139
Tablo 19. Ödemiş'te pazar yerlerinde işlenen suçlar.....	140

Tablo 20. Ödemiş Cumartesi Pazarının esnaf ve fonksiyonel dağılımı.	140
Tablo 21. Cumartesi pazarında 2010 yılı işlene suçlar.....	144
Tablo 22. Cumartesi pazarında 2011 yılı işlenen suçlar.....	145
Tablo 23. Cumartesi pazarında 2012 yılı işlenen suçlar.....	146

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Küçük Menderes Ovasının jeolojik zaman cetveli	11
Şekil 2. Ödemiş İlçesinde aylık ortalama yağış miktarı, 1975-2006.	15
Şekil 3. Ödemiş İlçesinde aylık ortalama sıcaklık değerlerinin dağılışı, 1975-2006.	16
Şekil 4.Ödemiş İlçesinde aylık ortalama maximum ve minimum sıcaklık değerleri (1975-2006).....	16
Şekil 5. Ödemiş İlçesinin rüzgârgülü ve hakim rüzgar yönleri (1975-2006)..	17
Şekil 6. Ödemiş İlçesinde nüfusunun gelişimi.....	24
Şekil 7. Ödemiş İlçesinde 2013 yılı tarımsal alan dağılımı.	40
Şekil 8. Ödemiş şehir alanı içerisindeki tarım alanlarının dağılışı.	41
Şekil 9. Suç Analizi ve CBS Katmanları	60
Şekil 10. Ödemiş şehrinde 2012 yılı mala karşı işlenen suçların aylık dağılımı.	67
Şekil 11. Ödemiş şehrinde 2012 yılı şahsa karşı işlenen suçların dağılımı.	68
Şekil 12. Ödemiş şehrinde 2012 yılı işlenen suçlar ile ortalama aylık sıcaklık ilişkisi.	68
Şekil 13. Ödemiş şehrinde 2012 yılı işlenen suçlar ile ortalama bağıl nem ilişkisi. .	69
Şekil 14. Ödemiş şehrinde 2012 yılı işlenen suçlar ile ortalama yağış miktarı ilişkisi.	70
Şekil 15. İzmir ilçe merkezlerinde suçların dağılımı.	76
Şekil 16. 2012 yılı kasten yaralama olaylarının mahallelere göre dağılımı.....	86
Şekil 17. 2012 yılı kasten yaralama olaylarının aylık dağılımı.	86
Şekil 18. 2012 yılı ihmal ve kazaen yaralama olayları mahallelere göre dağılımı. ...	88
Şekil 19. 2012 yılı ihmal ve kazaen yaralama olayları aylara göre dağılımı.	89
Şekil 20. 2012 yılı darp olayları mahallelere göre dağılımı.....	90
Şekil 21. 2012 darp olaylarının aylık dağılımı.	91
Şekil 22. 2012 yılı mahallelere göre yaralamalı trafik kazası olayları.	92

Şekil 23. 2012 yılı yaralamalı trafik kazalarının aylık dağılımı.	92
Şekil 24. 2012 yılı intihar ve intihara teşebbüs olaylarının mahallelere göre dağılımı.	97
Şekil 25. 2012 yılı intihar ve intihara teşebbüs olaylarının aylara göre dağılımı.	97
Şekil 26. 2012 yılı aile fertlerine kötü muamele olaylarının mahallelere göre dağılımı.	99
Şekil 27. 2012 yılı aile fertlerine kötü muamele olaylarının aylara göre dağılımı. ...	99
Şekil 28. 2012 yılı tehdit olaylarının mahallelere göre dağılımı.	101
Şekil 29. 2012 yılı tehdit olaylarının aylara göre dağılımı.	101
Şekil 30. 2012 yılı narkotik olaylarının mahallelere göre dağılımı.	103
Şekil 31. 2012 yılı narkotik olaylarının aylara göre dağılımı.	103
Şekil 32. 2012 yılı iş kazası olaylarının mahallelere göre dağılımı.	104
Şekil 33. 2012 yılı iş kazası olaylarının aylara göre dağılımı.	105
Şekil 34. 2012 yılı mali şube olaylarının mahallere göre dağılımı.	106
Şekil 35. 2012 yılı mali şube olaylarının aylara göre dağılımı.	106
Şekil 36. 2012 yılı 6136 numaralı kanuna muhalefet olaylarının mahallelere göre dağılımı.	108
Şekil 37. 2012 yılı 6136 numaralı kanuna muhalefet olaylarının aylara göre dağılımı.	108
Şekil 38. 2012 yılı evden hırsızlık olaylarının mahallere göre dağılımı.	111
Şekil 39. 2012 yılı evden hırsızlık olaylarının aylara göre dağılımı.	111
Şekil 40. 2012 yılı iş yerinde hırsızlık olaylarının mahallelere göre dağılımı.	113
Şekil 41. 2012 yılı iş yerinde hırsızlık olaylarının mahallelere göre dağılımı.	113
Şekil 42. 2012 yılı otodan hırsızlık olaylarının mahallelere göre dağılımı.	115
Şekil 43. 2012 yılı otodan hırsızlık olaylarının aylara göre dağılımı.	116
Şekil 44. 2012 yılı yankesicilik olaylarının mahallelere göre dağılımı.	117

Şekil 45. 2012 yılı yankesicilik olaylarının aylara göre dağılımı.	117
Şekil 46. 2012 yılı kaldırıcılık olaylarının mahallelere göre dağılımı.	119
Şekil 47. 2012 yılı kaldırıcılık olaylarının aylara göre dağılımı.	119
Şekil 48. 2012 yılı motosiklet hırsızlığının mahallelere göre dağılımı.	121
Şekil 49. 2012 yılı motosiklet hırsızlığının aylara göre dağılımı.	121
Şekil 50. 2012 yılı diğer hırsızlık olaylarının mahallelere göre dağılımı.	123
Şekil 51. 2012 yılı diğer hırsızlık olaylarının aylara göre dağılımı.	123
Şekil 52. 2012 yılı gasp ve yağma olaylarının mahallelere göre dağılımı.	124
Şekil 53. 2012 yılı yangın olaylarının aylara göre dağılımı.	126
Şekil 54. 2012 yılı dolandırıcılık olaylarının mahallelere göre dağılımı.	127
Şekil 55. 2012 yılı dolandırıcılık olaylarının aylara göre dağılımı.	128
Şekil 56. 2012 yılı mala zarar verme (ızzar) olaylarının mahallere göre dağılışı. ...	129
Şekil 57. 2012 yılı mala zarar verme (ızzar) olaylarının aylara göre dağılışı.	130
Şekil 58. 2012 yılı maddi hasarlı trafik kazalarının mahallelere göre dağılımı.	131
Şekil 59. 2012 yılı maddi hasarlı trafik kazalarının aylara göre dağılımı.	132
Şekil 60. 2012 yılı mala karşı tasnif dışı suçların mahallelere göre dağılımı.	133
Şekil 61. 2012 yılı mala karşı tasnif dışı suçların aylara göre dağılımı.	134
Şekil 62. Ödemiş Cumartesi Pazarında işlenen suçların saatlere göre dağılımı.	143

HARİTALARIN LİSTESİ

Harita 1. Ödemiş İlçesinin lokasyon haritası.	7
Harita 2. Ödemiş ilçesi ve yakın çevresinin fiziki haritası.	9
Harita 3. Küçük Menderes Ovasının jeoloji haritası	11
Harita 4. Ödemiş ve yakın çevresinin yer şekilleri.	14
Harita 5. Ödemiş ve yakın çevresinin toprak haritası.	20
Harita 6. 1922 Yılında elle çizilmiş Ödemiş kent planı.	33
Harita 7. Küçük Menderes Ovası ve yakın çevresinin ulaşım haritası.	53
Harita 8. Ödemiş şehri nüfus haritası.	72
Harita 9. Ödemiş şehrinin kentsel gelişimi.	73
Harita 10. Ödemiş şehrinin kentsel fonksiyon haritası.	74
Harita 11. Ödemiş şehrinin kentsel fonksiyonları ve suçların dağılışı haritası.	74
Harita 12. İzmir ilçe merkezlerinin toplam suç oranlarına göre dağılımı.	78
Harita 13. Ödemiş şehrinde polis karakollarının sorumlu olduğu mahalleler.	80
Harita 14. Ödemiş şehrinde öldürme olayları.	84
Harita 15. Ödemiş şehrinde kasten yaralama suçlarının dağılışı.	87
Harita 16. Ödemiş şehrinde yaralama ihmal ve kazaen olayları.	89
Harita 17. Ödemiş şehrinde darp olayları.	91
Harita 18. Ödemiş şehrinde yaralamalı trafik kazaları	93
Harita 19. Ödemiş şehrinde kumar oynama/oynatma suçları.	94
Harita 20. Ödemiş şehrinde hakaret ve sövme olayları.	95
Harita 21. Ödemiş şehrinde kız-kadın ve çocuk kaçırma olayları.	95
Harita 22. Ödemiş şehrinde evlenme vaadiyle kızlık bozma ve ırza geçme olayları.	96
Harita 23. Ödemiş şehrinde intihar ve intihara teşebbüs olayları.	98

Harita 24. Ödemiş şehrinde aile fertlerine kötü muamele olayları.	100
Harita 25. Ödemiş şehrinde tehdit olayları.	102
Harita 26. Ödemiş şehrinde narkotik olayları.	104
Harita 27. Ödemiş şehrinde iş kazaları.	105
Harita 28. Ödemiş şehrinde mali şube olayları.	107
Harita 29. Ödemiş şehrinde 6136 sayılı kanuna muhalefet olaylarının dağılışı.	109
Harita 30. Ödemiş şehrinde cana karşı tasnif dışı suçlar.	109
Harita 31. Ödemiş şehrinde evden hırsızlık olayları.	112
Harita 32. Ödemiş şehrinde iş yerinden hırsızlık olayları.	114
Harita 33. Ödemiş şehrinde oto hırsızlığı olayları.	115
Harita 34. Ödemiş şehrinde otodan hırsızlık suçları.	116
Harita 35. Ödemiş şehrinde yankesicilik olayları.	118
Harita 36. Ödemiş şehrinde kaldırımcılık suçu olayları.	120
Harita 37. Ödemiş şehrinde motosiklet hırsızlığı olayları.	122
Harita 38. Ödemiş şehrinde diğer hırsızlık olayları.	124
Harita 39. Ödemiş şehrinde gasp ve yağma olayları.	125
Harita 40. Ödemiş şehrinde yangın olayları.	126
Harita 41. Ödemiş şehrinde dolandırıcılık suçları.	128
Harita 42. Ödemiş şehrinde mala zarar verme olayları.	130
Harita 43. Ödemiş şehrinde maddi hasarlı trafik kazaları.	132
Harita 44. Ödemiş şehrinde mala karşı işlenen tasnif dışı suçlar.	134
Harita 45. Ödemiş Cumartesi Pazarı yerleşim planı.	137
Harita 46. Ödemiş şehrinde cumartesi günü işlenen suçlar.	139
Harita 47. Cumartesi pazarı esnaf yoğunluk haritası.	141
Harita 48. 2010 yılında pazar yerinde işlenen suçlar.	144

Harita 49. 2011 yılında pazar yerinde işlenen suçlar.....	145
Harita 50. 2012 yılında pazar yerinde işlenen suçlar.....	146

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Foto 1. Belevi Boğazı ve çevresi.	8
Foto 2. Küçük Menderes Nehri ve çevresindeki tarım alanları.	18
Foto 3. Subatan yolu üzerindeki garigler.	19
Foto 4. Ödemiş Gereli Köyü verimli alüvyal topraklar ve patates ekimi.	21
Foto 5. Ödemiş şehri sanayi alanları ve konut alanlarının bir bölümü.	28
Foto 6. Ödemiş Cumhuriyet Meydanı ve gerisinde Türk Hava Kurumu ve Teyyare Parkı.	36
Foto 7. Ödemiş Zafer Mahallesi yeni yapılaşmalar.	38
Foto 8. Ödemiş Ahrandı rekreasyon alanı, Zafer Mahallesi ve Süleyman Demirel Mahallesi, Kuzey yönlü yapılaşma hareketleri.	39
Foto 9. Ödemiş'te etrafi açık, üzeri örtülü hayvan besihanesi.	43
Foto 10. Ödemiş Küçük Sanayi Sitesi ve geride Emmioğlu ve Umurbey Mahelleri.	48
Foto 11. Ödemiş Anafartalar Mahallesi, Salıpazarı.	138
Foto 12. Ödemiş Hürriyet Caddesi, Meyve Sebze ve Gıda Pazarı.	141
Foto 13. Ödemiş Dr. Mustafabey Caddesi, Köylü Üretici Pazarı.	142
Foto 14. Ödemiş Ulus Meydanı, Konfeksiyon, Manifatura ve Tuhafiye Pazarı.	142

KISALTMALAR DİZİNİ

- ADNKS : Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
- CBS : Coğrafi Bilgi Sistemleri
- DİE : Devlet İstatistik Enstitüsü
- DMİ : Devlet Meteoroloji İstasyonu
- EGM : Emniyet Genel Müdürlüğü
- İGTHM : İzmir Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
- ÖGTHM: Ödemiş Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
- ÖİEGM : Ödemiş İlçe Emniyet Müdürlüğü
- ÖYKAM: Ödemiş Yıldız Kent Arşiv Müzesi
- TÜİK : Türkiye İstatistik Kurumu

GİRİŞ

Suç geçmişten günümüze var olan, toplumla birlikte değişen ve yaşayan bir olgudur. Her toplumun kendi değer ve yargılarını oluşturan sosyo-kültürel baskı ve kontrol mekanizması vardır. Bu baskı ve kontrol mekanizması her toplumda var olan kanun koyucu tarafından gerçekleştirilmiş ceza yaptırımını uygulanmıştır. Toplumların yaşayan bir olgu olması, toplumu oluşturan bireylerin sürekli değişmesine neden olmuştur. Toplumun değişmesi ve bireylerin değişimi birbirlerinden farklıdır. Toplumdaki değişmelerin hızı ile bireylerin değişme hızı her zaman aynı değildir ve bireyler değişen koşullara her zaman ayak uyduramazlar. Bazen de tam tersine bireyler toplumun genelinden önce gelişebilirler ve değişebilirler. Aradaki dengesizlik çeşitli sorunların kaynağını oluşturur. Bu sorunların en önemlilerinden biri de suç olgusudur (Sargın ve Temurçin, 2011).

Günümüzde birçok bilim dalı (kriminoloji, hukuk, sosyoloji, coğrafya, ekonomi, antropoloji, şehir planlama, mimari vb.) tarafından incelenen suç kavramı, gittikçe kalabalıklaşan ve karmaşıklaşan dünyada daha önemli bir hal almıştır (Sargın ve Temurçin, 2011).

İnsan-mekân ilişkisi, coğrafya biliminin çalışma alanı içerisinde yer almaktadır. Bu bağlamda coğrafya, suçların işlendiği yer ve yerin suça etkisini incelemektedir. Suç olayında coğrafi mekân önemlidir. Suç coğrafyası suçun ve suçluluğun mekâna bağlı açıklamasını yapan, beşeri coğrafyanın gelişen bir parçasıdır. Suç coğrafyasının dört ayrı boyutu vardır. Bunlar yasa, suçlu, mağdur ve yerdir. Yer, zaman ve mekân üç boyutun etkileştiği ve suçun meydana geldiği bir lokasyondur (Aliagaoglu, 2007:2).

Suç evrensel bir olgudur. Toplumların tarihsel gelişim süreci incelendiğinde, her tür sosyal yapıda suçun her zaman var olduğu görülür. Evrenselliğinin yanında suçun bir başka niteliği de göreceli oluşudur. Suçu oluşturan fiiller toplumdan topluma ve zaman içerisinde değişiklik gösterebilirler. Ülkemizde Türk Ceza Kanunu'na göre suç olarak kabul edilen bir olay, başka bir toplumda suç teşkil etmeyebilir (Dönmezer, 1994).

Pazarlar, Türkiye'de geçmişten günümüze üreticiyle tüketicinin bir araya geldiği, üreticinin ürünlerini kısa ve kolay yoldan tüketiciye sunduğu geleneksel

alışveriş mekânlarıdır. Pazar yerlerinin biçim ve fonksiyonlarında izlenen farklılıklar, bulunduğu çevrenin iklimi, yeryüzü şekilleri, nüfus büyüklüğü, satın alma gücü, sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi, kentsel gelişme özellikleri vb. pek çok faktörle yakından ilişkilidir (Koday ve Çelikoğlu, 2011). Ödemiş Cumartesi Pazarı kuruluş tarihi olarak oldukça eskiye dayanan haftalık pazarların (periyodik pazar) en güzel örneklerinden birisidir. Ödemiş pazarı, Küçük Menderes havzasındaki en önemli pazarların başında gelmektedir. Pazar yerleri potansiyel suç mekânlarıdır ve burada işlenen suçların mekânla ilişkisi bulunmaktadır.

“Ödemiş Şehrinde Suçların Coğrafi Analizi” başlıklı çalışmanın temel amacı Ödemiş şehrinde Ödemiş İlçe Emniyet Müdürlüğü sorumluluk sahasında işlenen suçların coğrafi dağılışını tespit edip, analiz ederek, elde edilen sonuçlara göre suçların önlenmesi ve azaltılması için gerekli tedbirleri belirlemektir. Bu çalışma, Ödemiş şehrinde suçun temel nedeninin anlaşılmasını ve bölgenin suç coğrafyasını tespit etmeyi hedeflemekte ve elde edilen bulguların ışığı altında suç oranının azaltılması için öneriler sunmaktadır.

Çalışma 5 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, Ödemiş ilçesinin coğrafi özellikleri anlatılmıştır. İkinci bölümde, suç kavramı ele alınarak, geçmişte yapılan çalışmalara ve bazı coğrafi özelliklerin suç coğrafyası ilişkisine, coğrafi bilgi sistemlerinin suç coğrafyasında kullanımına değinilmiştir. Üçüncü bölümde, Ödemiş şehrinin bazı coğrafi özelliklerinin suça etkisi, zaman, dağılış ve mekânsal analizler tespit edilmeye çalışılmıştır. Dördüncü bölümde, şehirdeki suç türlerinin dağılışı, oranları, zaman ve mekân özellikleri dâhil edilerek detaylı olarak incelenmiştir. Beşinci bölümde, şehirdeki ticaret fonksiyonunun önemli bir gelir kaynağı olması sebebiyle, Ödemiş cumartesi pazarının fonksiyon özelliklerine ve Pazar yerinde işlenen suçların dağılışına yer verilmiştir.

Türkiye’de Sosyal Bilimler alanında yapılan çalışmalarda veri gereksinimi oldukça önemlidir. Çalışmaların temelini oluşturan veriler, birçok kurum ve kuruluştan elde edilmektedir. “Ödemiş Şehrinde Suçların Coğrafi Analizi” başlıklı çalışmamızda birçok kurumdan veri talebinde bulunulmuştur.

Çalışma sırasında veri talebi iletilen kurumlar aşağıdaki gibidir:

İzmir İl Emniyet Müdürlüğü,

Ödemiş İlçe Emniyet Müdürlüğü,

Türkiye İstatistik Kurumu,

Ödemiş Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü,

Ödemiş Belediyesi,

Ödemiş Kaymakamlığı,

Ödemiş Nüfus Müdürlüğü,

Ödemiş Ticaret Odası,

Ödemiş Yıldız Kent Arşiv Müzesi’dir.

Çalışma alanı kapsamında suç verilerinin tamamı istatistiksel analizlerin yapıldığı, Ödemiş İlçe Emniyet Müdürlüğü bünyesindeki, Asayiş Bürosundan alınmıştır. Çalışmaya 2011 yılında başlandı fakat yıllık suç verileri için 2011 yılının tamamlanması beklenildi. Aradan bir yıl geçmesi üzerine 2012 verileri alınmış, düzenlenmiş yeni haritalar oluşturulmuştur. Geçmişteki suçlar ile karşılaştırmak için 2007 yılı verileri bilgisayar ortamında, 1980-2006 yılları toplam suç rakamları basılı olarak alınmıştır. Verilerin analiz edilmesi ve haritalandırılması oldukça uzun zaman alması nedeniyle 2013 yılı verileri alınmamıştır. Çalışmada suçların gerçekleştiği adreslerin haritalara aktarılması sağlanarak noktasal dağılışı ve yoğunluk haritaları elde edilmiştir. Ayrıca suçların aylara, günlere, gün içindeki saat aralıklarına göre dağılışı ile sıcaklık ilişkileri de incelenmiştir. Elde edilen bulgular kentteki suç olaylarının mahalleler ölçeğindeki dağılışı ile mahallelerin fonksiyonel özellikleri arasında yakın ilişkiyi göstermektedir.

2011 yılı suç verileri Ödemiş İlçe Emniyet Müdürlüğünden “SAM” adı verilen istatistiksel suç verilerinin aktarıldığı programdan alınmıştır. 2012 yılında

alınan verilerin tamamı “Mukaat Otamasyon” adı verilen İzmir Emniyet Müdürlüğü’nün yerel ağ olarak kullandıkları programdan Microsoft Excel verisi olarak alınmıştır. Tüm Türkiye’de daha başarılı istatistiksel veri sağlamak amacıyla Emniyet Müdürlüğü “Ekip Projesi” adı verilen programa geçileceğini belirtmiştir.

Ödemiş İmar Müdürlüğünden “Netcat” verisi olarak alınan sayısal imar planı PDF formatında alınıp, GPS ile şehrin belirli noktalarından koordinat alınmış, sayısal harita ARC GİS 10.1 programına aktarılmış, koordinat noktaları girilmiş ölçekli hale getirilmiştir. Mahalle sınırları çizgi (line) halinde gösterildiği için mahalleler alan (polygon) olarak tekrar çizilmiştir. Mahalle sınırları içerisine suçların işlendiği cadde ve yollar, katman olarak çizilmiştir. Suçlar işlendiği yerin adres bilgileri baz alınarak cadde ve sokak üzerine nokta olarak girilmiştir. Ancak program Türkçe karakterleri tanımadığından Türkçe karakter içeren yer isimlerinin doğru olarak gösterilmesinde sıkıntılar oluşmuştur. Cadde ve Sokak isimleri programın tanınması amacıyla İngilizce karakterler kullanılarak tekrardan isimlendirilmiştir.

Pazar yeri haritaları için Ödemiş Zabıta Müdürlüğünden pazar yeri sınırları ve Pazar yerinde esnaf sayıları alınmıştır. ARC GİS 10.1 programı kullanılarak uydu görüntüsü üzerine pazar yeri sınırları, alan olarak çizilmiş üzerine pazar yerinin kurulduğu cadde ve sokaklara, suç noktaları girilmiştir. Pazar yeri üzerine girilen noktalar suç türlerine göre ayrı ayrı semboloji kullanılarak ayırt edilmesi sağlanmıştır.

Suç, etkisi çok geniş alana yayılan bir kavramdır. Bu durumun aksine suç, araştırma ve verileri elde etme zorluğu nedeniyle çoğunlukla sınırlı alanlarda çalışma konusu olabilmıştır. Bu durumun nedenlerinden kısaca bahsedilecek olursa: verilere ulaşmada kurumsal gizlilik ilkesi, insanların özel hayatının sınırları içine girme olasılığı göz önüne alınmaktadır, bu nedenle veri elde etme hem araştırmacı hem de kurumların bu verilere zaman ayırıp hazırlaması yönünden büyük zorluk yaratmaktadır (Aksak, 2009:15).

Ödemiş ilçe merkezindeki suç verilerine ulaşabilmek için birçok izin ve görüşmelerde bulunulmuştur. Ödemiş İlçe Emniyet Müdürlüğü gerekli izin için Ödemiş Kaymakamlığına yönlendirmiş, Kaymakamlık izni ile veriler alınabilmıştır.

Ödemiş şehrinin düz bir alanda kurulması nedeniyle, şehir fotoğrafları için cami minareleri tercih edilmiştir. Minarelere çıkabilmek için Ödemiş Müftülüğünden izin alınmıştır.

Çalışma alanı kapsamı olarak Ödemiş İlçe Emniyet Müdürlüğü sorumluk alanı olan kent merkezindeki mahallelerdir. Çalışma Ödemiş ilçesinin tamamına yayılmamıştır. Kent merkezi dışındaki alan Jandarma sorumluluk bölgesidir. Jandarma sorumluluk bölgesinde işlenen suçlar, günlük suç tutanakları şeklinde yer almakta ve istatistiksel olarak suç türlerine göre sınıflandırılmamaktadır. Jandarma sorumluk bölesindeki suçlar, tutanak halinde olduğu için özel hayatın gizliliğine girmektedir ve kurumsal gizlilik nedeniyle gerekli izinler alınamamıştır.

İzmir İl Emniyet Müdürlüğü, suç istatistiklerinin bulunduğu Mukaat Otomasyon programında istatistiksel olarak, suç türleri, suçun işlendiği yer ve açık adresi, suçun işlendiği tarih (yıllık, aylık, günlük ve saat) yer almaktadır. Müştekiilerin isim, adres ve diğer kimlik bilgileri özel hayatın gizliliği nedeniyle paylaşılmamıştır. Ayrıca programda müşterikilerin eğitim, meslek bilgileri Ödemiş Emniyet Müdürlüğünün izni dâhilinde yer almamaktadır. Bu nedenle müşterikilerin detaylı olarak yaş, cinsiyet, eğitim ve meslek bilgileri kısımlarına ait istatistik yapılmamıştır.

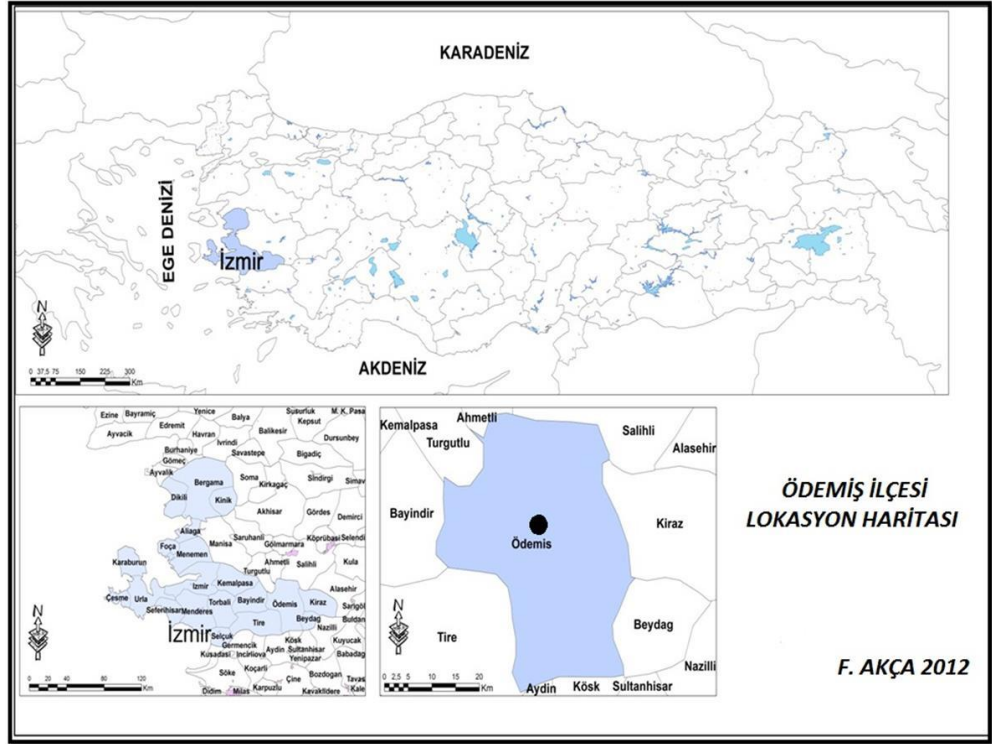
BİRİNCİ BÖLÜM

ÖDEMiŞ İLÇESİNİN GENEL COĞRAFİ ÖZELLİKLERİ

Ödemiş, İzmir İline bağlı ve ilin Güneydoğusunda Küçük Menderes Ovası içerisinde bulunan bir ilçesidir. Ödemiş'in İzmir'e uzaklığı 110 km'dir.

Yerleşim merkezi olarak tarihi M.Ö. 3000 yıllarına kadar dayanmaktadır. Ödemiş ilçesinin içerisinde bulunduğu bölge tarih boyunca birçok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. Kurtuluş Savaşı ile Ödemiş'in Yunan işgalinden kurtuluşu 3 Eylül 1922 tarihidir. Ödemiş Osmanlı Döneminde kaza statüsünde olan şehirdir, Cumhuriyet döneminde ilçe ünvanı almıştır. İlçe Cumhuriyetin ilanından sonra hızlı bir gelişme göstermiş şu an itibariyle nüfusu, ekonomik ve sosyal yapısı, hizmetler sektörü, tarım ve tarımsal sanayi sektörlerinin geldikleri konum itibariyle il olamaya aday olan ilçelerin başında gelmektedir.

Ödemiş'in Doğusunda Kiraz, Güneydoğusunda Beydağ, Batısında Tire ve Bayındır ilçeleri, Kuzeyinde Manisa İline bağlı Salihli ve Turgutlu ilçeleri, Güneyinde Aydın İlinin Merkez, Sultanhisar ve Nazilli İlçeleri bulunmaktadır (Harita 1). Deniz seviyesinden ortalama yüksekliği 123 m'dir.

Harita 1. Ödemiş İlçesinin lokasyon haritası.

1. FİZİKİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ

Ödemiş ilçesi Küçük Menderes Ovası'nın yukarı bölümünde Bozdağlar'ın güney eteklerinde yer almaktadır. Küçük Menderes Ovasının kuzeyinde doğu-batı yönünde yaklaşık 170 km. uzanan Bozdağlar, Birgi Beldesi'nin kuzeyinde 2159 m. yüksekliğe ulaşmaktadır. Ovanın güneyinde ise en yüksek noktası 1831 m. olan Aydın Dağları yer almaktadır (Vardar, 2010a:6). Kuzeyindeki Bozdağlar üzerinde, Ödemiş ilçe sınırları içerisinde yer alan yaylalar; Gölcük, Subatan, Kemer, Büyük Çavdar, Küçük Çavdar, Gündalan, Horzum, Ayvacık, Artıcak, Çamyayla, Başova, Kemer ve Yılanlı'dır. Güneyindeki Aydın Dağlarında; Mendegüme, Ovacık, Hamam köy yaylaları vardır.

Küçük Menderes Ovası, Batı Anadolu'da, Aydın Dağları ve Bozdağlar arasında doğu-batı doğrultusunda uzanan bir grabene tekabül etmektedir. Bu graben aynı zamanda Küçük Menderes Irmağının su toplama alanı diğer bir deyişle havzasıdır (Vardar, 2010a:6).

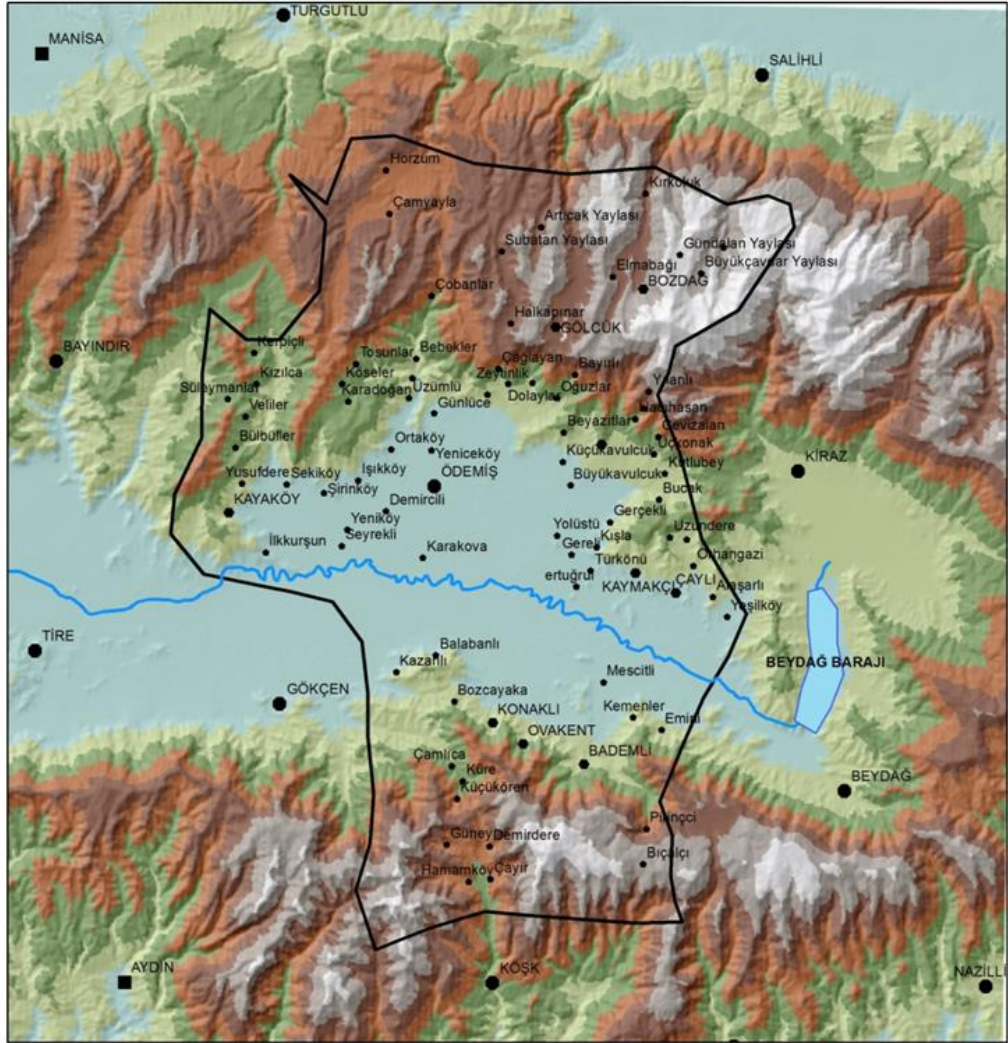
Küçük Menderes Ovası iki temel bölümden oluşmaktadır. Torbalı-Ödemiş arasında uzanan, batı-doğu doğrultulu uzanan tektonik ova, adeta kapalı depresyon gibi görülmektedir. Belevi boğazı ile tektonik ovaya bağlanan Selçuk Ovası ise akarsuyun delta ovasıdır (Foto 1.). Şekil bakımından farklılık gösteren bu iki bölüm jeolojik ve jeomorfolojik özellikleri bakımından da farklıdır (Vardar, 2010a:7).

Foto 1. Belevi Boğazı ve çevresi.

Alüvyal alanlar tarih öncesi çağlardan beri insanların arazi kullanımında en çok ilgilendikleri alanlardır. Ayrıca bu yerlerdeki alüvyon çevrenin iklim, bitki örtüsü, toprak örtüsü, özellikleri gibi fiziksel özelliklerinden hemen etkilenip bunu yüzey şekillerine yansıtırlar (Gözenç, 1978:15-20).

ÖDEMiŞ İLÇESİ VE YAKIN ÇEVRESİNİN FİZİKİ HARİTASI

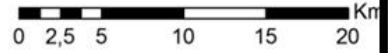
Yerleşmeler

- İl
- İlçe
- Kasaba
- Köy
- İlçe Sınırı

Akarsular

- ☪ Beydağ Barajı
- ~ Küçük Menderes

Yükselti (Metre)

F. AKÇA 2011

Harita 2. Ödemiş İlçesi ve yakın çevresinin fiziki haritası.

1.1. Ödemiş Şehri ve Yakın Çevresinin Jeolojik Yapısı

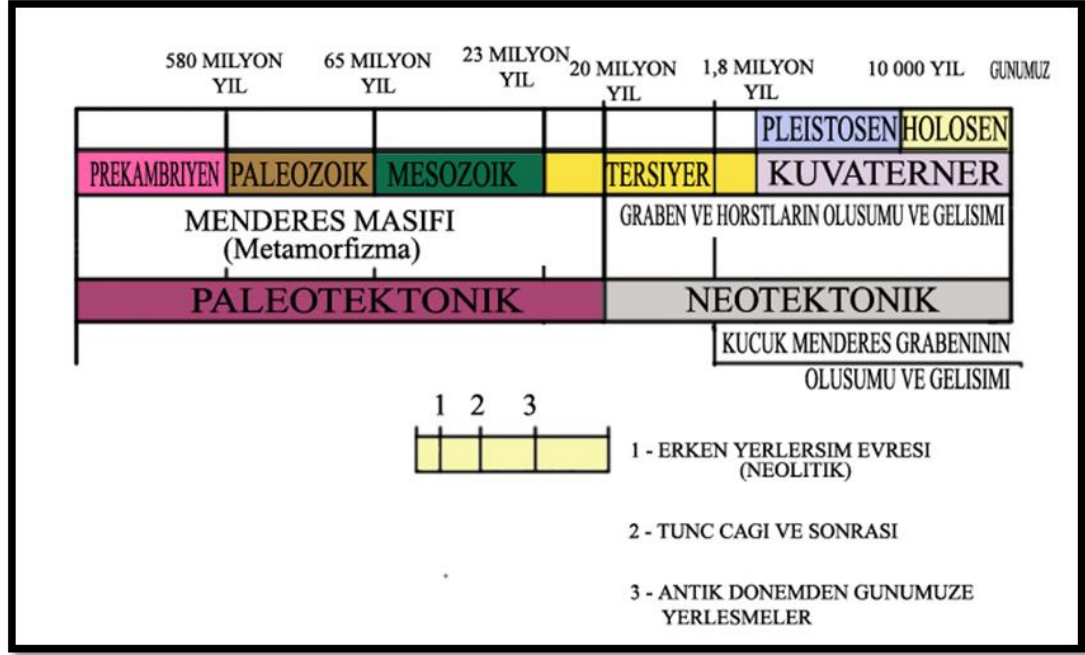
Anadolu, bilinen en eski çağlardan günümüze kadar oluşmuş çok çeşitli kayaç türlerinin birlikte bulunduğu bir kara parçasıdır. Kayaçların yer kabuğu hareketleri ile şekillenip değişik yapılar kazandığı karmaşık bir yapı gösterir. Bu yapıların temelinde eski masifler yer almaktadır. Masifler sonraki dağ oluşumlarında kalıp rolü oynamışlardır. Çevrelerindeki jeolojik olaylar masiflerin içyapısında değişmelere, kristalleşmelere neden olmuştur. Bunun sonucunda masifler yer kabuğu hareketlerine karşı sert ve kırılğan tepki verecek özellikler kazanmışlardır (Koçman, 1989).

Menderes Masifi Batı Anadolu'nun jeolojik yapısında önemli yer tutmaktadır. Batıda Selçuk-Torbalı-Kemalpaşa, kuzeyde Simav, doğuda Uşak-Denizli ve güneyde Yatağan –Milas çevreleri ile sınırlanmış olan masif, başta gnays olmak üzere geniş alanlar kapsayan kristalin kayaçlardan oluşmuştur (Harita 3.) (Koçman, 1989).

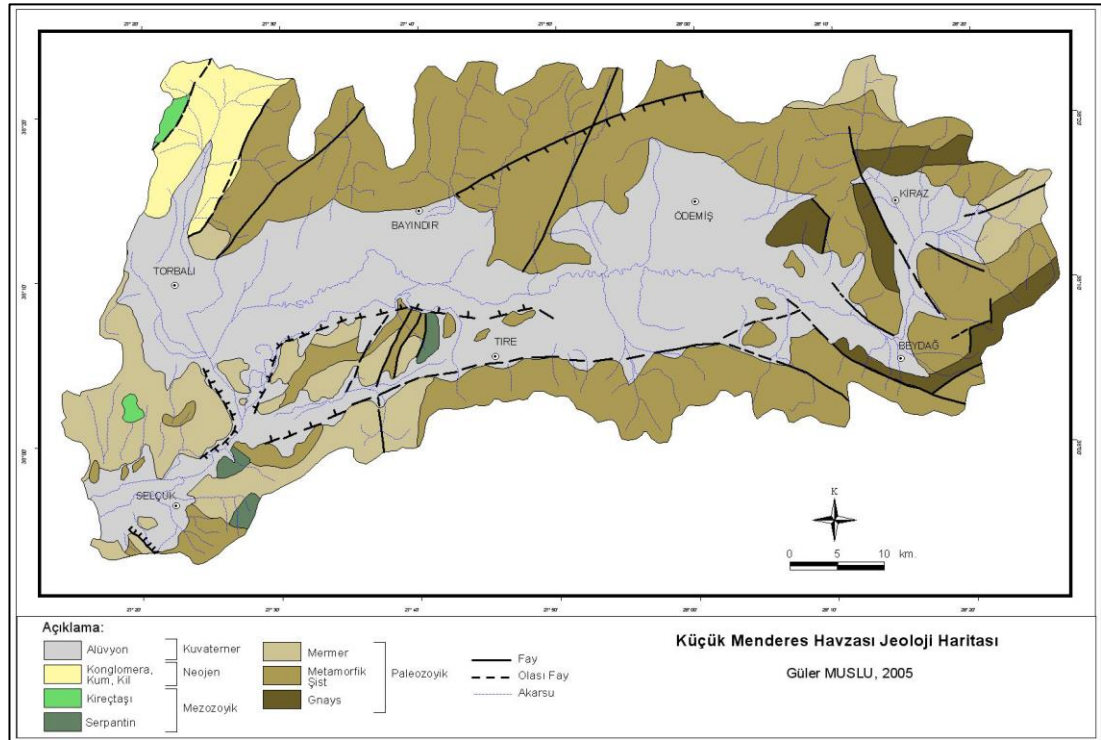
Menderes Masifindeki kayaçlar Paleozoik ve öncesine ait metamorfizma ile gnays ve şistlerin çoğunluğunu oluşturduğu yapısal bir temel meydana getirmiştir. Paleotektonik evrede metamorfizma ile ortaya çıkan yapısal temel, neotektonik evreden itibaren sıkışmaya, yükselmeye ve kubbeleşmeye başlamıştır (Şekil 1.). Menderes masifinin 580 ile 200 milyon yıl öncesine tarihlenen temel kayaçlardan oluşan yapısal temel üzerinde, yaklaşık 20 milyon yıldan itibaren gelişen yeni tektonik evrede horst ve grabenler ortaya çıkmıştır. Gediz ve Büyük Menderes grabenleri bu şekilde oluşmuşlardır. Bunlardan daha genç olan Küçük Menderes grabeni ise geç Pliyosen ve Pleistosen boyunca çukurlaşmış ve günümüzdeki Küçük Menderes havzası ortaya çıkmıştır (Vardar, 2010d:90-91).

Menderes Masifi son etkili yer kabuğu hareketleri ile (Tersiyer' de ve özellikle Miyosen'den itibaren tektonik hareketlerle) büyük bloklar halinde parçalanmıştır. Gediz, Küçük Menderes ve Büyük Menderes çukurlukları (graben) ile bunların arasındaki Bozdağlar, Aydın Dağları ve Menteşe Dağları (horst) böylece şekillenmişlerdir. Bu durumda Gediz, Küçük Menderes ve Büyük Menderes vadilerinin hiç biri gerçek akarsu vadisi değildir. Diğer bir deyişle bu çukurluklar akarsular tarafından açılmamıştır. Akarsular yerkabuğu hareketleriyle kırılan bu

çukurluklara yönelmiş ve bunların tabanını alüvyonlarla doldurarak vadi tabanı gibi şekillendirmişlerdir (Vardar, 2010b:25).

Şekil 1. Küçük Menderes Ovasının jeolojik zaman cetveli (Vardar, 2010d:91).

Harita 3. Küçük Menderes Ovası Jeoloji haritası (Muslu, 2005).

Ödemiş ilçesi ve yakın çevresinde yapısal birim olan metamorfik kayalar geniş alanlara yayılmaktadır. Graben ile yamaç arasında metamorfizma çekirdeğine ait kayalar, Birgi beldesi kuzeyinde ise çekirdek kayalar üzerindeki örtü birimi oluşturan şist serisi bulunmaktadır. Birgi'nin batısında Hıdırlık tepesi ve doğusunda Hacıhasan yolu güneyinden başlayan gnays kayalar, Birgi'nin 3 km kuzeyine kadar uzanmakta ve bu bölümden Bozdağ'ın doruğuna kadar olan bölümde ise şistler bulunmaktadır (Harita 3.). Şist serisi üzerinde yer yer değişen genişlikte kalıntı şeklinde mermer kütlelerine rastlanır (Vardar, 2010a:11).

1.2. Ödemiş İlçesi ve Yakın Çevresinin Jeomorfolojik Yapısı

Ödemiş ve yakın çevresinin bu günkü jeomorfolojik görünümü, özellikle Orta/Üst Miyosen'den itibaren etkinlik gösteren tektonizmanın yol açtığı olaylara ve aşınma-birikme süreçlerine bağlı olarak gelişmiştir (Vardar, 2010a:7-12). Bu nedenle, araştırma sahasının doğal çevresi içinde jeomorfolojik açıdan birbirinden farklı birtakım birimleri ayırt etmek mümkündür.

1.2.1. Yüksek Dağlık Alanlar

Ödemiş ilçesi yakın çevresindeki yüksek alanları Bozdağlar Platosu ve Aydın dağlarının yüksek kısımları oluşturmaktadır. Kuzeyde ve güneyde dorukları 1500 metreyi aşan dağ sıraları uzanmaktadır (Bozdağlar 2159 m. ve Aydın dağları 1831 m.). Dağlık alanların yüksek kesimlerinde, özellikle 900-1000 metrelerde yükselmiş eski aşınım düzlüklerinin bulunması, bugünkü şeklini kazanmadan önce Menderes masifi yüzeyinin aşınarak düzleştiğini ve yüksek olmayan yeryüzü şekillerine sahip olduğunu göstermektedir. Anadolu'nun genç tektonik hareketlerle (neotektonik) bütünüyle yükselmesi sırasında, Menderes masifi üzerindeki bu yüzeylerde yükselmiş, ancak yükselmeye bağlı olarak çıkan gerilme kuvvetlerinin etkisi ile doğu-batı doğrultulu bloklar halinde parçalanmıştır. Bu parçalanma sonucunda çukur alanlardan (graben) Bozdağlar'ın yüksek alanlarına (horst) geçiş çok eğimli veya dik yamaçlar üzerinden olmaktadır (Harita 4.) (Gözenç, 1978, Koçman, 1989).

Bozdağlar platosunun Orta ve Üst Miosen aşınım yüzeylerinin derin bir şekilde yarılması sonucu geliştiği anlaşılmaktadır. Bugün Bozdağlar kütesinin yüksek sathı üzerinde parçalar halinde görülen düzlüklerin, bu eski aşınım yüzeylerine tekabül ettikleri söylenebilir. Ortalama yüksekliği 1000-1100 m. kadar

olan plato yüzeyi üzerinde bazı yerlerde yükseltisi 2000 metreyi aşan belirgin relief parçaları (yüksek doruklar bölgesi) bulunmaktadır. Bozdağlar platosunu parçalayan akarsulara ait akaçlama havzaları arasındaki su bölümü çizgisi Bozdağlar platosunu iki yana ayırmış olur. Söz konusu çizginin kuzeyinde kalan akarsu ağının durumu, güneydekinden farklıdır. Bu kısımda eski aşınım sathı içinde 300- 400 m. kadar aşağıda paralel gömülmüş, geniş alüvyal tabanlı vadiler açılmıştır. Bunlar, tabanları kuzeye doğru hafif eğim gösteren oluk görünüşlü vadilerdir. Bugün Akdeniz ikliminin etkisi altında kalan yazları sıcak geçen ovalık alanda serin bir ada gibi olan bu alanlar çevre köylüleri tarafından “yayla” olarak adlandırılır. Oluk biçimindeki bu vadilerin tabanında nispeten akan Sinancılar Çayı, Ahmetli Dere, Tabak Çayı, Kurşunlu Dere ve Gümüş Dere gibi akarsular kısa bir mesafeyi kat ettikten sonra metamorfik temelde açılan dar ve derin yarma vadiler içinde akarlar ve Gediz ovalarına ulaşırlar. Bu durum, kuzeydeki ovalardan geriye doğru ilerleyen bir aşınım dalgası ile ilgilidir (Harita 4.) (Koçman, 1989).

Yüksek doruklar ve aşınım sathına ait sırtlar arasında kalan bu vadilerin başlıcaları, doğuda Bozdağ doruğunun kuzey-kuzeybatı yamaçları önünden doruktan 700-800 m. aşağıda Küçük Çavdar, Büyük Çavdar, Gündalan, Elmabağı-Bozdağ, daha batıda Gölcük, Subatan, Başova, Çamyayla, Ozanköy, Köşeler ve Ovacık yaylalarıdır (Vardar, 2010c:23).

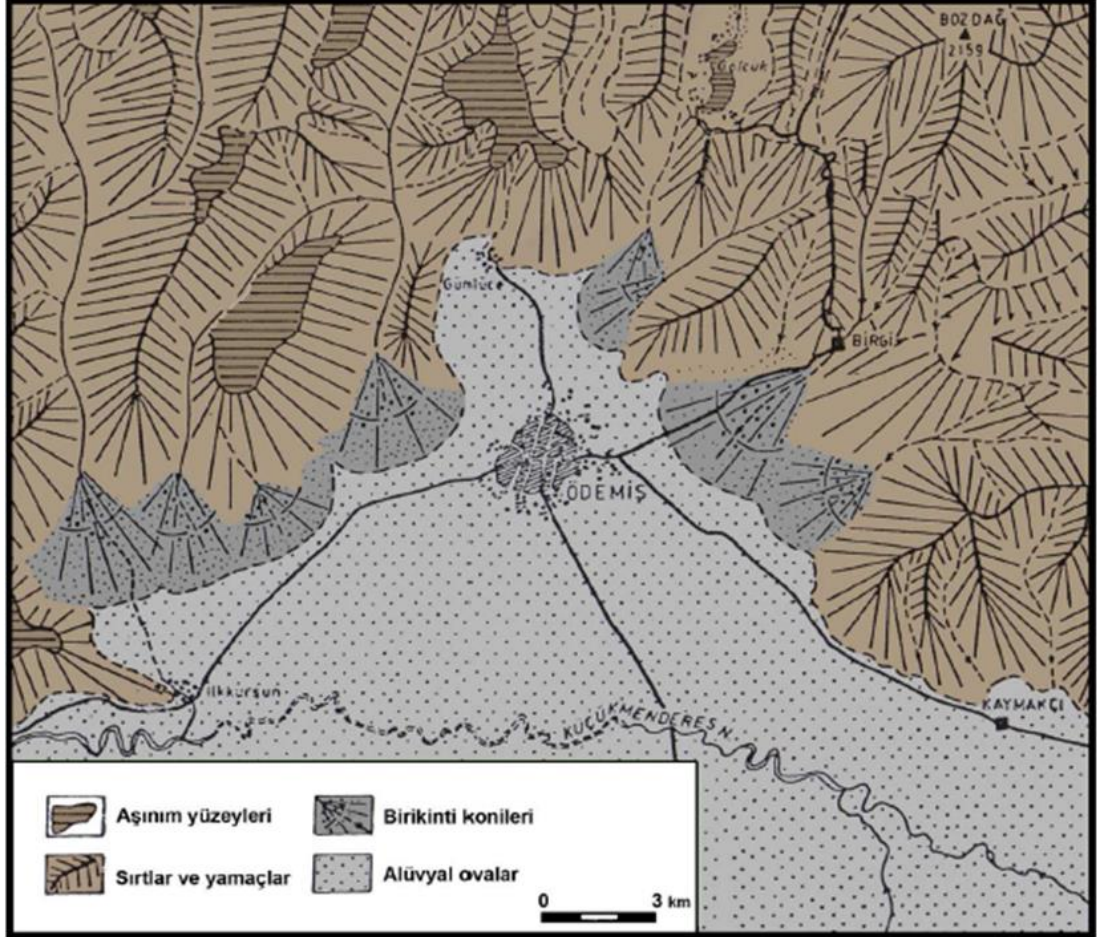
1.2.2. Alçak Ovalık Alanlar

Ödemiş ilçesi ve çevresindeki akarsular yerkabuğu hareketleriyle kırılan çukurluklara yönelmiş ve bunların tabanını alüvyonlarla doldurarak vadi tabanı gibi şekillendirmişlerdir. Ovalık alanın oluşumu çevreden horstların dik yamaçlarından gelen akarsuların Küçük Menderes Irmağına taşıdığı sedimanlarla gelişmiş ırmak taşkın alanını genişleterek ovayı şekillendirmiştir (Gözenç, 1978).

Ovanın kuzeyindeki Bozdağların yamaçları oldukça dik eğimlerle yükselir. Batıda Fertek Çayı yatağından Ödemiş Ovasına kadar uzanan taban arazisi, Küçük Menderes Nehri ve Bozdağlar’dan inen kollarının taşıdıkları malzemelerden oluşan alüvyonlardan, birikinti konisi ve yelpazelerden teşekkül etmiştir. Birikinti konisi ve yelpazeleri, Bozdağların yüksek yamaçları ile Küçük Menderes Nehrinin taşkın ovası

arasında kısa mesafede eğim azaldığından taşınan yükün ani olarak biriktirilmesi ile oluşmuşlardır.(Harita: 4.) (Koçman, 1989).

Harita 4. Ödemiş ve yakın çevresinin yer şekilleri (Karadağ ve Koçman, 2007).

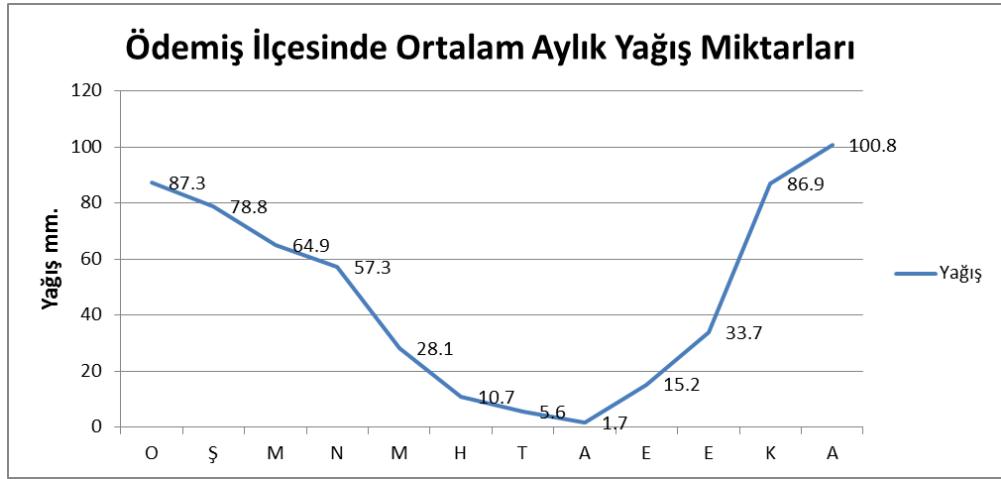
Ovadaki alüvyal örtünün kalınlığı ve litolojisi oldukça değişiklik göstermektedir. Bozdağlardan ovaya açılan vadilerin ağzındaki birikinti konilerinin yakınında ve Küçük Menderes yatağına doğru alüvyon kalınlığı oldukça fazladır. Devlet Su İşleri sondajlarına göre, Ödemiş ovasının güneyindeki kısımlarda alüvyonların kalınlığı 200 metre civarındadır (Vardar, 2010a).

Özetle, Küçük Menderes ovaları içinde bulunan Ödemiş Ovasının alüvyonları ve birikinti konileri oluşturan kolüvyal malzeme, Bozdağlar'dan ve Aydın dağlarından kaynaklanmaktadır. Ovanın kenar kısımları genellikle çakıl, iri kum ve

yer yer killerden, Küçük Menderes nehri yatağına yakın çevrelerde ise ince kum, silt ve killerden meydana gelmiştir (Koçman,1989).

1.3. Ödemiş İlçesi ve Yakın Çevresinin İklim Özellikleri

Ödemiş'in iklim koşullarını bütünüyle Akdeniz rejiminde gelişen meteorolojik olaylara bağlı hava kütleleri ve cephe sistemleri düzenler. Kent ve çevresi üzerinde yıl içinde etkili olan hava olayları göz önünde bulundurulduğunda, ortak bir özellik olarak, Mayıs'tan Ekim ayına kadar süren ve yağış yetersizliği ile beliren uzun bir kurak dönem mevcuttur. Buna karşılık, Kasım'dan Nisan'a kadar olan dönemde ise, düşen yağışlar toprakta nemliliği sağlamakta ve dolayısıyla kuraklık çekilmemektedir (Gözenç, 1978).

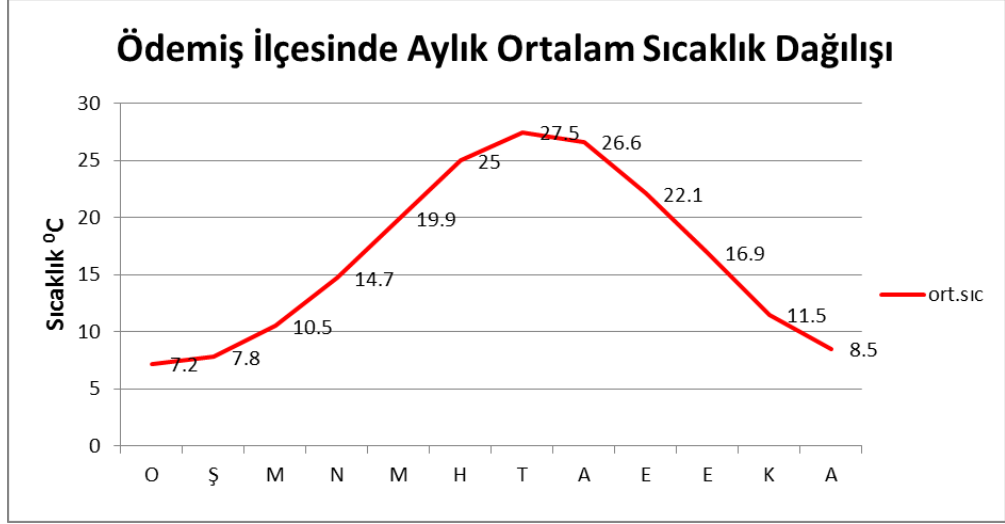

Şekil 2. Ödemiş İlçesinde aylık ortalama yağış miktarı, 1975-2006. (Kaynak DMİ)

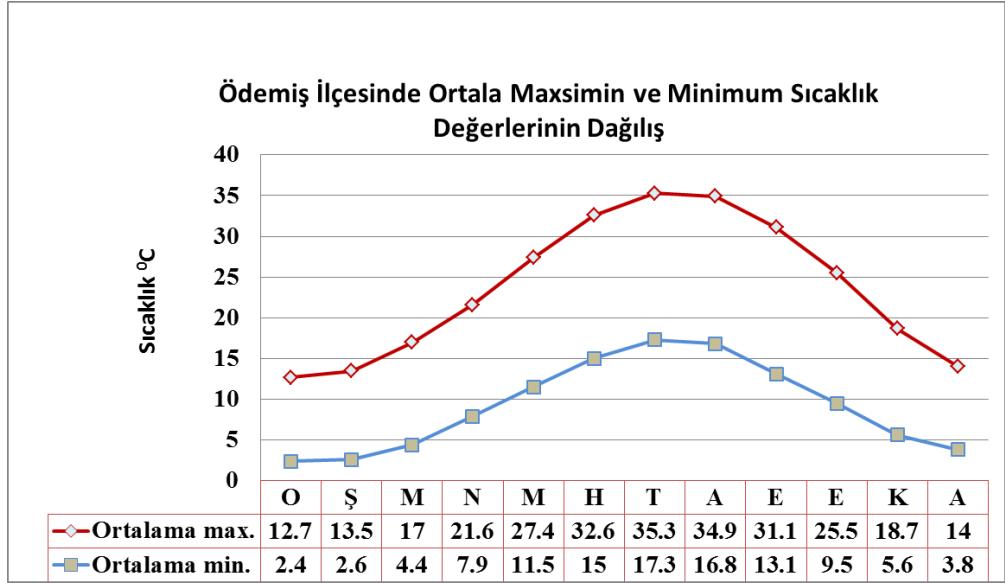
Bu duruma göre, kurak dönemde su ihtiyacı Ödemiş Ovası'nın taban suyundan karşılanabilir. Ödemiş Ovası'nın alüvyal dolgusu ve çevresindeki birikinti konileri yeraltı suyu bakımından zengindir. Bozdağlar kütlelerinin yağışlı dönemde sızmayı kolaylaştıran jeolojik yapısı nedeniyle taban suyu sürekli beslenebilmektedir. Ancak, uzun zaman içinde toplanan yeraltı suyunun sulama ve kent ihtiyacının artması karşısında aşırı kullanımı ile su yetersizliği sorunu başlamıştır.

Sıcaklık rejimi de kent yaşamında önemli bir etken olmuştur. Sıcaklık değerleri gözden geçirildiğinde, en soğuk ayda (Ocak) ortalamanın 7.2⁰C, en sıcak ayda (Temmuz) ise 27.5⁰C olduğu görülür. Yıllık ortalama sıcaklık 16.6⁰C'dir. Bu değerlere göre, Ödemiş'te yüksek yaz sıcaklıklarının hüküm sürdüğü ve kışların ılık

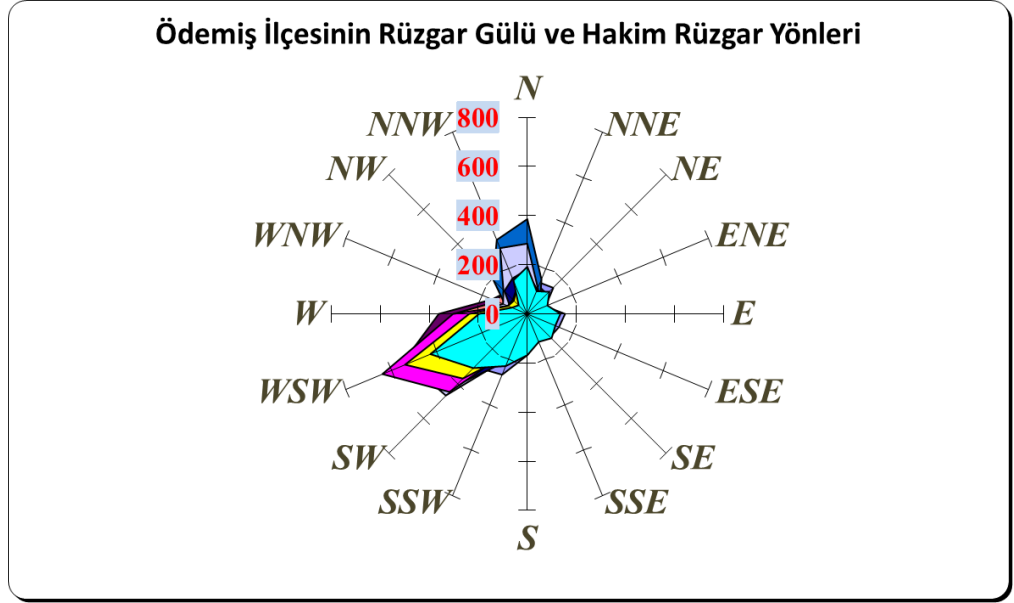
geçtiği anlaşılır. Sonuç itibarıyla; Ödemiş'te, iklimin gerek yağış gerekse sıcaklık unsurları insan yaşamı, etkinlikleri ve tarımsal üretim bakımından oldukça elverişli koşullar sağlamaktadır (Karadağ ve Koçman, 2007).

Şekil 3. Ödemiş İlçesinde aylık ortalama sıcaklık değerlerinin dağılışı, 1975-2006. (Kaynak DMİ)

Şekil 4. Ödemiş İlçesinde aylık ortalama maximum ve minimum sıcaklık değerleri (1975-2006). (Kaynak DMİ).

Şekil 5. Ödemiş İlçesinin rüzgârgülü ve hakim rüzgar yönleri (1975-2006). (Kaynak DMİ).

Rüzgârgülü incelendiğinde batı-güneybatı sektörünün fazla olduğu görülmektedir. Bu durum rüzgârların horst ve grabenin genel uzanımına takiben kanalize olmasından kaynaklanmaktadır.

1.4. Ödemiş İlçesinin Hidrografik Özellikleri

Ege Bölgesinde yer alan Küçük Menderes Havzası 7186 km² drenaj alanına sahiptir. Küçük Menderes Havzası, Küçük Menderes Nehri tarafından drene edilmektedir. Ova yaklaşık 70.000 hektarlık sulanabilir ova potansiyeli ile Batı Anadolu'nun gelişmeyi bekleyen önemli ovalarından biridir. Mevcut yüzeysel su potansiyeli, en büyük tesis olan Beydağ barajı dışında henüz değerlendirilmemiş durumdadır (Muslu, 2005).

Küçük Menderes Havzası'nın en önemli akarsuyu Küçük Menderes nehri ve yan kolları olan Fertek Çayı, Uladı Deresi, Ilica Deresi, Değirmen Dere, Aktaş Deresi, Rahmanlar Deresi, Pirinççi Deresi, Yuvalı Dere, Ceriközkaya Deresi, Eğridere, Birgi Çayı, Çevlik Çayı ve Keles Çayıdır (Muslu, 2005).

Ödemiş ovası kalın alüvyon toprak tabakası içerisinde oldukça zengin kapiler yer altı sularını barındırmaktadır. Sondaj ile açılan artezyen kuyularından uzun yıllardır tarımsal amaçlı kontrolsüz bir şekilde su kullanılmıştır. Bu nedenle yeraltı kaynak sularının seviyesi oldukça alçalmıştır. Artezyen kuyularından Ödemiş şehir

alanında 80-110 metrelerde, Gereli Köyü ve çevresinde 100-140 metre, Küçük Menderes Irmağı yakınında ise 60-80 metre civarında elektrikli dalgıç pompa ile artezyen suyu çıkarılmaktadır.

Foto 2. Küçük Menderes Nehri ve çevresindeki tarım alanları.

1.5. Ödemiş İlçesi ve Çevresinin Bitki Örtüsü

Ödemiş yöresinin doğal bitki örtüsü alçak kesimlerde kızılçam (*Pinus brutia*), yükseklerde (800 1000 m'den itibaren) karaçam (*pinus nigra*) ve Bozdağların kuzey yamaçlarında sedir ormanlarından ibarettir. Ancak; sadece Ödemiş çevresi değil, bütünüyle Küçük Menderes Nehri Havzasında, doğal bitki örtüsü uzun yıllar süren antropojen etkiler nedeniyle, büyük ölçüde tahribe uğramıştır (Koçman, 1989).

Bitki örtüsünün tahribi, önce ova tabanında başlamış ve yamaçlara doğru ilerlemiştir. Tahripler, ovada yamaçlardaki kızılçam ormanlarını etkilemiş ve bu ormanların yerini küçük ağaçlar ve çalılar (maki ve garigler) almıştır. Kesilen ve yakılan karaçamların yerinde yüksek dağ stepleri yetişmiştir. Ödemiş çevresinin yaklaşık 2000 yıldan beri bir yerleşim alanı olması, yapı malzemesi, yakacak ve tarım arazisi

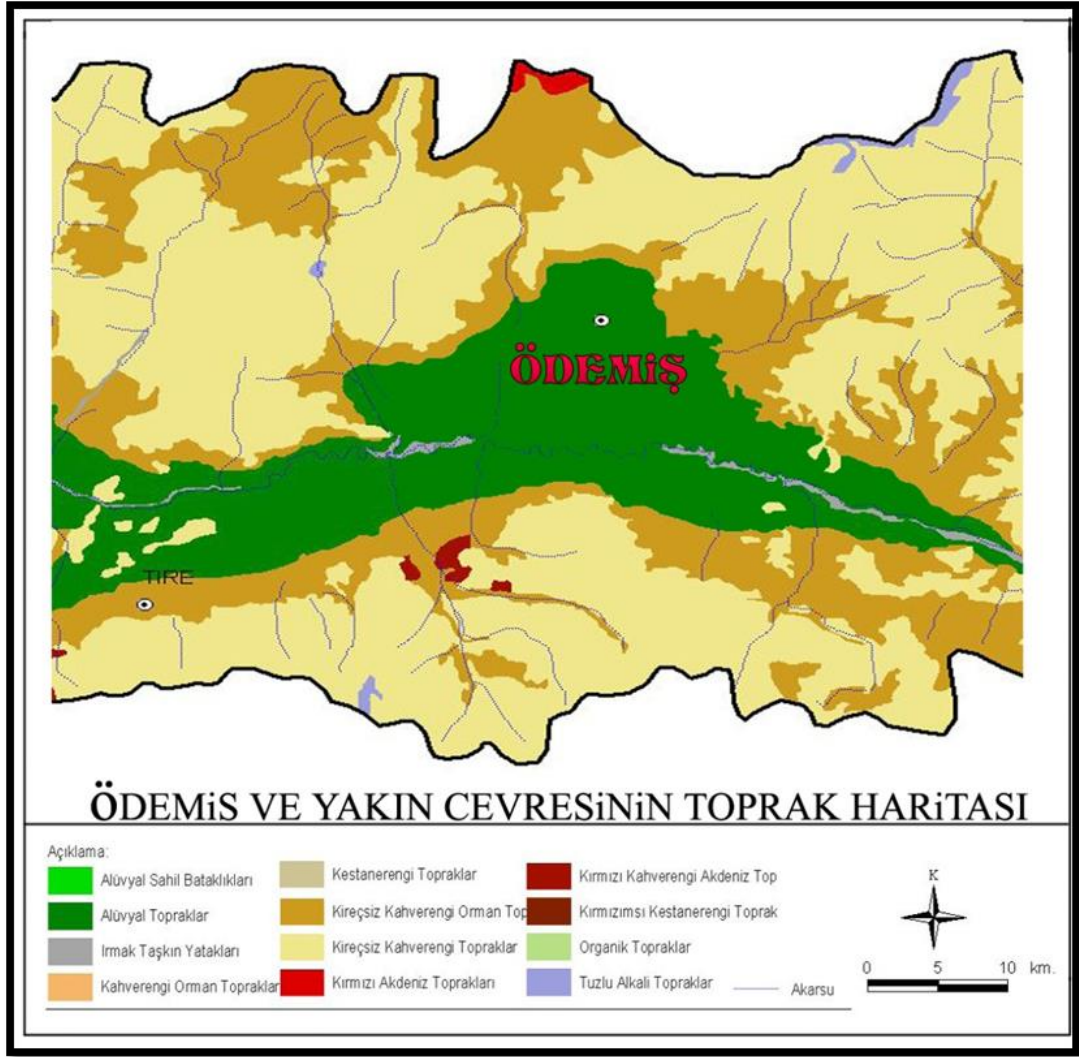
sağlamak gibi amaçlarla başlayan ve devam eden doğal bitki örtüsü tahripleri, sonuçta iklim koşullarına uygun olan vejetasyonu değiştirmiştir (Koçman, 1989).

Foto 3. Subatan yolu üzerindeki garigler.

1.6. Ödemiş İlçesi ve Çevresinin Toprak Özellikleri

Ödemiş ve çevresinde iklim ve yer şekillerinin etkisini taşıyan bazı toprak tipleri gelişme göstermiştir. Ödemiş ve çevresinde taban arazisini örten alüvyal topraklar, dağlık yamaçlarda degradasyona uğramış kahverengi topraklar yüksek alanlarda asidik kahverengi orman toprakları mevcuttur (Harita 5.) (Gözenç, 1978).

Harita 5. Ödemiş ve Yakın çevresinin toprak haritası (Muslu 2005).

Alüvyal topraklar Küçük Menderes tektonik havzasının çevresindeki yüksek alanlardan aşınma ile taşınmış topraklardır. Aşınmanın çok yüksek olması ana kaya, iklim, bitki örtüsü vs. koşullara bağlıdır. Bozdağlar ve Aydın Dağları yamaçlarını örtü şeklinde kaplayan şistlerin ayrışması sonucu kum miktarı fazla olan topraklar meydana gelmektedir. Bunların akarsular tarafından biriktirilmesiyle özellikle Ödemiş'in kuzeyindeki birikinti koni ve yelpazeleri oluşmuştur. Bozdağlardan Ödemiş Ovasına açılan vadilerin ağzındaki birikinti konilerinin uç kesimlerinde ve Küçük Menderes yatağına doğru alüvyon kalınlığı oldukça fazladır (Foto 4.) Sondaj verilerine göre, Ödemiş Ovasının batısında Üzümlü Deresinin birikinti konisindeki alüvyal malzemenin kalınlığı 80-100 m. arasında değişmektedir. Buradaki alüvyonlar genellikle kuvarsit ve mikaşist çakıl ve iri kum yer yerde killerden oluşmuştur.

Ödemiş Ovasının güneyindeki kısımlarında alüvyonların kalınlığının 200 metreyi geçtiği ölçülmüştür. Ödemiş ovasının güneyi Küçük Menderes Nehri yatağına yakın olduğu için ince kum, silt, ve killerden oluşmuştur (Gözenç,1978, Koçman,1989, Vardar, 2010a:15).

Foto 4. Ödemiş Gereli Köyü verimli alüvyal topraklar ve patates ekimi.

Ödemiş ilçesindeki alüvyal topraklar, içlerinde barındırdığı mineral bakımından zengin topraklardır. Birinci sınıf araziye dâhil olan bu verimli topraklarda asırlardan beri tarım yapılmaktadır. Antik Çağda Ödemiş ve Küçük Menderes Ovasında kurulan kentler bu verimli tarım alanları ile geçimlerini ve kentlerin gelişmesini sağlamışlardır. Toprakların verimliliği, kuşkusuz günümüzde de kent yaşamında önemli yere sahiptir. Bu topraklarda yetiştirilen ürünler, Ödemiş'te ticaretin gelişmesi, daha çok tarım etkinliklerine dayalı sanayinin çeşitlenmesini ve kentin değişik fonksiyonlar kazanmasını sağlamıştır (Muslu 2005). Uzun zamandır ekilen bu topraklar aşırı kullanım ve ekolojik baskılar yüzünden yorgun düşmüştür. Üretimi arttırmak ve tarımsal mücadele için kullanılan kimyasal maddeler toprağı kirletecek konuma gelmiştir. Kent çevresindeki alüvyal toprakların bir bölümü çeşitli yapı ve meskenlerin inşası nedeniyle kaybedilmektedir.

2. ÖDEMİŞ İLÇESİ'NİN BEŞERİ VE EKONOMİK COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ

2.1. Nüfus Özellikleri

Nüfus sınırları belli bir alanda (bir kıtada, bir ülkede, bir bölgede veya bir idari ünite), belirli anda yaşayan insan topluluğuna denilmektedir. Bütün toplumların varlıklarını sürdürebilmeleri, onların nüfus miktarına ve bu nüfusun sahip olduğu özelliklere bağlıdır. Nüfusun, gelişimi, dağılışı hareketleri ve niteliklerinin izlenilmesi gereklidir (Özgür, 1998:7).

Nüfus, oldukça dinamik yapıya sahip olan bir beşeri coğrafya unsurudur. Yatayda, dikeyde ve zamanda değişik dağılışı özellikleri gösteren nüfusun yeryüzünün belirli alanlarında arttığı, belirli alanlarında ise azaldığı görülür. Bu durum üzerinde kuşkusuz doğal çevre faktörlerinin etkisi büyüktür. Ancak günümüz dünyasında teknolojik gelişmelerle birlikte, önceleri insanların yaşama imkânı bulamadığı alanlar dahi yerleşik hale gelmiştir. Dolayısıyla doğal çevre faktörlerinin insan yaşamı ve faaliyetlerine etkinliği azalmıştır (Taş, 2013:36).

Nüfus verilerinden elde edilen sonuçlara göre, ülkelere yön verilmesi gerekmektedir. Bu verilerin elde edilmesi için hemen hemen bütün ülkelerde, yöntemi ve sıklığı farklı olarak nüfus sayımları yapılmaktadır. Nüfus istatistiklerinin yapılması genel olarak ülkenin, fakat özelde daha küçük ünitelerin (bölge, il, ilçe veya yerleşme gibi) sosyal ve ekonomik analiz ve sentezlerinin gerçekleştirilerek nasıl bir gelişim çizgisi gösterdiği belirlenmesi gerekmektedir (Özgür, 1998:7).

Nüfus, herhangi bir yerdeki insan potansiyelini belirlemede önemli bir kriterdir. Arazi kullanımı gibi doğrudan insanla ilgili bir konu içerisinde de nüfusun mutlaka ele alınması, incelenmesi gerekmektedir (Taş, 2013:37). İnceleme alanı olan Ödemiş şehrinde nüfus, zaman içerisinde değişim göstermekle birlikte bu değişim ciddi boyutlardadır. İlçenin cumhuriyet öncesinde de idari yapı olarak “kaza” statüsünde olması bazı kayıtların tutulmasına olanak sağlamıştır.

Charles Marie Texier 19 yy'ın ilk yarısında Ödemiş'e uğramış ayrıntılı bilgiler vermiştir. Texier gezisinde Ödemiş'in 8000'den çok nüfusu olduğunu kaydetmiştir (Texier, 1862:228-229).

Ödemiş nüfusuna ilişkin ilk kapsamlı bilgileri 1831 yılında yapılan tahrir defterlerinden tespit edilmiştir. 1831 yılında Ödemiş ve çevresine ait kazaların nüfus miktarları aşağıdaki gibidir:

Tablo 1. 1831 yılında yapılan Ödemiş ve çevresindeki yerleşimlerin nüfus sayımı sonuçları.

	Reaya	Kıpti	Yahudi	Ermeni	Toplam
Ödemiş	8358	823	-	-	9517
Birgi	5713	213	-	-	5926
Kelas	1063	15	-	-	1079
Balyambolu	1709	11	-	-	1720

Kaynak: Karal, 1943:206.

1320 (1904) Aydın Vilayeti Salnamesinde kasabada 7466'sı İslam, 2375'i Rum, 1140'ı Ermeni olmak üzere 10.981 nüfusa sahipken, Kaza'nın nüfusu 67.582'dir (1320 Aydın Vilayeti Salnamesi, s.110).

Tablo 2. 1910 (1326) yılı Aydın Vilayeti Salnamesinde Ödemiş Kasaba ve Kaza Nüfusları.

Kasaba				Kaza		
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
İslam	3983	4974	8957	33114	33082	66196
Rum	1402	1378	2780	2622	2900	5522
Ermeni	712	655	1667	681	755	1436
Toplam			13104			73154

Kaynak: 1326 Senesi Aydın Vilayeti Salnamesi s. 272.

Trablusgarp, Balkan ve I. Dünya Savaşı sebebiyle erkek nüfusun silah altına alınması nüfus gelişiminde saptmaya ve gayr-i müslimler lehine artışa neden olmuştur (Güneş, 1997:63).

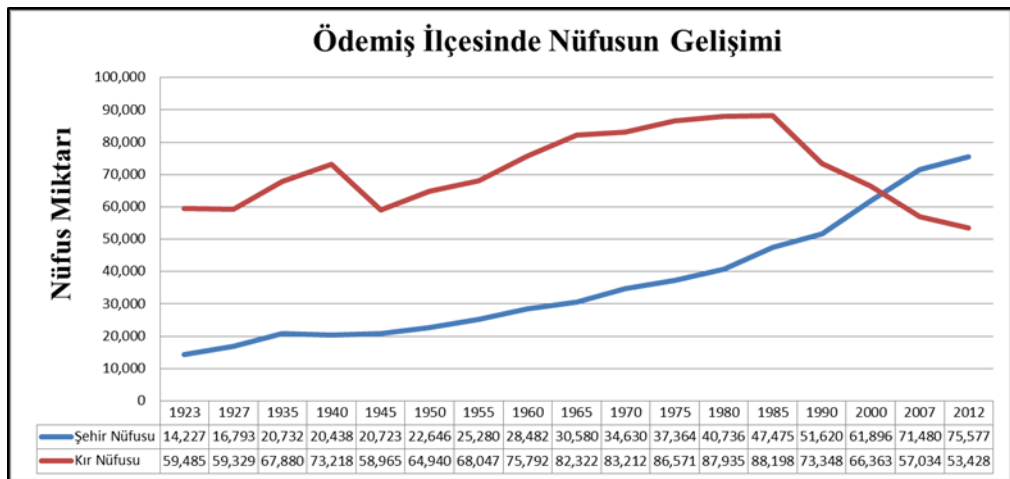
Kurtuluş savaşı boyunca Yunanlıların bölgede yaptıkları baskı ve şiddetin ardından yoğun bir Türk-Müslüman nüfus Anadolu'nun içlerine doğru çekilmiş bunun yanı sıra işgal kuvvetleri bölgedeki varlıklarını güçlendirmek için adalardan getirdikleri Rumları Ödemiş'e yerleştirmişlerdir. Yerleştirilen nüfusla ilgili kesin rakam olmamasına karşın İzmir, Manisa, Ödemiş'e getirilen Rumların 7000 kişi olduğu varsayılmaktadır (Berber, 1997).

Milli mücadelenin kazanılması ve Yunanlıların işgal ettikleri yerlerden panik halinde kaçmaları, Türklerin intikam alacakları korkusu uyandırmış, Ödemiş'in yerli Rumların' da etkilemiştir. 1923 (1339) senesine ait istatistikte gayr-i müslimler Ödemiş'i terk ettikleri görülmektedir (Güneş, 1997:65)

Tablo 3. Ödemiş Şehir nüfusunun gelişimi.

Yıllar	Şehir Nüfusu	Kır Nüfusu	İlçe Toplam Nüfusu
1923	14,227	59,485	73,712
1927	16,793	59,329	76,122
1935	20,732	67,880	88,612
1940	20,438	73,218	93,656
1945	20,723	58,965	79,688
1950	22,646	64,940	87,586
1955	25,280	68,047	93,327
1960	28,482	75,792	104,274
1965	30,580	82,322	112,902
1970	34,630	83,212	117,842
1975	37,364	86,571	123,935
1980	40,736	87,935	128,671
1985	47,475	88,198	135,673
1990	51,620	73,348	124,968
2000	61,896	66,363	128,259
2007	71,480	57,034	128,514
2012	75,577	53,428	129,005

Kaynak: TÜİK, Güneş, 1997:66).

Şekil 6. Ödemiş İlçesinde nüfusunun gelişimi (Kaynak: TÜİK, Güneş,1997:66).

Ödemiş şehri nüfusunda cumhuriyet döneminde tüm Türkiye’de olduğu gibi artış gözlenmiştir. Ödemiş ilçesinde nüfusun 1940-1945 dönemi dışında sürekli artış olduğu görülmektedir. 1940-1945 döneminde II. Dünya Savaşı nedeniyle nüfusta azalma tespit edilmiştir. 1951 yılında Bulgaristan’dan gelen Türklerin bir kısmı Ödemiş’e yerleştirilmiştir. Bu göçler şehir nüfusunun artışına katkı sağlamıştır.

Ödemiş ilçesinde kır ve şehir nüfusunun gelişimi birbirinden farklı olmuştur. Kır nüfusunda, 1923-1985 yılları arasındaki dönemde düzenli olarak artış tespit edilmiştir. 1923 yılında 59,485 kişi olan kır nüfusu 1985 yılı 88,198 kişi ile en yüksek rakama ulaşmıştır. Belde ve köylerdeki tarımsal faaliyetlerin değişmesi ve makinalı tarım, işçi gücüne olan ihtiyacı azaltmıştır. Kır nüfusunun artışı miras yoluyla tarlaların bölünmesine, dolayısıyla bir aileye düşen tarım arazisinin azalmasına neden olmuştur.

Ödemiş’te 1980 sonrası sanayi yatırımlarının başlaması ilçe ekonomisinde hareketliliğe neden olmuştur. Özellikle sanayide kalifiye eleman açığı yaşanmıştır. Sanayideki işçi gücü açığı belde ve köylerden gelen genç kişiler tarafından kapatılmaya çalışılmıştır. Çıraklık Eğitim Merkezi ve Endüstri Meslek Lisesinin açılmasıyla eğitilmiş kalifiye eleman yetiştirilmiştir. Ödemiş’te 1980’li yıllarda tekstil fabrikası açılmış ve 500 den fazla kişi burada çalışmıştır. Tekstil fabrikasında çalışanlar fabrikanın hemen yakınında plansız bir şekilde yerleşmişlerdir. Tekstil mahallesi olarak adlandırılan yerleşme Ödemiş’in doğusunda Hürriyet mahallesinde yer almaktadır.

Ödemiş şehrinin diğer bir çekici özelliği, şehrin çevresiyle olan ulaşım ağının gelişmesidir. Asfalt yolların yapımı tarımsal ürünlerin pazarlanması için Ödemiş’i pazaryeri konumuna getirmiştir. Haftanın 3 günü ve 4 ayrı pazar yeri Ödemiş’i ticari faaliyetler olarak öne çıkarmaktadır. Sanayi ve ticaret faaliyetlerinin Ödemiş şehrinin gelişimine katkı sağladığı söylenebilir.

Ödemiş şehir nüfusunda 1945-1980 arası dönemde düzenli olarak artış gözlenirken (3000-4000 kişi) 1985 Yılı itibariyle nüfus artış hızı ciddi bir gelişme kaydetmiştir. Nüfus Artış hızının değişmesi, 1944 Yılı İmar Planında Ödemiş’in nüfusunun 1995 yılında 32.690 çıkacağı öngörüsünü (1990 kent nüfusu 51620) yıkmıştır (Keskin 2013:70). Nüfusun hızlı artışı şehrin konut ihtiyacını arttırmış, yeni

konut alanları imara açılmıştır. Bu nedenle 1968, 1985 yıllarında yeni imar planları hazırlanmıştır.

Ödemiş şehir alanı ulaşım, ticaret ve sanayi olanakları ile çevre ilçelere oranla daha çok merkezileşmiştir. Şehirde köyden kente göç ile nüfusu artmış, bu artış sonucu hizmet sektöründe gelişme yaşanmıştır. Şehirde kamu kurum ve kuruluşlarının artması hizmet sektörünün gelişimine katkı sağlamıştır. Ödemiş'te 1980 sonrası sağlık olanaklarının artması ölüm ve doğum oranlarında değişimlere neden olmuştur. Sağlık sektörünün gelişimi ölüm oranlarını azaltırken, bebek ve çocuk ölümlerini azalmasını sağlamıştır. Bu gelişme ile Ödemiş'te doğal nüfus artışını sağlamıştır.

Ödemiş şehrinde eğitim olanaklarının artması özellikle kırsal kesimde yaşayan insanlar çocuklarının eğitimi için göç etmişlerdir. Ödemiş eğitim sektöründe oldukça ileri durumdadır. Her yıl yüzlerce öğrenci eğitim için kent merkezine gelmektedir. Belde ve köylerden gelen öğrencilerin büyük çoğunluğu taşıma ile her gün köy ve şehir arasında yolculuk etmektedirler, diğer bir çoğunluk kent merkezinde kalmaktadır.

Ödemiş'te tarımsal ekonomi hâkimdir. 1980 yılı sonrası tarımsal faaliyetlerden kazançların artması, çiftçilerin gelir bakımından yüksek kazançlar sağlamasına neden olmuştur. Ekonomik kazançları yükselen çiftçi aileler şehrin eğitim, sağlık, hizmet ve kültürel faaliyetlerinden yararlanmak için köyden kente göç etmişlerdir. Ulaşım olanaklarının gelişmesi çiftçi ailelerin tarımsal faaliyetlerini aksatmadan rahatlıkla şehirden köye ulaşımını sağlamıştır. Şehirde yaşayıp kırsal alanda tarımsal faaliyetlerini rahatlıkla sürdürebilmişlerdir. Kırsal kesimden şehre göç edenlerin kültürel olarak kendilerini 'şehirli' olarak görmeleri göçü etkileyen özelliklerden birisidir. 1980'li yıllarda kırsal alandan göç edenler kendilerini, sosyo-kültürel olarak daha üst mertebeye görmektedirler. Sosyolojik bir durum olan gelişme, göçe sosyo-psikolojik olarak etki etmiştir.

Ödemiş çevresindeki ilçelere oranla daha fazla merkezileşmiştir. Bu nedenle ilçede köyden kente göçe neden olmuştur. Ödemiş, ilçe içinden ve çevresindeki ilçelerden göç almış, kendisinden çok daha merkezileşmiş, metropol bir kent olan İzmir'e göç vermiştir. Özellikle 1980 sonrası İzmir'deki sanayi faaliyetlerinin

artması ile ilçe göç vermiştir. Günümüzdeki göçlerin büyük çoğunluğunu eğitim göçleri oluşturmaktadır. Özellikle yükseköğretim için ilçe dışına çok sayıda öğrenci göç etmektedir. 2009 yılında Ödemiş 5085 kişi göç almış, 4693 kişi göç vermiştir. Günümüzde göçün Ödemiş'in nüfus artışına etkisi azalmıştır.

Ödemiş'in çevresine göre merkezileşmesi şehir ve kır nüfusunu etkilemiştir. Kır nüfusu 1985 döneminden sonra hızla azalmıştır. İlçede şehir ve kır nüfusu 2000 yılından sonra dengelenmiş, 2007 yılındaki adrese dayalı nüfus sayımında şehir nüfusunun kır nüfusunu geçtiği gözlemlenmektedir (Tablo3, Grafik 6.). 2012 yılında kır nüfusu 1923 yılı sayımının bile altına düşmüştür. Şehir nüfusu 2000'li yıllarda hızlı bir şekilde artmıştır. 2012 TÜİK verilerine göre Ödemiş şehir nüfus 75577 kişiye ulaşarak 1980'li yıllardaki nüfusunu ikiye katlamıştır.

2.2. Yerleşme Özellikleri

İnsanların barınmak, ya da belirli bir faaliyeti sürdürmek amacıyla bir saha üzerinde inşa edilmiş bir veya birden fazla sayıda konuttan oluşan ünitelere yerleşme denir (Özçağlar, 2003:65). Yerleşmeler, buldukları yerin coğrafi şartlarına göre dağınık ve toplu özellik gösterebilmektedir. Kır ekonomisi ve yaşam biçiminin, başka bir deyişle, hammadde üretiminin yaygın halde bulunduğu yerleşmeler kır yerleşmelerini; tarım, hayvancılık, ormancılık ve avcılık gibi primer faaliyetler dışındaki işlerin, yani, endüstri ve bütün hizmet sektörlerinin egemen olduğu veya bu faaliyet dallarının günlük hayatta kendini hissettirdiği yerleşmeler ise şehir yerleşmelerini oluşturmaktadır (Özgür, 2000:99).

Yerleşmelerin yeryüzündeki dağılışında, buldukları mekânın özellikleri önemli bir yere sahiptir. Yükselti, yüzey şekilleri, hidrografik özellikler ve iklim gibi fiziki koşullar, yerleşmelerin mekândaki dağılışını kontrol eden en önemli coğrafi faktörlerdir. Elbette fiziki koşullar kadar, ekonomik faaliyetler de yerleşmelerin mekândaki yerleşim düzenini etkilemektedir. Özellikle tarım ekonomisinin hâkim olduğu kırsal yerleşmelerde, fiziki yapı ve ekonomik koşullar, yerleşim düzeni üzerinde birlikte etki yapmaktadır. Örneğin tarım alanlarının kısıtlı olduğu kırsal kesimlerde, düz alanlar tarımsal faaliyetlere ayrılırken, yerleşmeler daha engebeli ve tarım yapılmayan alanlarda yer almaktadır. Bu türdeki yerleşmeler mekânda dağınık bir doku sergilemektedir. Düz alanların daha geniş olduğu kırsal kesimlerde ise

yerleşmelerin mekândaki dağılışını(dokusunu), hidrografik özellikler belirlemektedir. Su kaynaklarına yakınlık, bu kesimlerdeki yerleşmelerin dokusunu belirleyici faktör olarak karşımıza çıkmaktadır (Taş, 2006:100).

Ödemiş'in şehrsel gelişimde beşeri ve doğal çevre faktörlerinin etkisi büyüktür. Ödemiş'in tarım ekonomisine sahip bir şehir olması fiziki yapının doğrudan etkilerini göstermektedir. Ödemiş şehir olarak birikinti yelpazesi üzerinde, Bozdağ'dan taşınan kolüvyal malzeme üzerine kurulmuştur. Ova tabanından rakım olarak daha yüksekte olması, geçmişte bataklık halinde olan Küçük Menderes ırmağından geçiş yolu üzerinde ve Birgi'ye (geçmişte Küçük Menderes Ovasındaki büyük kentlerden birisidir) ulaşım güzergâhında bulunması, Ödemiş'in kuruluşunda ve gelişiminde önemli etki sağlamıştır (Foto 5.). Ödemiş'i iç kesimler ile kıyı ticaret alanına bağlayan yolların gelişmesi, İzmir-Aydın demiryolunun Ödemiş'e bağlanması, Ödemiş'i bir pazar yeri konumuna getirmiş, ticaret ve pazarlama olanakları şehri bir ticaret şehrine dönüştürmüştür.

Foto 5. Ödemiş şehri sanayi alanları ve konut alanlarının bir bölümü. (Kaynak: Ödemiş Belediyesi)

Ödemiş'in mekân organizasyonunu yöneten faktörler arasında doğal çevre faktörlerinin rolü büyüktür. Ödemiş'te zaman içinde ulaşılan kentsel yapı ile doğal çevre faktörlerinin (Konum, jeolojik yapı ve yer şekilleri, toprak ve bitki örtüsü) etkileri arasındaki ilişkileri mevcuttur.

Ödemiş'in kentsel gelişiminde verimli topraklar birinci derecede rol oynamıştır. Kent nüfusunun hızlı artışıyla ihtiyaçların çoğalması karşısında bu topraklardan yararlanma yoluna gidilmiştir. Aynı şekilde yağış ve nemlilik koşulları ile jeolojik yapının uygunluğu ve yörede yer üstü ve yer altı su kaynaklarının zengin oluşu, yörede yerleşmelerin kuruluş ve gelişiminde etkili olmuştur. Yörede iklim koşulları, insan yaşamı ve faaliyetleri için uygundur ve bu durum tarımsal faaliyetlerin gelişmesi bakımından elverişli koşullar sağlamıştır (Selayet, 1993:521).

Ödemiş şehrinin kentsel gelişiminde, geçmişe ait tarihi ve kültürel etkenlerin rolü oldukça büyüktür. Ödemiş'in Küçük Menderes Ovasında yer alması, ovanın yerleşme tarihiyle paralellik göstermektedir. Küçük Menderes Ovasındaki ilk yerleşmeler Genç Kalkolitik çağda başlamaktadır. Bu en eski yerleşmeleri höyükler oluşturmaktadır, Torbalı ve Ödemiş ovasında bulunan bu höyükler Küçük Menderes Nehrine yakın yerlerde ve yan kollarında kurulmuşlardır (Sevin, 1983). Ödemiş ovasında kurulan ilk kent yerleşmesi, Ödemiş'in kuzeyindeki Hypaipa'dır. Bu eski Lydia yerleşmesinden ilk kez M.Ö. 86 yılında kent olarak söz edilmiştir. Pyrgion (Birgi) ve Thyaira (Tire) antik dönemin ve sonrasının Hypaipa'ya en yakın ve en önemli kentler olmuşlardır (Meriç, 1988). M.S 395'den sonra Küçük Menderes Ovası Kilbianos ovası olarak anılmış Bizans İmparatorluğu toprakları içerisinde yer almıştır. Bizans'la birlikte M.S. IV. yy'da paganizm inançları yasaklanarak Hristiyanlık Küçük Menderes Ovasına girmiş, Hypaipa, Pyrgion (Birgi), Kaloe (Kiraz), Palaipolis (Beydağ) gibi kentlerde piskoposluklar kurmuşlardır. XII. yy'da Hypaipa ve Pyrgion (Birgi) metropolit merkezleri olmuşlardır (Yavuz, 1986). 1071 Malazgirt savaşından sonra Kilbianos Ovasına Türk akınları başlamış, 1304'de Germiyanogullarının subaşı Aydınoglu Mehmet bey Türkmenlerden oluşan ordusuyla ovaya girmiş ve Bizans kent ve kalelerini ele geçirmiş, Birgi merkez olmak üzere Aydınogulları beyliğinin kurucusu olmuştur (Güneş, 1997:15).

Buraya kadarki tarihi olaylardan anlaşılacağı üzere Ödemiş'in kurulduğu döneme ilişkin kesin belge yoktur. Aydınogulları beyliği kurulmadan önce Anadolu'da uzunca bir dönem kargaşa hakimdi, asayişin sağlanamaması, can güvenliği gibi nedenlerden dolayı, sabit bir yerde yaşama zorluğu nedenleriyle Ödemiş'in bulunduğu yerde farklı tarihlerde değişik isimlerle yerleşim birimleri ortaya çıkmıştır (Akın, 1968:99). 1310 yılında yöreye Aydınogulları egemen olduğunda, en büyük yerleşim birimi Birgi'den sonra Süleymanlı köyüydü, Ödemiş Süleymanlı köyüne bağlı altı hisse araziden oluşan 8-10 çiftlik, Rum asıllı 25-30 kişiden oluşan bir yerdi (Güneş, 1997:17).

14 yy. sonlarında Ödemiş kayıtlarda Otamış Karyesi olarak geçen ve Birgi'ye bağlı serbest tımar olan yerde vergi sorumlusu 36 ev bulunuyordu (Dural, 1947).

17 yy 'da Yukarı Küçük Menderes havzasına gelen Evliya Çelebi Otamış'tan (Ödemiş'ten) bahsetmez. Evliya Çelebi'nin kayıtlarına göre Birgi, Bozdağlardan inen taşlı bir derenin uçurumlu yamacı üzerine kurulmuş muhkem bir kaleye sahiptir (Gözenç, 1978:64). Bu tarihte Otamış Karyesi göze batmayan sık sık güvenlik nedeniyle boşaltılan köydü. Otamış 1684'den sonra havzanın doğu kesiminde konar-göçer yaşayan Türkmenlerin göç etmesiyle büyük bir köy haline gelmiştir. Çeşitli rivayetlerde Ödemiş'in kuruluşunda rolü olduğu belirtilen Kabasakallı aşiretinin 17 yy'da Türkmen Mahallesi taraflarına yerleştirilmesi Ödemiş'in büyümesinde etkili olmuştur (Dural, 1947). Ödemiş güvenlik gerekçesiyle konar-göçerlerin yerleştirilmesiyle kurulan, kuruluş nitelikleriyle de bir Türk şehri kimliğindedir (Güneş, 1997:17).

Yabancı seyyahların gezi notlarında Türkiye'nin birçok kentinin tarihi geçmişiyile ilgili ayrıntılı izlenimleri bulunmaktadır, Ödemiş ve çevresi yabancı seyyahların ziyaret ettikleri merkezlerden birisidir. Ödemiş'ten bahseden ilk yabancı seyyah 1792 yılında yöreyi gezen M. De Heidenstam'dır. Seyahati İzmir'den Sart'a doğru yola çıkmaları ile başlamaktadır. Heidenstam 1797 yılında uğradığı Ödemiş için şunları yazmıştır: "Bozdağ'ın yamaçları üzüm bağlarıyla kaplıydı. Bu yörede yapılan şaraplar hala Antik dönem yazarların dedikleri kadar kaliteli. Ovanın her yeri düzenli yerleştirilmiş zeytin ağaçlarıyla dolu. Bu ova Cinibizler zamanından kalan,

her yeri ekili ve verimli bir düzlük. Ödemiş geniş ölçüde pamuk, linen ve mısır ticareti yapılan küçük bir kasaba” (Heidenstam, 1803:19-22).

Heidenstam’dan sonra Anadolu’yu gezen Fransız Mimar Charles Marie Texier 1835 yılında Ödemiş’e uğramış ayrıntılı bilgiler vermiştir. Texier gezisinde şunları yazmıştır: “En sonunda Bayındır’dan doğu ve kuzeydoğu yönünde 6 fersah uzaklıkta olan Ödemiş adındaki büyük şehre geldik. Ödemiş’in 8000’den çok nüfusu vardır. 1200 ev Türk, 700 ev Rum ve 40 ev kadarda Ermeni’dir... Seyli büyük bir akarsu kasabayı bütün yüzeyi ile dolaşarak sokakları da sular (Texier, 1862:228-229).”

Ödemiş ve çevresi hakkında daha çok istatistiki bilgi veren bir diğer yabancı uzman da Fransız coğrafyacı Vital Cuinet’dir. Cuinet’in 1880-1892 yılları arasında hazırladığı 4 ciltlik Osmanlı vilayetlerini tanıtan eserde Ödemiş ile ilgili oldukça geniş ve istatistiki bilgiler vermiştir.

“Konum, sınırlar: Ödemiş kazası Aydın Vilayeti'nin tam ortasında yer almaktadır. Kuzey ve doğu yönlerinde Saruhan Sancağı, güneyde Aydın Sancağı batıda ise Tire ve Bayındır kazaları ile çevrilidir.

Merkez: Ödemiş, Kaymakamlık resmi konutu ve kamu hizmet binaları olan bir kaza merkezidir. Küçük Menderes Nehri'nin sağ kıyısında, nehrin 5 kilometre kuzeyinde, İzmir'in 73 kilometre güneydoğusunda, Aydın'ın 45 kilometre kuzeydoğusunda ve 123 metre rakımda yer almaktadır. Kaza; Aydın ve İzmir vilayetlerine şoseyol ile bağlıdır. "İzmir-Aydın Demiryolu " üzerinde yer alan en büyük hat olan Torbalı hattı üzerinden Tire ve Bayındır yönünde açılmakta olan küçük bir demiryolu hattı ile de bağlantı sağlanmıştır.

Yüzölçümü: Toplam 1.743 kilometre karelik bir yüzölçümüne sahip olan Ödemiş Kazasında:

Tarım alanı	430 km ²
Mera alanı	170 km ²
Dağlık alan	918 km ²
Ormanlık alan	225 km ²
Toplam	1743 km ²

İdari Bölünme: Ödemiş kazası 3 nahiyeye ayrılmıştır: Birgi, Keleş (Kiraz) ve Bademli. Bu nahiyelere bağlı toplam 112 köy bulunmaktadır.

Mülki Amirler: Kaza 1 kaymakam ve 3 müdür tarafından yönetilmektedir. Bu 4 yetkiliye kazada yaşayan azınlıklardan oluşan bir idare heyeti yardımcı olmaktadır. Toplam nüfusun 26.700 olduğu Ödemiş kazasında ikamet edenler:

Müslüman Halk	19500 kişi
Ortodoks Yunanlı Halk	7000 kişi
Yabancılar	150 kişi
Yahudi Halk	50 kişi
Toplam	26700 kişi

Nüfus: Şehir nüfusu 7.200 kişiden oluşmaktadır. Halk aşağıda gösterilen azınlıklardan oluşmaktadır:

Müslüman Halk	4000 kişi
Ortodoks Yunanlı Halk	3000 kişi
Yabancılar	150 kişi
Yahudi Halk	50 kişi
Toplam	7200 kişi

Yerleşme: Ödemiş 'i bir uçtan diğerine kat ederek kazanın 5 kilometre güneyinden Küçük Menderes'e karışan bir akarsu vardır. Kış mevsiminin belli zamanlarında önemli ölçüde kabaran bu akarsu Tmolosların önemli tepelerinden olan Bozdağ'dan beslenmektedir.

Ödemiş çarşısı taştan inşa edilmiştir. Şehrin sokakları oldukça geniştir ve gaz lambaları ile iyi aydınlatılmaktadır. Hoş bir görünüme sahip olan şehirde oldukça güzel evler yer almaktadır.

Demiryolu hattının Ödemiş'e kadar uzatılmasından bu yana şehir önemli bir pazar haline gelmiştir. Şehirde, Küçük Menderes Ovasında yetiştirilen ürünlerin akışı sağlanmaktadır.

Okullar - Ödemiş 'te 2 'si ortaöğretim, 10'u ilköğretim olmak üzere toplam 12 okul bulunmaktadır. Bu okullarda 645'i erkek, 60'ı kız; olmak üzere 705 öğrenci eğitim almaktadır.

Zirai Ürünler - Kazada yetiştirilen başlıca ürünler arasında ilk sırayı tahıllar almaktadır. Yetiştirilen diğer ürünler; tütün, ipek, pamuk, üzüm ve incirdir. Homeros'un İliada Destanı'nda sözünü ettiği ve bu bölgede yer alan çayırlar bugün halâ en mükemmel meraları oluşturmaktadır" (Cuinet, 1896:513-516).

Harita 6. 1922 Yılında elle çizilmiş Ödemiş kent planı (haritadaki Türkçe karşılıklar Prof. Dr. Engin Berber tarafından tercüme edilmiştir.) (Keskin, 2013:38).

Ödemiş'te 1911 yılından sonra Anadolu topraklarında uygun ortam koşulları arayan Amerikan Protestan Klisesi'ne bağlı misyonerlerin uğrak yeri olmuştur. 1914 yılında Ödemiş'te ilk misyoner çadırı açılmıştır (Keskin, 2013).

Ödemiş, Cumhuriyetin ilanı sonrasında da yabancı gezginlerin ilgi alanı içindedir. 1933 yılında Cumhuriyet yönetiminin on yılda başardıkları tüm ülkede övgüyle ortaya konuluyordu, Ödemiş'te 1930'lu yıllarda çağdaş şehircilik

uygulamalarına sahne olan bir Cumhuriyet kenti olarak gösterilmiştir. 1929-1933 yılları arasında yaşanan dünya ekonomik bunalımından, kapitalist ülkelerin aksine Sovyetler Birliği plânlamaya ve merkeziyetçi bir ekonomiye sahip oluşu nedeniyle etkilenmemiştir. Bu nedenle Türkiye Cumhuriyeti'nin sanayi planları, Rusya ile işbirliği yaparak hazırlanmıştır. Sovyet uzmanlarına pamuklu mensucat fabrikaları kurulması düşünülen olası pamuk ekim alanları ile ev dokumacılığının gelişmiş olduğu yöreleri göstermek üzere Eskişehir, Konya, Malatya, Kayseri, Nazilli, Ereğli, Afyon, Tire ve Ödemiş geziler düzenlendi. Sovyet uzmanlar Küçük Menderes Ovasına pamuk üretimi ve tekstil fabrikası kurulması için uygun bulmadılar. Ancak bölgedeki kendir üretimi dikkate değerdi. Raporda Ödemiş'in su, kanalizasyon ve elektrik durumu ayrıntılı olarak ele alınmıştır (Tekeli ve İlkin, 1982:158-162, 224-226).

Ödemiş ve çevresine ilgi duyan yabancı seyyahların yazdıkları Ödemiş'in gelişim ve dönüşüm sürecine tanıklık eder niteliktedir. Ödemiş'in Osmanlı dönemine ait bilgileri oldukça kısıtlıdır, kentsel gelişim tarihine tanıklık eden bu yazılar oldukça değerlidir (Keskin, 2013).

Ovanın bir bütün olarak gelişmesi ise 19. asrın ikinci yarısından sonra 1858 yılında inşasına başlanan İzmir-Aydın demiryolunun yöreden geçmesi ile gerçekleşmiştir. Yol 1860 yılında havzanın güneyinde yer alan Selçuk'a varmış oradan Aydın'a bağlanmıştır. 1888 de Torbalı'dan ayrılan şube hattı Bayındır ve Ödemiş'e kadar uzanmıştır. 1889 da ise çataldan ayrılan bir hat Tire'yi bu hatta bağlamıştır. Böylece önceleri Büyük Menderes Ovasını İzmir'e bağlayan ve çalışma sahamız için sadece bir transit rolü oynayan yol bu iki şube hattı sayesinde ovanın tamamını İzmir'e bağlayarak iktisadî faaliyetlerde mühim bir ölçüde gelişme olmasına yeni bir beşerî iktisadî devrenin başlamasına sebep olmuştur. Bu devre bugünkü kullanım tarzının ilk nüvesi olması sebebiyle önemlidir. Gerçekten bu hattın Ödemiş'e kadar uzaması ile üç asra yakın bir mazisi olan Birgi'nin yerini Ödemiş almış ve süratle artan nüfusu sayesinde Birgi'yi çok geçmiş ve neticede Birgi, Ödemiş'in bir nahiyesi olmuştur (Gözenç, 1978:66).

1877-1878 Osmanlı Rus Savaşı sonucunda, Balkanlardan Anadolu'ya göçen Türk ailelerinin bir kısmı Ödemiş şehrine yerleştirildiği gibi, aynı savaş sonunda

Rusya'da oluşan bir takım siyasal olaylar nedeni ile Kırım'dan Anadolu'ya gelen bazı Türk aileleri de Ödemiş'e gelmişlerdir (Yavuz, 1998:81).

Mimarlık tarihçileri Cumhuriyet dönemi Türk mimarlığında iki periyot (akım) saptar: Osmanlı anıtsal binalarından esinlenen I. Milli Mimarlık dönemi (1908-1940) ve esinlerini geleneksel konutlarda bulan II. Milli Mimarlık dönemi (1940-1950). Ödemiş'te bu milli mimari seferberliğine katılmış, belediye başkanlarının yapmış olduğu büyük fedakârlık ve girişimlere sahne olmuştur (Altınoluk, 1988). Ödemiş'te II. Ulusal Mimarlık Dönemi, Belediye Başkanı Mutahhar Başoğlu ile başlar. Bu yıllar içinde yapılan kamusal binaların mimarisine özen gösterilmiş; günümüze kadar varlığını sürdüren PTT, Ziraat Bankası, Yeni İstasyon Binası ve Halkevi Sitesi (günümüzde Kızılay Kan Merkezi, Sinema, Park Kulüp ve Belediye Kültür Evi'nin olduğu alan) gibi görkemli yapılarla, yeni bir dönem mimarisi oluşturulmaya çalışılmıştır (Keskin, 2013:55).

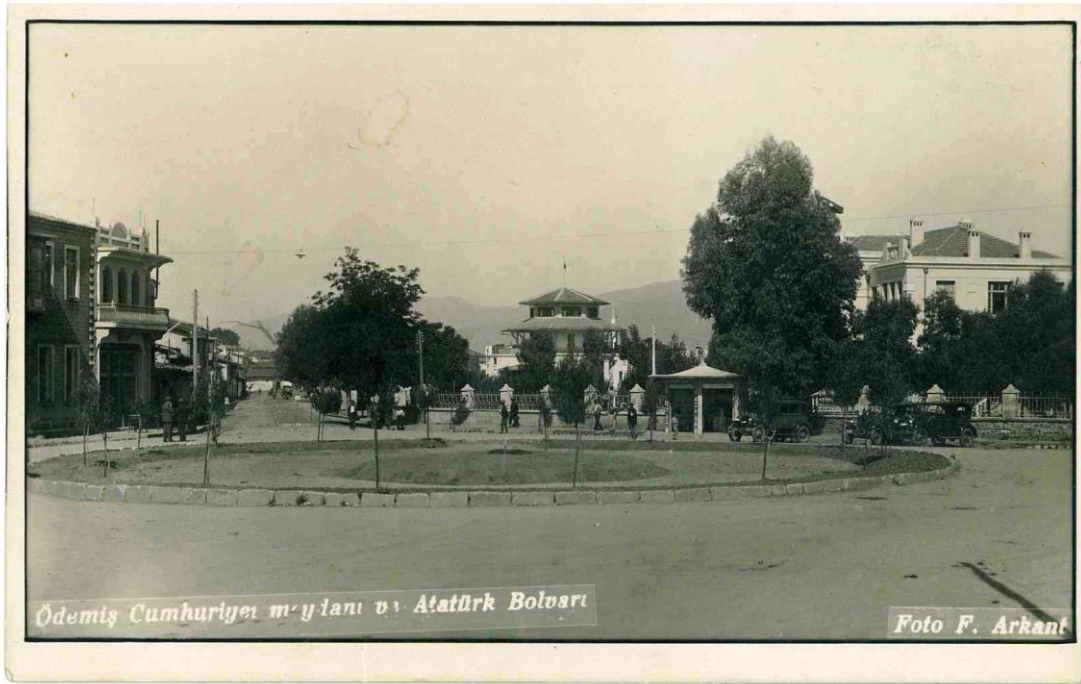
Ödemiş'in bugünkü durumuna gelmesinin temelleri, 1927–1934 yılları arasında Belediye Başkanlığı yapan Dr. Mustafa Bengisu tarafından atılmıştır. Bengisu, ilk şehir planını Macar mühendis Scarpa' ya çizdirmiştir (Altınoluk, 1998). Yeni plana göre Ödemiş, kuzeydoğudan güneybatıya doğru gelişmekteydi. Sokak genişletmesi ile başlayan imar çalışmaları, çevre evlerin istimlakı ve geniş caddelerin açılmasıyla devam etmiştir. Kentin içindeki mezarlık kaldırılarak, bu alana Hükümet Binası, Tekel binaları ile çocuk bahçesi ve park yapılmıştır. Rum mezarlığının bulunduğu alanda, Adliye ve Jandarma binaları inşa edilmiştir (Anadolu,1930).

Ödemiş'in ilk kanalizasyon şebekesi Dr. Mustafa Bengisu döneminde yapılmıştır. Ödemiş'in kanalizasyon işi için Mösyö Jüber görevlendirilmiş. Aynı dönemde, itfaiye teşkilatı için, Ödemiş'te bazı caddelere, sokaklara yangın vanaları yerleştirilmiş, bunların kullanımı için hortumlar sipariş edilmiş ve çalışmalar yapılmıştır (Bengisu, 1993).

1930'lu yıllardan başlayarak yapılan çalışmalarla Ödemiş, bir Osmanlı kasabası kimliğinden, bir Cumhuriyet kentine dönüşmüştür. Ödemiş'te kent ölçeğinde hızlı bir değişim yaşanmıştır. Ovanın imara açılan topraklarında hızlı bir yapılaşma hareketi ortaya çıkmıştır. Diğer yandan, eski kentin kullanımında da sorunlar yaşanmaktadır. Bu tablonun oluşmasındaki en önemli etkenler, imar

planının içerdiği sınırlar ve nüfus artışıdır. Nüfus artışı, kendi iç dinamiği ile köyden kente göçten kaynaklanmaktadır (Kazas, 2008:103)

1936 yılında Türk Hava Kurumu'nun içinde bulunduğu alana Tayyare Parkı yapıldı. Şehrin ortasında kalan mezarlık yerinin kaldırılması ile iki park, geniş bir yeşil alan ve yeni bir cadde (Hürriyet Caddesi) kazandırılmış oldu (Foto 6.). Demiryolu, Eski İstasyon'dan şehrin merkezine kadar 1,5 km uzatıldı ve Ödemiş Topbaşı mevkiinde yeni bir istasyon inşa edildi (Yeni Asır, 4 Eylül 1940).

Foto 6. Ödemiş Cumhuriyet Meydanı ve gerisinde Türk Hava Kurumu ve Teyyare Parkı. (Kaynak: ÖYKAM.)

1944 yılında Ödemiş'te 12 mahalle; Akıncılar, Bozkurt, Cumhuriyet, Çatalyol, Devrim, Emmioğlu, İnönü, Meşrutiyet, Turgut, Türkmen, Üçeylül ve Yenigün mahalleleridir (Keskin, 2013:68)

Başbakan Şükrü Saraçoğlu'nun katkısıyla 1945'de Ödemiş'in ilk imar haritası ulusal bir yarışma ile yapılmıştır. İmar Planı yarışmasının Jüri Başkanlığını Şükrü Saraçoğlu üstlenmiş, yarışmaya ünlü şehircilik uzmanlarının hazırladığı altı proje katılmıştır. Alman Paul Bonatz başkanlığındaki teknik heyet Ödemiş'e gelerek, önerilen planların uygulanabilirliğini yerinde incelemiştir. Yarışmaya katılan projelerin güzel ve güçlü yönleriyle oluşturulan yeni imar planı 1945 yılında uygulamaya

konulmuştur. Günümüz Ödemiş şehrini şekillendiren plân bu plândır. Jüri raporuna göre;

1944 Yılı İmar Planında Ödemiş'in nüfusunun 1995 yılında 32.690 çıkacağı öngörülüyordu (1990 kent nüfusu 51620). Planda yeşil alanlara önem verilerek, 13 yeşil alan belirlenmiş, yolların ağaçlandırılması istenmiştir. 1944 Ödemiş planı kent ekonomisinin ve uygulama sorunlarının dikkate alındığı bir planlama örneğidir. Ödemiş kentsel gelişimi; resmi binalar, ticaret, sanayi, konut ve spor-kültür alanı olmak üzere beş bölgeye ayrılarak planlanmıştır (Keskin, 2013).

Ulus Meydanı ile Yeni Cami arası, şehir merkezi ve resmi binalar bölgesi olarak, Büyük Cami-Küçük Cami-Yeni Cami'nin sınırladığı üç cami arası ticaret bölgesi olarak ve nakliyatı şehir merkezinden geçirmek için eski istasyon çevresi sanayi bölgesi olarak tasarlanmıştı. Konut bölgesi ise eski şehir kısmı ve gelişme sahası olarak iki başlıkta ele alınmış, yeni istasyon odak olmak üzere istasyonun doğu ve kuzey doğusunda yeni mahalleler önerilmiştir. Sanayi bölgesine yakın alanlar işçi bölgesi olarak düşünülüyordu. İstasyondan Bozdağlar'a doğru kuzey-güney bandı spor ve kültür sanat bölgesi olarak öngörülüyordu. Hükümet Meydanı, Belediye Meydanı (Eski Belediye Binası önü) ve İstasyon Meydanı olmak üzere şehirde üç önemli meydan oluşturulması istenmiştir (Keskin, 2013:65-75).

1980'li yıllardan itibaren artan kentleşme eğilimleri ile birlikte toplu konut ve kooperatifleşmeye yönelik yeni yasal düzenlemeler ile birlikte, içinde bulunduğu konum ve koşulları olumsuz bir biçimde etkileyecek şekilde özellikle kuzey ve kuzeydoğu yönünde verimli tarım alanları üzerinde yayılmaya, gelişmeye başladığı görülmüştür (Kılıç, 2006).

1990'dan itibaren şehirde kuzey ve kuzeydoğu yönünde toplu konut ve kooperatifleşme hareketleri hız kazanmış, ilk toplu konut yapımı şehrin kuzeyinde Efe Toplu Konutlarıyla başlamıştır, 125. Yıl Kültür Parkının yapılması ile şehrin kuzeydoğu yönünde (Zafer Mahallesi) yapılaşma hareketleri devam etmiştir. 2000li yıllardan sonra şehirde toplu konutlar ve site evlerin sayısı artmıştır.

Günümüzde Ödemiş şehrinde düzenli, ancak tarım alanları aleyhine bir gelişmeden söz etmek mümkündür. 125. Yıl Kültür Parkının yapımı ile şehrin kuzeydoğu yönünde hızlı ve planlı bir yapılaşma gözlenmiştir. Bu kesim, şehrin en

çok rağbet gören yerleşim alanı haline gelmiş, fuar alanı, Belediye Nikâh Salonu, Kültür Merkezi ve yapımı devam etmekte olan yeni hastane buradaki yapılaşmayı hızlandırmıştır. Yapımı hızla bir şekilde tamamlanan binalar ile Zafer Mahallesinde yapılaşma tamamlanmak üzeredir (Foto 7.).

Foto 7. Ödemiş zafer mahallesi yeni yapılaşmalar.

Ahrandı Aile Çay Bahçesi çevresindeki rekreasyon alanı, toplu konutlar ile çevrelenmiş şehrin doğusu ve kuzeyi yapılaşma olarak birleşmek üzeredir. Kuzey yönünde Gölcük Yolu üzerinde Site Evlerin yapımı devam etmektedir. Bu yapılaşma alanları şehrin en verimli tarım alanlarını oluşturmaktadır. Yapılaşmanın artması ile buradaki patates ekim alanları kaybolmuş, kuzeydeki yapılaşma ile de zeytinlik alanları ortadan kaldırılmıştır (Foto 8.). Kuzey ve doğu yönünde ilerleyen yapılaşma hareketleri yetkilileri harekete geçirmiş, şehrin güneydeki eski mahrum evlerin yerine toplu konutların yapımına başlanılmıştır. Buradaki toptancı hali yıkılarak konut alanına dönüşmüştür toplu konutlar ile eski önemini kaybeden Üçeylül ve Emmioğlu Mahalleri yeniden yapılandırılmaktadır.

Foto 8. Ödemiş Ahrandı rekreasyon alanı, Zafer Mahallesi ve Süleyman Demirel Mahallesi, Kuzey yönlü yapılaşma hareketleri.

2.3. Ekonomik Özellikleri

2.3.1. Tarımsal Faaliyetler

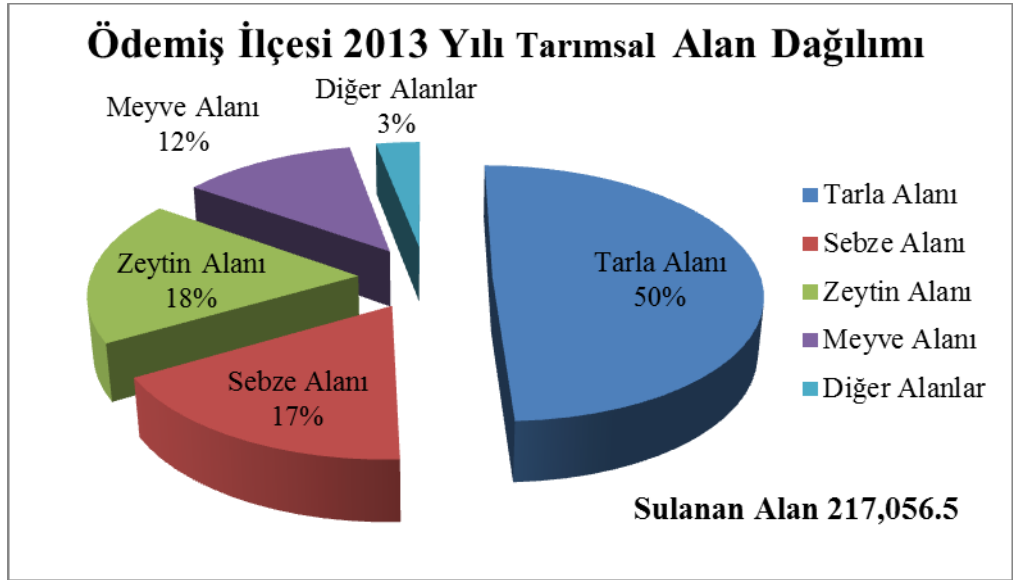
Ödemiş ilçesinde hâkim ekonomik faaliyet tarımdır. İlçenin sahip olduğu doğal şartlar, tarımsal faaliyetlerin ön plana çıkmasına olanak sağlamıştır. İlçe arazisi içinde ovalar ve Bozdağlar ve Aydın Dağları üzerindeki vadiler tarımsal açıdan elverişli alanlardır. Ova tabanındaki toprakların verimli olması ve su kaynakları bakımından elverişli olması gibi doğal unsurlar, ovayı tarımsal faaliyetlerin yoğunlaştığı alan haline getirmiştir.

Ödemiş'te tarım alanları içerisinde en fazla alanı, tarla alanı kaplamaktadır. Ova tabanının oldukça geniş alan kaplaması, çiftçileri geliri fazla olan tarla ürünlerine yöneltmiştir. İlçe yüzölçümünün % 36'sı tarım arazisidir. Yaklaşık 21.000 aile geçimini tarımsal faaliyetlerden sağlamaktadır (Ödemiş Ticaret Odası 2012 Yılı Ekonomik Raporu).

Tablo 4. Ödemiş İlçesinde 2013 yılı tarım alanlarının dağılışı.

Toplam Tarım Alanı	334, 415.5 (da)
Tarla Alanı	165,045 (da)
Sebze Alanı	57,714 (da)
Zeytin Alanı	60,900 (da)
Meyve Alanı	40,615 (da)
Bağ Alanı	3,510 (da)
Kavaklık Alanı	3,500 (da)
Nadas Alanı	2,337 (da)
Süs Bitkileri Alanı	654.5 (da)
Narenciye Alanı	170 (da)
Sulanan Alan	217, 058.5 (da)
Sulanmayan Alan	117, 357 (da)

Kaynak: İzmir Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü.

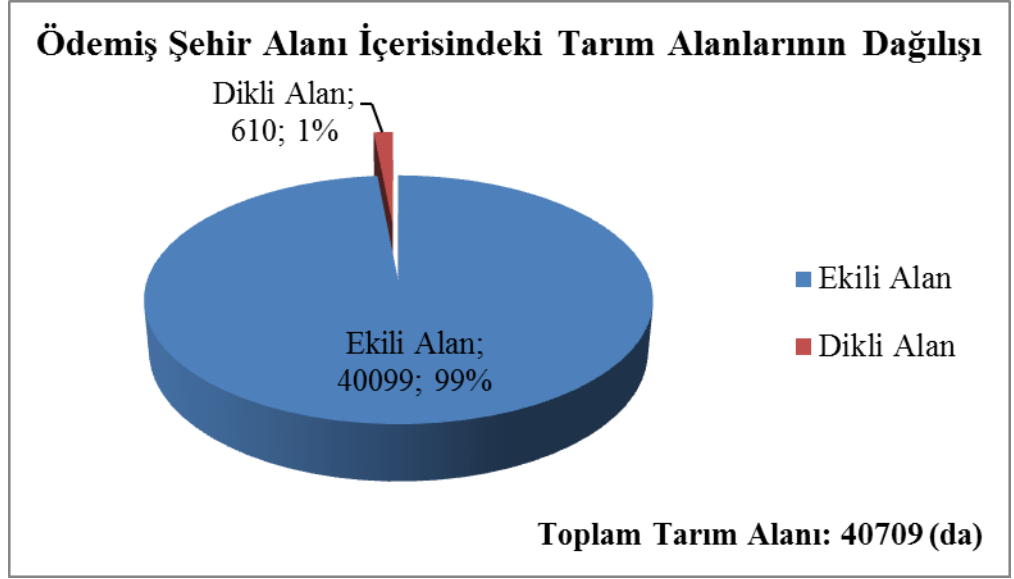

Şekil 7. Ödemiş ilçesinde 2013 yılı tarımsal alan dağılımı. (Kaynak: ÖGTHM).

Küçük Menderes Havzasında yoğun olarak yapılan kültür tarımı, sulu ve kuru tarımla geniş alanlarda gözlenmektedir. Karpuz, patates, pamuk gibi tarım ürünleri ilçede öne çıkar. Bunların yanında, meyvecilik, bağcılık, fidancılık, çiçekçilik gibi tarım kolları her geçen gün daha da gelişmektedir (Akça, 2011).

Ödemiş ilçesinde idari ünitelere göre tarım alanlarının, dekar bazında genel durumuna bakıldığında en geniş tarım alanları Ödemiş şehri ve çevresinde toplandığı görülür (toplam tarım alanı 40709 da., ekili alan 40099 da., dikili alan 610 da.,

sulamalı tarım alanı 34759 da., sulanmayan alan 5950 da). Bu durum şehir alanının tarla alanları üzerine kurulduğunu göstermektedir (ÖGTHM).

Şekil 8. Ödemiş şehir alanı içerisindeki tarım alanlarının dağılışı. (Kaynak: ÖGTHM).

Ödemiş’ te 2013 yılındaki tarımsal üretim değerleri incelendiğinde en fazla yetiştirilen ürünün silajlık mısır olduğu görülür (Tablo 5.). İlçede Patates üretim alanının azalmasına rağmen üretim miktarı bakımından artış olduğu söylenebilir. Patates tohum kalitesinin artması ve daha önce patates ekimi yapılmamış alanların patates tarımına başlaması üretim artışı sağlamıştır. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından toprak analiz desteğinin yapılması çiftçileri toprak analizi yaptırmaya teşvik etmektedir. Toprak analizi sayesinde topraktaki eksik besin elementleri tespit edilip toprağa uygun gübre verilmesi sağlanmaktadır. Bu sayede üretim artışı sağlanmaktadır. Karpuz üretimi ova tabanında birinci ürün olarak ekilmesine rağmen üretim miktarı olarak değişiklik göstermektedir. Salçalık biber ve domates üretimi Ödemiş’te yer alan salça fabrikaların ihtiyacı doğrultusunda üretimi yıllara göre değişim göstermektedir. Benzer durum turşuluk salatalık üretimi için de geçerlidir (Akça, 2011).

Ödemiş Türkiye’nin en önemli fidan üretim merkezleri arasında yer alır. İlçede Bitki Pasaportu Kayıt Sistemi’ne kayıtlı toplam 54 bitki yetiştiricisi kişiler ve alan mevcuttur. 2013 yılında 5.805.000 adet sertifikalı meyve fidanı üretimi ve sevkiyatı yapılmıştır. Toplam fidan üretimi 20 milyon adet olarak tahmin

edilmektedir. Bu da Türkiye'deki fidan üretiminin % 50'sini oluşturmaktadır. İlçede 2013 yılında 5 milyon 800 adet süs bitkisi sevkiyatı yapılmıştır. (Kaynak: ÖGTHM).

Tablo 5. Ödemiş İlçesinde 2013 yılı ürün cinsleri, üretim alanı ve toplam üretim miktarı.

Ürün	Üretim Alanı (da)	Üretim Miktarı (Ton)
Silajlık Mısır	140000	840000
Patates	90000	342000
Hıyar	18000	18000
Buğday	15050	6022
Yem Şalgamı	15000	90000
Karpuz	15000	60000
Arpa	12045	4218
Domates	8550	42000
Biber	8250	24000
Yonca	5000	15000
Lahana- Karnıbahar	4000	15000
Bamya	3000	1350
Bezelye	2500	5000
Patlıcan	2350	9400
Marul	1450	3000

Kaynak: (Kaynak: ÖGTHM).

Ödemiş İlçesinde tarım alanlarının büyük bir çoğunluğu ekili alanlardan oluşmaktadır. En fazla ekili alan, Ödemiş şehri ve çevresinde yer almaktadır. Ekili alanlarda en fazla; silajlık mısır, patates, yem şalgamı, karpuz gibi ürünler üretilmektedir (Akça, 2011).

2.3.2. Hayvancılık Faaliyetleri

Ödemiş ilçesinde tarımsal faaliyetler ile hayvancılık birbirlerine bağımlı haldedir. Tarımsal ürünlerin üretim maliyetlerinin artması, satış fiyatlarının azalması çiftçileri ekonomik olarak farklı faaliyet türlerinin veya durağan durumdaki hayvancılık faaliyetlerinin gelişmesine neden olmuştur. Ödemiş'te 2000'li yılların öncesinde hayvancılık geniş çapta gelir getiren ekonomik faaliyet olmamıştır. Çoğunlukla aile ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ve mera hayvancılığı şeklinde yapılmıştır. Hayvancılık faaliyetlerinin daha ekonomik bir hale gelmesi ve besi hayvancılığına geçilmesi, yörede hayvancılığı en çok rağbet gören faaliyet durumuna getirmiştir. Büyükbaş hayvan besiciliğinin modern duruma gelmesi, ilçede hayvan sayısının artmasını tetiklemiştir (Akça, 2011).

Hayvancılık, büyükbaş ve küçükbaş hayvanların süt ve et ürünlerinden yararlanmaktır. Ödemiş İlçesi'nde hayvansal gıda üretiminde ilk sırayı süt almaktadır. İlçedeki hayvancılık otlak hayvancılığı şeklinde değil besi hayvancılığı şeklinde yapılmaktadır (Akça, 2011).

Küçük Menderes Ovasında, Akdeniz iklim özellikleri etkilidir. Akdeniz ikliminde; yazlar sıcak ve kurak, kışlar ise ılık ve yağışlıdır. Yıllık toplam yağışın yaklaşık yarısı kışın düşmektedir. Kıyı kuşağında, kar yağışı ve don olayları nadir olarak görülür. Ödemiş ilçesinin kış aylarının (Aralık, Ocak, Şubat) sıcaklık değerlerinin ortalama 8°C olması, açık alandaki hayvanların üşmesini engellemektedir. Bu nedenle hayvanlar etrafı açık, üzeri örtülü "Ağıl" denilen bir nevi besihanelerde kalmaktadırlar (Foto 9.). Ödemiş'te hayvancılık, ovada ve Bozdağlar ve Aydın dağları eteklerinde bulunan alüvyon yelpazeleri üzerindeki alanlarda yaygındır. Eğim koşullarının düz ve düze yakın olması ağıl yapımını ve modern hayvancılık olanaklarını arttırmaktadır. Yüksek alanlarda hayvancılık faaliyetleri vardır. Yükseltinin artması yağış miktarını arttırmakta ve sıcaklık değerlerini düşürmektedir. Yüksek kesimlerde hayvancılık etrafı örtülü kapalı yerlerde ve mera hayvancılığı şeklinde yapılmaktadır (Akça, 2011).

Foto 9. Ödemiş'te etrafı açık, üzeri örtülü hayvan besihanesi.

İlçede hızlı bir şekilde artış gösteren büyük baş hayvan sayısı, hayvan besi ürünü olarak kullanılan, silajlık mısır yetiştiriciliğinin de artmasına neden olmuştur. Ödemiş'te büyükbaş hayvancılık 2004 yılından sonra hızlı bir gelişme göstermiştir. Özellikle süt verimi yüksek olan, ithal getirilen holstein ırkı ineklerin sayısının artması, mandıracılık sektöründe gelişmeye neden olmuştur. Ödemiş'in ismi patatesinden çok Ödemiş tulum peyniriyle duyulmaya başlanmıştır (Akça, 2011).

Hayvancılığın gelişmesi bazı sanayi kollarının da gelişmesini sağlamıştır. Süt üretimini arttıran yem sanayisi, süt sağım makine sanayisi, hayvancılıkta kullanılan makine üretimini ve ağıl yapım inşaat malzemeleri sanayisinde de ilçede büyük gelişmeler sağlamıştır. Hayvan sayılarının artışı hayvan sağlığı için, veteriner hekim ve medikal ilaç sağlayıcılarının sayısını arttırmıştır. Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği, Süt Kooperatifleri ve Ödemiş Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü hayvan sağlığı, üretimi ve ticareti konusunda denetim ve teşvik yapmaktadırlar (Akça, 2011).

2013 yılı itibariyle Ödemiş'te 115.099 adet büyükbaş hayvan, 65.865 adet küçükbaş hayvan bulunmaktadır. Süt veren hayvan sayısı 62.050 adettir. 2013 yılı toplam süt üretimi 452.965 ton ve günlük süt üretimi 1241 tondur. İlçede sütlerin büyük çoğunluğu bölgede bulunan süt ürünleri fabrikaları tarafından toplanmaktadır. Yörede Yerel süt fabrikaları dışında ulusal ölçekteki fabrikalar da süt alımı yapmaktadırlar. İlçede süt ürünleri üreten tesis sayısı 28'dir (İGTHM).

Ödemiş ilçesi birçok ilden daha çok hayvan potansiyeline sahiptir. İlçede Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine kayıtlı işletme sayısı 2.500 dür. Haftada 1500 büyükbaş hayvan ticaretinin yapıldığı bölgenin en büyük hayvan pazarı Cumartesi günleri faaliyet göstermektedir. Bunlardan başka kıl keçisi, eşek, at, katır, manda ve kanatlılar da beslenmektedir. İlçede Tavuk çiftlikleri kurulmuş ve arıcılık yaygınlaşmaktadır (ÖGTHM).

Tablo 6. *Ödemiş ilçesinde yıllara göre silajlık mısır üretimi ve büyükbaş hayvan sayıları.*

YILLAR	MISIR EKİM ALANI (ha)	MISIR ÜRETİMİ (TON)	BÜYÜK BAŞ HAYVAN SAYISI
2000	2.05	102000	48380
2001	2.2	110000	46800
2002	2.2	105000	43340
2003	2.2	128000	44357
2004	2.8	150000	47280
2005	3.7	192000	48100
2006	10.945	560000	104480
2007	10.956	561000	107415
2008	11.325	578000	89100
2009	10.946	574000	93940
2010	11.626	690000	88052
2011	11.536	680000	89734
2012	11.378	660000	111621
2013	14.127	840000	115099

Kaynak: İzmir Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü.

İlçede süt üretiminin yanı sıra diğer hayvancılık ürünü olan et üretimi de vardır. 2013 yılında 1.630 ton civarı sığır eti üretimi, 80 ton koyun-kuzu eti, 7 ton keçi eti üretimi yapılmıştır (İGTHM). Şehir alanın içerisinde hayvancılığa izin verilmemektedir. Gürültü, koku ve hastalık endişesi nedeniyle merkezde hayvan besiciliği yasaklanmış şehir alanı dışarısına çıkartılmıştır. Yine de şehrin mücavir alanı içerisindeki tarım alanlarında besi hayvancılığı yapılmaktadır. Mücavir alanı çevresinde sulanan tarım alanları ve besihaneler, kenti haşere konusunda tehdit etmektedir. Bu nedenle her yıl ilaçlama yapılmaktadır.

2.3.3. Sanayi Faaliyetleri

Endüstri ya da sanayi kavramının bünyesinde birçok unsur bulunmaktadır. Sanayi ile hammadde ayrılmaz bir bütündür. Başka bir ifadeyle hammadde olmadan sanayiden söz edilemez. Ayrıca teknoloji, ulaşım, pazarlama gibi unsurlar da sanayi ile birlikte değerlendirilir. Coğrafi yaklaşımla sanayi, iki açıdan ele alınır. Bunlardan birincisi, bazı alanların neden sanayiye çekici gelmesi, ikincisi ise bazı sanayi kollarının neden belirli alanlarda yoğunlaştığıdır (Tümertekin, 1997: 474). Mekân ile sanayinin ilişkilendirilmesine dayalı olan bu yaklaşımlarla sanayi, birçok açıdan incelenir. Sanayi faaliyetlerinin yer seçimi, iki unsurun kontrolü altındadır: Hammaddeye ve pazara yakınlık, sanayi faaliyetlerinin mekândaki dağılışı üzerinde önemli bir etkiye sahiptir (Taş, 2013:87).

Ödemiş şehri, sahip olduğu doğal ve beşeri koşullar itibariyle yukarıda belirtilen unsurlardan birçoğuna sahiptir. Şehir, hammadde, ulaşım, pazar unsurları bakımından elverişli olduğu halde organize sanayi tesisleri kurulamamış, sanayi faaliyetleri küçük sanayi sitesi dâhilinde kalmıştır (Foto 10).

Foto 10. Ödemiş Küçük Sanayi Sitesi girişi.

Ödemiş'in gelişimini hızlandıran en önemli faktör, 1888 yılında İzmir-Aydın demiryolunun yapılmasıdır. Çevre belde ve köylerdeki ürünler kente taşınmış demiryolu ile İzmir'e ulaşması kolaylaşmıştır. Ödemiş bir pazar konumuna gelmiştir. Sanayi yatırımları 19 yy.'ın sonlarında başlamış Eski İstasyon çevresinde yoğunlaşmıştır (Kazas, 2008:111).

1930'lardaki kentsel yapılanma ile Ödemiş, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk modern kentlerinden biri durumuna getirilmiştir. Ekonomisi tarımsal üretim ağırlıklı bir kent olan Ödemiş'te, sanayinin gelişimi oldukça yavaş olmuş, ancak 1950'li yıllardan itibaren, yeni imar planının uygulanmasıyla kentte fabrikalar kurulmaya başlamıştır (Keskin 2013:55).

1944 yılında Ödemiş İstasyon Bölgesinde, Gazoz Fabrikası, Mezbaha, Hayvan Pazarı, 3 adet zeytinyağı fabrikası, Dökümhane, İncir Tarım Satış Kooperatifi, İstasyon Binası ve ambar yapıları bulunmaktaydı (Kazas, 2008:119).

Ödemiş endüstri alanları ve kent ilişkisi incelendiğinde, önceleri kent içinde yoğun yerleşme alanı olmayan yerlerde, endüstri yapıları kurulmuştur. Bu yapılar zaman içinde kapanmış, bir kısmı büyümüş, kimi de aynı ölçüde faaliyetlerini sürdürmektedir (Kazas, 2008:119).

1945 yılında, ilçede 5 zeytinyağı fabrikası mevcut olup, bunlardan birinde yirmi amele çalışmakta ve diğerleri kullanılmaz halde bulunmaktadır. Bunun dışında, çeşitli bölgelerde 22 yağhane bulunmaktadır. İlçede elektrikle çalışan 5, su ile çalışan 88 değirmen bulunmaktaydı. Bu değirmenlerde öğütülen un miktarı 45000 ton civarındadır. Dörder işçi ile çalışan üç adet tahin ve susam fabrikası bulunmaktaydı. Yılda, 100–150 ton tahin ve helva üretilmekteydi. İki tabakhane bulunmakta, bunlar dörder işçi ile çalışmakta ve yılda 20 ton kadar işlenmiş deri elde edilmektedir (Dural, 2004).

Sanayi alanları, arazi üzerinde farklı şekillerde yayılış gösterebilmektedir. Sanayi faaliyetlerinin yönetim merkezleri ile üretim yapılan yerler kimi zaman birbirleriyle örtüşmemektedir. Özellikle büyük sanayi tesislerinde böyle bir durum söz konusudur. Büyük şehirler, sanayi faaliyetlerinin kontrol ve idare edildiği alanlar olmalarına karşın fabrika gibi sanayi üretiminin yapıldığı tesisler genelde şehirlerin dışında yer alırlar. Bu durumda hangi alanın sanayi alanı olarak değerlendirilmesi gerektiği önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Esas olarak üretimin yapıldığı tesislerin, sanayi alanı olarak değerlendirilmesi daha doğru bir yaklaşım olacaktır. Çünkü sanayi için yer seçiminde dikkat edilmesi gereken hususların, yönetim merkezlerinden çok üretim yapan tesisler için çok daha önemli olduğu bir gerçektir. Hammadde, enerji, ulaşım ve işgücünün üretimin yapıldığı alanla çok yakın ilişkisi bulunmaktadır. Küçük şehirlerdeki sanayi alanları için bu durum ciddi bir sorun teşkil etmemektedir. Çünkü üretimin yapıldığı tesis ile yönetim merkezinin ayrı yerlerde bulunmasını gerektirecek bir durum söz konusu değildir. Bunun yanında küçük şehirlerde fonksiyon alanları net bir biçimde ayrılmamış olması,

arazinin" büyük şehirlere oranla daha elverişli olması, böyle bir durumun ortaya çıkmasına neden olmuştur (Taş, 2013:88).

Ödemiş gibi şehrsel fonksiyonların bulunduğu küçük şehirlerde, fonksiyon alanları net bir biçimde ayrılmış değildir. 1980 li yıllarda Ödemiş-Birgi yolu üzerine tekstil fabrikası kurulmuş, fabrika zarar ettiği gerekçesiyle kapanmıştır. Tekstil Fabrikasının çevresine zamanla yapılaşma meydana gelmiş Tekstil Mahallesi olarak adlandırılan (Hürriyet Mahallesine bağlı) yerleşme kurulmuştur. Sanayi alanı şehrin güney bölümünde yer almaktadır.

Şehirdeki yerleşme faaliyetleri kuzey yönündedir. Yerleşme düşünüldüğünde sanayi alanıyla tam ters alandadır. Organize sanayi sitesi olarak ayrılan alan Üçeylül, Emmioğlu ve Umurbey Mahallerinin güney bölümünü kaplamaktadır (Foto 11.). Sanayi alanın etrafını yerleşim birimleri, tarım alanları ve hayvan besihaneleri kaplamaktadır. Sanayi sitesin ulaşım sorunları vardır. Çevre Yolu'nun sanayi sitesi çevresinden geçmesi planlanmış fakat çevre yolu kamulaştırılıp ulaşım açılmamıştır. Ödemiş İlçesinde demiryolu ulaşımı olmasına rağmen, demiryolu ile yük taşıma için kullanılmamaktadır, sadece yolcu taşıma faaliyetleri vardır.

Foto 10. Ödemiş Küçük Sanayi Sitesi ve geride Emmioğlu ve Umurbey Mahalleleri.

Sanayi alanlarının büyük ölçüde şehir alanında (kent merkezi) bulunması, büyük sanayi tesislerinin bulunmamasından kaynaklanmaktadır. İlçe merkezi dışındaki yerlerde sanayi faaliyetleri yöresel ve ilçe dışı pazarlama olarak değişmektedir. İlçe merkezi dışında un-yem fabrikaları, prina ve nebati yağ sanayisi, süt ürünleri fabrikaları ve zeytinyağı fabrikaları yöre halkının ihtiyaçlarını karşılamaya ve ilçe dışına pazarlamaya yönelik tesisler bulunmaktadır. Ödemiş ilçesindeki sanayi alanlarının, ilçe merkezi ve diğer alanlar olmak üzere iki grupta değerlendirilmesi daha doğru olacaktır.

Tablo 7. Ödemiş şehrinde imalat sanayi üretimi yapan tesislerin sayısı.

İmalat Sanayi Kolu	İş Yeri Adedi
Süt Ürünleri Sanayi	47
Temel Gıda ve Meşrubat Sanayi	29
Ekmek Fabrikaları	18
Zeytinyağı Fabrikaları	15
Ağaç Ürünleri Sanayi	7
Zincir Üreticileri	7
İş Makinaları İmalat Sanayisi	6
Ziraat Alet ve Makinaları, Römork Sanayi	5
Dalgıç Pompa İmalat Sanayi	5
Plastik Sanayi	5
Tekstil-İpekli Dokuma Sanayi	5
Süt Sağım Makinaları ve Hayvancılık Ekipmanları	5
Bijon, Somun ve Cıvata İmalat Sanayi	5
Karo Plaka ve Toprak Sanayi	4
Ayakkabı İmalat Sanayi	3
Yem Fabrikası	2
Çırçır ve Prese İmalat Sanayi	2
Pirina ve Nebati Yağ İmalat Sanaysi	2
Çelik Döküm Sanayi	1
Elektronik Sanayi	1

Kaynak: Ödemiş Ticaret Odası 2012 Ekonomik Raporu.

Ödemiş sanayi faaliyetleri bakımından oldukça aktif bir ilçe değildir. Ancak bütünüyle sanayi faaliyetlerinden yoksun olduğunu söylemek de yanlış olacaktır. Şehir (kent merkezi) imalat sanayi ön plandadır. İmalat sanayisi küçük ve orta ölçekli işyerlerinden oluşmaktadır. Büyük çaplı sanayi tesisi azdır. Büyük çaplı sanayi tesislerini; ziraat alet ve makinaları, süt sağım makine ve hayvancılık ekipmanları

oluşturmaktadır. İlçede, hammadde üretimine bağlı olarak gelişen sanayi kolları ön plandadır. Hammadde olarak ilçede karşılaşılan en önemli kaynakların hayvansal ürünlerden oluştuğu görülmektedir (Tablo 7.) (Ödemiş Ticaret Odası 2012 Ekonomik Raporu s. 15). İlçede tarımsal ürünlerin zenginliğine karşın gıda sanayisi gelişmemiştir. Ödemiş patates üretiminde Türkiye’de önemli bir paya sahiptir. Buna karşın cips, dondurulmuş patates sanayisi kurulmamıştır (Akça, 2011).

Ödemiş İlçesi’nde ilçe dışından hammadde temin edip üretim yapan sanayi tesisleri de bulunmaktadır. Mermer fabrikaları buna örnek olarak gösterilebilir. İlçede mermer madeni çıkarılmamasına rağmen mermer blok işleyen 12 adet mermer atölyesi bulunmaktadır. Bu durum Ödemiş’te ki inşaat halindeki binaların sayısının artışıyla ilgilidir. Ayrıca 5 adet pamuklu dokuma ve ipek dokuma atölyesi faaliyet göstermektedir. Hammaddesi ilçe dışından karşılanan bir diğer sanayi kolu, karoser sanayisidir. Kamyon ve tır gibi yük taşıyan araçlara damper ve kasa imal eden 10 adet atölye bulunmaktadır (Ödemiş Ticaret Odası 2012 Ekonomik Raporu s. 15).

Ödemiş’in ekonomik açıdan incelendiğinde önemli sektörlerinden küçük ve orta ölçekli sanayi teşkil etmektedir. 1994’te 300 hektarlık bir alanda programa alınan organize sanayi bölgesi olarak seçilen 100 hektarlık kısmında kamulaştırma çalışmaları tamamlanmıştır. Organize sanayi bölgesi olarak seçilen alana daha sonra yatırım ve kamulaştırma yapılmamış, Küçük Sanayi Sitesine eklenerek sanayi alanına dönüştürülmüştür. Ödemiş Küçük Sanayi Sitesi yeni ve düzenli bir yapıya sahip olup; 2012 yılında toplam 1200 işyeri bulunmaktadır. Ödemiş Küçük Sanayi Sitesindeki 1090 işyeri faal olup, 110 işyeri boştur (Ödemiş Ticaret Odası 2012 Ekonomik Raporu s. 15).

2.3.4. Ulaşım Faaliyetleri

Ulaşım, ekonomik faaliyetleri birbirine bağlayan bir unsur durumundadır. Tarım, hayvancılık, ormancılık ve sanayi gibi ekonomik faaliyetler, ulaşım olanaklarına göre gelişme gösterir. Özellikle sanayi için ulaşım hayati bir önem taşır. Hammaddenin ve mamul maddenin taşınması, ulaşım faaliyetleri ile mümkündür (Taş, 2013: 53).

Şehirlerin kuruluş ve gelişmelerinde iklim, toprak, su ve jeolojik yapı gibi tabii şartların büyük tesirleri görüldüğü gibi tarihi ve sosyal şartların da bu bakımdan geniş ölçüde rol oynamış oldukları da müşahade edilir (Yalçınlar, 1967:54).

Ödemiş'te doğal çevre unsurları ulaşım faaliyetleri ve ulaşım ağını etkilemektedir. Şehrin kurulduğu yerin, çevresiyle ulaşımını olumsuz yönde etkilemediğini aksine havzadaki diğer şehirlerle, yakın veya uzaktaki yerleşmelerle bağlantıyı kolayca sağlayabildiğini söyleyebiliriz (Muslu, 2005:168).

Ödemiş'e karayolu ve demiryolu ile ulaşım sağlanmaktadır. Ödemiş, batıya doğru uzanan Küçük Menderes havzasının güneybatısındaki Selçuk (Belevi) boğazından geçen yol aracılığıyla ve Beydağ-Nazilli ilçelerini bağlayan yol ile Büyük Menderes havzasına bağlanır. Batıda Torbalı ovasını geçtikten sonra, kuzeye yönelen yollarla İzmir üzerinden Marmara bölgesine ulaşır. Ödemiş'in kuzeyinde Bozdağlar aşılarak Salihli'ye yani Gediz havzasına ve Kiraz-Sarıgöl-Eşme yolu ile Ankara'ya ulaşmak mümkündür (Muslu, 2005:168). Ödemiş'i üç tarafı yüksek engebeli dağlar ile çevrilidir. Ödemiş'ten Salihli ve Nazilli ilçelerine ulaşmak için bu dağlık alanları aşmak gerekmektedir.

Ödemiş'i İzmir ve komşu illere karayolu uzaklığı, Ödemiş-İzmir arası uzaklık 110 km, Aydın 95 km, Ödemiş-Manisa 88 km. Ödemiş-Denizli 149 km'dir. Ödemiş'i komşu ilçelere bağlayan kara yolu uzaklıkları ise Nazilli 70 km, Salihli 53 km, Bayındır 35 km, Tire 33 km, Kiraz 29 km, Beydağ 29 km uzaklıktadır.

Ödemiş'e karayolu ve demiryolu ile ulaşım sağlansa da ulaşım bakımından geri kalmıştır. İlçeyi diğer ilçelere bağlayan tüm karayolu ulaşımı bölünmüş yol niteliğinde değildir. Özellikle tarımsal hasat zamanında büyük tonajlı ağır vasıtalar trafiği etkilemektedir. Ödemiş'i çevreleyen karayolu ağı altyapı olarak yetersizdir. Kış aylarında yağışlı hava olaylarında tarım arazilerinden gelen sular karayolunu etkilemektedir. Yaz aylarında ise aşırı sıcak hava olayları asfaltı eritmekte ulaşımı zorlaştırmaktadır.

Demiryolu ulaşımı, yapımı tamamlanan 1888 tarihinden itibaren Ödemiş'e ulaşım bakımından hayat vermektedir. Rayotobüsleri, demiryolu ile Ödemiş'i Bayındır, Torbalı ve İzmir istikametinde tarihi Basmane garına ulaştırmaktadır. Demiryolu ağına uzun süre bakım ve onarım çalışması yapılmamıştır. 2010 yılında

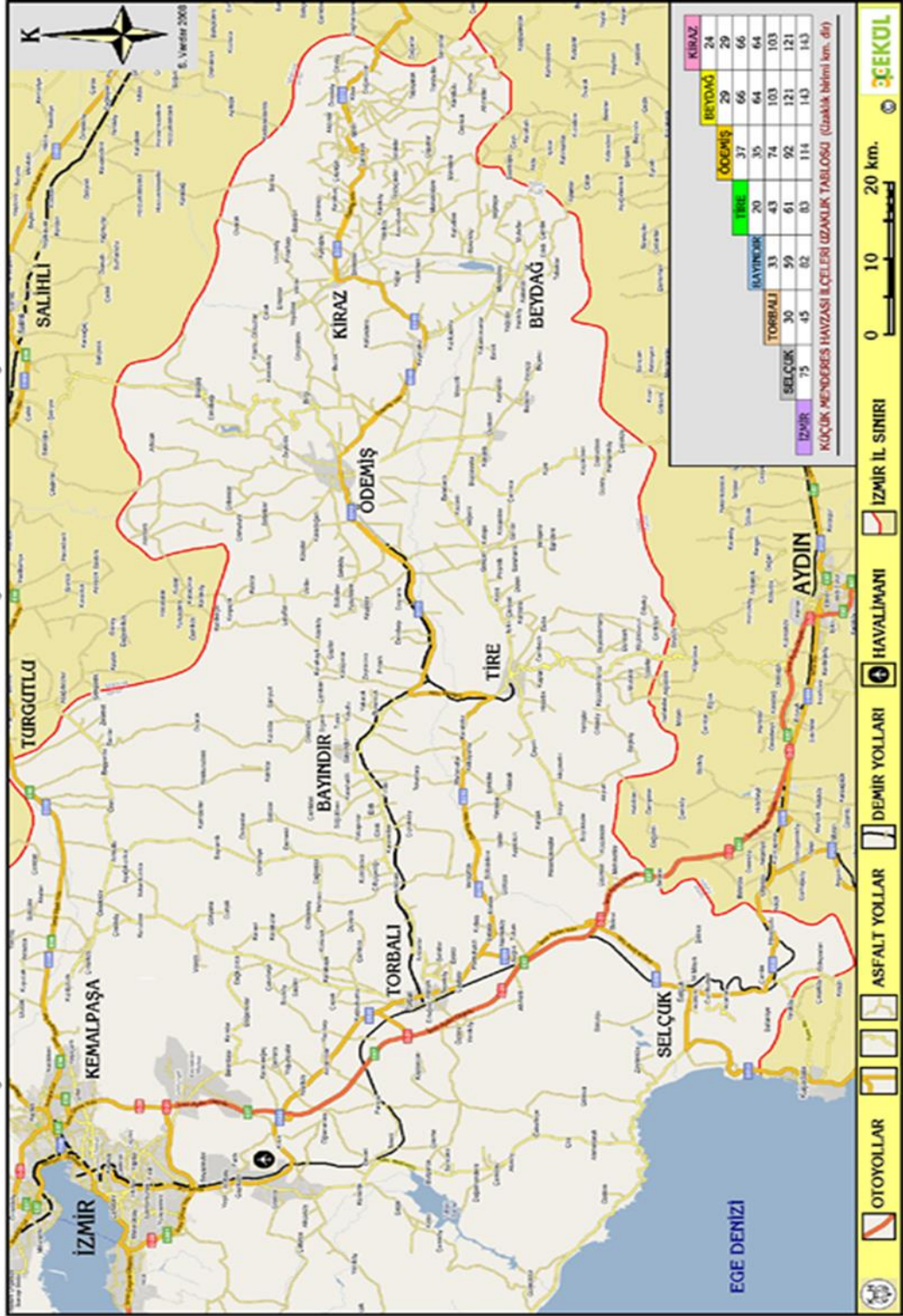
başlatılan demiryolu onarım ve bakım çalışmaları devam etmektedir. Onarım çalışmaları demiryolu ulaşımını aksatmaktadır, Ödemiş –Basmane Garı arası ulaşım zaman zaman 3 saati aşmaktadır. Ödemiş demiryolu bağlantısı Adnan Menderes Havalimanı yakınından geçmektedir. Bu sayede ilçeye büyük şehirlerden ve ülke dışından havayolu ile ulaşmak mümkündür.

İlçe merkezinden ve İzmir otogarından sabah 05.00'ten akşam 21.00'e kadar yarım saat ara ile karşılıklı otobüs seferleri düzenlenmektedir. Ayrıca ilçe merkezinden Alaşehir-Salihli-Selçuk-Kuşadası'na karşılıklı seferler vardır. Ödemiş-Torbalı-İzmir demiryolu hattından günde 5 kez karşılıklı seferler düzenlenmektedir. Hava Alanı içinden geçen demiryolu ya da karayolu aracılığıyla aktarma gerektirmektedir (Ödemiş Belediyesi 2010-2014 Stratejik Planı).

Ödemiş bulunduğu coğrafi konum, ulaşım faaliyetlerini ve ulaşım ağını olumlu yönde etkilemektedir. Ödemiş'i diğer ilçelere bağlayan karayolu bölünmüş yol niteliğinde değildir ve genişletme çalışmaları yapılmamıştır. Ödemiş şehri bir pazaryeri konumundadır. Ulaşım olanaklarının kısıtlı olması Ödemiş'i ticari olarak zarar vermektedir. Ödemiş'i İzmir-Ankara ve Aydın-Denizli büyük ulaşım yollarına direk bağlanması turizm, ticaret ve ekonomik olarak katkı sağlayacaktır. İzmir banliyö demiryolu ağı Torbalı ilçesine kadar ki yapımı tamamlanmıştır. İzban (İzmir Banliyö Sistemi) Ödemiş'e kadar geleceği tahmin edilmektedir. İzban'ın Ödemiş'e ulaşması, demiryolu ulaşım süresini kısaltacağı düşünülmektedir.

KÜÇÜK MENDERES HAVZASI VE YAKIN ÇEVRESİNİN ULAŞIM HARİTASI

Harita 7. Küçük Menderes Havzası ve yakın çevresinin ulaşım haritası (Çekül,2010:102).

İKİNCİ BÖLÜM

SUÇ VE COĞRAFYA İLİŞKİLERİ

1. SUÇ KAVRAMI

Toplumlar sürekli değişen ve canlı beraberliklerdir. Toplumu oluşturan bireyler bu değişimin içindedirler. Ancak toplumdaki değişmelerin hızı ile bireylerin değişme hızı her zaman aynı değildir ve bireyler değişen koşullara her zaman ayak uyduramazlar. Bazen de tam tersine bireyler toplumun genelinden önce gelişebilirler ve değişebilirler. Aradaki dengesizlik çeşitli sorunların kaynağını oluşturur. Bu sorunların en önemlilerinden biri de suç olgusudur (Sargın ve Temurçin, 2011:15).

Kriminoloji, hukuk, sosyoloji, coğrafya, ekonomi, antropoloji, şehir planlama, mimari gibi pek çok bilim dalı tarafından incelenen suç kavramı, gittikçe kalabalıklaşan ve karmaşıklaşan dünyada daha önemli bir hal almıştır. Suç toplumsal bir olay olduğu için çeşitli bilim dallarının inceleme konusu olmuştur. Her bilim dalı kendisine özgü özellikleri nedeniyle değişik suç tanımları yapmışlardır (Sargın ve Temurçin, 2011:15).

Türkiye’de suç konusunda en fazla çalışma sosyoloji ve kriminoloji bilimleri tarafından yapılmıştır. Kriminolojinin, suçlu davranışları ve toplumun bu davranışa tepkisini inceleyen bilim dalı olması, suç kavramı ve suç türlerini farklı şekillerde ele almalarına olanak sağlamıştır (İçli, 2013:47).

Sosyolojiye göre suç, bir sapma davranışı olmakla birlikte, yazılı hukuk tarafından da yasaklanmış, karşılığında yaptırım öngörülen eylemlerdir. Suç, toplumun bütünü ilgilendiren önemli bir sosyal problemdir. Sosyal bilimlerin birçoğunun uğraşı alanına giren suç konusu; suçun aydınlatılması yönüyle bazı doğa bilimlerinin de ilgisi içindedir. Bu nedenle suç farklı bakış açılarına göre değişik şekillerde tanımlanmaktadır. Buna göre hukuki manada suç, kanun koyucu tarafından cezalandırılması öngörülen fillerdir (Dönmezer, 1984:57 aktaran İçli ve Diğerleri, 2007).

Siyasi bakış açısına göre suç, güçlü gruplar tarafından yasalara konulan ve yasadışı olarak etiketlenilerek, cezalandırılması öngörülen bir ölçüttür. Psikolojik

bakış açısına göre, suç bir davranış problemi olarak, topluma kötü uyumun bir sonucudur. Bu insan ruhunun derinliklerinden gelen ve dış dünyada somutlaşan bir istemdir (Erem, 1997:6). Sosyolojik bakış açısına göre, suç, bir toplumda toplumsal normları ihlal eden çoğunlukçu değerlere aykırı biçimde tezahür eden davranış biçimidir (İçli, 2007:23).

Bununla birlikte suçun en yaygın iki tanımı, hukuki ve sosyolojik olanlarıdır. Hukuki açıdan suç, yasa tarafından yapılması yasaklanan ve yapılması halinde eylemcinin ceza ile karşılaşacağı her türlü eylemdir. Sosyolojik açıdan suç ise, toplumsal düzenin korunması amacıyla baskılanması gereken anti sosyal davranıştır (İçli, 2007:24).

Coğrafi olarak suç, topluma zarar veren veya tehlikeli olduğu kanunlarla kabul edilen tavır, davranış, hareket ve eylemler bütünüdür (Karakaş, 2007:58).

Suçun en genel tanımını Jhering yapmıştır. Ona göre suç; “toplum halinde yaşama yönelmiş her türlü saldırılardır” (Sargın ve Temurçin, 2011:16).

Suçun tanımındaki zorluk nedeniyle pek çok ülke yasalarda suçun tanımını yapmaz. Türk Ceza Kanunu’nda da bu şekildedir. Türk Ceza Kanunu’nun 1. Maddesine göre suçlar Osmanlı döneminde olduğu şekilde Cürüm ve Kabahatler olmak üzere 2’ye, Cinayet, Cünha ve Kabahatler olarak da 3’e ayrılmaktadır. Bugün Fransız, Avusturya, Belçika, Yunanistan ve Alman ceza kanunları da aynı 3’lü ayrımı kullanmaktadır. 3’lü ayrım suçların ağırlıklarını göz önünde bulundurmaktadır. Suçun içyapısını göz önünde bulundurmadığı için 2’li ayrımı benimseyenlerce 3’lü ayrım bilimsel açıdan çok fazla kabul görmez (Ayhan ve Çubukçu, 2007:31).

Sonuç olarak suç kavramıyla ilgili genel kanı suçun doğal bir olgu olduğudur. Çünkü, insanlar farklı seviyelerde bağlılık, motivasyon ve erdemlere sahiptir. İnsanlar toplumda başarılı bir şekilde yaşamaktadır ancak, kurallar onların büyük ölçüde düzenle, barışçıl bir şekilde birlikte yaşamalarını kesinleştirmek için gereklidir. Elbette, kurallara uymayan bazı insanlar hep olacaktır (Albanesse 2005:11). Önemli olan bu kurallara uymayan insanların nedenlerini belirlemek ve çözüm üretebilmektir (Aksak, 2009:16).

2. COĞRAFYA BİLİMİ VE SUÇ

Her bilim günlük dilde kullanılan kendine özgü temel kavramlara sahiptir. Diğer bir ifadeyle, fizikte kütle ve enerji, kimyada element, ekonomide arz ve talep, biyolojide organizma ne kadar önemliyse, yer ve mekân da coğrafya için o kadar önemlidir (Tümertekin ve Özgüç, 1998: 67).

Suç, işlendiği mekân, zaman ve etkilendiği dinamiklerle coğrafi bir olaydır. O hem sosyal hem de mekânsal yapının farklılaşması ile ortaya çıkmaktadır (Yılmaz, 2005). Coğrafyayı, "Mekânda birbirini etkileyen faktörlerin incelenmesi" (Tümertekin, 1984: 8) olarak da tanımlamak mümkündür. Tabiatıyla suç diğer bilimlerin olduğu gibi, coğrafyanın (beşerî coğrafyanın) da çalışma konusu olmaktadır (Aliağaoğlu, 2007: 7).

Suç farklı nedenlerle ortaya çıkan toplumsal bir olaydır. Suç sosyal, ekonomik, politik, fiziksel, psikolojik şartlar ve çevrenin etkileşimi ile ortaya çıkan bir olgudur. Suç olayında coğrafi mekân önemlidir. Brantingham'ın da ifade ettiği gibi "suç boşlukta meydana gelmemektedir" (Appaihene-Gyamfi, 2003: 21). Yine aynı araştırmacılara göre, "Herhangi bir suçun dört farklı boyutu vardır. Bunlar yasa, suçlu, mağdur ve yerdir. Yer, onlara göre, zaman ve mekânda diğer üç boyutun etkileştiği ve suçun meydana geldiği farklı bir lokasyondur" (Herbert ve Hyde, 1985: 260). Davidson, suç olayında mekânın etkisini açıklarken, "suçlu üçgeni"(Davidson,1999: 438) kavramını kullanmaktadır. Söz konusu üçgenin iki köşesinde suçlu ve mağdur bulunurken son köşesinde ise yer bulunmaktadır. Görüldüğü gibi mekân suç olayında önemli bir konuma sahiptir (Aliağaoğlu, 2007: 6).

Ünlü Fransız coğrafyacı Gottmann ise mekânı "coğrafi çevre" olarak adlandırmaktadır. Ona göre coğrafi çevre, "...coğrafi incelemeye konu olan bütün sahaları" kapsamaktadır. "Bu saha ise somut (gerçek), insan faaliyetinin erişebileceği maddî mekândır". Yazar mekânın önemli özelliklerini üç başlık altında incelemektedir. Bunlardan ilki mekânın devamlı ancak parçalanmış oluşudur. Yine mekân yayılmış olmakla birlikte sınırlıdır. Son olarak, coğrafi çevre (mekân) farklılaşmış ancak organize olmuştur (düzenlenmiştir) (Gottmann, 1976: 5-6). Aynı konuya değinen Sack ise mekânı şöyle tanımlamaktadır: "...İnsanın yerde, yerin

derinliğinde ve uzaya doğru tüm çevresini kaplayan..." (aktaran Tümertekin ve Özgüç, 1998: 67) faaliyet alanıdır (Aliağaoğlu, 2007:6).

Suç oranlarının artışı ve güvenlik şartlarındaki bozulma, şehirlerin fiziki görünümünü değiştirmekte ve imajını olumsuz şekilde etkilemektedir. Güvenlik şartlarının bozuk olduğu şehirlerde, insanlar evlerini kale gibi inşa eder ve alışkanlıklarını değiştirirler. Sonuçta şehrsel coğrafi görünümde, düşük gelirli ve marjinal insanların dışlandığı, tahkim edilmiş şehir parçaları ortaya çıkar (Brennan ve Galvin, 2002; Aliağaoğlu, 2007: 9).

Dünyada son yirmi yıldır suçun coğrafyası ve "çevresel kriminoloji" olarak bilinen konulara ilgi artmıştır. Çalışmalar çoğu kez mekânsal modeller içermektedir. Yeryüzünde belirgin bir suç kümelenmesi bulunmaktadır. Hem çok sayıda cezai olay hem de birçok bilinen failin mekânı ile nitelendirilen suç bölgeleri vardır (Aksak, 2009: 25).

Kentsel coğrafya uzmanları hırsızlık gibi belli suçların etki alanını araştırmış ve hangi tarz çevrelerin en savunmasız olduğunu göstermişlerdir. En savunmasız bölgeleri tespit etmek için birkaç hipotez öne sürülmüştür (Matthews ve Herbert, 2008:136, aktaran Aksak, 2009:25).

Bu hipotezler şu şekilde ifade edilmiştir:

"Suçlu-mekân" hipotezi, birçok suçlunun yaşadığı mekânların savunmasız olduğunu öne sürmektedir (hırsızlar çoğu zaman uzak yerlere gitme eğilimi göstermemektedirler). "Sınır-bölgesi" hipotezi yakın komşu sınırlarının savunmasız olduğunu öne sürmektedir. "Yerel sosyal-kontrol" hipotezi, güçlü bir mekân ve sosyal etkileşim duygusu içerisindeki komşulukların daha az tehlikede olduğunu öne sürmektedir. "Bölge-çeşitliliği" hipotezi, homojen, geçici yerleşim bölgelerinin savunmasız olduğunu öne sürmektedir (Matthews ve Herbert 2008:137, aktaran Aksak, 2009:25).

Günümüzde mekânsal suç çalışmaları dört ana başlık altında ele alınmaktadır. Bunlar aşağıda maddelemiştir:

1. Suçun suç oluşum alanları, savunmasız alanlar, korumalı mekanlar, çatışma ve direniş sitlerinin mekânsal dağılımını belirlemeye yönelik çalışmalar.
2. Suça maruz kalma riskinin mekanda nasıl dağıldığı, farklı ve aynı lokasyonlar ile nüfusun değişik kısımlarında bu riskin nasıl farklılaştığını açıklamaya yönelik çalışmalar.
3. Suç korkusunun mekânsallaşmasının nasıl gerçekleştiği ve bu durumun nedenleriyle ilgili çalışmalar. Bu tip çalışmalarda zihin haritalarından istifade edilmekte halkın güvenli ve tehlikeli yerler hakkında algıları tespit edilmektedir.
4. Belirli suçların, örnek olarak uyuşturucu ticareti ve hayat kadınlığı, farklı yer veya ülkeler arasında akım ve hareketi ile ilgili çalışmalar (McLaughlin, 2001; Aliğaoğlu, 2007: 9).

3. COĞRAFİ BİLGİ SİSTEMLERİNİN SUÇ COĞRAFYASINDA KULLANIMI

Coğrafi Bilgi Sistemleri, binlerce yıldır kesintisiz olarak devam eden coğrafik araştırmaların temelini oluşturan fikir, teori, kavram ve felsefi yaklaşımların otomatikleşmiş hali olup çözümü aranan sorulara harita temelli olarak cevap vermek amacıyla düzenlenmiş bir sistemdir (Karabulut, 2005).

Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS); araştırma, planlama ve yönetimdeki karar verme yeteneklerini artırmak ve ayrıca zaman, para ve personel tasarrufu sağlamak amacıyla yapılmış sistemdir. Coğrafya ile ilgili grafik ve grafik olmayan verilerin çeşitli kaynaklardan toplanması, bilgisayar ortamında depolanması, işlenmesi, analiz edilmesi ve sunulması fonksiyonlarını bütünleşik olarak yerine getiren donanım, yazılım, coğrafi veri ve personel bileşenlerinden oluşan bir bütündür. CBS, en basit ifade ile coğrafi verileri saklayan, sorgulayan ve kullanan bir bilgi sistemidir (Yılmaz, 2004).

Coğrafi açıdan suçların sadece veri halinde kalması, suç dağılışı hakkında hiçbir bilgi vermeyecektir. Günlük suç verilerinden elde edilen olayların dağılışının ortaya konulabilmesi için suç analizi yapılması gerekmektedir. CBS, suç analizi yapımında ve gösterilmesinde kullanılan en büyük yardımcı kaynaktır.

Suç analizi, suçların ve suçluların önlenmesinde, polisin tahkikat işleminde ve olayların daha hızlı açığa kavuşturulmasında, insan ve teknik kaynakların istihdamında önemli fonksiyonlar icra etmektedir. Amerika ve diğer gelişmiş ülkelerdeki polis birimleri bünyelerinde “suç analiz” üniteleri tesis ederek yukarıdaki hedefleri gerçekleştirmektedir. Bu çerçevede, suç analizi “bölgelere göre tekrar eden suç tiplerinin dağılımını” ve “gelecekteki muhtemel eğilimlerini” inceleyen disiplin olarak tanımlanmaktadır. Başka bir tanımda ise, “suç ile işlendiği yer arasındaki ilişkileri ortaya koyan” sistematik ve analitik metot olarak tanımlanmaktadır (Gottlieb, Arenberg, Singh,1994). Her iki tanımda da, suç analizinin en belirgin amaçları şu şekilde sıralanabilir:

1. Elde edilen bilgilerin zamanında işleme tabi tutulması.
2. Kompleks olayların analitik yöntemlerle daha anlaşılır olması.
3. Elde edilen bilgiler ile suçların önlenmesine ve kontrol edilmesine yönelik stratejilerin geliştirilmesi.
4. Personel ve kaynak istihdamına esas teşkil etmesi

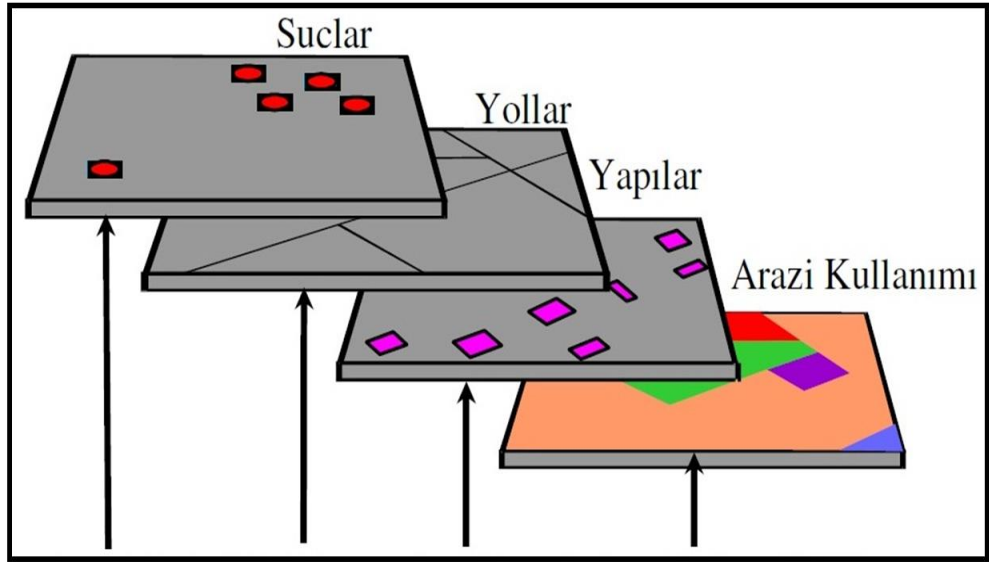
Modern suç analiz sistemi ise üç ana kısımdan meydana gelmektedir. Bunlar CBS (Coğrafi Bilgi Sistemleri), suç veritabanı ve sayısal haritalar olarak belirtilmektedir (Ratcliffe, 2000, aktaran Demirci ve Çoban, 2002).

CBS özel bir tip bilişim sistemi olup, yer (Koordinat, adres, bölge ismi, şehir ismi gibi) bilgisine haiz tüm verileri kullanan ve bu veri tabanı ile birlikte haritalandırma kabiliyetini bir araya getirebilen bir teknolojidir. Bu teknoloji suç analizinin anlamına paralel olarak çok farklı kaynaklardan gelen bilgileri toplayan, yöneten, analiz eden ve yer bilgisine göre bilgisayar ekranında gösterebilen bir sistemdir (Demirci ve Çoban, 2002).

CBS teknolojisini diğer veri tabanlarından ayırt eden en belirgin özelliği ise bilgileri katmanlar halinde tutmasıdır. Buna karşılık, yaygın olarak kullanılan ilişkisel veritabanları, bilgileri tablolar halinde tutmaktadır. Daha da ötesinde CBS hem tablo halinde hem de katmanlar halinde bilgileri tutmaktadır. Buna göre örneğin hırsızlık ile ilgili tüm bilgiler sadece bir katmanda ifade edilmektedir. Yollar ve diğer yerleşim merkezleri de aynı mantıkla katmanlar halinde gösterilmektedir. Bunlar

daha sonra anlamlı sorgulama filtrelerden (Ham halindeki verilerin, zamana, yer bilgisine, şahısların memleketlerine ve ikametgâh adreslerine göre fark farklı açılardan sınıflandırılması işlemi olarak anlaşılmalıdır) geçirilerek ekranda istenilen analizlerin yapılmasına ve verilerin görsel hale getirilmesine imkân tanımaktadır.

Suç veri tabanı ise yer bilgisine haiz tablolardan meydana gelmektedir. Tablolar arası ilişkiler yer bilgisine göre kurulmaktadır. Bu yüzden tüm tablolarda standart lokasyon bilgilerinin olması önem arz etmektedir. Son olarak, elde edilen bu tabloların suç analizi kapsamında incelenebilmesi için sayısal haritalara ihtiyaç duyulmaktadır. Sonuçta, lokasyon bilgisine sahip suç veritabanı CBS'nin kabiliyetleri ile sayısal haritaların üzerinde görselleştirilebilmektedir. Suç analizi sistemi bunlardan herhangi birinin eksikliği durumunda bir anlam ifade etmemektedir (Demirci ve Çoban, 2002).

Şekil 9. Suç Analizi ve CBS Katmanları (Demirci ve Çoban, 2002).

CBS'de harita yapımı esnasında grafik ve grafik olmayan verilerin girişi katmanlar şeklinde yapılır. Katman, aynı geometrik özelliğe (nokta, çizgi, alan) ve ortak tanımsal özelliklere sahip detayların bütünüdür. Örneğin, “bina katmanı”, “yol katmanı”, “suç katmanı” vb. bu durumda belirli bir bölgeye ait olan grafik ve grafik olmayan bilgiler katmanlar halinde bilgisayar ortamına girilir. İlişkisel veri modeline de uygun olan bu katmanlama yaklaşımı hem görüntüleme işlemlerinde hem de katmanların üst üste çakıştırılması ile analiz işlemlerinde büyük kolaylıklar

sağlamaktadır. Böylece girilmiş bilgi detayına bağlı olarak farklı özellik ve çeşitlere göre suç haritaları ve analizleri yapılabilir (Karakaş, 2005).

Suç Haritaları; suçun coğrafi yönüyle hayalde canlandırmada insanlara yardım ettiği gibi, vatandaşa daha etkili koruma hizmetini vermek için yasa uygulayıcılarına yol göstermektedir. Olay yeri adreslerini gösteren basit suç haritaları bile, suçların en yoğun olduğu yerlerin tespit edilmesinde ve devriye hizmetine daha çok gerek duyulan bölgelerin saptanmasında yardımcı olmaktadır. Suç Haritaları “Önleyici Polislik” anlayışını geliştirmiştir. Suça ait birçok bilginin harita üzerinde değerlendirilerek, alınacak tedbirlerle ilgili geniş bir bakış açısı sunmaktadır. Bir sonraki suçun nerede, ne zaman, kim tarafından, kime veya neye karşı işlenebileceği hakkında stratejik analizler ortaya koyar. Suçların yoğun olarak meydana geldiği bölgeler ve zaman dilimi tespit edilerek devriye polisleri ve vatandaşlar bilgilendirilebilir (Aksoy,2003).

Suç analizi yöntemleri son beş yıl öncesine kadar sadece asayişe müessir suçların aydınlatılmasına yönelik kullanılmasına rağmen, dünya genelindeki ve ülkemizdeki uygulamalar bu anlayışın değiştiğini göstermektedir. Son dönemlerde suç analizi ve haritaları üzerine gerçekleştirilen seminerlerde ve ortaya konan eserlerde suç analizi kavramının çok daha geniş uygulama alanlarına ve tüm suç tiplerinin aydınlatılmasına yönelik olumlu katkılarda bulunacağı öngörülmektedir (Demirci ve Çoban, 2002).

4. SUÇLARIN SINIFLANDIRILMASI

Suç bütün toplumlarda var olması nedeniyle evrensel bir nitelik taşır. Ancak suç kabul edilen davranış, toplumdan topluma ve zamandan zamana farklılık gösterebilir. Suç toplumsal bir olgu olarak evrenseldir; suç kabul edilen eylemler ise yerellik ve zamansal açıdan sınırlılık göstermektedir (Dönmezer,1984:62-63).

Türk Ceza Kanunu’na göre suçlar ‘cürüm’ ve ‘kabahat’ olmak üzere ikiye ayrılır. Cürümler toplum içinde ciddi tehlikeler arz eden, toplumun refah ve düzeni ile ters düşen suçlardır. Kabahatler ise, doğrudukları sonuçlar açısından daha hafif kabul edilen suçlardır (Sargın ve Temurçin, 2011: 19).

Cürümler kabahatlerden daha ağır sayılan ve bu nedenle kabahatlerden daha ağır ceza ile cezalandırılan suçlardır. Türk Ceza Kanununun 11. Maddesinde cürüm cezalarına ağır hapis, hapis, ağır para cezası, kamu hizmetlerinden yasaklık öngörürken, kabahat cezalarına ise hafif hapis, hafif para cezası, belirli bir meslek ve sanatın yapılmasını durdurmayı öngörmektedir (Sargın ve Temurçin, 2011: 19).

İçli (1999), Türk Ceza Kanununa göre suçları 10 ana başlık altında topladığını ve bu ana suçların kendi içlerinde alt dallara yarıldığını göstermiştir:

- 1- Vatana ihanet suçları
- 2-Hürriyete karşı suçlar
- 3-Devlet yönetimine karşı suçlar
- 4-Adliyeye karşı işlenen suçlar
- 5-Kamu düzenine karşı işlenen suçlar
- 6-Kamu görevine karşı suçlar
- 7-Kamu esenliğine karşı suçlar
- 8-Genel ahlak ve aile düzenine karşı işlenen suçlar
- 9-Kişiyeye karşı suçlar
- 10-Mala karşı suçlar

Sargın ve Temurçin (2011), yapmış oldukları çalışmada Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından polis hizmet alanına giren şehirlerde, asayiş suçları başlığı altında, şahsa karşı işlenen suçlar ve mala karşı işlenen suçlar şeklinde suçları iki gruba ayırmışlardır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÖDEMİŞ ŞEHRİNİN BAZI COĞRAFI ÖZELLİKLERİNİN SUÇA ETKİSİ

Suç, işlendiği mekân, zaman ve etkilendiği dinamiklerle coğrafi bir olaydır. O hem sosyal hem de mekânsal yapının farklılaşması ile ortaya çıkmaktadır (Yılmaz, 2006). Coğrafyayı, “Mekânda birbirini etkileyen faktörlerin incelenmesi” (Tümertekin, 1984:8) olarak tanımlamak mümkündür (Aliağaoğlu, 2007:7). Kriminolojide coğrafi etmenlerin suçlu davranışları üzerinde etkisi kartografik ekol olarak adlandırılmıştır. Kartografik ekolde coğrafi etkileri; iklim (sıcaklık, nem, barometrik basınç v.b.), topoğrafya, doğal kaynaklar ve yerleşmeler oluşturmaktadır (İçli, 2013:75).

Mekâni oluşturan özelliklerin suç olgusu üzerinde etkisi farklı şekillerde ortaya çıkabilmektedir. Doğal coğrafi özellikler mekâni oluşturan elemanlardır. Çok sayıda bileşene sahip olan doğal faktörleri, yeryüzü şekilleri, iklim ve diğer coğrafi özellikler olarak sıralamak mümkündür (Aliağaoğlu, 2007:7). Örneğin insanoğlunun oldukça karmaşık olan davranış yapısındaki değişimlerin, havanın değişkenliği ve kısa süreli sıcaklık ile birleşimi; trafik kazaları, sokak kargaşaları, cinsel suçlar ve aile içi şiddet olayları ile ayrıca birleşmiştir (Andris 1997:165). Soğuk iklim şartlarının mala karşı işlenen suçlarda, sıcak iklim şartlarının ise daha çok kişilere karşı işlenen suçların artmasına neden olduğu düşünülmektedir (Özey, 2004).

Suç üzerinde etkili olan fizikî faktörlerin yanı sıra, beşerî faktörlerin etkisi de önemli bir yer tutmaktadır. Sosyal çevre ve şartları, eğitim durumu, ekonomik durum, aile yapısının yanı sıra kentleşme, sanayileşme, işsizlik, göç, yoksulluk, din, sosyal ve ekonomik bunalımlar vb. faktörler suç ve suç türleri üzerinde etkili olan beşerî faktörler arasında yer almaktadır. Örneğin şehir içi arazi kullanımı özellikleri beşerî faaliyetlerin türünü belirlemektedir. Bu nedenle ticaret mekânlarındaki suç tipleriyle, eğlence fonksiyonunun geliştiği alanlar ve oturma alanlarındaki suç tipleri arasında farklılıklar ortaya çıkmaktadır (Aliağaoğlu, 2007:19).

Şehirde suç olayının dağılımını belirleyen faktörler, yani suç olayının coğrafi dinamikleri çeşitlilik arz etmektedir. Bunlar genel olarak iki başlık altında ele alınabilir: Arazi kullanışı ve nüfus. Arazi kullanışı insan faaliyetlerini etkilemekte,

buna bağlı olarak, suçlu ve korumasız mağdur bir araya gelebilmektedir. Nüfus gerek nicelik, gerekse nitelik açısından önemlidir. Çok sayıda insan çok sayıda suçla eő anlamlıdır. Bu durum gerek hedef (mağdur) gerekse suçlunun çokluğunu etkilemektedir. Nüfusun eğitim durumu, ekonomik özellikleri ve yapısı suçu etkileyen diğer deęiőkenlerdir. Yine mahallelerin eriőebilirlik bakımından konumu ve Şehrin yatay geliőiminin etkileri suç dağılışını belirleyen diğer faktörler arasındadır. (Aliağaoğlu, 2007:57).

Ödemiş Şehrinin coğrafi özelliklerinin suça etkisi 4 başlık altında toplanmış, konu detaylı olarak değerlendirilmiştir.

1. KONUMUN SUÇA ETKİŐİ

Ödemiş Şehri, Bozdağların yamaçlarında alüvyon yelpazeleri üzerinde ve Küçük Menderes Havzasının ova tabanında kurulmuştur. Denizden ortalama yüksekliği 123 m'dir. Şehrin düz bir alanda kurulması tarih boyunca önemli yol güzergâhlarının Ödemiőtten geçmesini sağlamıştır. İzmir-Aydın demiryolu bağlantısının olması ve Ödemiőt'i diğer ilçelere bağlayan karayolu ağının gelişmesi buna katkı sağlamıştır. Ulaőtım olanaklarının artması Ödemiőt'te ticaretin gelişimini hızlandırmıőt, birçok tarımsal ürünlerin satışının yapıldığı belirli günlerde pazar yerlerinin kurulduğu bir yerleşme konumuna getirmiştir. Şehrin ulaőtım ve ticaret olanaklarının gelişmesi hırsızlık, dolandırıcılık suçlarının yüksek olmasına neden olmuştur. Şehirde ticaretin gelişmesi, tarımsal ürünlerin alım satımını yapan, "tüccar" adı verilen kiőtilerin ekonomik olarak, köylü-ziraatçı kesimden oldukça fazla kazanç sağlamalarına olanak sağlamıştır. Bu ekonomik dengesizlik havzada efelik költürünün doğmasının önemli nedenlerinden birisidir. Ödemiőt Şehrinde suçların temelinde ekonomik faktörler etkili olurken, efelik költürü cinayet, yaralama, darp ve hakaret olaylarının Şehirde yüksek olmasına neden olmaktadır. Bu bağlamda Şehrin coğrafi konumunun suç coğrafyası üzerine etki ettiği söylenebilir.

2. İKLİM VE İKLİM ELEMANLARININ SUÇA ETKİSİ

İklimin insan üzerindeki etkisi geçmişten günümüze pek çok araştırmaya konu olmuştur. Sıcaklık, rüzgâr, nem faktörleri kişinin psikolojisi üzerinde etkili olup, aynı zamanda suça yönelmesinde önemli roller üstlenebilmektedir (Aksak, 2009). Her suçun kaynağı çeşitli nedenlere dayanır. İnsanla ilgili durumlarda daima iklim şartları ve bunlar arasında sıcaklık belirli bir rol oynar. Yüksek sıcaklıkların insan metabolizması ve ruh hali üzerinde etkili olduğu önemli bir durumdur. (Lombrosso, 1935:7, aktaran Aksak, 2009).

Suç olayı zamansal olarak da eşit dağılmış değildir. Suç mekânsal olduğu kadar zamansal (mevsimsel) boyutu olan bir olgudur. Suç ve mevsimler arasında bir ilişkinin mevcut olduğu çok uzun zamandan beri bilinen bir gerçektir. Daha açık bir anlatımla suç olayında mevsimselliği daha çok iklim ile açıklanmaya çalışan görüş, klasik çağa kadar geri gider. Yine de bu konuda en önemli çalışma Adolphe Quetelet (1842) tarafından yapılmıştır. Quetelet suçluluğun ve/veya suçun termik kanununu belirlemiş, Sutherland 1947 yılında bu kanunu gözden geçirmiş ve yeniden ifade etmiştir. Kanuna göre mala karşı işlenen suçlar daha çok kış mevsiminde, kişiye karşı işlenen suçlar ise yaz mevsiminde artış göstermektedir (Yan, 2004, aktaran Aliğaoğlu, 2007:58).

Lombroso (1911) politik suçları için de benzer sonuca varmıştır. Yazara göre, 1791-1880 yılları arasında bütün dünyada meydana gelen 831 ayaklanmanın büyük bir çoğunluğu yaz aylarında meydana gelmiştir. Dolayısıyla Avrupa ve Amerika'da Haziran en sıcak ayken, Ocak Güney Amerika'da aynı özelliğe sahiptir. Enrico Feri, cinsel suçları dikkate almakta ve Haziran ayının en sıcak zaman olduğunu ifade etmektedir. Morrison konuya farklı açıdan bakmaktadır. Ona göre cezaevlerindeki suçluların sayısında Ekim ve Şubat ayları arasındaki azalışta iklim dolaylı bir etkiye sahiptir. Bu etki sosyal etkileşimin artması ile ortaya çıkmaktadır. Ancak onun cezaevindeki suçlular ile ilgili gözlemleri iklimin dolayısıyla da sıcaklığın insan psikolojisine olan etkisini net bir şekilde ortaya çıkarmaktadır. Nitekim suçlular arasında cezaevi kurallarına karşı hareketler yaz aylarında artış göstermektedir (Faik, 1952, aktaran Aliğaoğlu, 2007:58).

Cohen (1941) konuyu Montesquieu (1689-1755), Buckle (1821-1862), Albert Leffingwell (1892) ve Dexter'a (1904) kadar geri götürmektedir. Cohen, 1935-1940 yılları arasında ABD'de nüfusu 100 binin üzerinde bulunan şehirlerde, şiddet içerikli saldırı ve kasten adam öldürme olayları ile iklim arasında ilişkiyi araştırmaktadır. Yazar Dexter'in fiziksel şartların (iklim elemanları) suç üzerindeki etkilerine vurgu yaptıktan sonra, bunları kendi bulguları ile karşılaştırmaktadır. Sonuç olarak, darp ve kasten yaralama olaylarının aylık gidişinde Dexter'in 1891-1897 yılları arasında New York şehri için varmış olduğu sonuçlar arasında çok yakın bir benzerlik bulunmaktadır. Her bir suç için en düşük değerler Ocak ayında yaşanmakta, Mayıs ayında ortalamaya yaklaşmaktadır. Olaylar yaz mevsimi ortasında ise zirve yapmaktadır (Cohen, 1941, aktaran Aliğaoğlu, 2007:58).

İklimin etkisi tartışma konusu olmakla birlikte, termik mevsimlerin insan hayatında takvim etkisi yaptığı da bilinen bir gerçektir. Dolayısıyla nasıl ki suç olaylarının bir alanda yoğunlaştığı yerler sıcak yer (Hot spot), kara nokta veya bela yerler olarak tanımlanırsa, suçun zamansal olarak yoğunlaştığı vakitler de yok değildir. Yoğunlaşma günün belirli zamanlarında, bazı durumlarda haftanın bazı günlerinde veya bazı dönemlerinde artmaktadır. Böyle zamanları sıcak zaman olarak tanımlamak mümkündür (Wikström, 1995, aktaran Aliğaoğlu, 2007:59). Sonuç olarak suçun mevsimselliği ve iklim elemanları üzerine pek çok çalışma yapılmış, bunlardan birbirine ters düşen sonuçlar olabildiği gibi, benzer sonuçlar da elde edilmiştir.

20 °C–25 °C arasındaki sıcaklıklar, insanın kendini rahat hissettiği, fiziki ve zihni faaliyetlerini normal olarak yerine getirebildiği sıcaklıklardır. Fakat sıcaklığın 30 °C'yi aştığı, vücut sıcaklığına yaklaştığı 35 °C veya fazlası, fiziki ve zihni faaliyetlerde yavaşlamaya, terlemeye neden olmaktadır (Korkut, 1998:14). Buradan sıcaklık ile suç arasında bir ilişkinin bulunduğunu çıkarmak mümkündür. Sıcaklık arttıkça suç oranlarında da artış olduğu söylenebilir.

Ödemiş şehri nüfus ve yerleşme büyüklüğü olarak Türkiye'deki birçok ilden daha büyüktür. Kentleşme hava sıcaklığını etkilemekte, dolayısıyla Ödemiş şehrindeki suçlara etki etmektedir. Sıcaklık rejimi kent yaşamında önemli bir etkendir. Sıcaklık değerleri gözden geçirildiğinde, en soğuk ayda (Ocak) ortalamanın

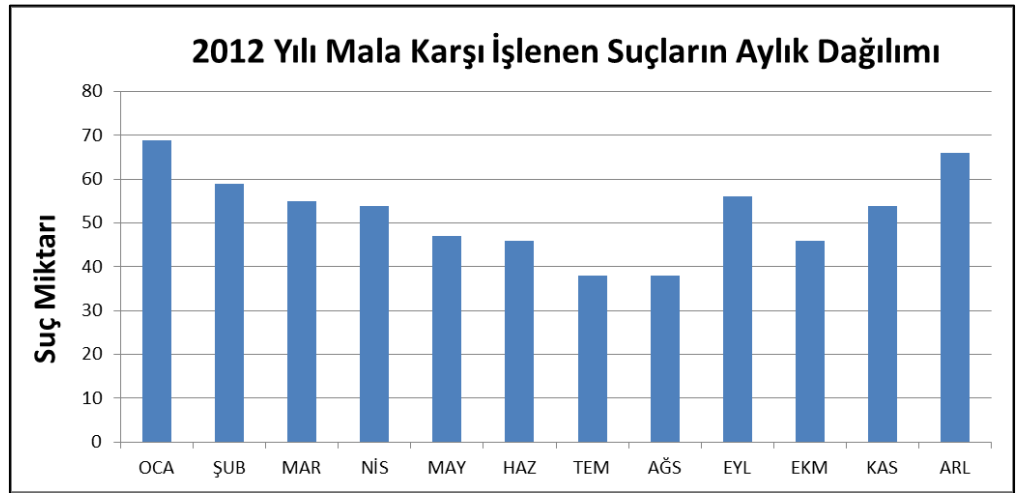
7.2 °C, en sıcak ayda (Temmuz) ise 27.3 °C olduğu görülür. Yıllık ortalama sıcaklık 16.6 °C'dir. Bu değerlere göre, Ödemiş'te yüksek yaz sıcaklıklarının hüküm sürdüğü ve kışların ılık geçtiği anlaşılır (Karadağ ve Koçman, 2007).

Tablo 8. Ödemiş şehrinde 6 yıllık dönemde toplam aylık suçlar.

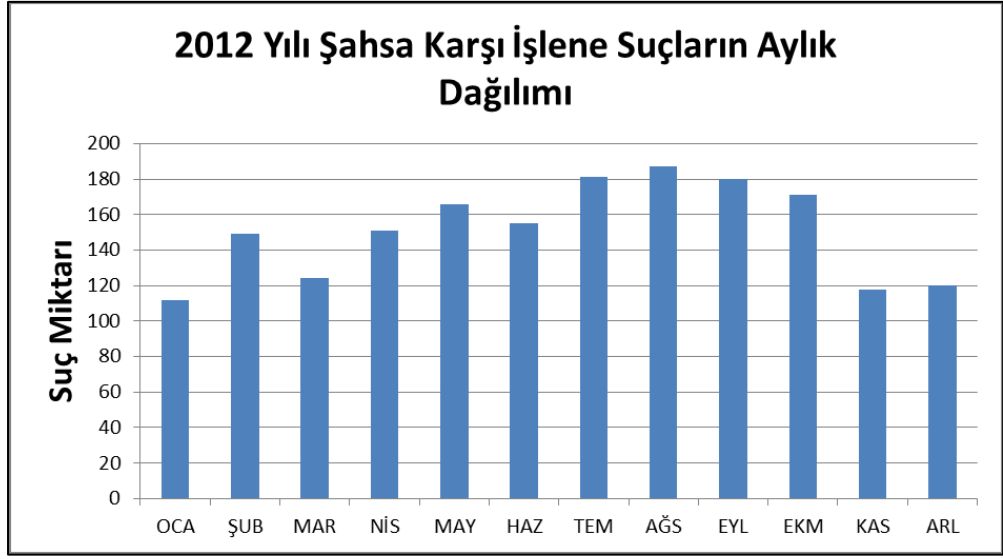
Yıllar	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Toplam Suç
2012	181	208	179	205	213	201	219	225	236	217	172	186	2442
2011	185	152	226	201	239	213	218	203	215	167	188	177	2384
2010	177	136	146	163	202	205	203	180	206	196	209	197	2210
2009	165	124	138	127	155	141	136	167	160	142	133	150	1738
2008	161	186	186	188	202	181	176	163	143	170	208	168	2132
2007	156	136	159	168	180	182	168	158	132	135	155	128	1857

Kaynak: Ödemiş İlçe Emniyet Müdürlüğü.

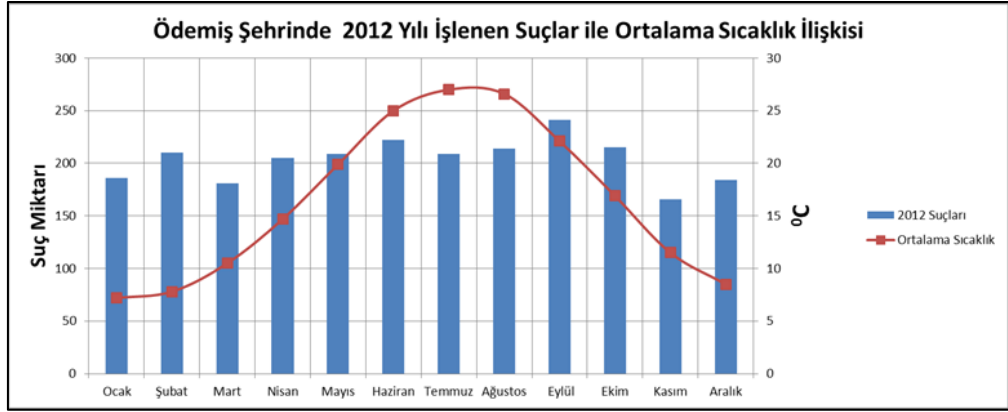
Ödemiş şehrindeki suçların tamamen sıcaklık ile bağlantılı olduğunu söylemek doğru olmaz. Ödemiş'te sıcaklık ortalamasının en yüksek olan temmuz ayı olmasına karşın 2012 yılında en fazla suç eylül ayında işlenmiştir (Şekil 12). Sıcaklık ile suç arasında hiçbir bağlantının olmadığını söylemek de doğru olmaz. Mevsim ortalama suçlarına baktığımızda en fazla suçun yaz mevsiminde işlendiği (Kış 580, İlkbahar 595, Yaz 645, Sonbahar 446) görülmektedir. Ödemiş şehrinde şahsa karşı işlenen suçlar yaz aylarında artış gösterirken (Şekil 10.), mala karşı işlenen suçların kış ve ilkbahar aylarında yüksek olduğu görülmektedir (Şekil 11.)

Şekil 10. Ödemiş şehrinde 2012 yılı mala karşı işlenen suçların aylık dağılımı.

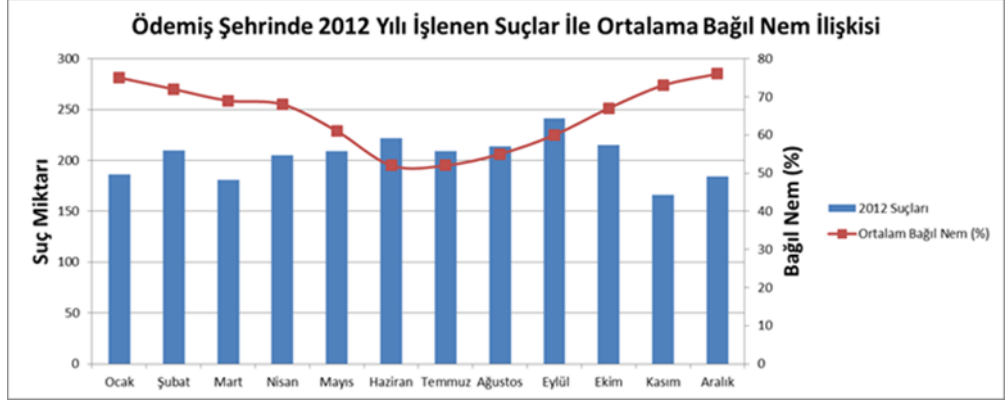
Şekil 11. Ödemiş şehrinde 2012 yılı şahsa karşı işlenen suçların dağılımı.

Şekil 12. Ödemiş şehrinde 2012 yılı işlenen suçlar ile ortalama aylık sıcaklık ilişkisi.

Ödemiş şehrinde 2012 yılında işlenen bazı suçlar ile sıcaklık ilişkisi vardır. Şahsa karşı işlenen suçların büyük bir bölümü sıcaklık artışıyla doğru orantılı olarak artış tespit edilmiştir. Motosiklet hırsızlığı ve kaldırımcılık suçları sıcaklık artışıyla yaz aylarında artış göstermiştir. Şehirde motosiklet yaz aylarında yoğun olarak kullanılan ulaşım aracıdır, ayrıca yaz aylarında kaldırımlara kurulan tezgahların sayısı artmaktadır.

2012 yılı işlenen suçlar ile bağıl nem birbirleriyle ters orantılıdır. Bağıl nemin yüksek olduğu aylar genel olarak Ödemiş'te en az suçların işlendiği aylardır (Şekil 13.).

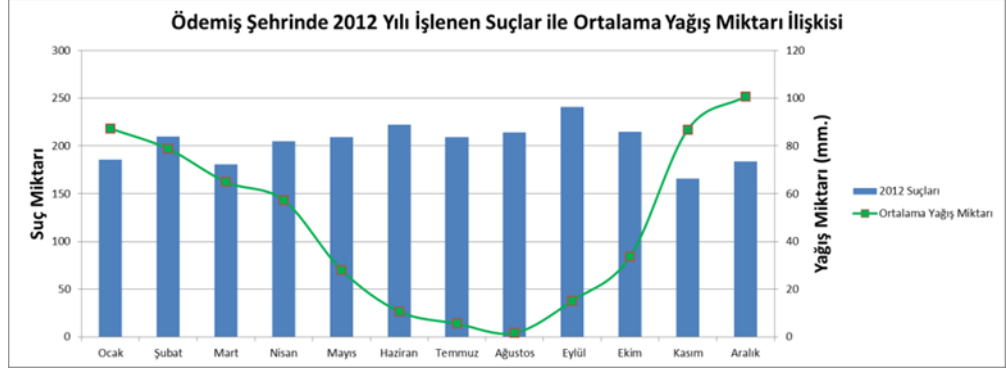

Şekil 13. Ödemiş şehrinde 2012 yılı işlenen suçlar ile ortalama bağıl nem ilişkisi.

Bağıl nem çok yüksekse, örneğin % 70'in üzerindeyse vücudun ısınmasıyla birlikte insan kendini rahatsız hissedecektir (Özgüç 2003:48). Bu durum insan fizyolojisi ve psikolojisi üzerinde kötü etki yapabilmektedir. Buna göre, bağıl nem durumu, nem oranının insan sağlığı üzerindeki etkilerinden yola çıkılarak değerlendirilmiştir. Bağıl nem sınıflandırılırken % 50'den düşük nem oranını düşük, % 50.1-% 70 aralığındaki nem normal, % 70.1 üzerindeki nem ise yüksek olarak sınıflandırılmıştır (Aksak, 2009:64).

Aylık toplam suçlar ile aylık yağış miktarları ve bulutluluk arasında ortak bir bağ yoktur. Fakat bazı suçlar türleri yağış miktarı ve bulutlulukla ilişkilidir. Evden hırsızlık, oto hırsızlığı ve otodan hırsızlık olayları özellikle kış aylarında artmaktadır. Bu durum kış aylarında şehirdeki iş olanaklarının azalması ve yerli hırsızların kışı şehirde geçirmeleri ile ilişkilidir. Ödemiş doğal gaz olanaklarına sahip değildir, bu nedenle evlerin büyük çoğunluğu kömür sobaları ya da kömürlü kalorifer ile ısıtılmaktadır. Özellikle yağışlı ve soğuk hava olaylarının ocak ve şubat aylarında artması ev ve işyeri yangını olaylarının artmasına neden olmuştur.

Şekil 14. Ödemiş şehrinde 2012 yılı işlenen suçlar ile ortalama yağış miktarı ilişkisi.

3. NÜFUS ÖZELLİKLERİNİN SUÇA ETKİSİ

Toplumsal bir olay olan suçun, miktarının, tipinin, gerçekleştiği alanın özelliklerinin bilinmesi, onunla ilgili çalışmaları daha da kolaylaştırmaktadır. Çünkü eldeki veriler ve alansal dağılım ortaya konulduğunda suç ile mücadelede daha etkili hale gelmektedir. Suç sayısını azaltmak için geliştiği ve güçlendiği alanın konumsal özelliklerin, niteliklerinin çıkarılması ne tür önlemin nerelerde ve nasıl yapılması gerektiğini açıkça ortaya konması gerekmektedir (Karakaş, 2004). Nüfus ve nüfusun özellikleri birçok suç çalışmalarına konu olmuştur. Nüfus artışı, nüfus yoğunluğu, yaş, cinsiyet yapısı ile işlenen suçlar arasında bir ilişki bulunmaktadır.

Kırsal ve kentsel nüfus, yaş, cinsiyet, eğitim özellikleri, nüfus dağılışı ve yoğunluğu olarak birbirlerinden oldukça farklıdırlar. Bu farklılıklar işlenen suç türlerine yansımıştır. Şehirler genç nüfusun daha fazla yer aldığı, eğitim seviyesinin kırsal kesime oranla daha yüksek olduğu alanlardır.

Şehirler doğaları gereği, farklı sosyal ve mekânsal yapıya sahip yerleşmelerdir. Bu sosyal ve mekânsal yapı farklılıkları ile birlikte şekillenen yaşama biçimi ve günlük faaliyet düzeni, suç olgusunu değişik şekillerde etkilemektedir. Sonuçta suç her yerde görülmekle birlikte, daha çok şehir yerleşmelerinde ortaya çıkan, çok yönlü normal olmayan davranış biçimidir (Aliağaoğlu, 2007).

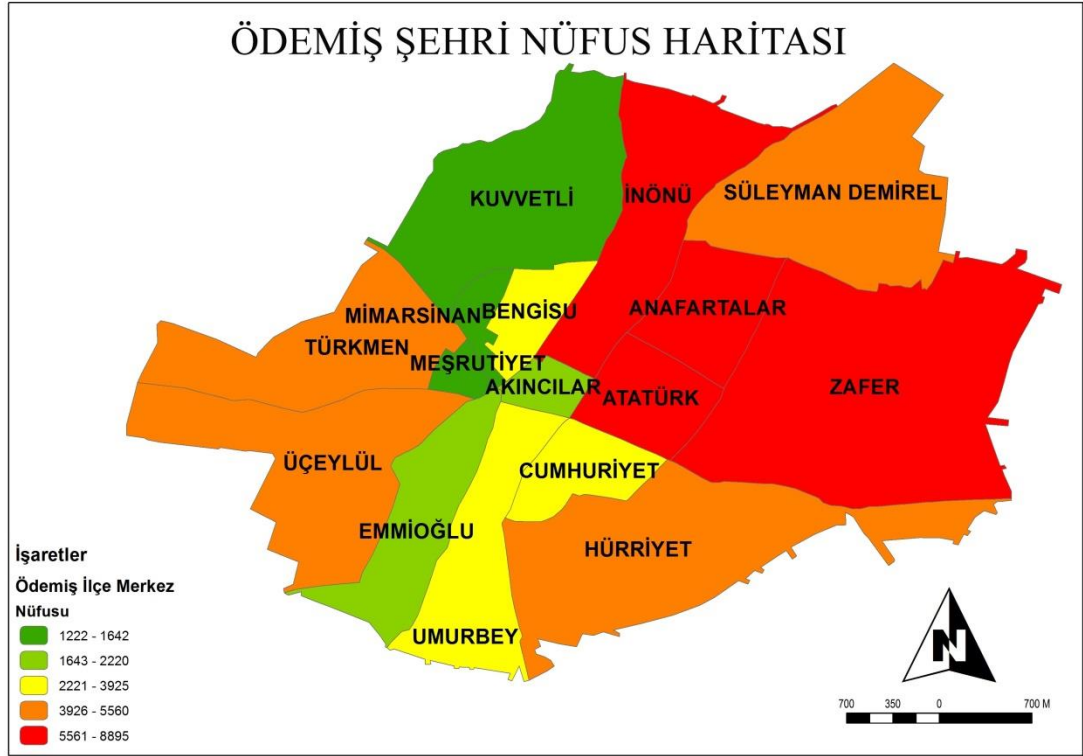
Ödemiş şehrinde en kalabalık mahalleri, Anafartalar, Atatürk, İnönü ve Zafer mahalleleri oluşturmaktadır (Tablo 9.). Atatürk Mahallesi en fazla suç işlenen mahalle olarak karşımıza çıkmaktadır. Atatürk Mahallesinin suç sayılarının bu denli artması mahallenin fonksiyon bakımından birkaç guruba girmesinden

kaynaklanmaktadır. Atatürk Mahallesi Cumartesi Pazarının kurulduğu mahallelerden birisidir. Ayrıca Çamlık Parkı ve Şükrü Saraçoğlu Stadyumu gibi rekreasyon alanlarını barındırmaktadır. Endüstri Meslek Lisesi ve Kız Meslek Lisesi bu mahalle sınırları içerisinde. Saraçoğlu ve Atatürk Caddeleri trafik kazaları yönünden etki etmiştir. Akıncılar Mahallesi Cumartesi Pazarının büyük bölümünün kurulması nüfus miktarı bakımından az olmasına rağmen, suç sayıları olarak oldukça yüksek olmasına neden olmuştur. Umurbey Mahallesi sanayi tesisleri yer almaktadır. Sanayi tesislerinin bulunması bu alanda işlenen suçları arttırmıştır. Umurbey Mahallesi sanayi tesisleri nedeniyle, iş yerinden hırsızlık, yangın olayları yüksek miktarda görülmektedir.

Tablo 9. *Ödemiş'te mahalle nüfusları ve 2012 suçlarının mahallelere göre dağılımı.*

MAHALELER	NÜFUS	2012 YILI SUÇLARI
Anafartalar	8895	194
Atattürk	8736	296
İnonu	8617	205
Zafer	8326	189
Üc Eylül	5560	175
Türkmen	5283	165
Süleyman Demirel	5232	114
Hürriyet	4962	123
Cumhuriyet	3925	182
Bengisu	3805	110
Umurbey	3341	216
Emmioglu	2220	105
Akıncılar	1954	217
Kuvvetli	1642	42
Mimar Sinan	1579	41
Meşrutiyet	1222	68
TOPLAM	75299	2442

Kaynak: Tük ve Ödemiş İlçe Emniyet Müdürlüğü.

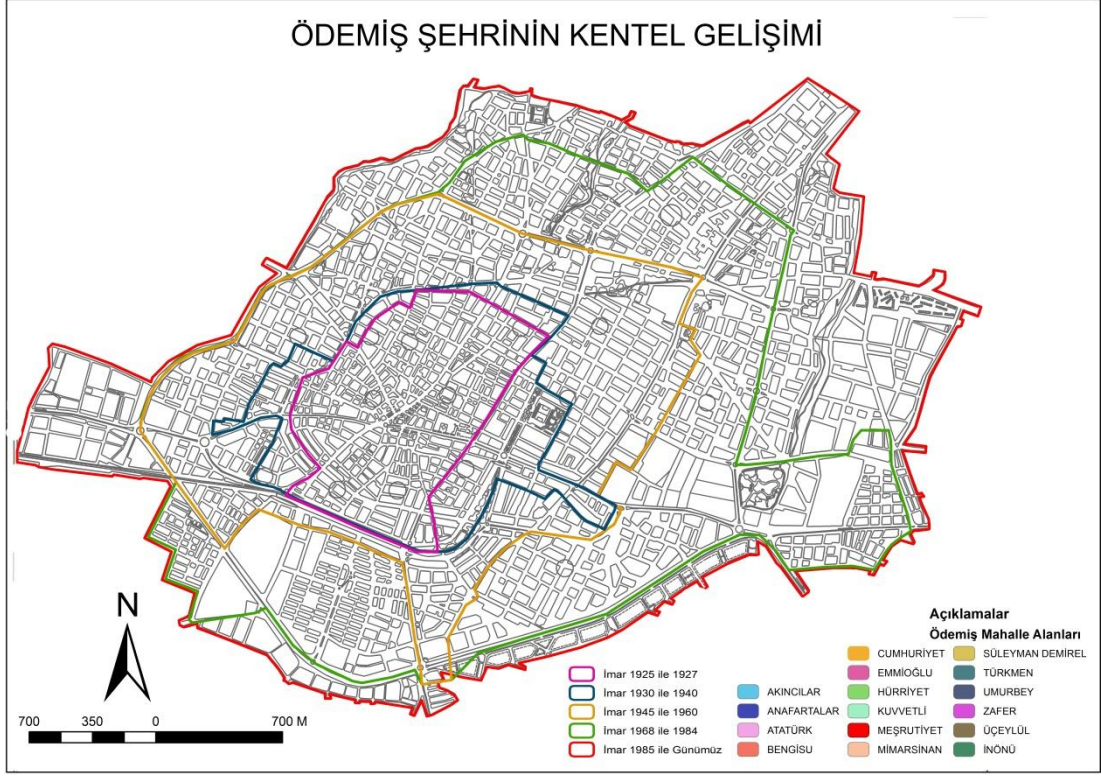

Harita 8. Ödemiş şehri nüfus haritası.

4. YERLEŞME ÖZELLİKLERİNİN SUÇA ETKİSİ

Ödemiş şehri Cumhuriyet'in ilanından günümüze kadar sürekli gelişme göstererek büyümüş ve gelişmiştir. Ödemiş 19 yy'ın ortalarına kadar az bilinen ilgi gösterilmeyen kasaba bile denilemeyecek kadar iri bir köy konumundaydı (Güneş, 1997). 1888 yılında İzmir-Aydın tren yolunun Ödemiş'e gelmesi şehrin gelişimi ve ticaretine yön vermiştir. Tarımsal zenginlik, ulaşım faaliyetlerinin gelişmesi ile ticari faaliyetler bakımından etki etmiştir. Ödemiş köylerinde üretilen ürünler, taşınarak istasyona getirilmiş burada ürünlerin ticareti yapılmıştır.

Ödemiş'in nüfus olarak sürekli artış göstermesi, şehirsiz alanda konut ve yer ihtiyacını arttırmıştır. Bu nedenle 1945 yılında resmi yarışmayla şehrin imar planı hazırlanmıştır. Artan nüfus ve genişleyen mücavir alan Ödemişli yetkililerin 1968 ve 1985 yıllarında yeni bir imar planı hazırlanmasını sağlamıştır. Ödemiş şehir alanı halen genişlemekte ve büyümektedir (Harita 9.).

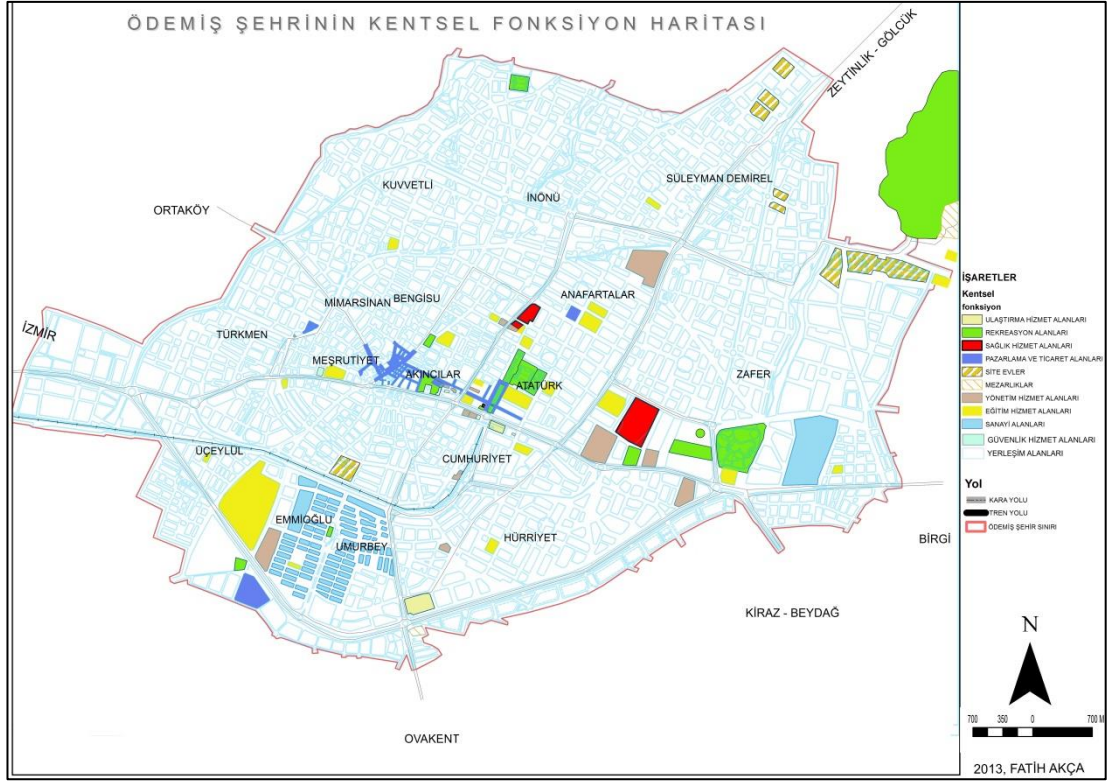

Harita 9. Ödemiş şehrinin kentsel gelişimi.

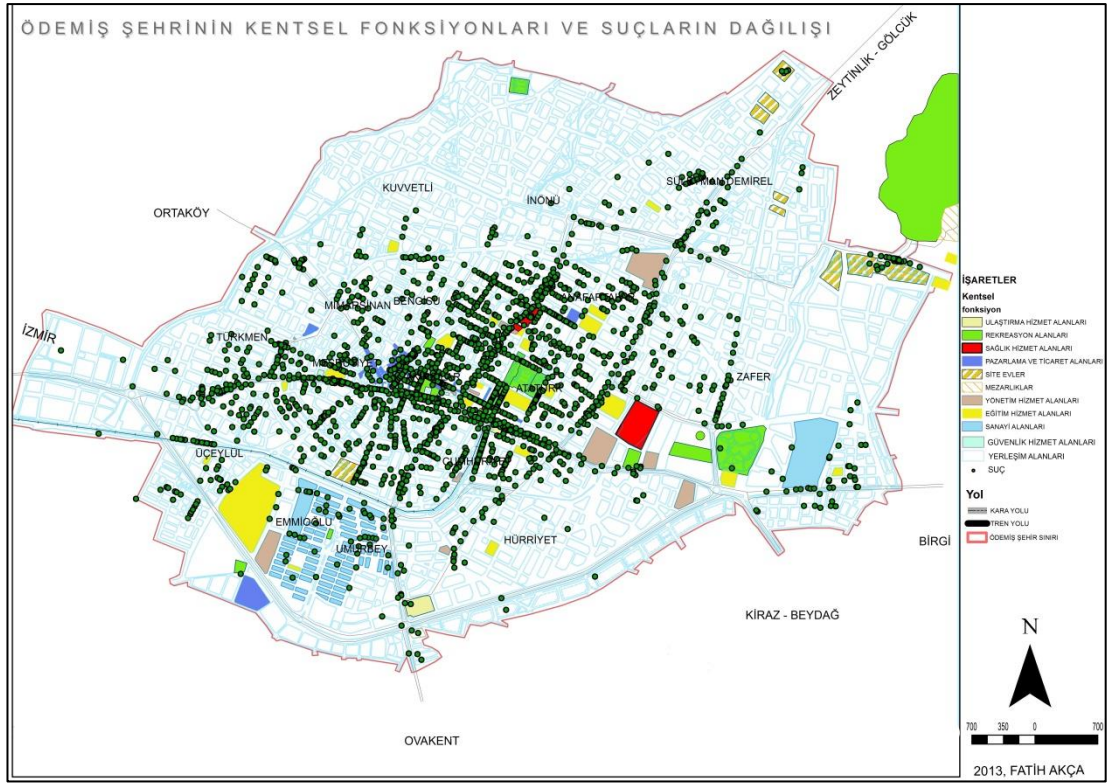
Ödemiş şehrinin fonksiyon alanları homojen bir şekilde dağılmıştır. Site evler ve konut alanları şehrin kuzey bölümünde yoğunluk gösterirken, ticaret alanları şehrin orta bölümünde, sanayi alanları şehrin güney bölümünde konumlanmıştır.

Ödemiş şehirde kentsel fonksiyon alanları ile suçların dağılımını ilişkilendirilmiştir. Ödemiş şehirde suçlar, merkez bölge etrafında yani ticaret fonksiyonuna ve yönetim alanları çevresinde yoğunlaşmaktadır. Şehirde suçların çevreden merkeze doğru yoğunlaştığı görülmektedir (Harita 11.). Özellikle Avrupa ve Amerika'daki suç coğrafyası çalışmalarındaki şehirlerde suçların merkezden dışa doğru arttığı düşünüldüğünde banliyö bölgesi en dışta ve en fazla suçların işlendiği alan olmuştur (Cahill, 2004). Ödemiş şehirde tam tersi bir durum vardır. Merkezi iş alanı ve çevresi en fazla suçların işlendiği yerdir. Bu durum Ödemiş şehrinin halen gelişmekte olan şehirler statüsüne sokmaktadır.

Harita 10. Ödemiş şehrinin kentsel fonksiyon haritası.

Harita 11. Ödemiş şehrinin kentsel fonksiyonları ve suçların dağılışı haritası.

Şehirde suçların işlendiği alanla fonksiyon alanlarını ilişkilendirdiğimizde, en fazla suçların sırayla; pazarlama ve ticaret alanları, konut alanları, sanayi alanlarında görülmektedir (Harita 11.). Pazarlama ve ticaret alanlarında, kaldırımcılık, yankesicilik, dolandırıcılık, mala zarar verme (ızrar), yaralama ve darp suçları işlenmektedir. Konut alanlarında, evden hırsızlık, intihar olayları, aile fertlerine kötü muamele olayları yüksek oranda görülmektedir. Sanayi alanlarında iş yerinden hırsızlık, yangın olayları yüksek oranda görülmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

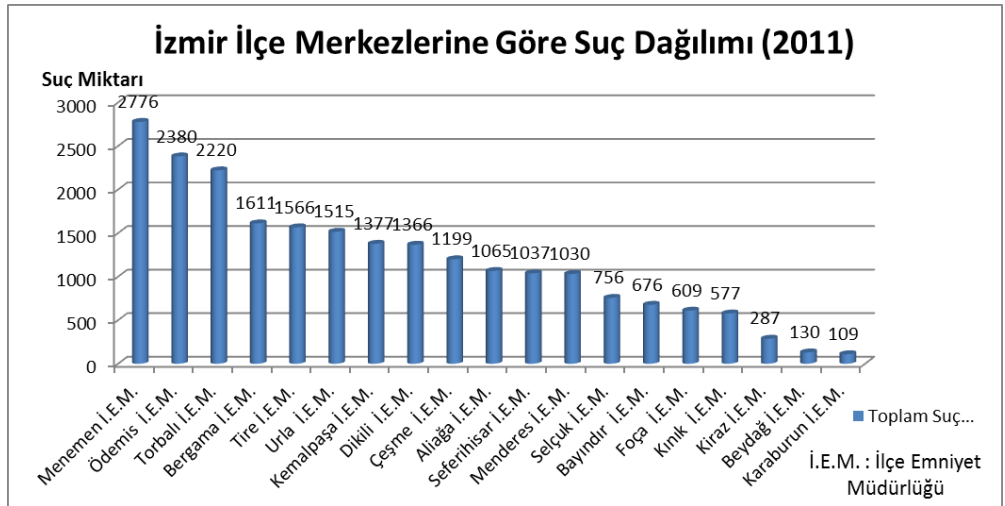
ÖDEMİŞ ŞEHRİNDE SUÇLARIN ANALİZİ

Çalışma alanı olan Ödemiş şehrinin detaylı olarak suç analizine girmeden önce Ödemiş'in İzmir'in dış ilçelerine göre uzaklığı ve suç sayıları bakımında yeri gösterilmeye çalışılacaktır.

Tablo 10. İzmir dış ilçelerinin suç dağılımları.

İzmir İlçe Merkezlerinde Suç Dağılımları	Toplam Suç (2011)	İzmir Merkeze Uzaklık
Menemen İ.E.M.	2776	29
Ödemiş İ.E.M.	2380	110
Torbalı İ.E.M.	2220	46
Bergama İ.E.M.	1611	102
Tire İ.E.M.	1566	85
Urla İ.E.M.	1515	42
Kemalpaşa İ.E.M.	1377	24
Dikili İ.E.M.	1366	105
Çeşme İ.E.M.	1199	89
Aliağa İ.E.M.	1065	53
Seferihisar İ.E.M.	1037	52
Menderes İ.E.M.	1030	23
Selçuk İ.E.M.	756	76
Bayındır İ.E.M.	676	78
Foça İ.E.M.	609	64
Kınık İ.E.M.	577	119
Kiraz İ.E.M.	287	145
Beydağ İ.E.M.	130	141
Karaburun İ.E.M.	109	107

Kaynak: Ödemiş İlçe Emniyet Müdürlüğü.

Şekil 15. İzmir ilçe merkezlerinde suçların dağılımı (2011).

Ödemiş toplam suç sayıları bakımından İzmir dış ilçelerinde ikinci sırada yer almaktadır. Menemen'in İzmir'e yakınlık ve nüfus bakımından ilk sırada yer alması

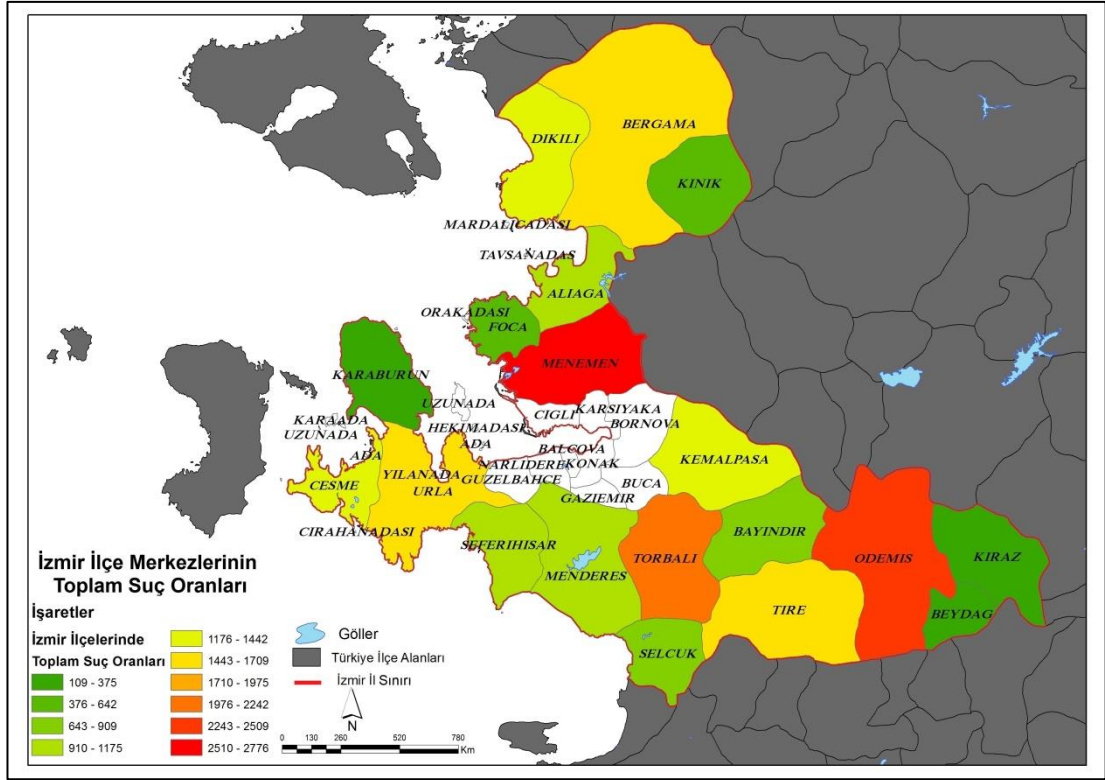
suç sayılarına etki ettiği görülmektedir. Menemen il dışından aldığı göçler ile kültürel bir mozaik oluşturmuş bir ilçedir. Torbalı İzmir'in ilçelerinde en fazla nüfus artışının yaşandığı ilçedir. Sanayi faaliyetlerinin artışı bu alanda yoğun göçlere neden olmaktadır (Tablo 11., Harita 12.).

Tablo 11. İzmir'in dış ilçelerinin nüfus özellikleri.

2011 İlçe adı	Toplam nüfus	İl Nüfusu İçerisindeki Payı	Merkez (şehir) Nüfusu Oranı (%)	Yıllık Nüfus Artış Hızı (%o)
Menemen	134,889	3,4	91,7	26,3
Torbalı	133,089	3,4	91,7	41,8
Ödemiş	129,968	3,3	57,9	2,1
Gazimir	126,734	3,2	100	-2,3
Bergama	101,158	2,6	59,9	3,5
Kemalpaşa	93,431	2,4	78,6	23,3
Tire	78,975	2	66,6	8
Balçova	77,941	2	100	2
Menderes	73,191	1,8	78,2	23,3
Aliğa	68,432	1,7	82,5	33,9
Narlıdere	65,478	1,7	100	-106,4
Urla	53,417	1,3	84,3	17,3
Kiraz	44,587	1,1	19,6	0,7
Bayındır	41,105	1	52,8	-9,7
Selçuk	34,643	0,9	81,3	5,8
Dikili	34,358	0,9	52,1	-9,7
Çeşme	33,931	0,9	63,1	26,3
Foça	32,476	0,8	88,2	-31,5
Seferihisar	30,890	0,8	88,2	-55,6
Kınık	28,104	0,7	41,8	-3,8
Güzelbahçe	25,335	0,6	94,1	35,1
Beydağ	12,809	0,3	44	-13
Karaburun	8,848	0,2	30,8	18,1
İzmir	3,965,232	100	91,4	4,1

Kaynak: TÜİK.

Harita 12. İzmir ilçe merkezlerinin toplam suç oranlarına göre dağılımı.

1. ÖDEMİŞ ŞEHRİNDE KARAKOL SORUMLULUK ALANLARI

Ödemiş şehir merkezi Şehit Ayhan Uzun Polis Merkezi Amirliği ve Çarşı Polis Merkez Amirliği olmak üzere iki emniyet amirliğinin sorumluluk alanındadır. Şehrin 2012 yılı suç haritaları oluşturulurken her iki karakolun ayrı ayrı günlük suç verilerinden yararlanılmıştır.

Tablo 12. Ödemiş şehrinde karakolların sorumlu olduğu mahalleler.

MAHALELER	POLİS KARAKOLU	NÜFUS	2012 YILI SUÇLARI
Anafartalar	Şehit Ayhan Uzun Polis Merkez Amirliği	8895	194
Atattürk	Şehit Ayhan Uzun Polis Merkez Amirliği	8736	296
İnonu	Çarşı Polis Merkez Amirliği	8617	205
Zafer	Şehit Ayhan Uzun Polis Merkez Amirliği	8326	189
Üc Eylül	Çarşı Polis Merkez Amirliği	5560	175
Türkmen	Çarşı Polis Merkez Amirliği	5283	165
Süleyman Demirel	Şehit Ayhan Uzun Polis Merkez Amirliği	5232	114
Hürriyet	Şehit Ayhan Uzun Polis Merkez Amirliği	4962	123
Cumhuriyet	Şehit Ayhan Uzun Polis Merkez Amirliği	3925	182
Bengisu	Çarşı Polis Merkez Amirliği	3805	110
Umurbey	Çarşı Polis Merkez Amirliği	3341	216
Emmioglu	Çarşı Polis Merkez Amirliği	2220	105
Akıncılar	Çarşı Polis Merkez Amirliği	1954	217
Kuvvetli	Çarşı Polis Merkez Amirliği	1642	42
Mimar Sinan	Çarşı Polis Merkez Amirliği	1579	41
Meşrutiyet	Çarşı Polis Merkez Amirliği	1222	68

Kaynak: Ödemiş İlçe Emniyet Müdürlüğü.

Tablo 13. Ödemiş şehrinde polis karakollarının suç sayıları.

Yıllar	Şehit Ayhan Uzun P. M. A.	Çarşı P.M.A.	Toplam
2012	1097	1345	2442
2011	1056	1324	2380
2010	994	1217	2211
2009	820	919	1739
2008	1150	982	2132
2007	875	845	1720

Kaynak: Ödemiş İlçe Emniyet Müdürlüğü.

Çarşı Polis Karakolu sorumluluk alanında işlenen suçların daha fazla olduğu görülmektedir. Çarşı polis karakolu sorumluluk alanı Şehit Ayhan Uzun Polis Karakolundan daha fazla alanı kaplamaktadır. Fakat Çarşı Polis Karakolu'nun sorumlu olduğu mahallelerde nüfus 35.223 kişi iken Şehit Ayhan Uzun Polis Karakolunda ise 40.076 kişidir. Çarşı Polis Karakolu daha az kişiden sorumlu olmasına rağmen suç oranları daha yüksektir. Bu durum Cumartesi Pazarının büyük bölümü ve il dışından yapılan göçlerin yoğun olduğu Üçeylül Mahallesi'nin Çarşı

polis karakolu sorumluluğu altında olmasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca Çarşı Polis Karakolunun sorumlu olduğu mahalleler Ödemiş'in en eski yerleşim alanlarıdır. Bu mahalleler yeni kurulan Zafer Mahallesi ve Süleyman Demirel Mahallesiyle oranla ekonomik açıdan daha geridir. Özellikle Umurbey, Emmioğlu ve Üçeylül Mahallelerinde sanayi faaliyetlerinde çalışan aileler çoğunluktadır.

Harita 13. Ödemiş şehrinde polis karakollarının sorumlu olduğu mahalleler.

2. ÖDEMİŞ ŞEHRİNDE SUÇLARIN DAĞILIŞI

Ödemiş şehrinde suçlar Ödemiş İlçe Emniyet Müdürlüğünden aldığımız veriler doğrultusunda, iki gruba ayrılmıştır. Bunlar Şahsa karşı işlenen suçlar ve mala karşı işlenen suçlar. Şahsa karşı işlenen suçlar 2007 yılından başlayarak her dönem daha fazla olmuştur (Tablo 14.). 2007 öncesi suç verileri bilgisayar ortamında olmadığı için suç verileri 2007 yılından itibaren alınmıştır.

Tablo 14. Ödemiş şehrinde suçların dağılışı.

Yıllar	Şahsa Karşı İşlenen Suçlar	Mala Karşı İşlenen Suçlar	Toplam
2012	1814	628	2442
2011	1720	660	2380
2010	1527	684	2211
2009	1214	525	1739
2008	1342	790	2132
2007	1020	700	1720

Kaynak: Ödemiş İlçe Emniyet Müdürlüğü.

2012 yılında meydana gelen olay sayılarına baktığımızda bazı suç türlerinin miktarının oldukça yüksek oldukları görülmektedir. 2012 yılında şahsa karşı işlenen suçları incelediğimizden fazla suçların sırasıyla yaralamalı trafik kazası (314), kasten yaralama (216), Darp (183), Tehdit (183), tasnif dışı suçlar (174), intihara teşebbüs (149) ve hakaret ve sövme (135) olayları dikkat çekmektedir (Tablo 15.). Şahsa karşı işlenen suçları aylara göre baktığımızda yaz mevsiminde arttığı, kış mevsiminde azaldığı görülmektedir (Tablo 16.). Mahalle bazında incelediğimizde, mahallelerin şehrin çeşitli fonksiyon alanlarına girmesi nedeniyle suç sayılarının artıp azaldığı gözlemlenmiştir. Pazar yeri, sanayi, okul sayısı, rekreasyon alanları göz önünde bulundurularak suçların genel olarak Akıncılar, İnönü, Anafartalar, Atatürk, Umurbey ve Üçeylül mahallerinde artmaktadır.

. 2012 yılında mala karşı işlenen suçları incelediğimizde en fazla işlenen suçların sırasıyla, diğer hırsızlık suçları (101), tasnif dışı suçlar (76), evden hırsızlık (63), mala zarar verme (62), iş yerinden hırsızlık (49), maddi hasarlı trafik kazaları (45), dolandırıcılık (44), olayları olarak incelenmiştir (Tablo 15.). Mala karşı işlenen suçları aylara göre incelediğimizde kış aylarında daha fazla artış olduğu gözlemlenmiştir. Hırsızlık suçları kış aylarında daha fazla görülmektedir (Tablo 16.). Bu durum Ödemişli yani yerli hırsızların özellikle yaz mevsiminde deniz kıyısındaki turistik alanlara göç etmesiyle alakalıdır. Bu duruma göre Ödemiş'te yaz aylarında hırsızlık göçünün yaşandığını söyleyebiliriz.

Tablo 15. 2012 yılı Ödemiş şehrinde işlenen suçların mahallelere göre dağılışı.

2012 YILI ÖDEMİŞ ŞEHRİNDE İŞLENEN SUÇLARIN MAHALLELERE GÖRE DAĞILIŞI																	
	ATATÜRK	ANAFARTALAR	S.DEMİREL	ZAFER	HÜRRIYET	CUMHURİYET	AKINCILAR	İNÖNÜ	BENGİSİ	MEŞRUTİYET	TÜRKMEN	KUVVETLİ	ÜÇ EYLÜL	M.SINAN	UMURBEY	EMMİOĞLU	TOP
SAHSA KARŞI İŞLENEN SUÇLAR																	
ADAM ÖLDÜRMEK KASTEN	2	1				1	1		1				1		1		7
ŞÜPHELİ ÖLÜM																	2
KASTEN YARALAMA	16	11	6	11	9	9	29	22	8	4	21	8	19	4	24	15	216
KASTEN YARALAMA (DARP)	52	16	6	17	10	22	16	10	1		9		6	2	12	4	183
TAKSİRLE YARALAMA İHMALEN (MÜESSİR FİİL)	5	2	7	2	2	5	5	3	3	1	6		4	2	5	3	55
6136 S.K.M	2	6		5	2	4	3	2	2	1	4		5	4	3	2	45
MESKUN MAHALDE SİLAH ATMAK				1		2				2	2		1				8
KIZ KADIN ERKEK KAÇIRMA	1	1				2	1	1	1	2	1		1		1		12
ÇOCUK KAÇIRMA							1	1					1		1	1	5
CİNSEL SUÇLAR		1		1					2					1			5
İNTİHAR				1			1								1	1	4
İNTİHARA TEŞEBBÜS	11	10	12	13	12	7	10	15	8	5	8	4	13	6	8	7	149
KUMAR OYNAMAK/OYUNATMAK						3										2	5
AİLE FERTLERİNE KÖTÜ MUAMELE	3	5	4	11	4	6	5	6	1		10		6	1	9	1	72
KAYIP ŞAHİSLAR	10	6	4	3	3	4	2	6	12	4	12	5	10		3	2	86
HAKARET-SÖVME	16	22	3	13	5	8	9	7	9	5	12		7	3	11	5	135
TEHDİT	35	16	4	11	5	13	16	15	6	7	7	2	14	2	18	12	183
FUHUŞ SUÇLARI															1		1
ÖLÜMLÜ TRAFİK KAZASI											1						1
TAKSİRLE YARALAMA (TRF.KAZ.)	36	23	18	24	26	33	19	32	6	7	21	7	18	3	26	15	314
BİLİŞİM SUÇLARI		1	1	2	1		1		1		1						8
İŞ KAZASI	1	5	4	2	3		3	2		1			1		7	5	34
MALİ KAÇAKÇILIK	1				1	1			2							2	7
NARKOTİK OLAYLARI (ESRAR-EROİN-KOKAİN V)	3		1	2	3	3	2	4	1	1	3		7	2	4	1	37
MALİ ŞUBE OLAYLARI	2	2				1	3	3	6	3	1	1	3	2	12	1	40
EMNİYETİ SUİSTİMAL	4	1				3	6	3			2	2	1		4		26
TASNİF DIŞI	23	20	5	16	6	12	16	16	16	5	12	5	15		5	2	174
TOPLAM	223	149	75	135	92	139	149	148	87	48	133	34	132	33	158	79	1814
MALA KARŞI İŞLENEN SUÇLAR																	
HIRSIZLIK (EVDEN)	10	6	14	11	2	2	3	7	2		3		3				63
HIRSIZLIK (İŞYERİNDEN)	6	2	1	2	2	2	5	1	3	5	3		2		12	3	49
HIRSIZLIK (KAMU KUR)											1						1
HIRSIZLIK (OTO)				1		3	1	1			2					1	9
HIRSIZLIK (OTODAN)	1	4		7	3	6	2				1	1	5		1	3	34
HIRSIZLIK (M.SİKLET/MOBİLET)	3	1	4	4	4	1	3	6	3	1	2	1	3	2	1	2	41
HIRSIZLIK (B.BAŞ/K.BAŞ HAY)					2						1		2				5
HIRSIZLIK (KALDIRIMCILIK)	8	2		3	1	1	8	2		1			1		1		28
HIRSIZLIK (DİĞER)	8	4	5	7	2	11	7	7	4	5	10	2	8	1	10	10	101
KAPKAÇÇILIK				1													1
YANKESİCİLİK	6	3				1	6					1	1		1		19
DOLANDIRICILIK	4	6	1	1	3	1	12	3		1	1		2		7	2	44
GASP VE ZORLA PARA ALMAK	1	1			1	1	3		1		1	1	1				11
MESKEN MASUNİYETİNİ İHLAL		1		2		1	1	1					1			1	8
YANGIN (İHMALEN)	1	2	2	2		1	1	4	4		2		3	1	2	3	28
YANGIN (KASTEN)			2		1												3
MADDİ HASARLI TRAFİK KAZASI	9	1	4	4	2	4	1	9	3	1	2	1			4		45
MALA ZARAR VERME (IZRAR)	5	8	2	5	6	3	7	7	1	2	2		4	2	8		62
TASNİF DIŞI (ZOR.SEN.İM.,DİĞER)	12	5	3	4	2	5	10	7	3	4	1	1	6	2	9	2	76
TOPLAM	73	45	38	54	31	43	68	57	23	20	32	8	43	8	58	26	628
TOPLAM SUÇLAR	296	194	114	189	123	182	217	205	110	68	165	42	175	41	216	105	2442

Kaynak: Ödemiş İlçe Emniyet Müdürlüğü.

Tablo 16. 2012 yılı Ödemiş şehrinde işlenen suçların aylara göre dağılışı.

2012 YILI ÖDEMİŞ ŞEHRİNDE İŞLENEN SUÇLARIN AYLIK DAĞILIŞI													
ŞAHSA KARŞI İŞLENEN SUÇLAR	OCA	ŞUB	MAR	NİS	MAY	HAZ	TEM	AĞS	EYL	EKM	KAS	ARL	TOPLAM
ADAM ÖLDÜRMEK KASTEN		1		1			1			3	1		7
ŞÜPHELİ ÖLÜM	1						1						2
ÖLÜMLÜ TRAFİK KAZASI							1						1
KASTEN YARALAMA	10	12	14	19	18	26	28	19	15	21	8	26	216
KASTEN YARALAMA (DARP)	4	13	10	18	12	14	21	21	18	25	11	10	183
TAKSİRLE YARALAMA İHMALEN	4	2	2	6	4	10	9	3	4	5	3	3	55
6136 S.K.M	4	9	2	4	3	1	2	8	5	2	1	4	45
MESKUN MAHALDE SİLAH ATMAK		1			1			3	2	1			8
KIZ KADIN ERKEK KAÇIRMA	2		1		1		1	2	4			1	12
ÇOCUK KAÇIRMA			2	1			1	1					5
CİNSEL SUÇLAR		2		1		1	1						5
İNTİHAR	1				1				2				4
İNTİHARA TEŞEBBÜS	11	11	6	12	14	15	16	18	18	15	10	6	149
KUMAR OYNAMAK/OYNATMAK		1			1				1		1	1	5
AİLE FERTLERİNE KÖTÜ MUAMELE	3	3	5	8	7	8	6	8	6	6	5	7	72
KAYIP ŞAHISLAR	4	7	5	11	12	5	6	10	3	10	6	7	86
HAKARET-SÖVME	12	12	11	12	7	11	19	19	13	12	3	4	135
TEHDİT	10	12	17	15	16	11	15	18	23	20	14	12	183
FUHUŞ SUÇLARI												1	1
TAKSİRLE YARALAMA (TRF.KAZ.)	18	20	20	25	33	23	30	29	38	26	29	19	310
BİLİŞİM SUÇLARI		1			1	2	3	1					8
İŞ KAZASI	1	4		3	9	1		7	4	2	2	1	34
MALİ KAÇAKÇILIK		2	1		1			1	1	1			7
NARKOTİK OLAYLARI	3	5	4	1	4	2	4	1	4	6	3		37
MALİ ŞUBE OLAYLARI	5	8	5	3	2	3	1	5	2	2	3	1	40
EMNİYETİ SUİSTİMAL	3	3	2	2	3	2	1	3	1	3	2	1	26
TASNİF DIŞI	16	20	17	9	16	20	14	10	16	11	16	16	174
TOPLAM	112	149	124	151	166	155	181	187	180	171	118	120	1814
MALA KARŞI İŞLENEN SUÇLAR													
OCA	ŞUB	MAR	NİS	MAY	HAZ	TEM	AĞS	EYL	EKM	KAS	ARL		
HIRSIZLIK (EVDEN)	10	6	5	8	1	1	3	2	3	10	10	4	63
HIRSIZLIK (İŞYERİNDEN)	13	4	11	2		3	1	5	6		1	3	49
HIRSIZLIK (KAMU KUR)										1			1
HIRSIZLIK (OTO)	2			1	2			1	1	1	1		9
HIRSIZLIK (OTODAN)	11	4	4	5	2		2	1	2	1		2	34
HIRSIZLIK (M.SİKLET/MOBİLET)	1	3	3	1	3	10	4	5	4	3	2	2	41
HIRSIZLIK (B.BAŞ/K.BAŞ HAY)				1					1			3	5
HIRSIZLIK (KALDIRIMCILIK)	2	3	2	1	1	4	1	3	4	3	2	2	28
HIRSIZLIK (DİĞER)	6	12	5	12	12	3	5	3	9	6	10	18	101
KAPKAÇÇILIK										1			1
YANKESİCİLİK		3	2	4	1	2		2	2		2	1	19
DOLANDIRICILIK	3	1	6	2	5	3	4	1	8	1	5	5	44
GASP VE ZORLA PARA ALMAK	1		1		1	1		1	1	1	2	2	11
MESKEN MASUNİYETİNİ İHLAL	1	2			1					1	2	1	8
YANGIN (İHMALEN)	2	7	2	1	4	3	1	1	1	2	2	2	28
YANGIN (KASTEN)		1			2								3
MADDİ HASARLI TRAFİK KAZASI	5	1	5	7	6	3	6	3	1	3	2	3	45
MALA ZARAR VERME (IZRAR)	6	7	2	4	3	9	4	4	4	7	5	7	62
TASNİF DIŞI (ZOR.SEN.İM.,DİĞER)	6	5	7	5	3	4	7	6	9	5	8	11	76
TOPLAM	69	59	55	54	47	46	38	38	56	46	54	66	628
TOPLAM SUÇLAR	181	208	179	205	213	201	219	225	236	217	172	186	2442

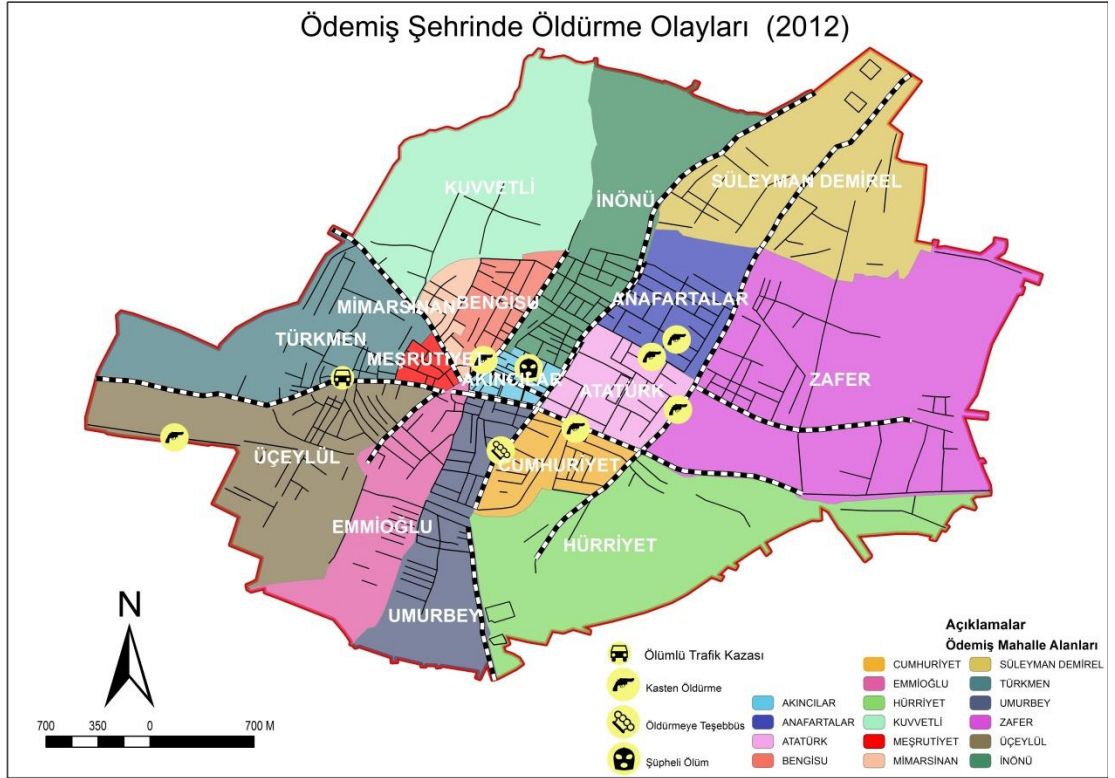
Kaynak: Ödemiş İlçe Emniyet Müdürlüğü.

2.1. Şahsa Karşı İşlenen Suçlar

Şahsa karşı işlenen suçlar daha kolay anlaşılabilmesi için 4 başlık altında toplanmıştır. Bu suçlar, Öldürme olayları, yaralama olayları, genel adab ve aile nizamı ile şahıs hürriyeti aleyhinde suçlar ve diğer suçlar olarak gruplandırılmıştır.

2.1.1. Öldürme Olayları

Öldürme olayları şehirde eşit bir dağılım göstermiştir. Öldürme suçları mahallelerin fonksiyonel özellikleri ile ilgili değildir. Tüm mahallelerde öldürme olayları görülebilmektedir. 2012 yılında bir tane, ana cadde üzerinde ölümlü trafik kazası meydana gelmiştir. Öldürme Suçlarının aylık dağılımına baktığımızda en fazla Öldürme olaylarının ekim ayında gerçekleşmiştir (Tablo 16.).

Harita 14. Ödemiş şehrinde öldürme olayları.

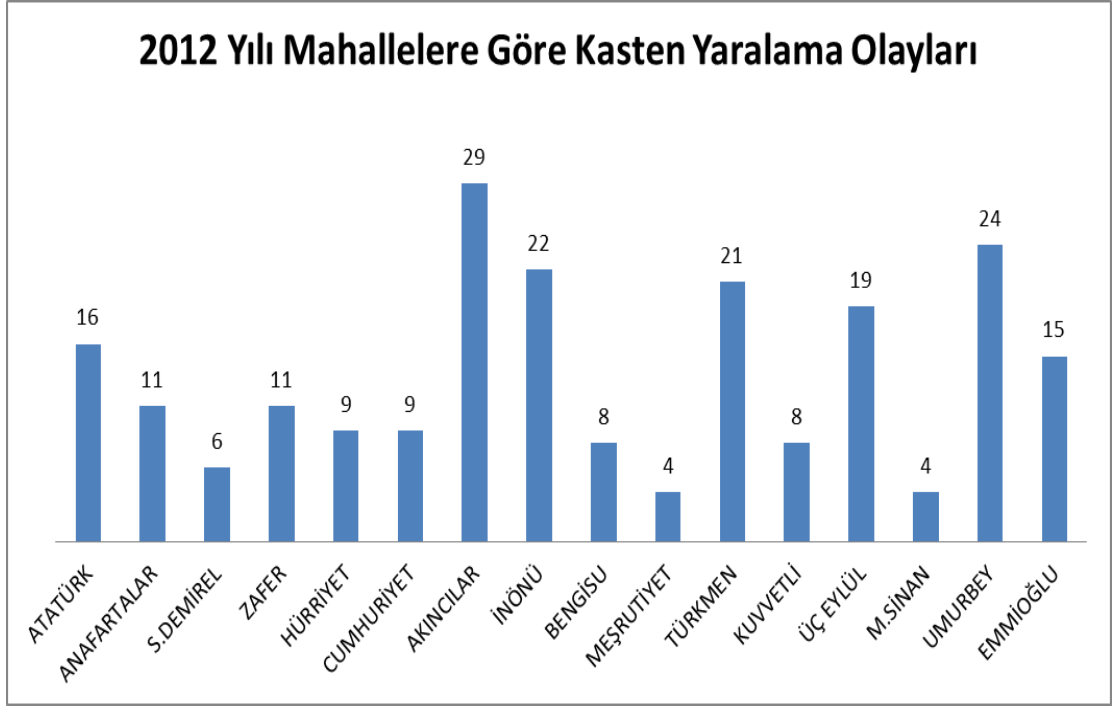
2.1.2. Yaralama Olayları

Ödemiş şehrinde yaralama olayları kendi içerisinde 4 başlık altında incelenmiştir.

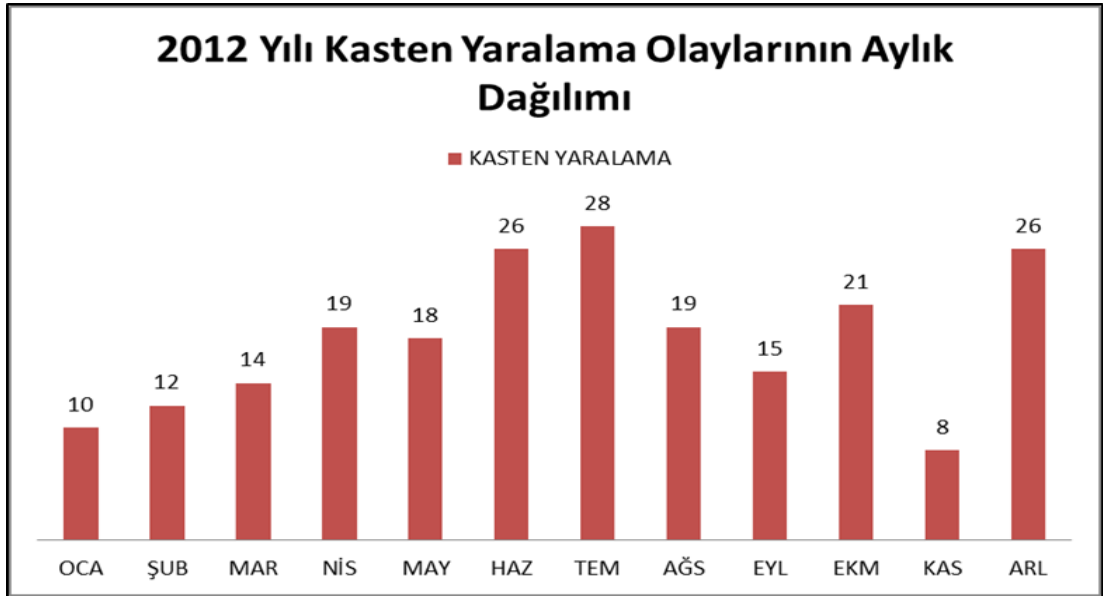
2.1.2.1. Kasten Yaralama

2012 yılında 216 tane kasten yaralama olayı yaşanmıştır. Olaylar belirli bir merkez etrafında yoğunlaşmaktadır (Harita 15.). Mahalle bazında incelediğimizde en fazla kasten yaralama olaylarının Akıncılar ve Umurbey mahallelerinde görülmektedir (Şekil 17.) Akıncılar Mahallesi şehrin ticaret fonksiyonunun en yoğun olduğu mahalledir. Ticaret fonksiyonunun kasten yaralama olaylarına etki ettiğini söyleyebiliriz. Kasten yaralama olaylarını aylık olarak incelediğimizde en fazla suçun temmuz ayında gerçekleştiğini görmekteyiz (Şekil 16.). Sıcaklığın yüksek olmasının kasten yaralama suçu üzerinde etkili olduğunu görülmektedir. Temmuz ayı ilçedeki bahar patatesi hasatının tamamlandığı ekonomik orak daha fazla kazanç sağlandığı aydır. Bu durum dolaylı olarak alkol tüketimini arttırmakta çıkan kavga ve tartışma sonucu kasten yaralama olayları artış göstermektedir. Kasten yaralama olaylarına mevsimsel olarak kurulan Karpuz Pazarının da etkisi olduğu düşünülmektedir.

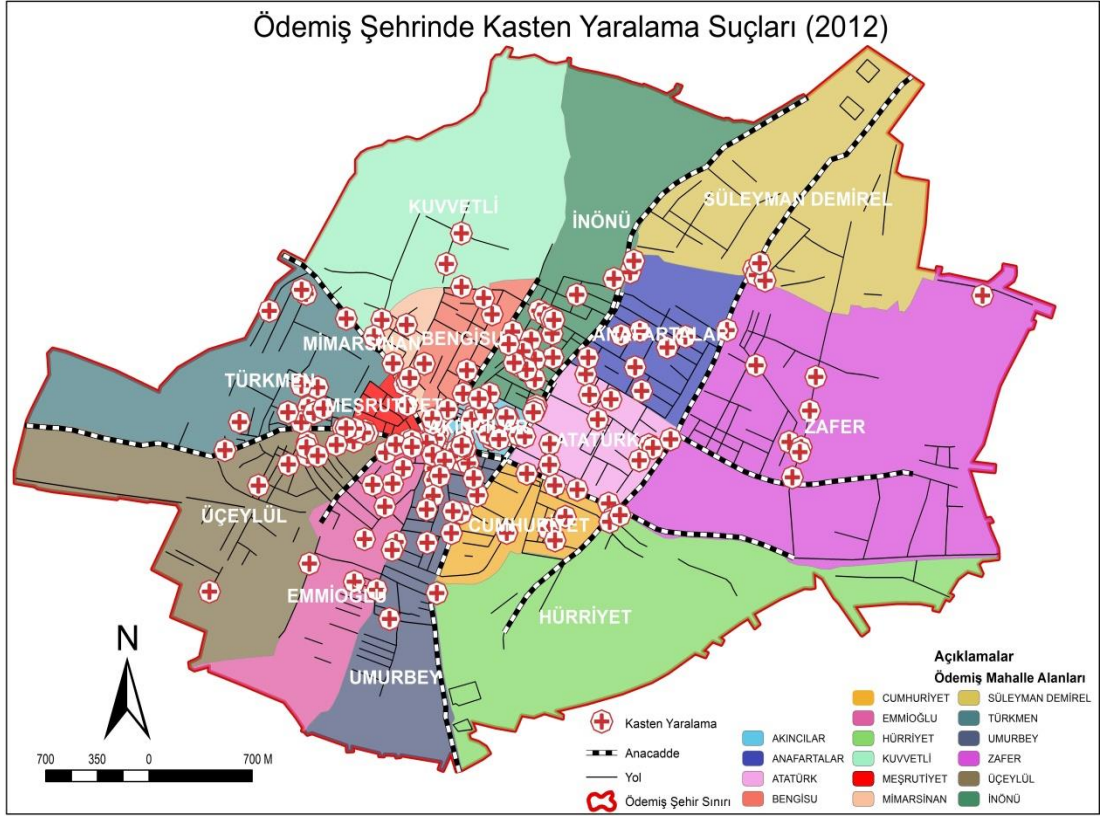

Şekil 16. 2012 yılı kasten yaralama olaylarının mahallelere göre dağılımı.

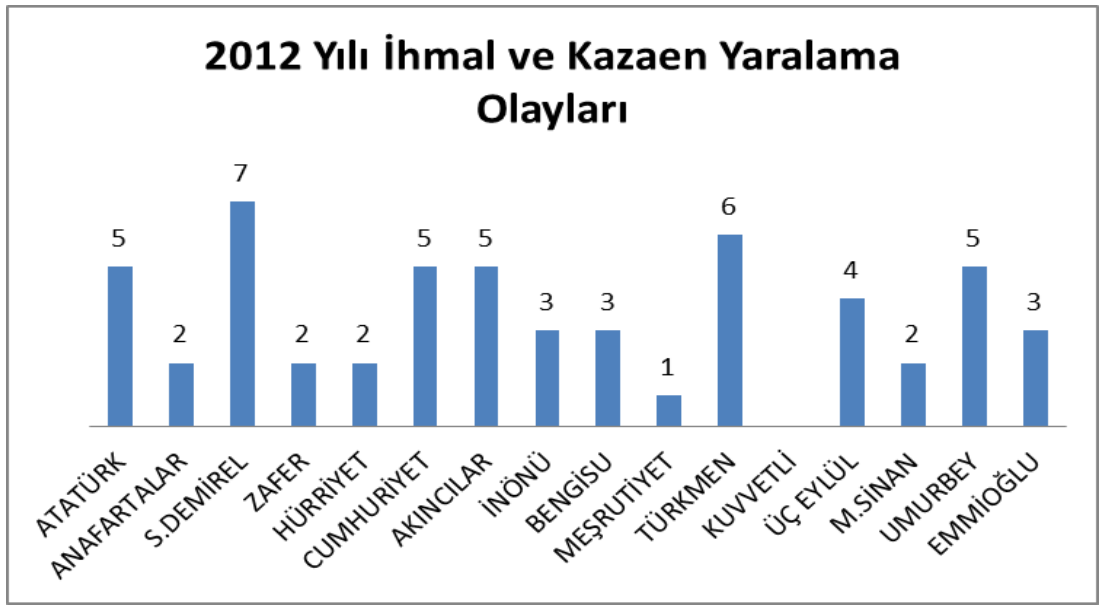
Şekil 17. 2012 yılı kasten yaralama olaylarının aylık dağılımı.

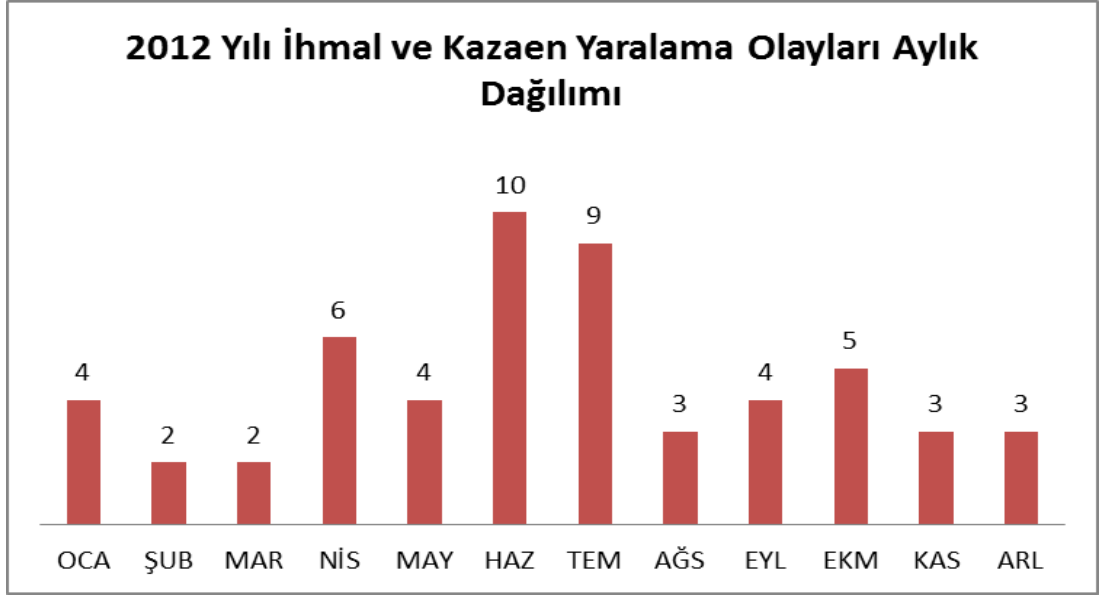
Harita 15. Ödemiş şehrinde kasten yaralama suçlarının dağılışı.

2.1.2.2. İhmal ve Kazaen Yaralama

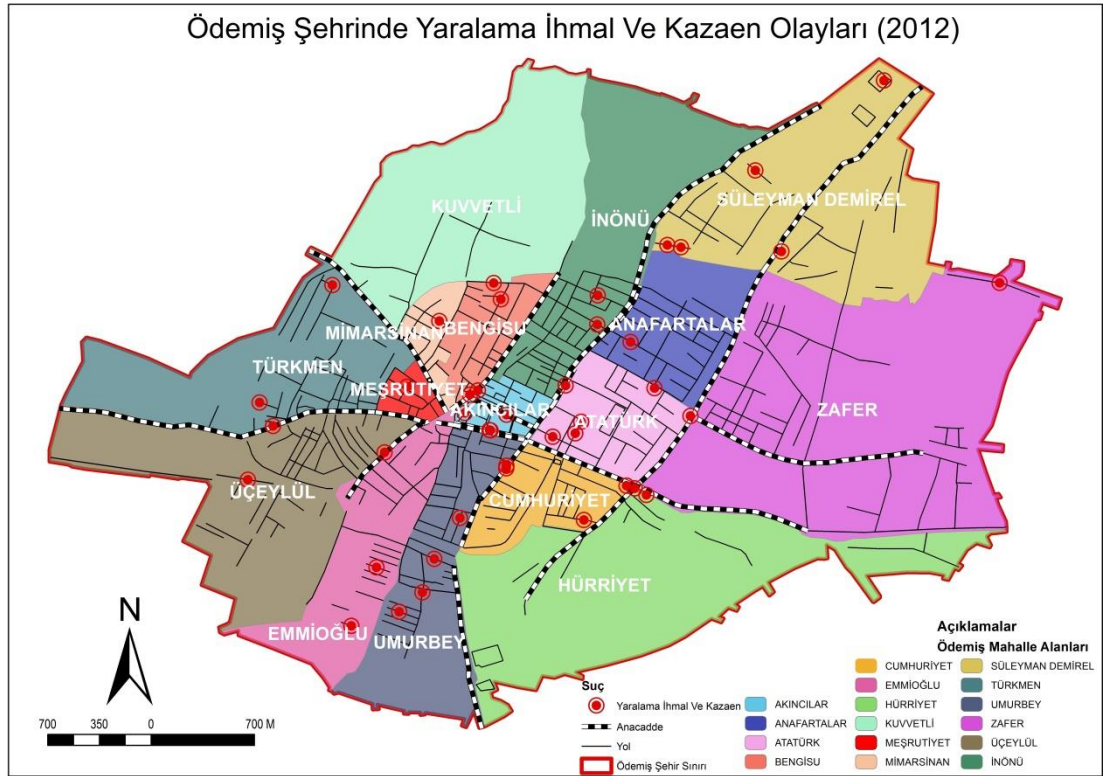
2012 yılında 55 adet ihmal ve kazaen yaralama olayları gerçekleşmiştir. Bu olayların büyük bir çoğunluğu dikkatsizlik sonucu gerçekleşmiştir. Bu tür olaylara taksirle yaralama olayları da denilmektedir. En fazla ihmal ve kazaen yaralama olayı Süleyman Demirel Mahallesinde yer almaktadır. Aylık olarak baktığımızda ise en fazla olay haziran ve temmuz ayında gerçekleşmiştir. Bu durum konut inşaatlarının Süleyman Demirel Mahallesinde olmasından ve inşaat yapımının en fazla yoğunlaştığı haziran ve temmuz aylarında olmasından kaynaklanmaktadır.

Şekil 18. 2012 yılı ihmal ve kazaen yaralama olayları mahallelere göre dağılımı.

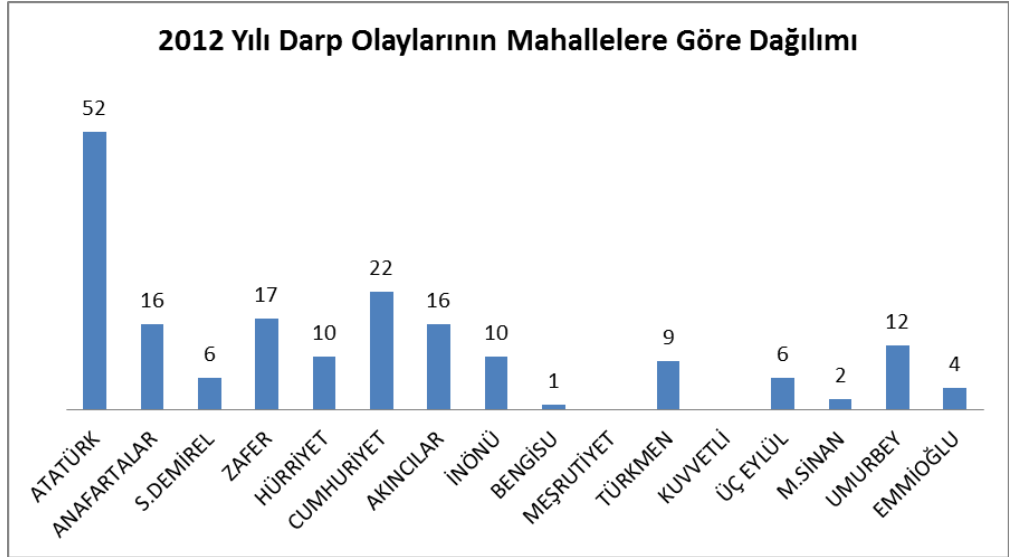
Şekil 19. 2012 yılı ihmal ve kazaen yaralama olayları aylara göre dağılımı.

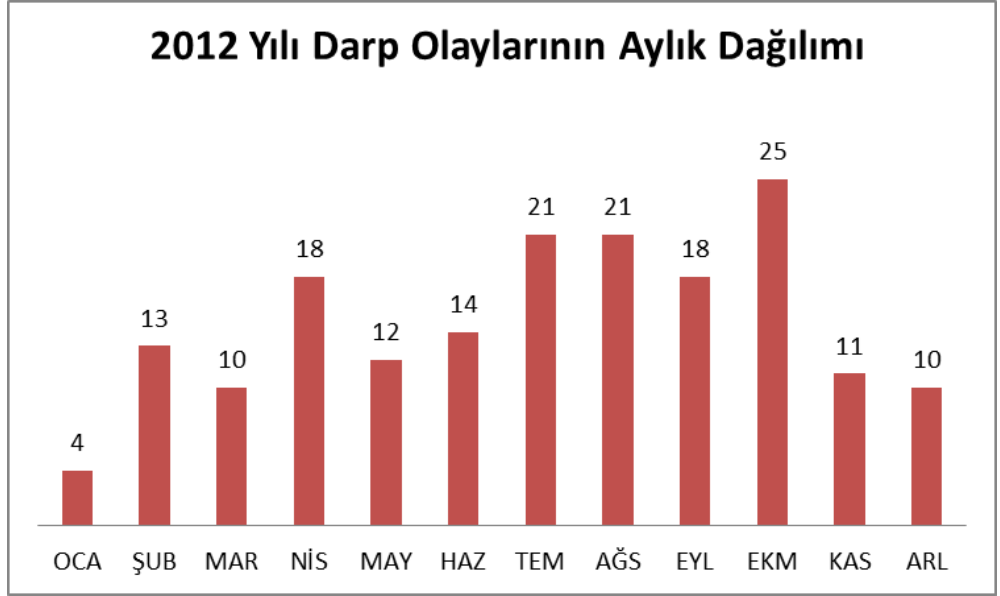
Harita 16. Ödemiş şehrinde yaralama ihmal ve kazaen olayları.

2.1.2.3. Darp Olayları

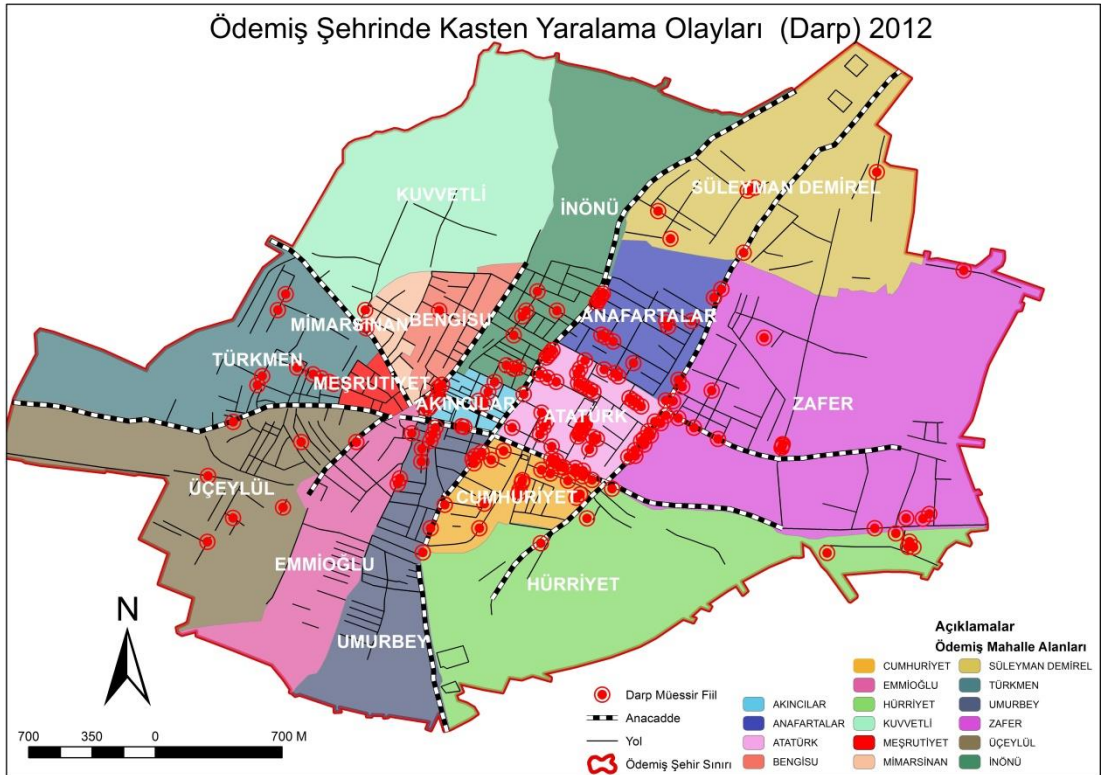
Darp olayları kasten yaralama olaylarının bir türüdür. Darp olaylarının en fazla Atatürk Mahallesi'nde görülmektedir, mahallede yer alan liselerin sayısının fazla olması ve mahallenin bir kısmının cumartesi pazarı içerisinde yer alması darp olaylarını arttırmıştır (Şekil20.). Aylara göre darp olaylarına baktığımızda yaz mevsiminde darp olaylarının arttığı fakat en fazla suçun ekim ayında işlendiği görülmektedir (Şekil21.). 2012 yılında Darp olaylarının ekim ayında artması tek faktöre bağlı değildir. Eğitim döneminin Eylül ayında başlamasına rağmen en fazla öğrenci kavgası olayları Ekim ayında gerçekleşmektedir. Ayrıca 2012 yılında Kurban Bayramı Ekim ayına denk gelmiştir. Özellikle bayram sonrası artan alkol kullanımı ve alkolün etkisiyle çıkan kavgalar 2012 Ekim ayında darp olaylarını arttırıcı bir etki göstermiştir.

Şekil 20. 2012 yılı darp olayları mahallelere göre dağılımı.

Şekil 21. 2012 darp olaylarının aylık dağılımı.

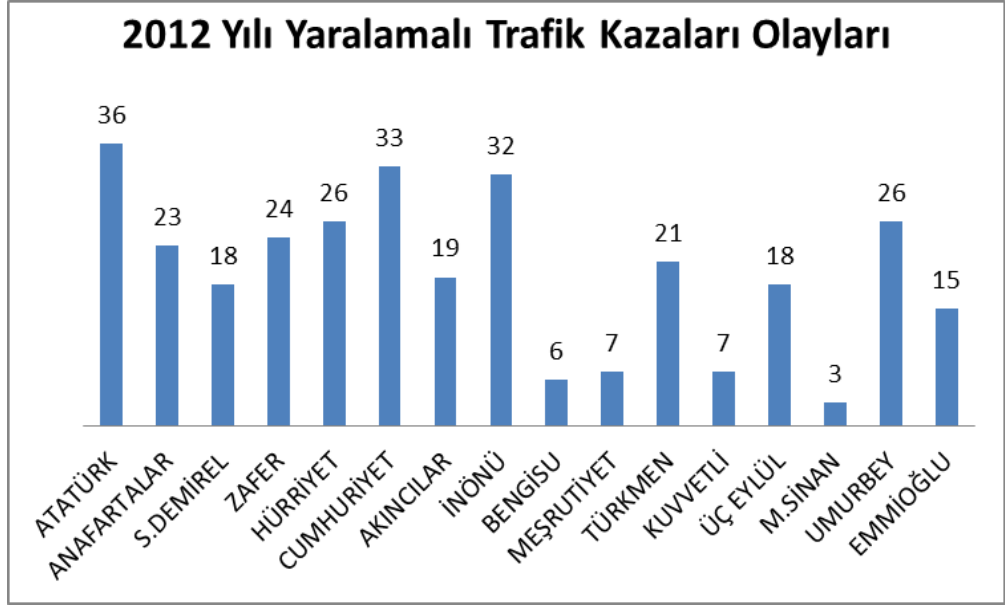

Harita 17. Ödemiş şehrinde darp olayları.

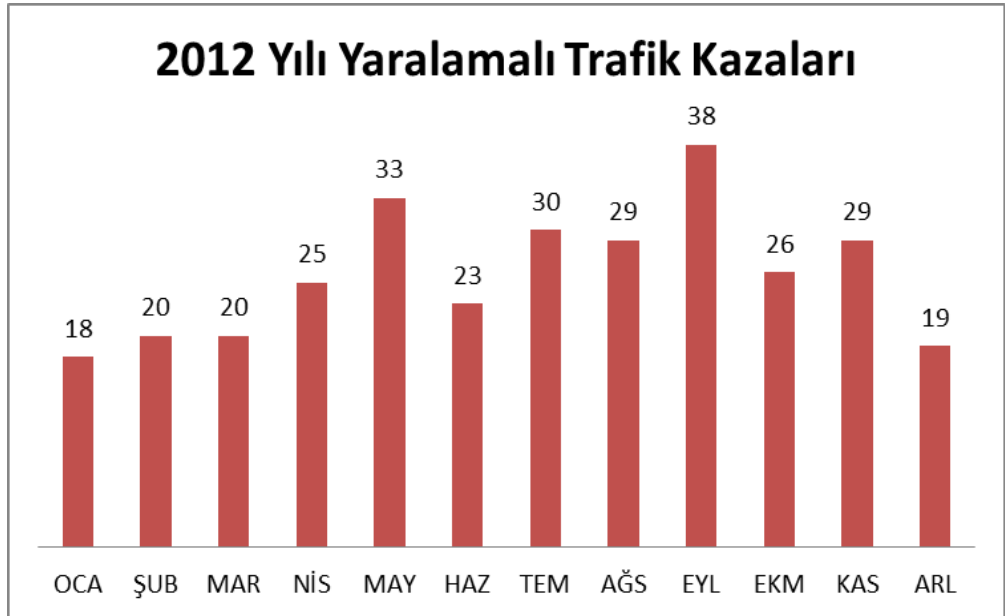
2.1.2.4. Yaralamalı Trafik Kazası Olayları

Şehirde yaralamalı trafik kazaları, ana caddelerde gerçekleşmiştir. Ana caddelerin bulunduğu mahallelerde yaralamalı trafik kazaları artış göstermektedir.

Yaralamalı trafik kazaları genelde ya kış aylarında ya da yaz aylarında yüksek görülmektedir. Ödemiş'te tam tersi bir durum söz konusudur. Özellikle yaralamalı trafik kazalarının sıcaklıkların hızlı arttığı mayıs ayında ve eğitim döneminin açıldığı eylül ayında yükselmektedir. Mayıs ayı Ödemiş'te motosiklet sürücülerinin arttığı bir aydır. Kış ayları boyunca motosiklet kullanmayan insanların birden trafiğe çıkmaları kazaları arttırıcı bir etki yapmaktadır.

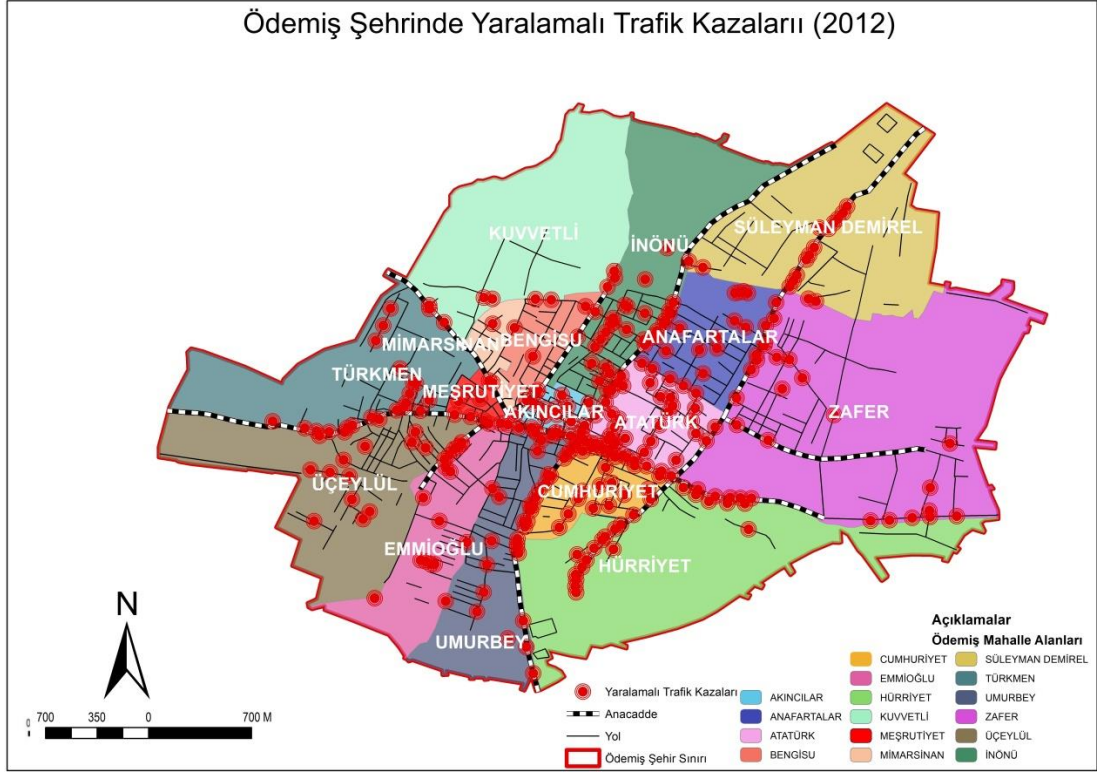

Şekil 22. 2012 yılı mahallelere göre yaralamalı trafik kazası olayları.

Şekil 23. 2012 yılı yaralamalı trafik kazalarının aylık dağılımı.

Harita 18. Ödemiş şehrinde yaralamalı trafik kazaları

2.1.3. Genel Adap ve Aile Nizamı ile Şahıs Hürriyeti Aleyhinde Suçlar

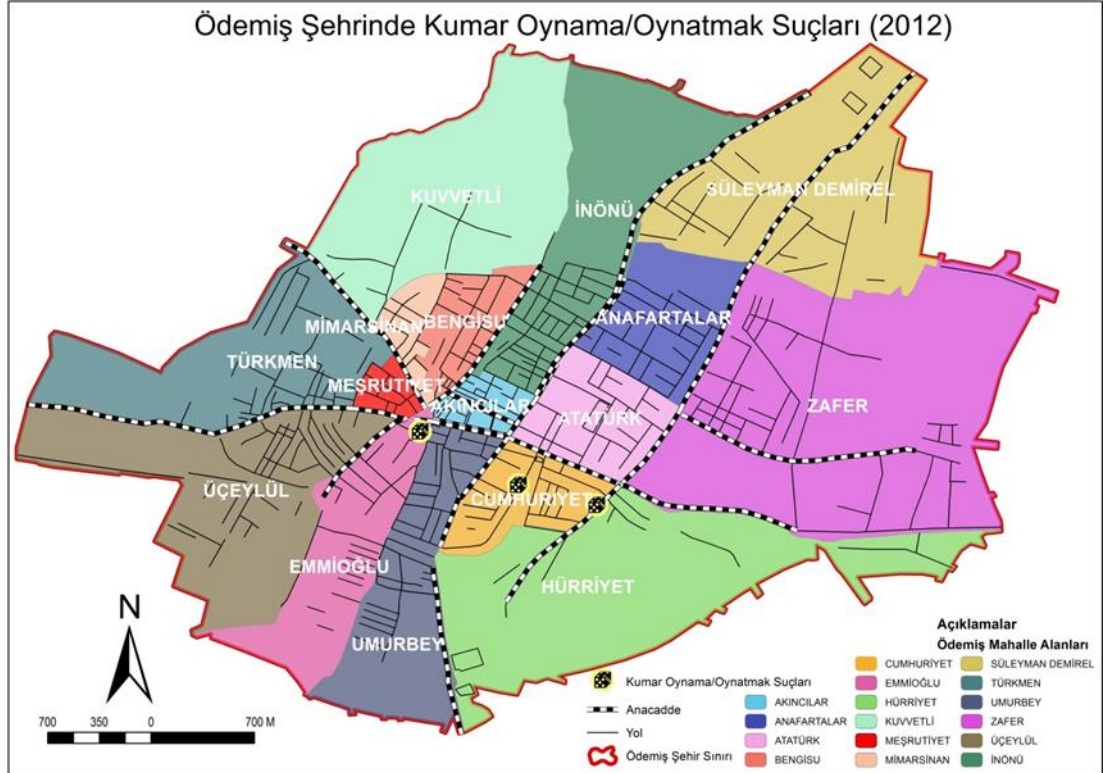
Genel adap ve aile nizamı ile şahıs hürriyeti aleyhinde suçlar, kumar oynatma, hakaret ve sövme, çocuk ve kız kadın kaçırma, kızlık bozma ve ırza geçme, intihar ve intihara teşebbüs olayları, aile fertlerine kötü muamele ve tehdit olaylarını kapsamaktadır.

Bu tür olaylar şehrin hemen her yerinde görülebileceği gibi belirli bir zamanda ve mahallede artış veya azalış göstermemektedir. Kumar oynatma olayları şehirde az miktarda görülmesine rağmen genellikle Cumhuriyet Mahallesiinde yoğunluktadır (Harita 19.). Genel olarak baktığımızda hakaret ve sövme olaylarının şehrin orta bölümünde yani merkezinde yoğunlaştığı görülmektedir (Harita 20.).

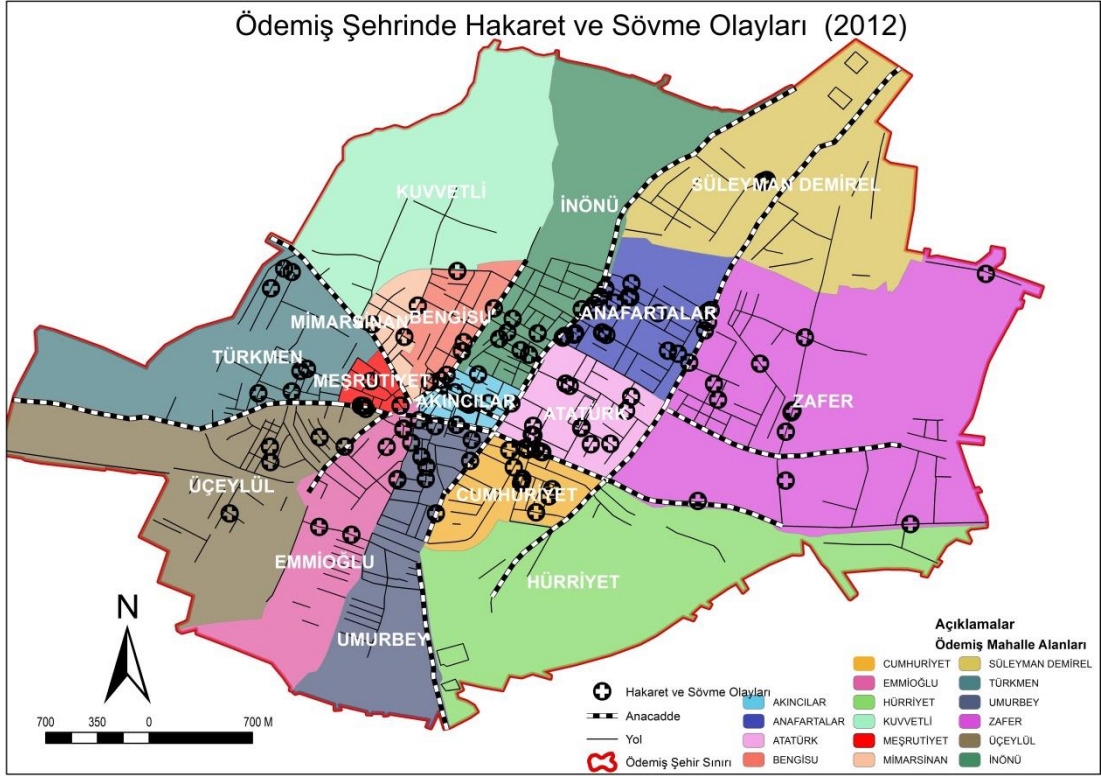
Çocuk kaçırma olayları eğitim kurumlarının bulunduğu alan ile ilişkisi kurula bilinmektedir. Fakat kız ve kadın kaçırma, evlenme vaadiyle kızlık bozma ve ırza geçme olayları şehrin coğrafi bir özelliği ile alakalı değildir. Özellikle, ekonomik durumu yetersiz ve eğitim seviyesi düşük kişilerde görülmektedir. Tüm mahallelerde görülebileceği gibi ekonomik ve eğitim seviyesinin düşük olduğu mahallelerde artış göstermektedir. Bu tür olaylar belirli bir zamanda sürekli görülen olaylar değildirler

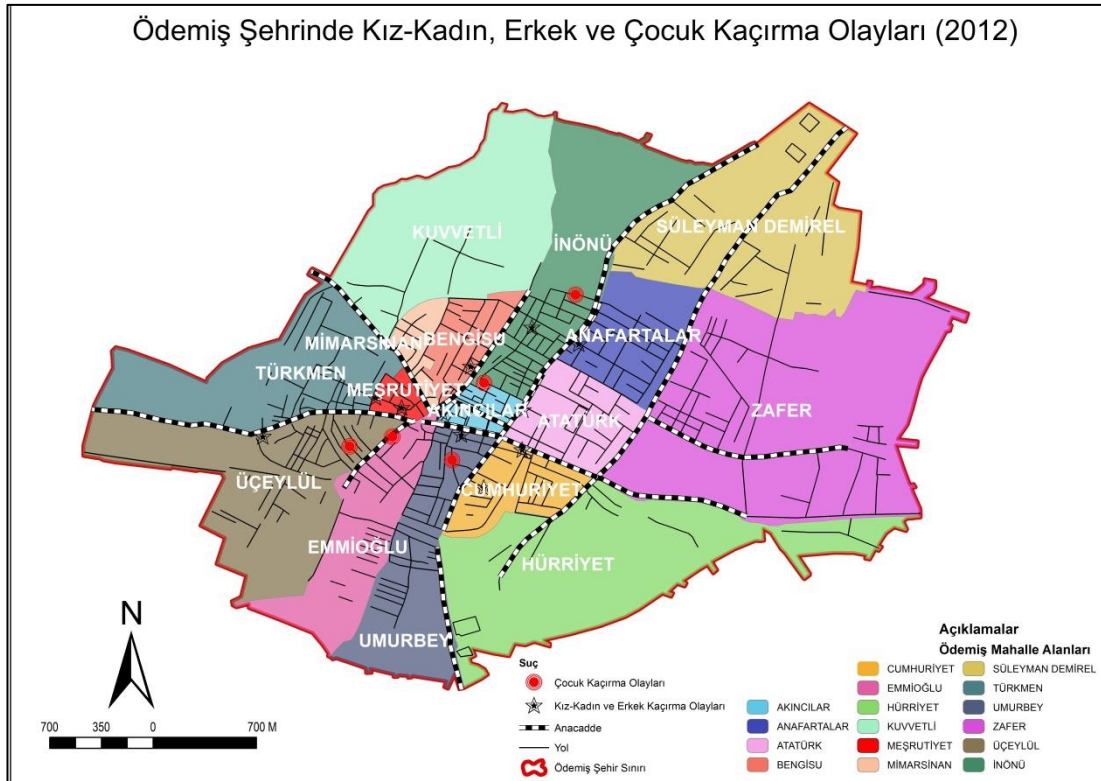
(Harita 21. ve 22.). Kültürel olarak düşünüldüğünde bu türden olayların Türkiye’de Romen asıllı vatandaşların oturduğu mahallelerde artış göstermektedir. Şehirde Romen ve doğu kökenli vatandaşlar Üçeylül, Emmioğlu ve Umurbey mahallelerinde ikamet etmektedirler. Bu mahalleler, bu türden oyların sürekli görüldüğü ve her yıl meydana geldiği yerlerdir.

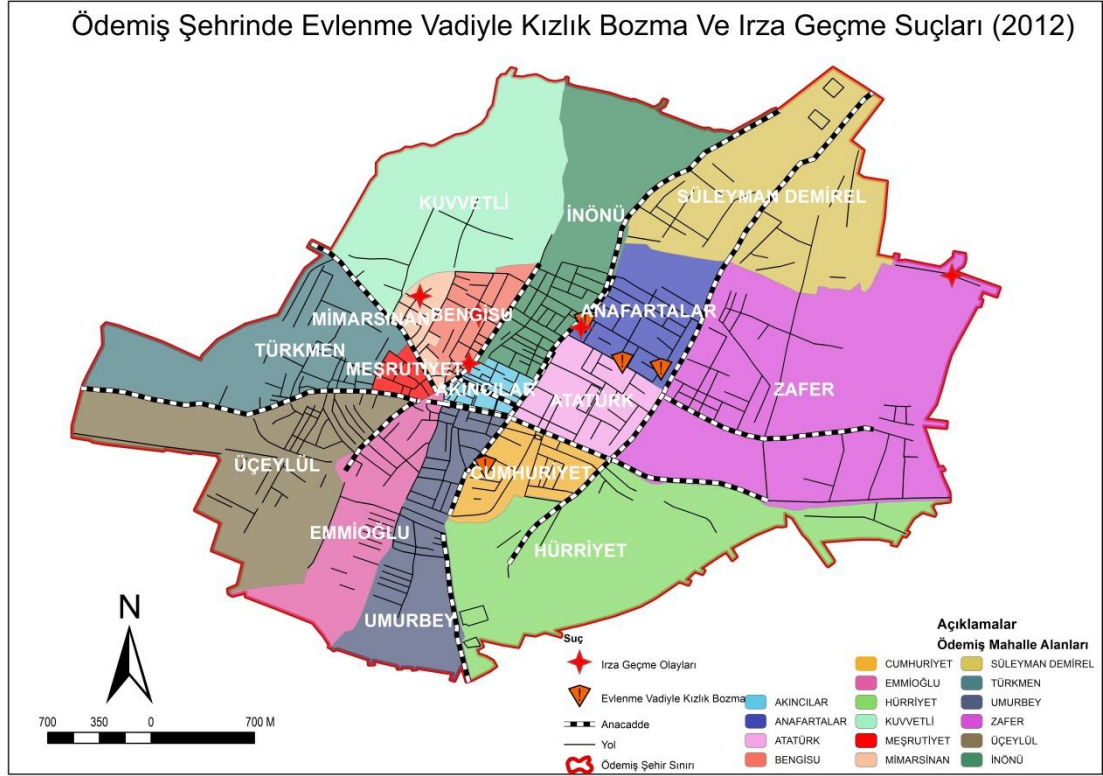
Harita 19. Ödemiş şehrinde kumar oynama/oyunatma suçları.

Harita 20. Ödemiş şehrinde hakaret ve sövme olayları.

Harita 21. Ödemiş şehrinde kız-kadın ve çocuk kaçırma olayları.

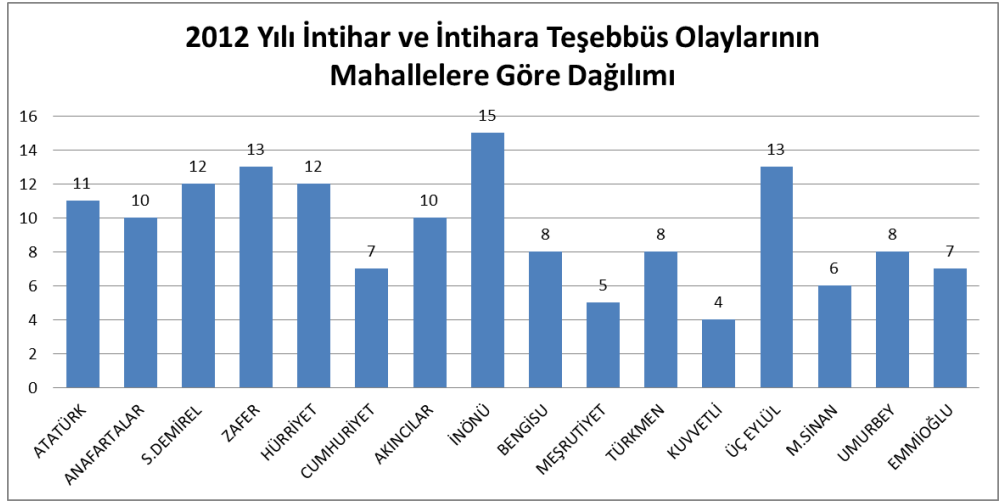
Harita 22. Ödemiş şehrinde evlenme vaadiyle kızlık bozma ve ırza geçme olayları.

İntihar ve intihara teşebbüs olaylarının etkisi ve sonuçları psikoloji, sağlık, sosyoloji vb. bilim dalları tarafından incelenmektedir. Ekonomik sebepler, aile içi geçimsizlik, gönül ilişkileri birçok sebepten dolayı insanlar intihar ve intihar girişiminde buluna bilmektedirler. İntihar ve intihar girişiminde buluna kişilerin yaş, cinsiyet eğitim durumları, zaman ve buldukları alan itibari ile coğrafya bilimi ile yakından ilişkilidir.

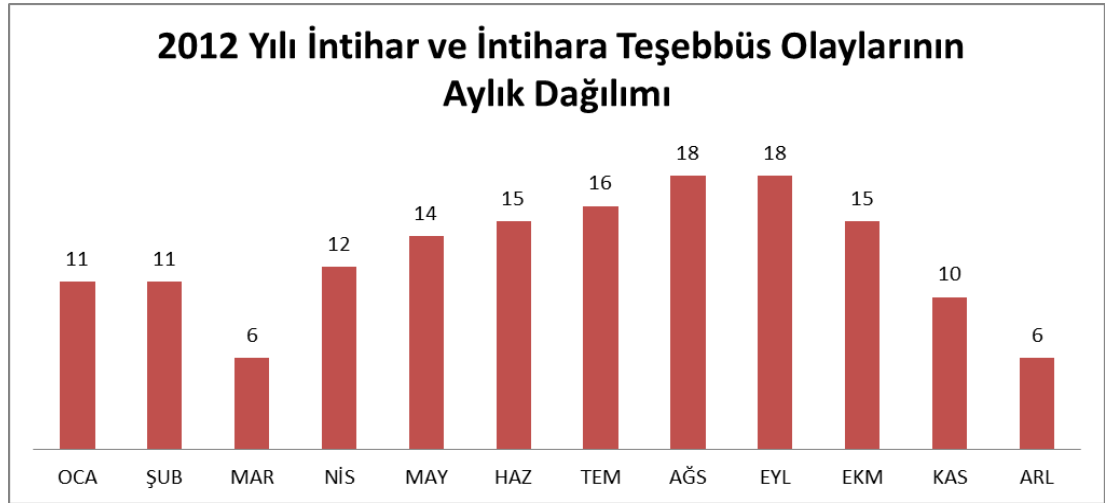
Ödemiş şehrinde intihar ve intihara teşebbüs olaylarını incelediğimizde en fazla olayların İnönü, Zafer, Süleyman Demirel, Hürriyet ve Üçeylül mahallelerinde görülmektedir (Şekil 24.). Bu durumu mahallelerin ekonomik durumlarıyla ilişkilendirdiğimizde hiçbir farkın olmadığı, zengin veya fakir ayırt etmediği görülmüştür.

İntihar ve intihara teşebbüs olaylarını aylık olarak incelediğimizde yaz aylarında arttığı gözlemlenmiştir. Özellikle sıcaklıkların artması insanları psikolojik olarak etkilediği tespit edilmiştir. Ödemiş şehrinde en sıcak ayın ağustos, en fazla

intihar ve intihara teşebbüs olaylarının da aynı ayda gerçekleşmesi bu durumu kanıtlamaktadır (Şekil 25.).

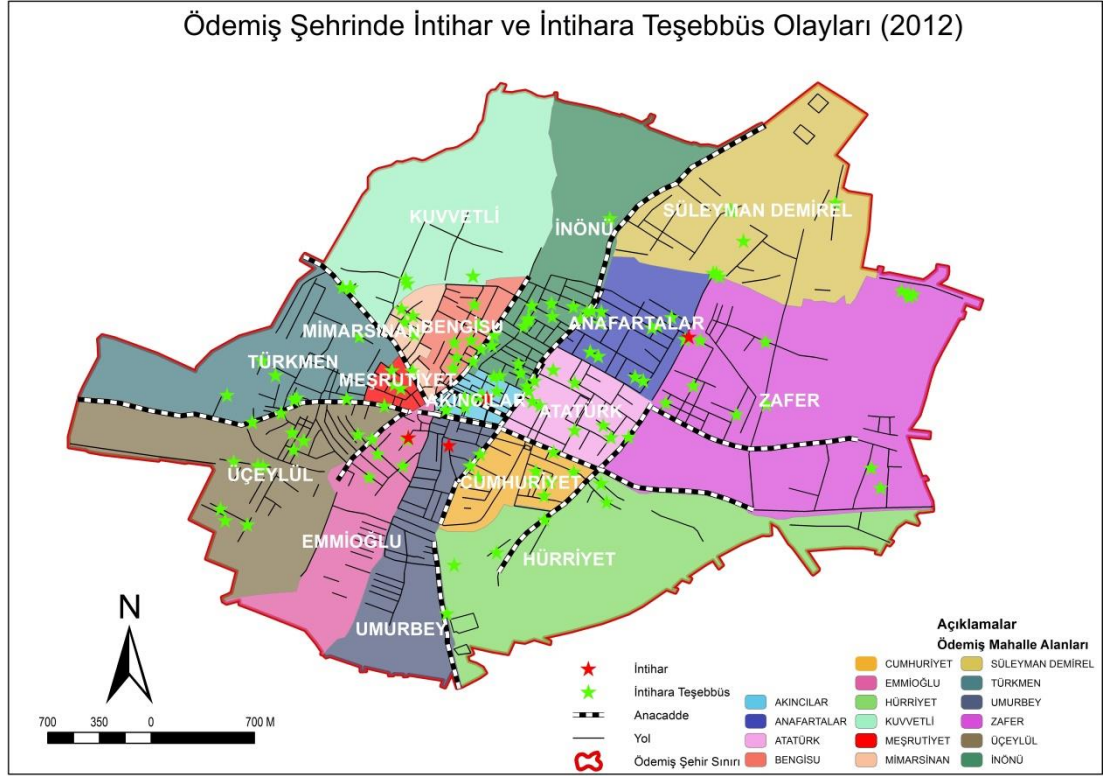

Şekil 24. 2012 yılı intihar ve intihara teşebbüs olaylarının mahallelere göre dağılımı.

Şekil 25. 2012 yılı intihar ve intihara teşebbüs olaylarının aylara göre dağılımı.

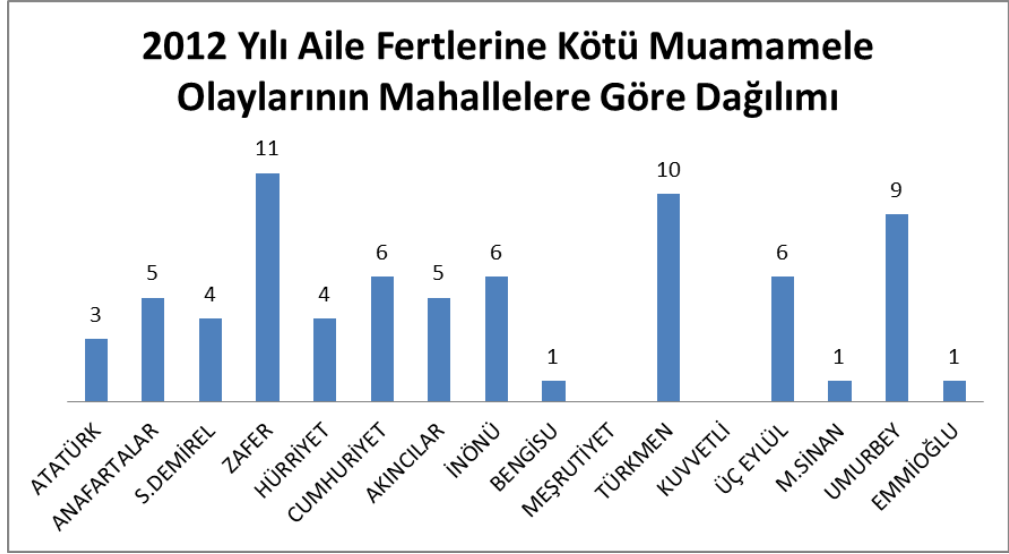

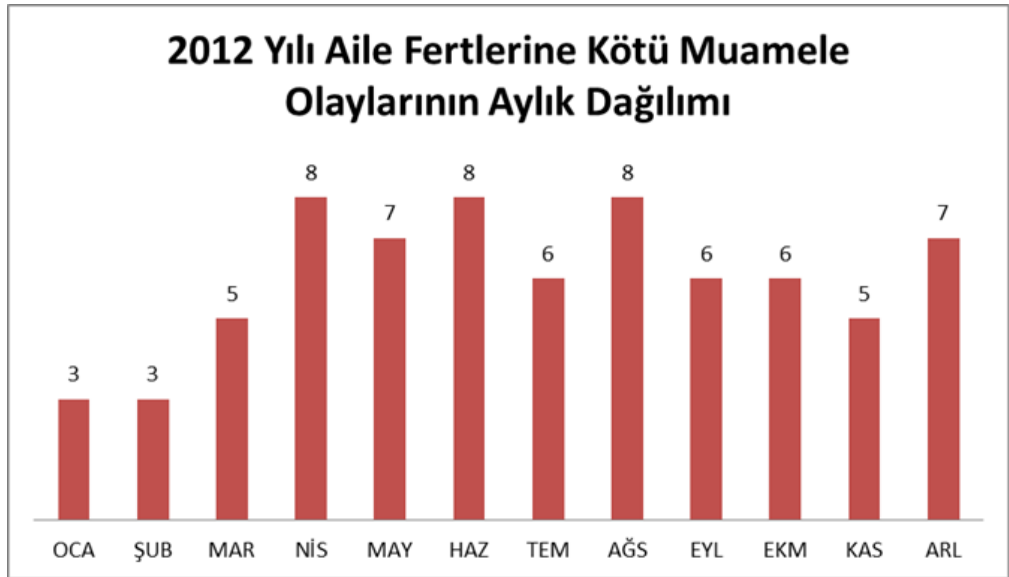
Harita 23. Ödemiş şehrinde intihar ve intihara teşebbüs olayları.

Aile fertlerine kötü muamele olayları mahallelerin sosyo-ekonomik durumlarıyla ilişkilendirdiğimizde, sosyo-ekonomik durumları yetersiz olan ailelerde daha fazla görüleceği düşünülmektedir. Bu durum Ödemiş şehrinde, Aile fertlerine kötü muamele olaylarının zengin fakir ayır etmeksizin meydana gelebileceğini göstermektedir. Ödemiş'te ekonomik durumları daha yüksek olan ailelerin buldukları kabul edilen Zafer Mahallesi en fazla aile fertlerine kötü muamele olaylarının yaşandığı yer olarak görülmektedir (Şekil 26.).

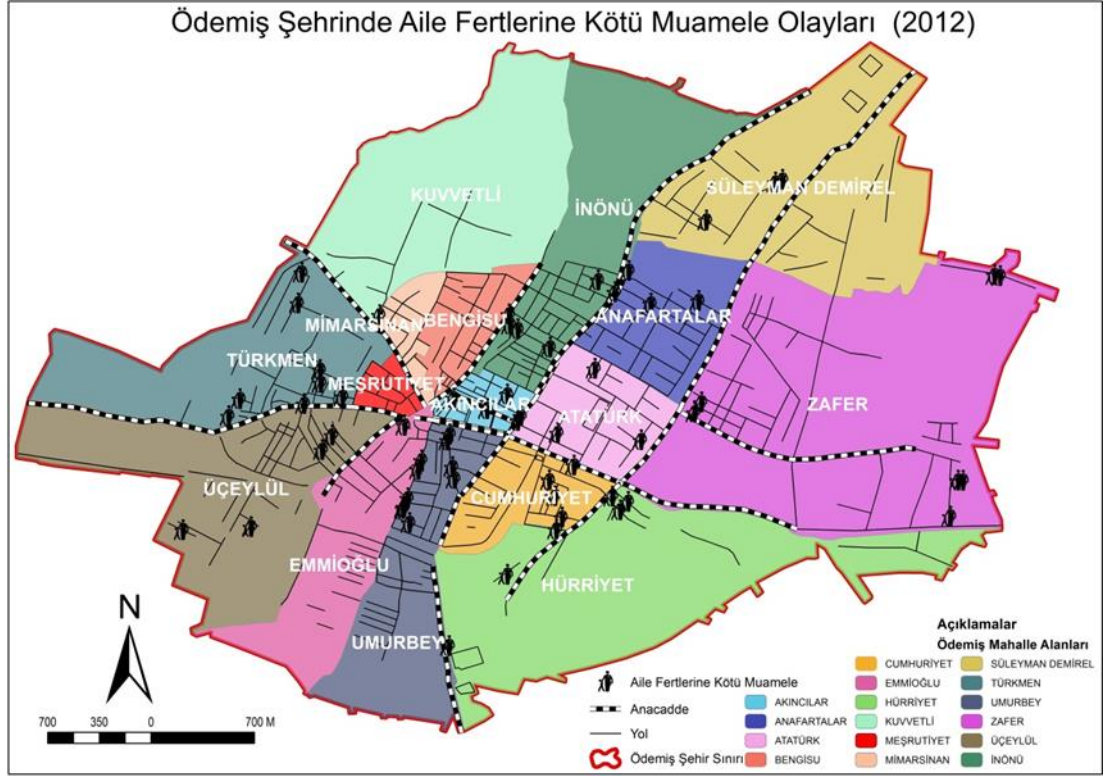
Aile fertlerine kötü muamele olaylarını aylık olarak incelediğimizde ise yaz aylarında olayların arttığını görmekteyiz. En az olayın yaşandığı temmuz ayı ise 2012 yılında ramazan ayına denk gelmesi, bu olayların azalmasını sağlamıştır (Şekil 27.).

Şekil 26. 2012 yılı aile fertlerine kötü muamele olaylarının mahallelere göre dağılımı.

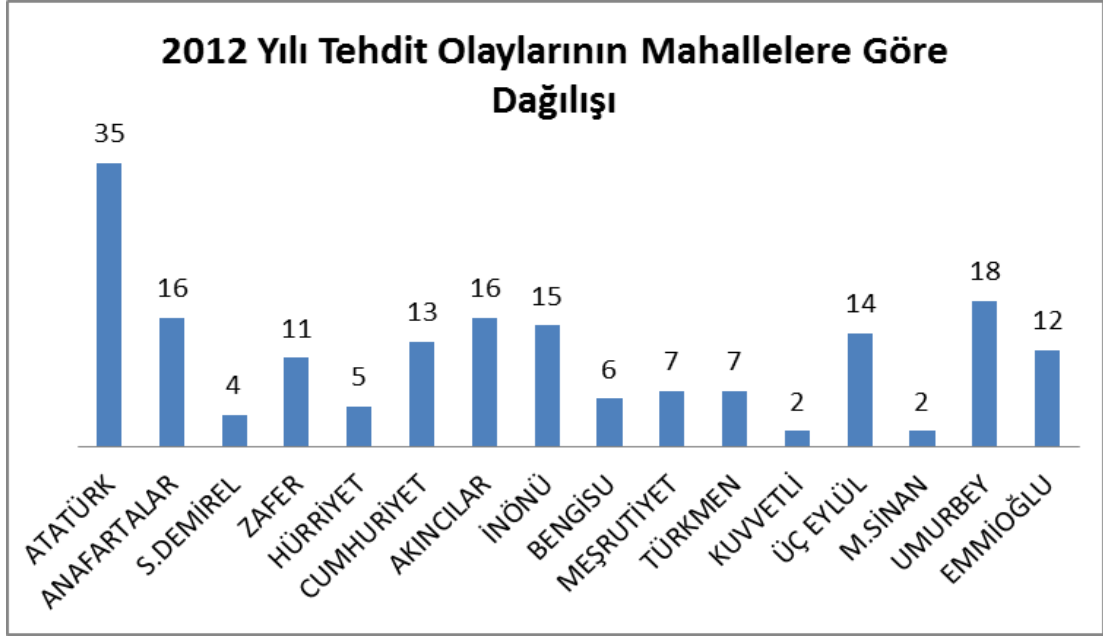

Şekil 27. 2012 yılı aile fertlerine kötü muamele olaylarının aylara göre dağılımı.

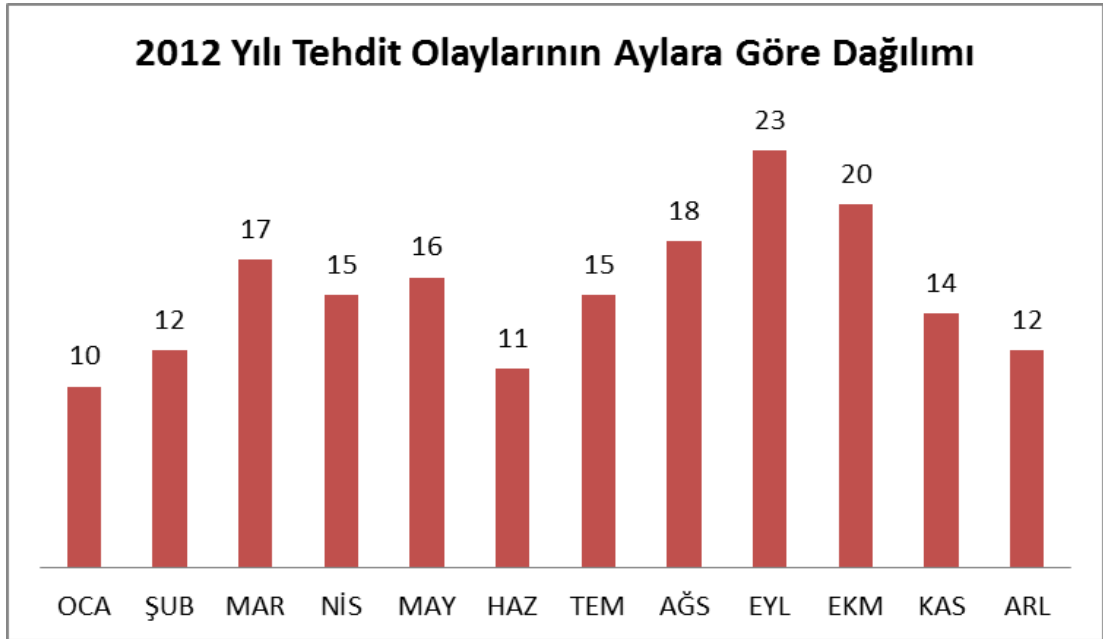

Harita 24. Ödemiş şehrinde aile fertlerine kötü muamele olayları.

2012 yılı tehdit olaylarını incelediğimizde mahallelerin fonksiyon özellikleri ile tehdit olayları arasında ilişki gözlemlenmiştir. Pazar yeri fonksiyonu olan mahallelerde tehdit olayları daha yüksektir. Atatürk, Anafartalar, Akıncılar mahalleleri pazar yeri fonksiyonu içerisinde kalmaktadır. Bu durum en fazla tehdit olaylarının bu mahallelerde yaşanmasının kanıtıdır. Sanayi alanları, pazar yeri alanında ki mahalleler kadar yüksek olmasa da Umurbey, Emmioğlu, Üçeylül, mahalleleri en fazla tehdit olaylarının yaşandığı mahalleler olarak incelenmiştir (Şekil 28.). Tehdit olaylarını aylık olarak incelediğimizde özellikle 2012 yılında ramazan ayı olan temmuz ve ağustos aylarında düştüğü, fakat ramazan sonrası eylül ayında en yüksek seviyeye çıktığı görülmektedir (Şekil 29.).

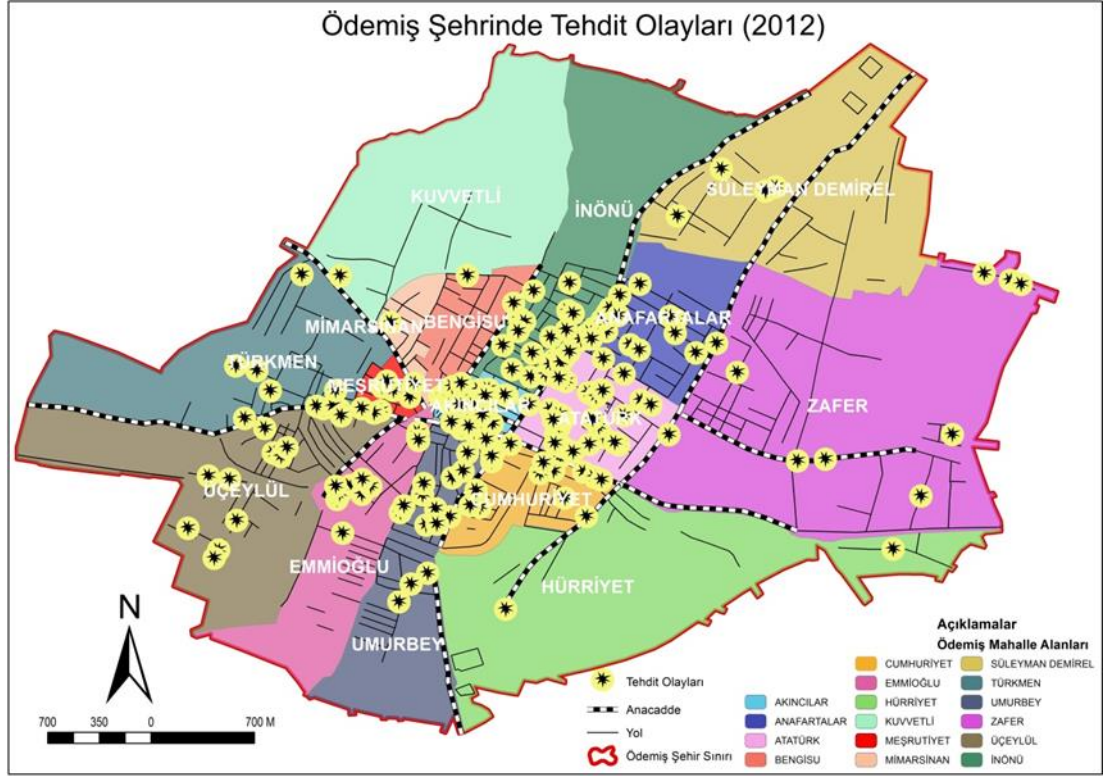

Şekil 28. 2012 yılı tehdit olaylarının mahallelere göre dağılımı.

Şekil 29. 2012 Yılı tehdit olaylarının aylara göre dağılımı.

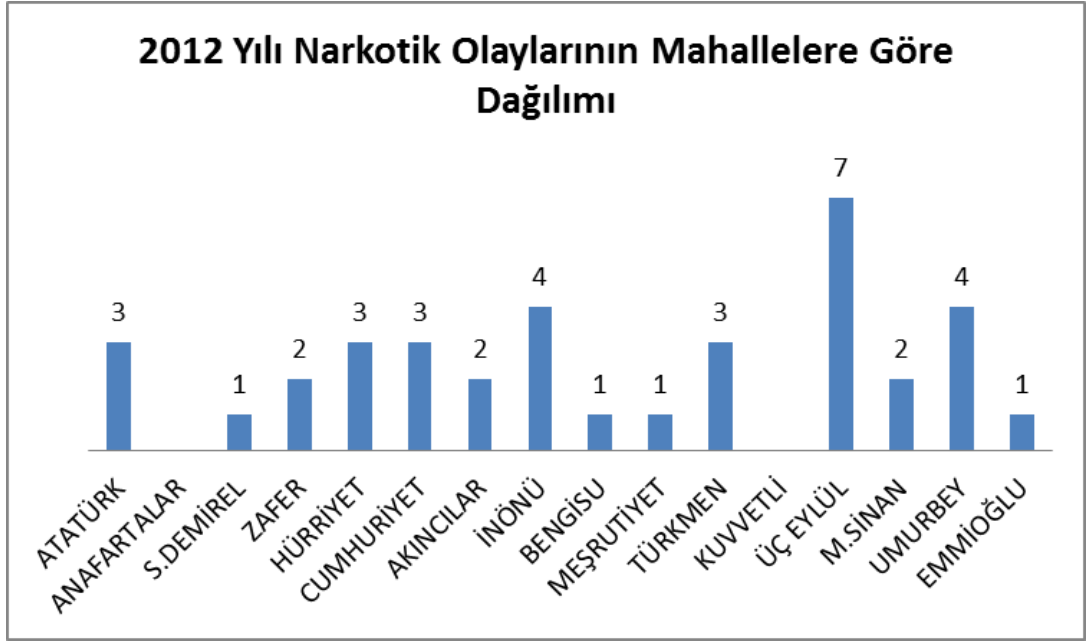
Harita 25. Ödemiş şehrinde tehdit olayları.

2.1.4. Şahsa Karşı İşlenen Diğer Suçlar

Şahsa karşı işlenen diğer suçlar, narkotik olayları, iş kazaları, mali şube olayları, 6136 numaralı kanuna muhalefet ve şahsa karşı işlenen tasnif dışı suçlar oluşturmaktadır.

Narkotik olayları, esrar, uyuşturucu hap ve eroin türevlerini içeren maddelerin kullanıcı ve satıcıların tespit edilmesi yakalanması sonucu oluşan olaylardır. Ödemiş ilçe bazında ele aldığımızda dişi hint keneviri ekimi, oldukça yüksektir. Her yıl yüzlerce yaş dişi hint keneviri bitkisi Jandarma tarafından köylerde ele geçirilmektedir. Hint keneviri yaprakları kurutulup esrar haline getirilmektedir. Bu türden olaylar şehirde satışı yapılır iken, takip sonucu ve aramalarda şahıs üzerinde tespit edilmesi sonucu yakalanmaktadır. Ödemiş şehrinde narkotik olaylarını incelediğimizde özellikle il dışı göçler ile kültürel mozaik oluşturan Üçeylül Mahallesinde yoğunluk göstermektedir (Şekil 30.).

Narkotik olaylarını aylara göre incelediğimizde köylerde ekilen hint keneviri bitkisinin bir nevi hasat dönemi sonrası, sonbahar aylarında yükseldiği gözlemlenmiştir (Şekil 31.).

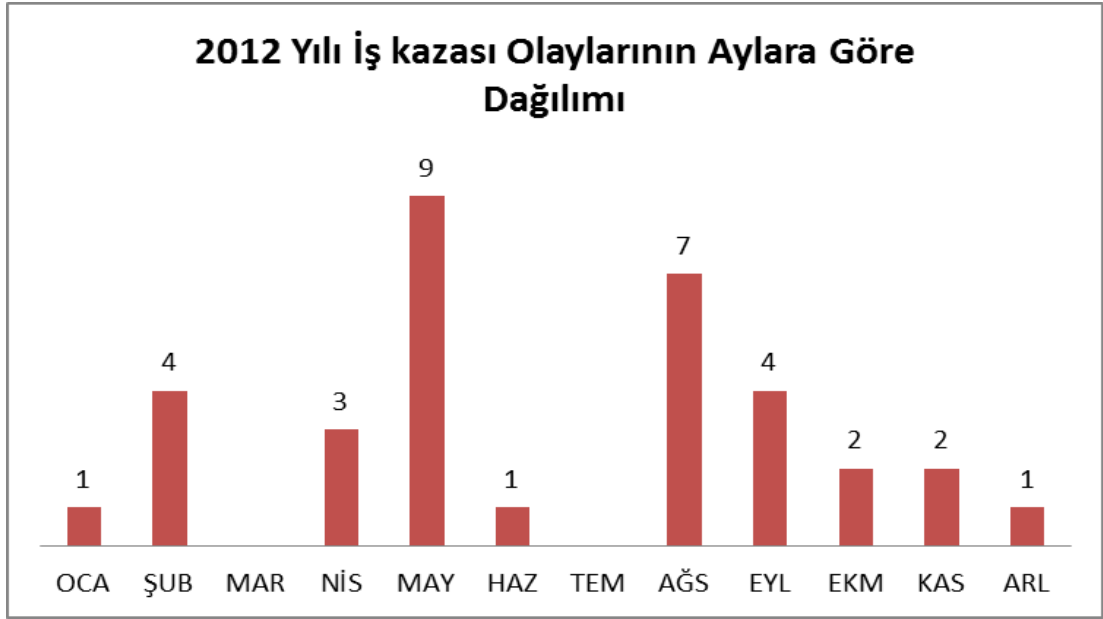
Şekil 30. 2012 yılı narkotik olaylarının mahallelere göre dağılımı.

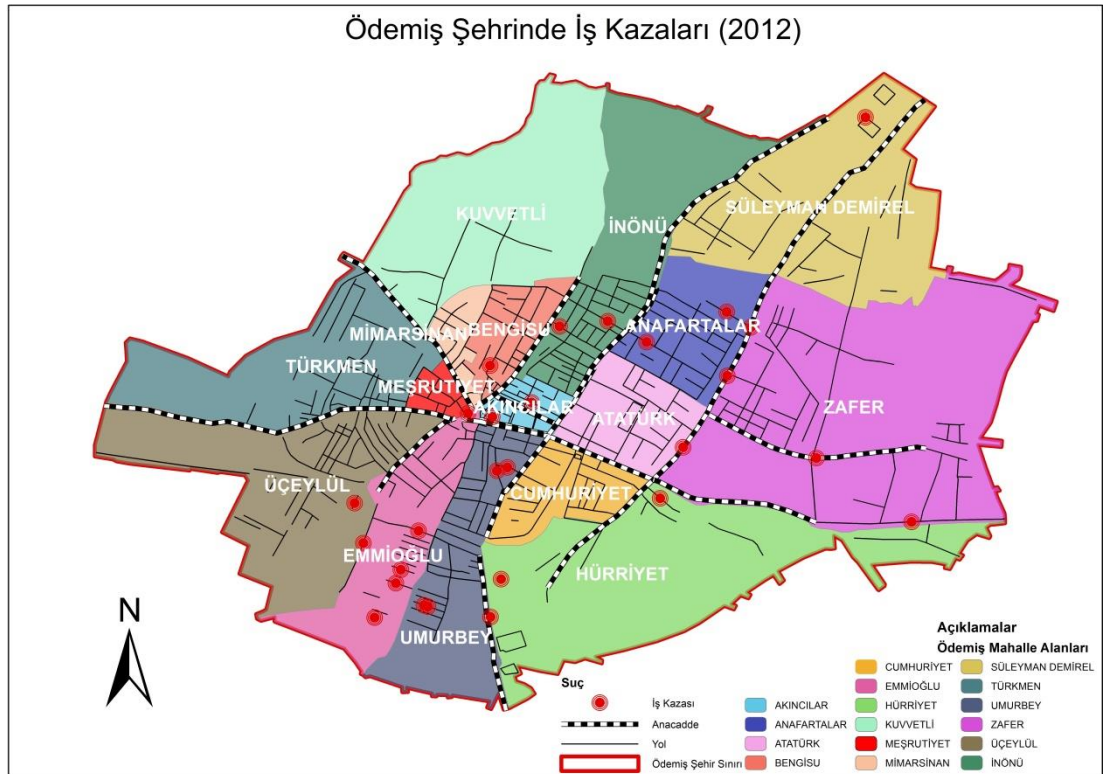
Şekil 31. 2012 yılı narkotik olaylarının aylara göre dağılımı.

artması ile dikkatsizliğin arttığı ağustos ayı en fazla iş kazasının yaşandığı aylardır (Şekil 33).

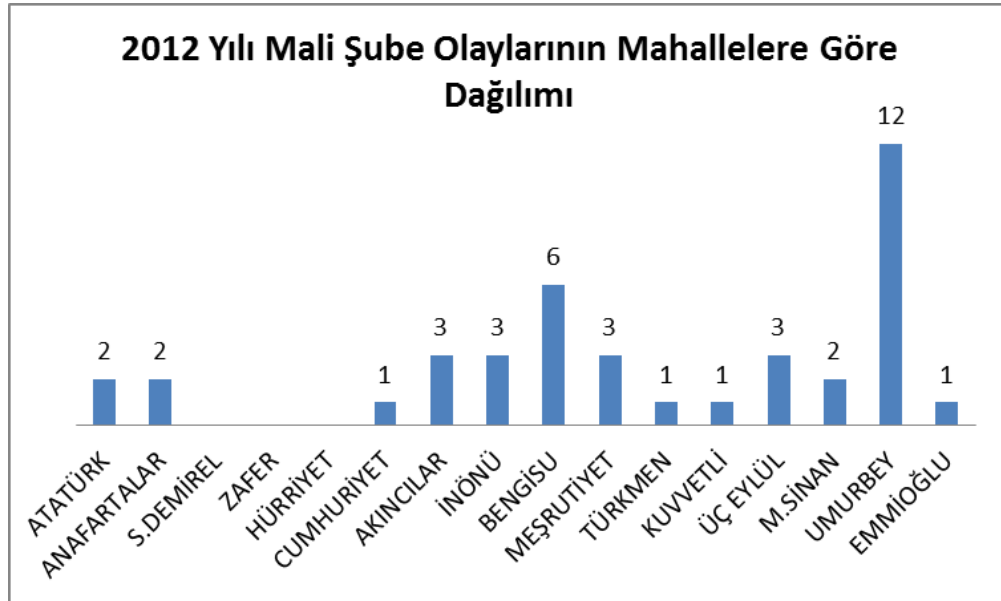
Şekil 33. 2012 yılı iş kazası olaylarının aylara göre dağılımı.

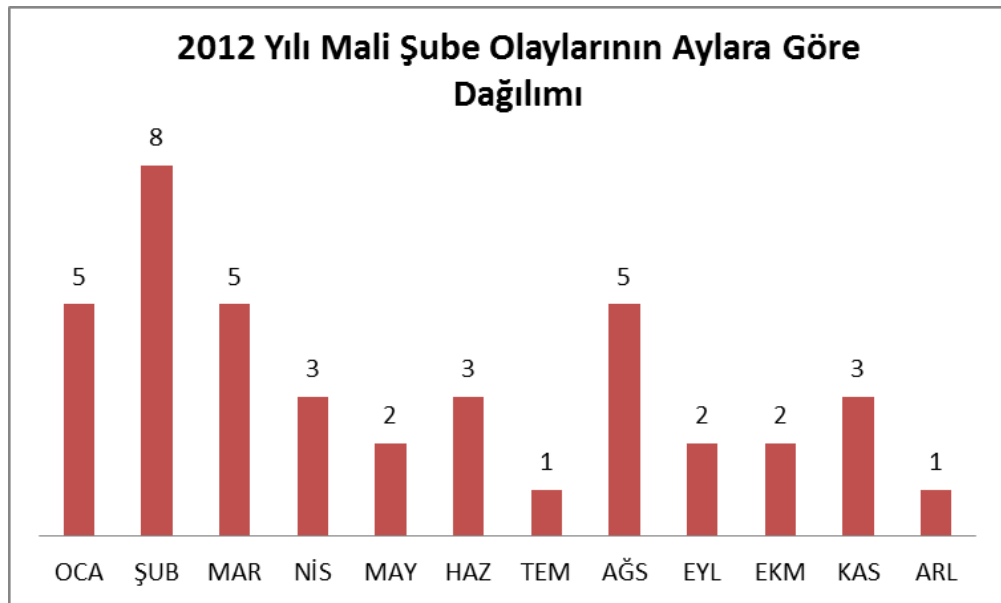
Harita 27. Ödemiş şehrinde iş kazaları.

Mali Şube olayları, parada sahtecilik, resmi belgede sahtecilik, tefecilik olaylarını kapsayan olaylardır.

2012 yılı işlenen suçlarda en fazla mali Şube olayları sanayi alanlarını kapsayan Umurbey Mahallesinde gerŐekleŐmiŐtir (Şekil 34.). Aylık olarak incelediğimizde özellikle 2012 Şubat ayında önemli miktarda sahte para olayı gerŐekleŐmiŐtir (Şekil 35).

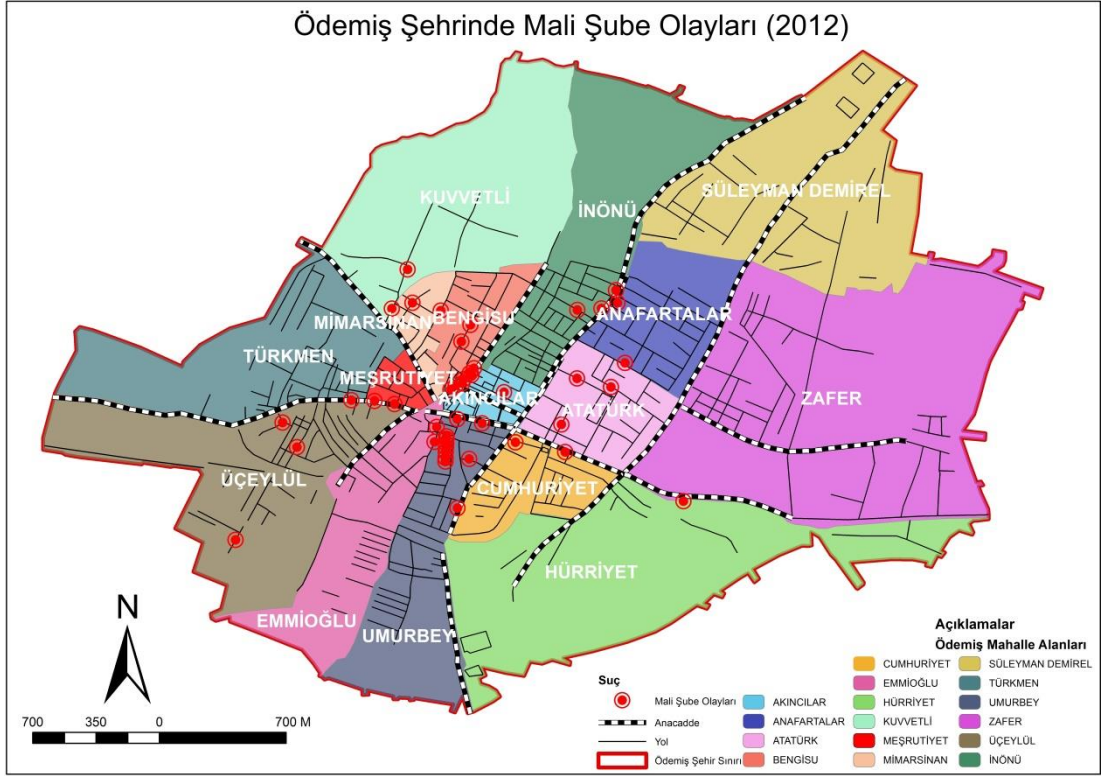

Şekil 34. 2012 yılı mali Şube olaylarının mahallere göre dağılımı.

Şekil 35. 2012 yılı mali Şube olaylarının aylara göre dağılımı.

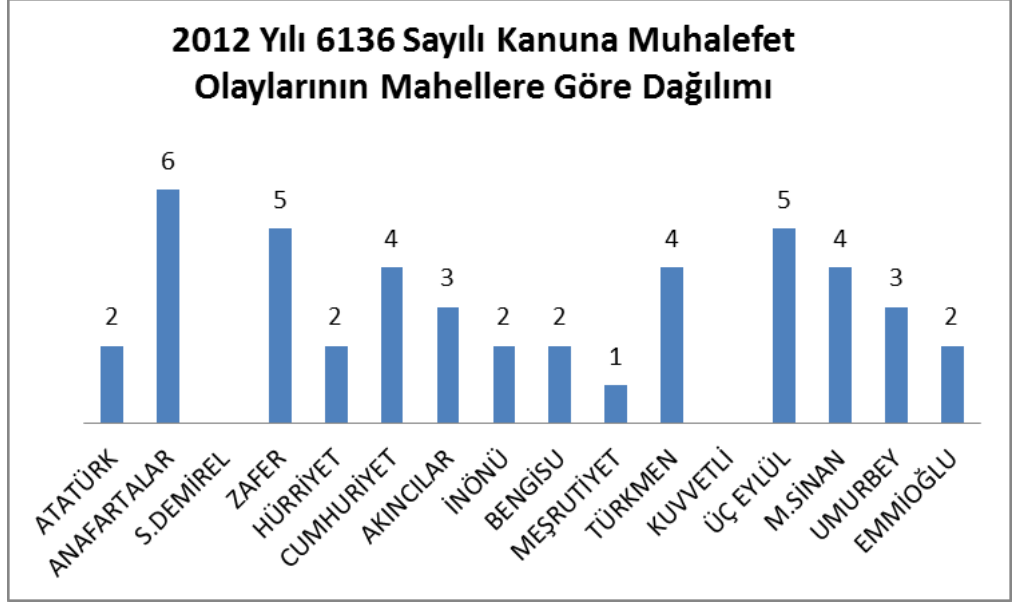

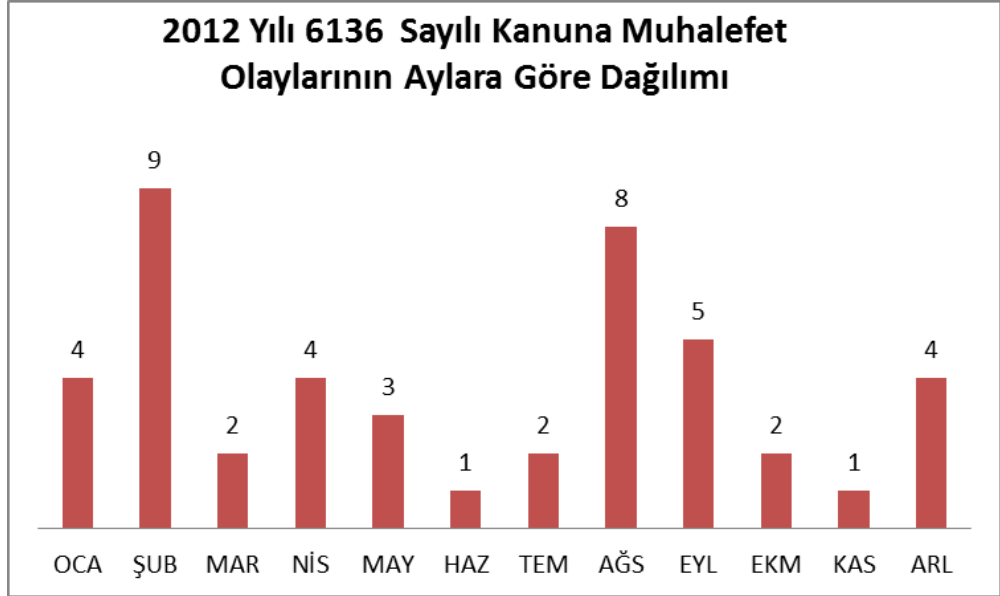
Harita 28. Ödemiş şehrinde mali şube olayları.

6136 sayılı kanuna muhalefet suçu ateşli, kesici, delici aletlerin kanunlara aykırı olarak taşınması ve kullanılmasını kapsamaktadır. Ruhsatsız silah bulundurmak, taşımak, suç kapsamına giren nitelikte bıçak, kesici alet taşımak suç oluşturmaktadır.

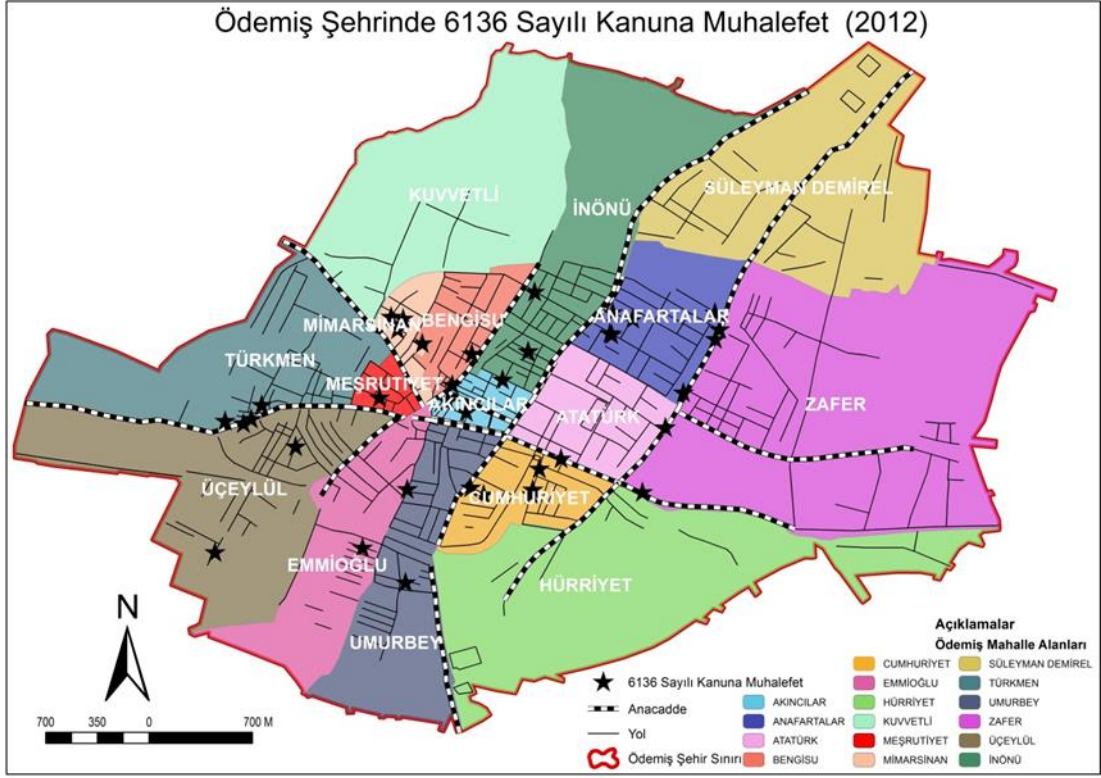
2012 yılı 6136 sayılı kanuna muhalefet olaylarının en fazla öğrenci olaylarının yaşandığı ve Salıpazarı çevresindeki Anafartalar mahallesinde yoğunlaşmaktadır. Ayrıca Üçeylül Mahallesi ve Zafer Mahallesi bu suçların yüksek olduğu mahallelerdir (Şekil 36.). 6136 sayılı kanuna muhalefet olaylarının aylık olarak incelediğimizde şubat ve ağustos ayında yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca Narkotik olaylarında yakalanan kişilerin birçoğunun üzerinden ruhsatsız silah, bıçak ve kesici alet yakalanması bu suçları arttırıcı niteliktedir.

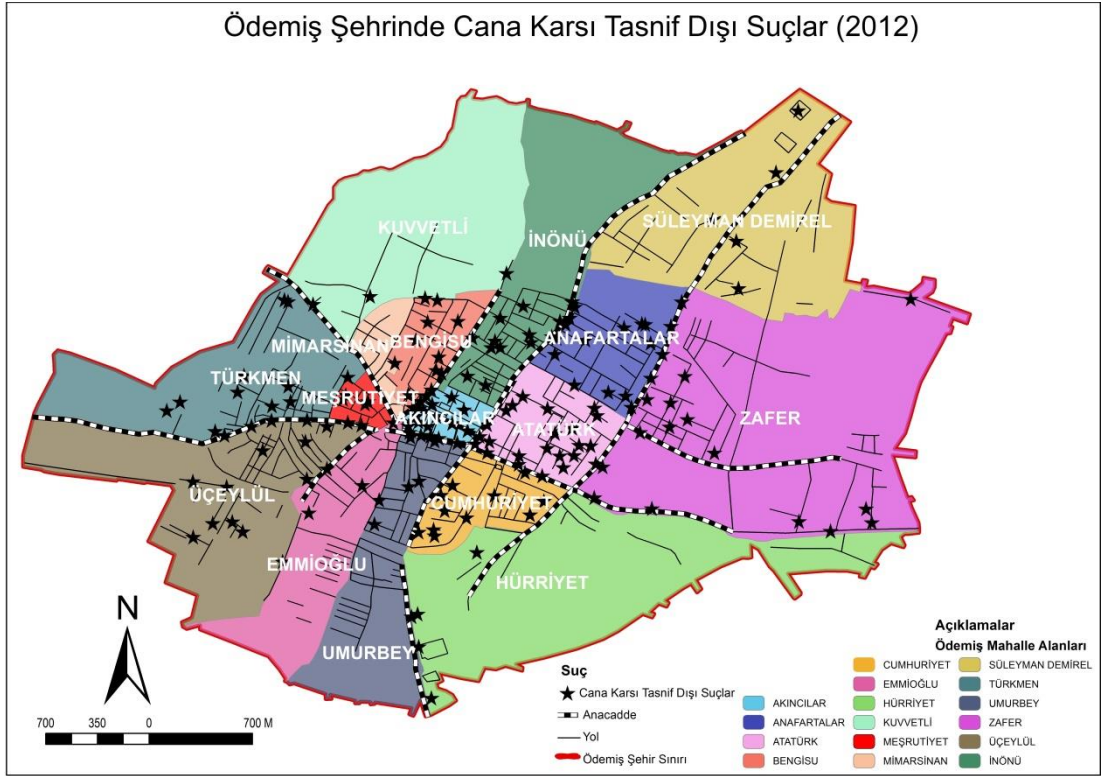
Şekil 36. 2012 yılı 6136 numaralı kanuna muhalefet olaylarının mahallelere göre dağılımı.

Şekil 37. 2012 yılı 6136 numaralı kanuna muhalefet olaylarının aylara göre dağılımı.

Harita 29. Ödemiş şehrinde 6136 sayılı kanuna muhalefet olaylarının dağılışı.

Harita 30. Ödemiş şehrinde cana karşı tasnif dışı suçlar.

Şahsa karşı işlenen tasnif dışı suçlar, günlük olay tutanaklarında çoğunlukla ayrı olarak yer verilmeyen, çoğunlukla suç unsuru taşımadığı halde tutanak numarası verilmesi nedeniyle istatistiğe yansıyan olaylardır. Emniyet tarafından önemsiz suçlar olarak nitelendirilmektedir.

Ödemiş'te 2012 yılı şahsa karşı işlenen tasnif dışı suçları incelediğimizde ticaret alanları ve çevresinde yoğunlaştığı tespit edilmiştir (Harita 30.).

2.2. Mala Karşı İşlenen Suçlar

Mala karşı işlenen suçlar 5 başlık altında toplanmıştır. Bunlar hırsızlık suçları, gasp ve yağma suçları, yangın olayları, dolandırıcılık olayları, mala karşı işlenen diğer suçlardır.

2.2.1. Hırsızlık Suçları

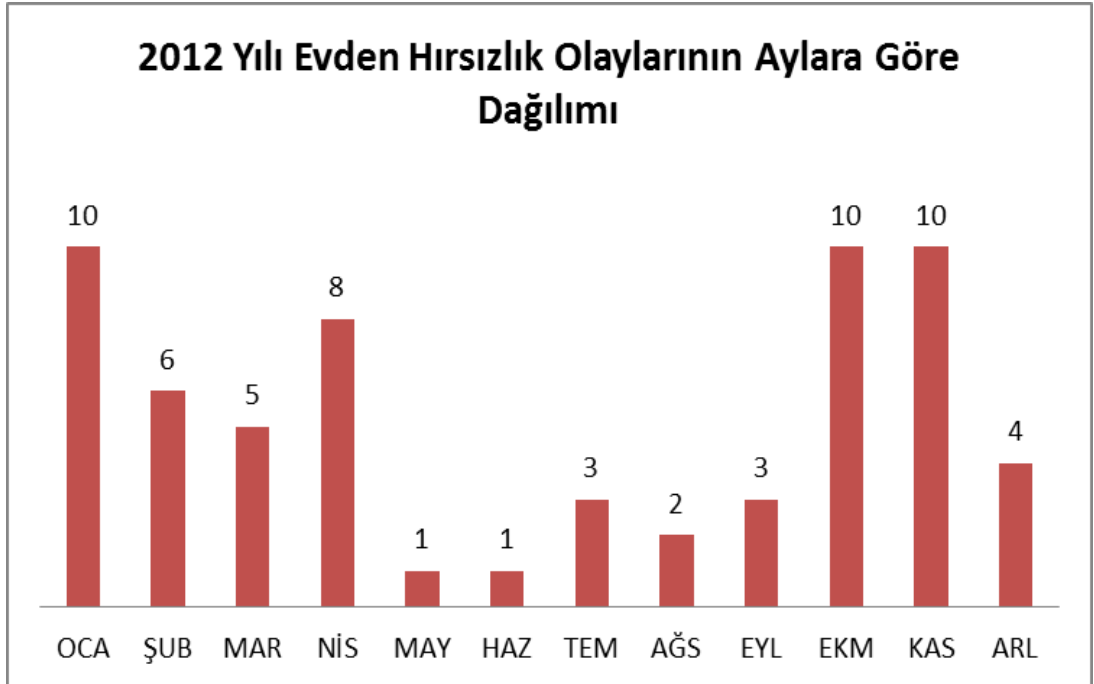
2.2.1.1. Evden Hırsızlık

2012 yılı evden hırsızlık olaylarını incelediğimizde sosyo-ekonomik seviyesi yüksek olan mahallerde evden hırsızlık olaylarının yoğunlaştığı görülmektedir (Harita 31.). Bu nedenle en fazla hırsızlık Süleyman Demirel, Atatürk ve Zafer mahallelerinde gerçekleştiğini görmekteyiz (Şekil 38.).

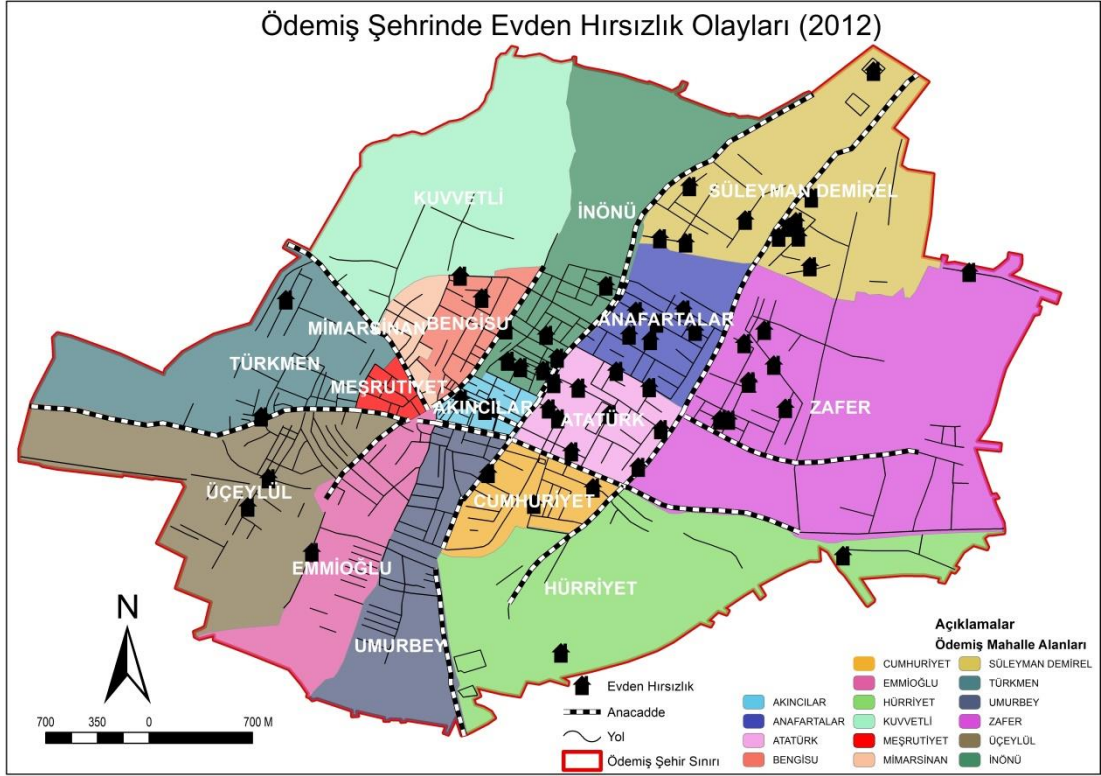
Evden hırsızlık suçu genellikle yaz aylarında daha artış göstermektedir. Çünkü sıcak hava koşulları nedeniyle birçok evde kapı ve pencereler açık bırakılmaktadır. Fakat Ödemiş'te tam tersi bir durum söz konusudur. Evden hırsızlık olaylarının kış aylarında arttığı görülmektedir. Bu durumun nedenini incelediğimizde Ödemişli hırsızların yaz aylarında turistik şehirlere göç etmesinden kaynaklanmaktadır (Şekil 39.).

Şekil 38. 2012 yılı evden hırsızlık olaylarının mahallere göre dağılımı.

Şekil 39. 2012 yılı evden hırsızlık olaylarının aylara göre dağılımı.

Harita 31. Ödemiş şehrinde evden hırsızlık olayları.

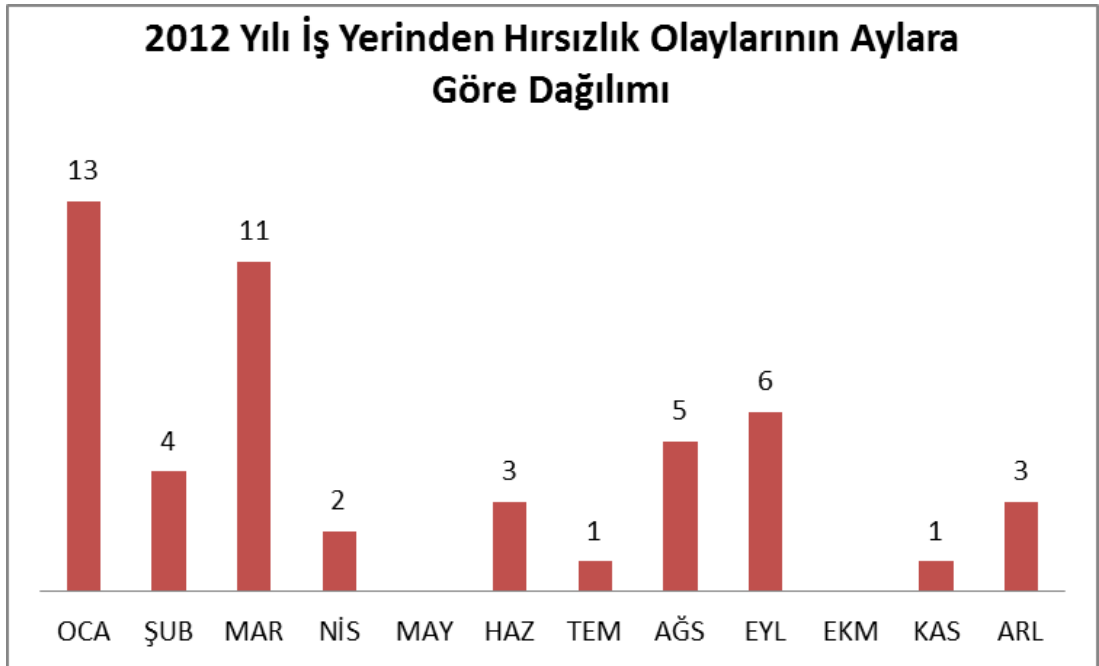
2.2.1.2. İş Yerinden Hırsızlık

İş yerinden hırsızlık olayları ile iş yeri sayısı bir birleriyle yakın ilişkilidir. Ödemiş şehrinde iş yeri sayısının en fazla olduğu mahalle Umurbey Mahallesidir. Mithat Paşa Caddesi boyunca yer alan işyeri ve sanayi alanın Umurbey Mahallesinde yer alması, bu alandaki iş yerinden hırsızlık suçlarını arttırmıştır. Ayrıca Atatürk, Akıncılar, Meşrutiyet mahalleri de iş yeri sayısı fazla olması nedeniyle iş yerinden hırsızlık olayları daha fazla görülmektedir (Şekil 40).

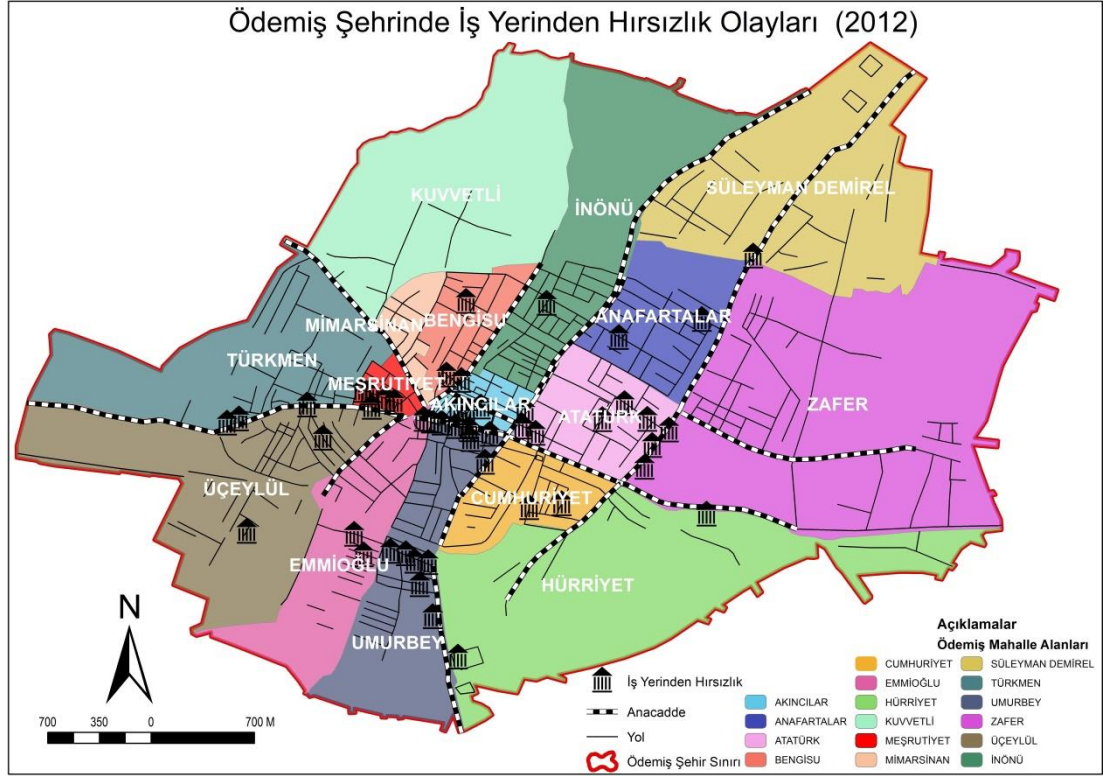
İş yerinden hırsızlık olaylarını aylık olarak incelediğimizde kış aylarında arttığı görülmektedir (Şekil 41.).

Şekil 40. 2012 yılı iş yerinde hırsızlık olaylarının mahallelere göre dağılımı.

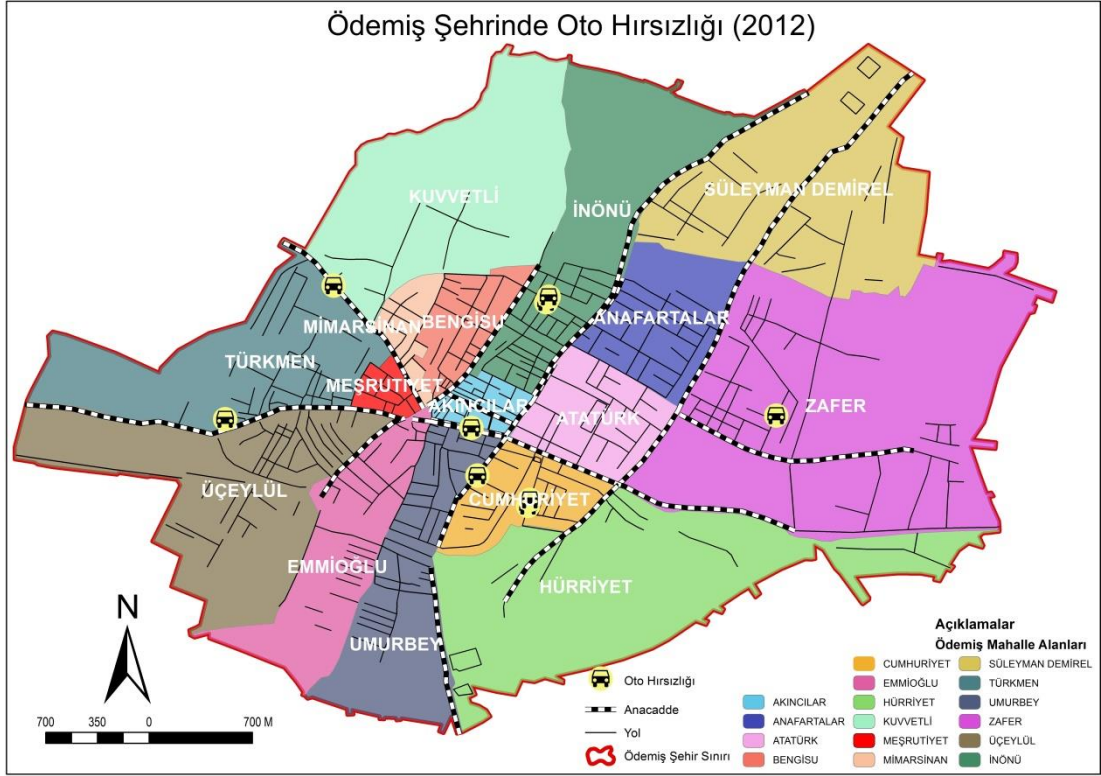
Şekil 41. 2012 yılı iş yerinde hırsızlık olaylarının mahallelere göre dağılımı.

Harita 32. Ödemiş şehrinde iş yerinden hırsızlık olayları.

2.2.1.3. Oto Hırsızlığı

Ödemiş şehrinde 2012 yılında oto hırsızlığı olayları toplam 8 adettir. Oto hırsızlığı olayları sürekli bir alanda toplanmamıştır. Ayrıca oto hırsızlığı günün her olabileceği gibi 2012 yılında işlenen oto hırsızlıkları çoğunlukla gündüz saatlerinde meydana gelmiştir. En fazla oto hırsızlığı ocak ayında gerçekleşmiştir.

Harita 33. Ödemiş şhrinde oto hırsızlığı olayları.

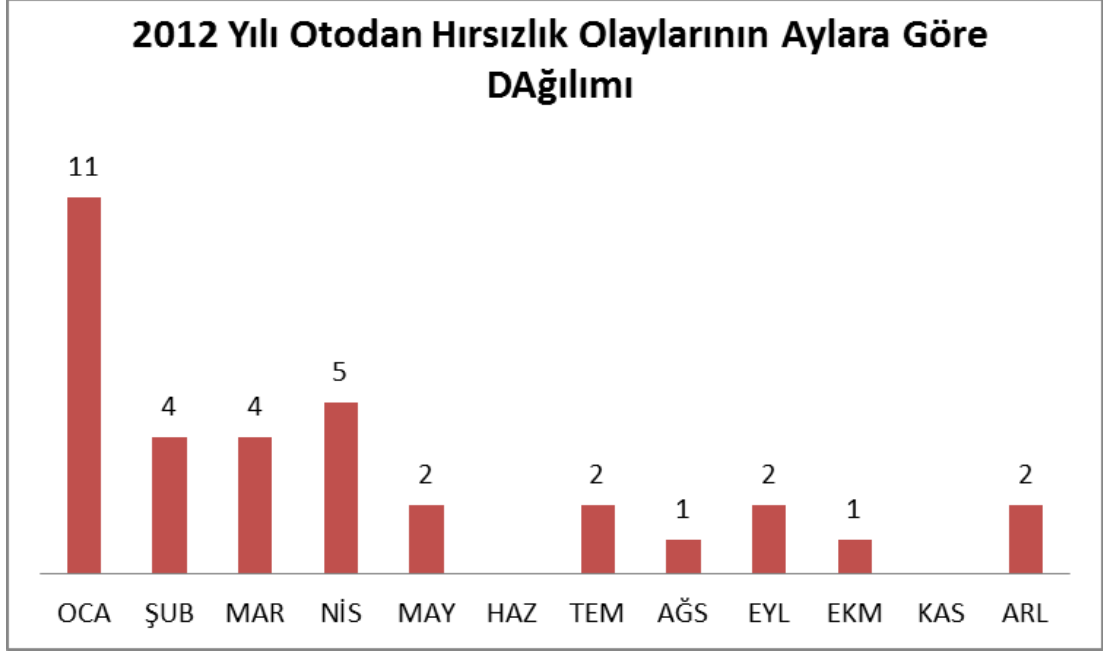
Şekil 42. 2012 yılı otodan hırsızlık olaylarının mahallelere göre dağılımı.

2.2.1.4. Otodan Hırsızlık

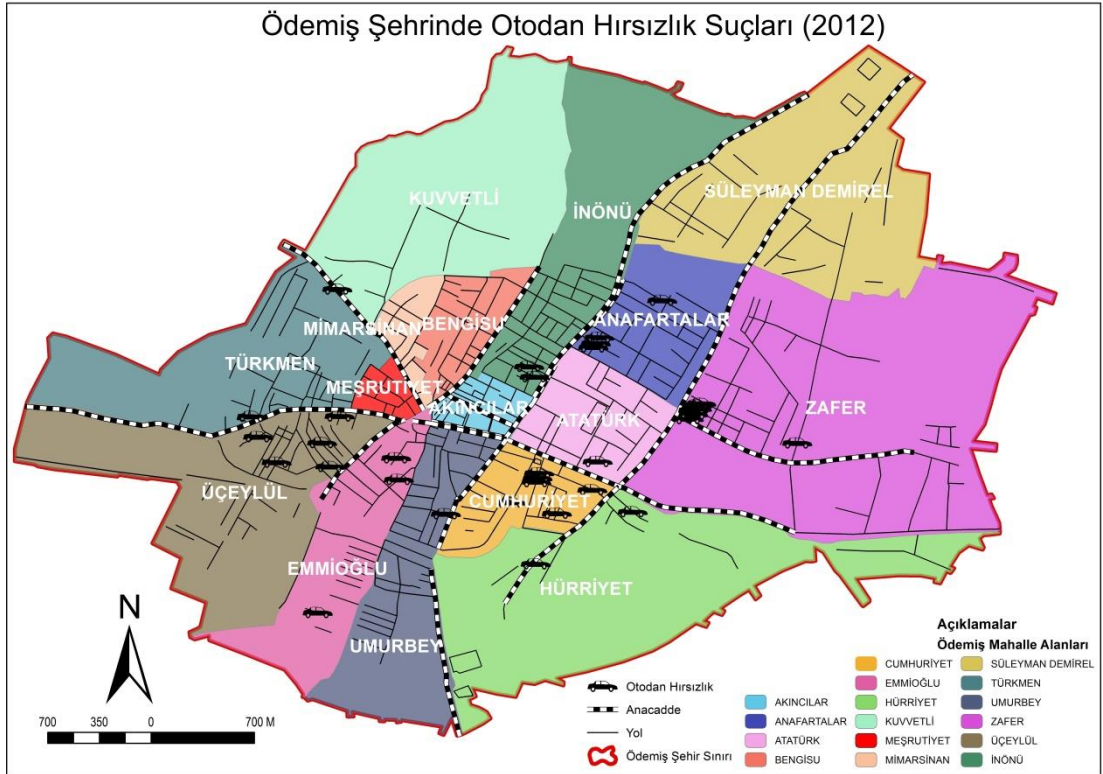
2012 yılında otodan hırsızlık olayları Zafer, Cumhuriyet ve Üçeylül mahallelerinde yoğunlaşmaktadır (Şekil 42, Harita 34.). Otodan hırsızlık olaylarını

aylara göre incelediğimizde yaz aylarında ki hırsızlık göçü etkisi görülmektedir. Ocak ayı en fazla otodan hırsızlık olaylarının yaşandığı ay olarak tespit edilmiştir (Şekil 43.).

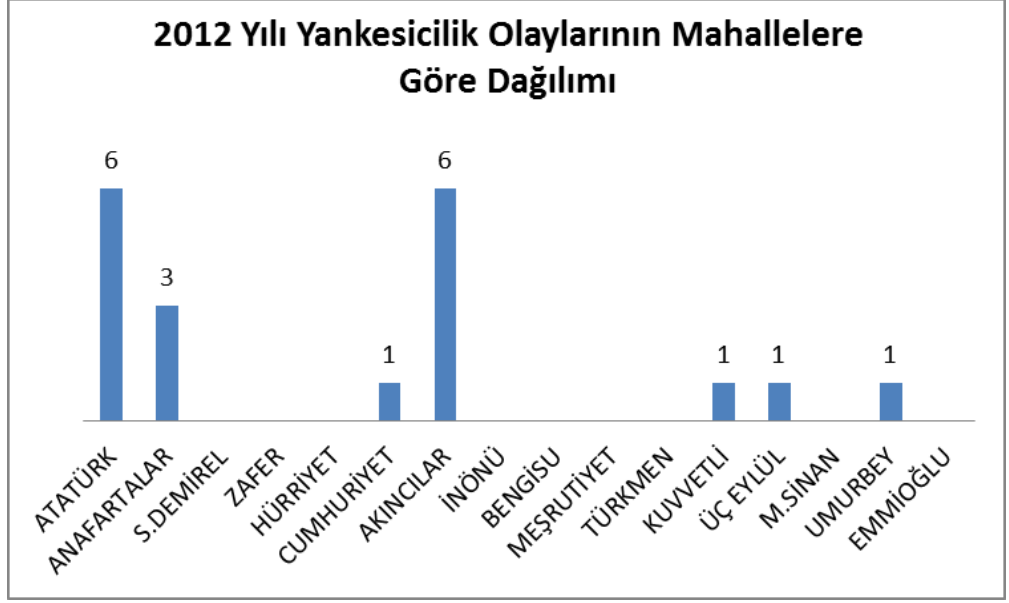
Şekil 43. 2012 yılı otodan hırsızlık olaylarının aylara göre dağılımı.

Harita 34. Ödemiş şehrinde otodan hırsızlık suçları.

2.2.1.5. Yankesicilik Suçları

2012 Yılında yankesicilik suçları şehrin ticaret fonksiyon alanları ile ilişkilidir. Ödemiş Cumartesi Pazarının kurulduğu Akıncılar ve Atatürk mahalleri ve Salı Pazarı'nın kurulduğu Anafartalar Mahallesi en fazla yankesicilik suçlarının işlendiği mahallelerdir (Şekil 44.).

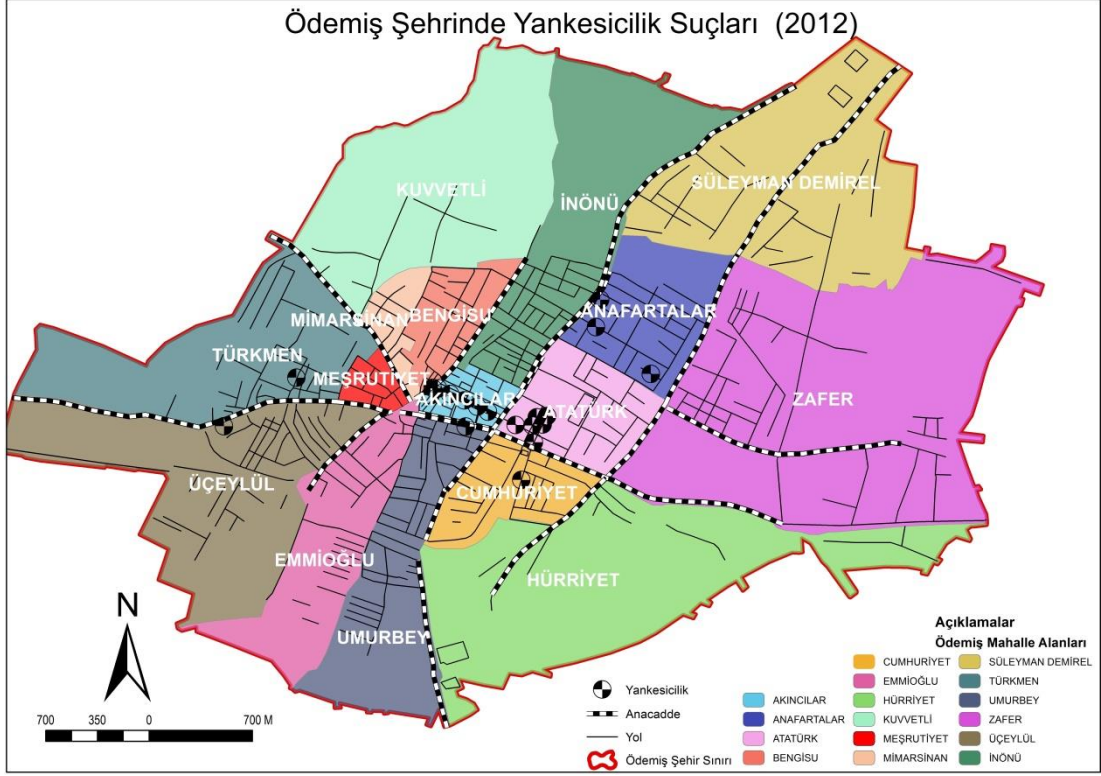
Şekil 44. 2012 yılı yankesicilik olaylarının mahallelere göre dağılımı.

Şekil 45. 2012 yılı yankesicilik olaylarının aylara göre dağılımı.

Yankesicilik suçlarını aylara göre incelediğimizde pazar yerinin en kalabalık olduğu ilkbahar mevsiminde artış göstermektedir. İlkbahar ayları pazar yerinde en fazla ürün çeşitliliğinin bulunduğu aylardır (Şekil 45.).

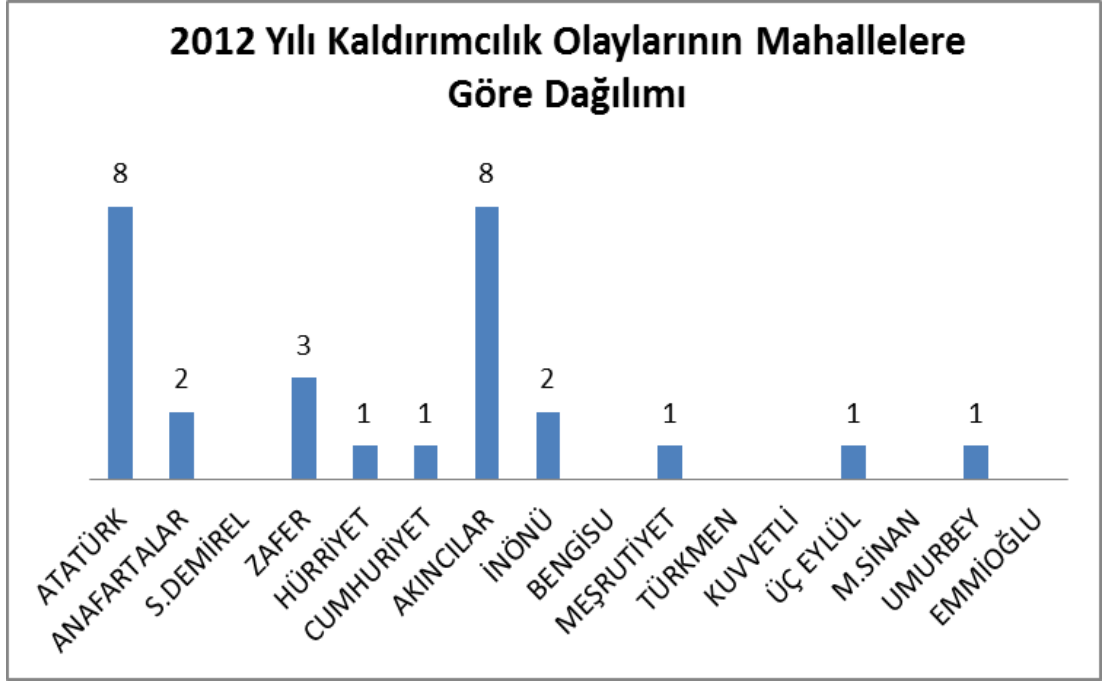
Harita 35. Ödemiş şehrinde yankesicilik olayları.

2.2.1.6. Kaldırımcılık Suçları

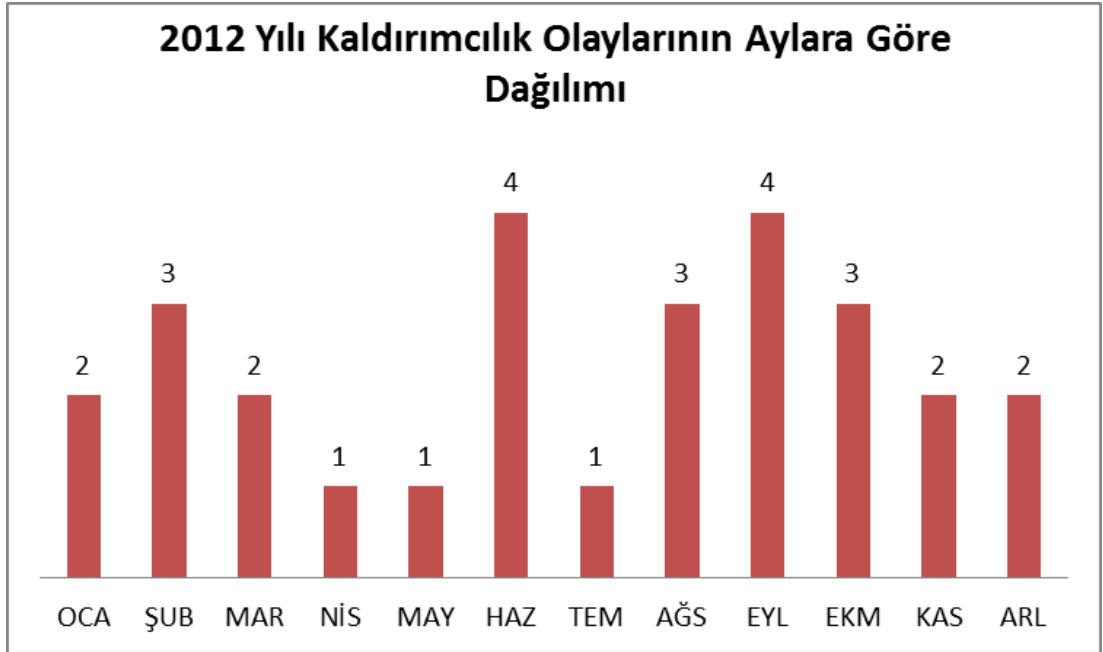
Kaldırımcılık; pazar yeri veya iş yeri önünde, kaldırıma kurulan tezgâhın üzerinden çalma olaylarına denilmektedir.

Kaldırımcılık olayları pazar yeri ile bağlantılı olaylardır. Bu nedenle pazar yerinin kurulduğu Atatürk ve Akıncılar mahallesinde yoğunluk göstermektedir (Şekil 46.).

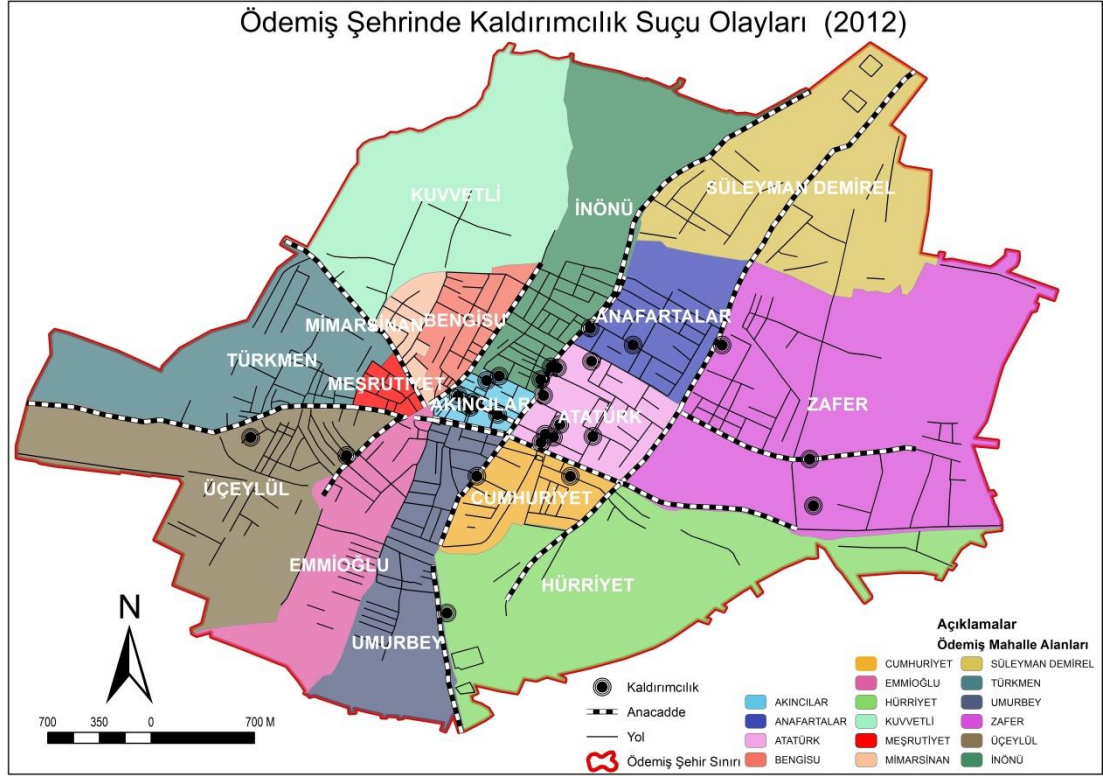
Kaldırımcılık olaylarını aylara göre incelediğimizde şubat, haziran, eylül aylarında artış gösterdiği tespit edilmiştir (Şekil 47.).

Şekil 46. 2012 yılı kaldırımcılık olaylarının mahallelere göre dağılımı.

Şekil 47. 2012 yılı kaldırımcılık olaylarının aylara göre dağılımı.

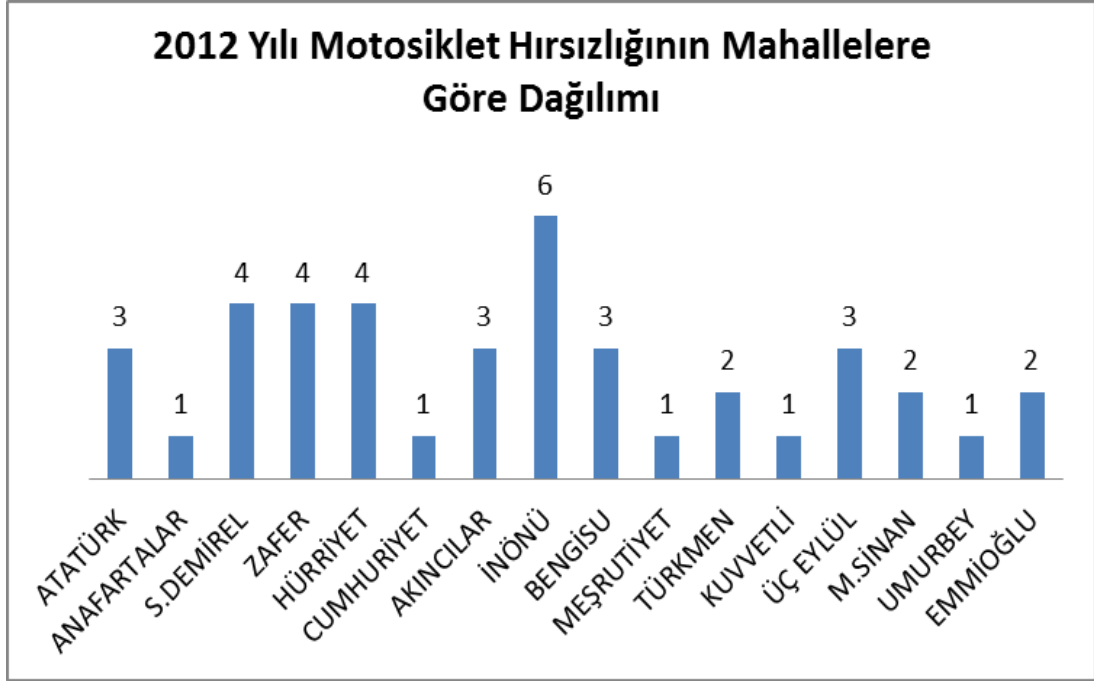

Harita 36. Ödemiş şehrinde kaldırımcılık suçu olayları.

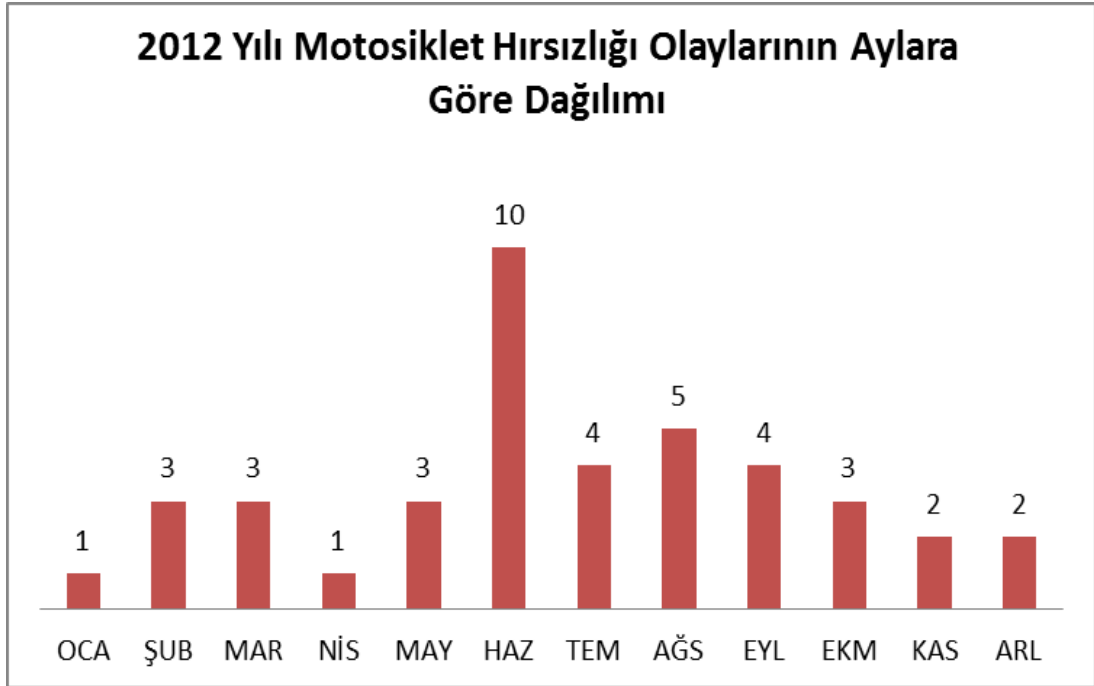
2.2.1.7. Motosiklet Hırsızlığı

2012 yılı motosiklet hırsızlıklarını incelediğimizde en fazla olayın İnönü Mahallesinde yoğunlaşmaktadır (Şekil 48.). Saraçoğlu Caddesinde alışveriş yapmak isteyen kişiler büyük çoğunlukla motosikletleri ara sokaklara park etmektedirler (Harita 37.). Motosiklet hırsızlığı, oto hırsızlığından daha kolaydır. Güvenlik önlemlerinin yetersiz kalması ve satışının kolay olması motosiklet hırsızlığını arttırmaktadır. Özellikle Türkiye'nin hemen her yerinden çalınan motosikletler, turistik il ve ilçelerde ya da güvenlik önlemlerinin zayıf olduğu kırsal kesimde bulunmaktadır.

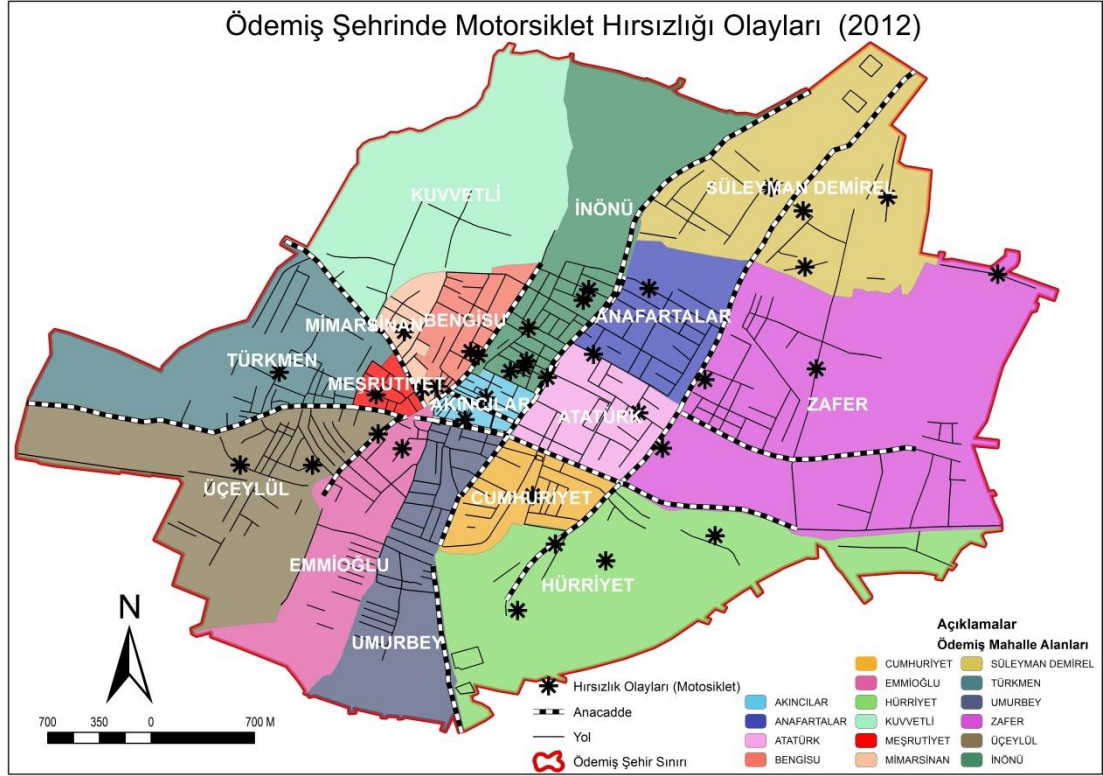
Motosiklet hırsızlıklarını aylara göre incelediğimizde, motosiklet kullanma döneminin başlangıcı olan ve motosiklete en fazla ihtiyaç duyulan Haziran ayında artış gösterdiği tespit edilmiştir (Şekil 49.).

Şekil 48. 2012 yılı motosiklet hırsızlığının mahallelere göre dağılımı.

Şekil 49. 2012 yılı motosiklet hırsızlığının aylara göre dağılımı.

Harita 37. Ödemiş şehrinde motosiklet hırsızlığı olayları.

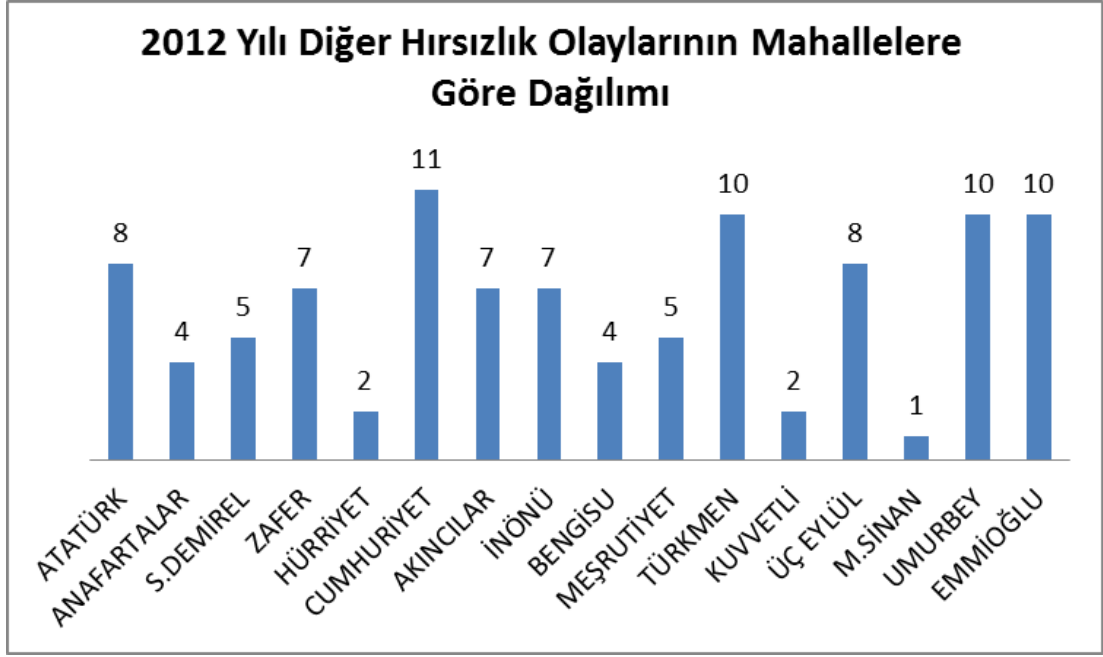
2.2.1.8. Diğer Hırsızlık Suçları

2012 yılında işlenen diğer hırsızlık türleri; cep telefonu hırsızlığı, inşaattan hırsızlık, bisiklet hırsızlığı, elektrikli bisiklet hırsızlığı, açıktan hırsızlık, kuş, tavuk ve hindi hırsızlığıdır.

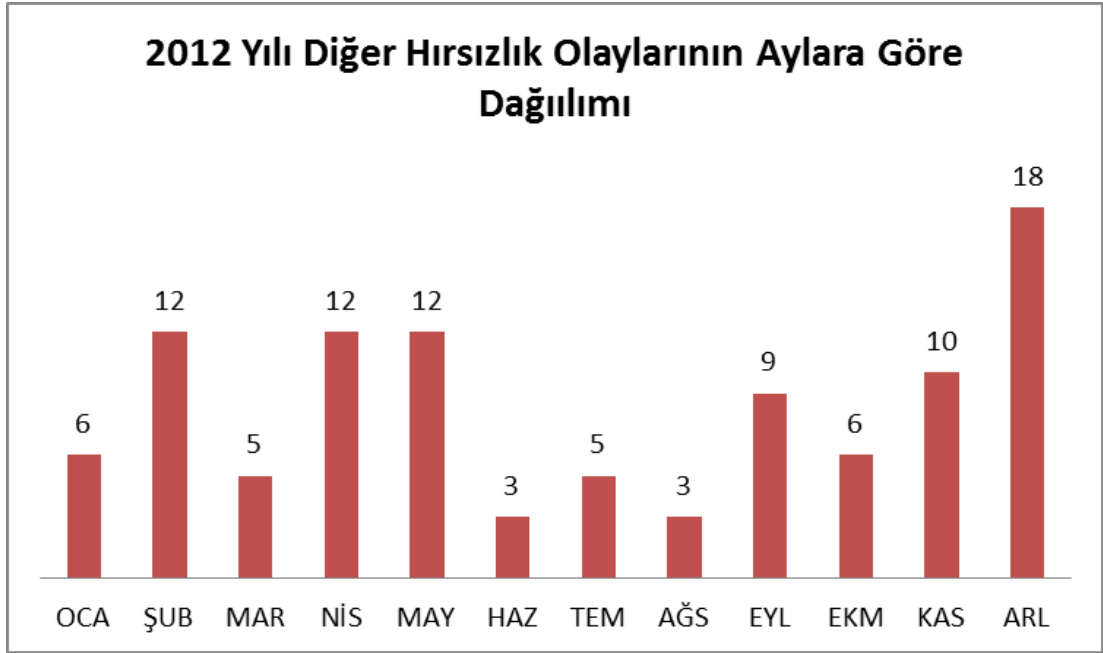
Diğer hırsızlık türlerini tek bir sınıfta toplanmıştır bu nedenle haritada (Harita 38.) tek simge ile gösterilmiştir.

Diğer hırsızlık türlerinin içerisinde kanatlı hayvanların olması özellikle şehrin mücavir alanı içerisinde kalıp, hayvancılık faaliyetiyle uğraşan mahallelerde gerçekleşmektedir. Bu nedenle Cumhuriyet, Türkmen, Umurbey ve Emmioğlu mahallelerinde diğer hırsızlık olayları artış göstermiştir (Şekil 50.).

Diğer hırsızlık türlerini aylık olarak incelediğimizde kış ve ilkbahar aylarında suçların arttığı görülmektedir (Şekil 51.).

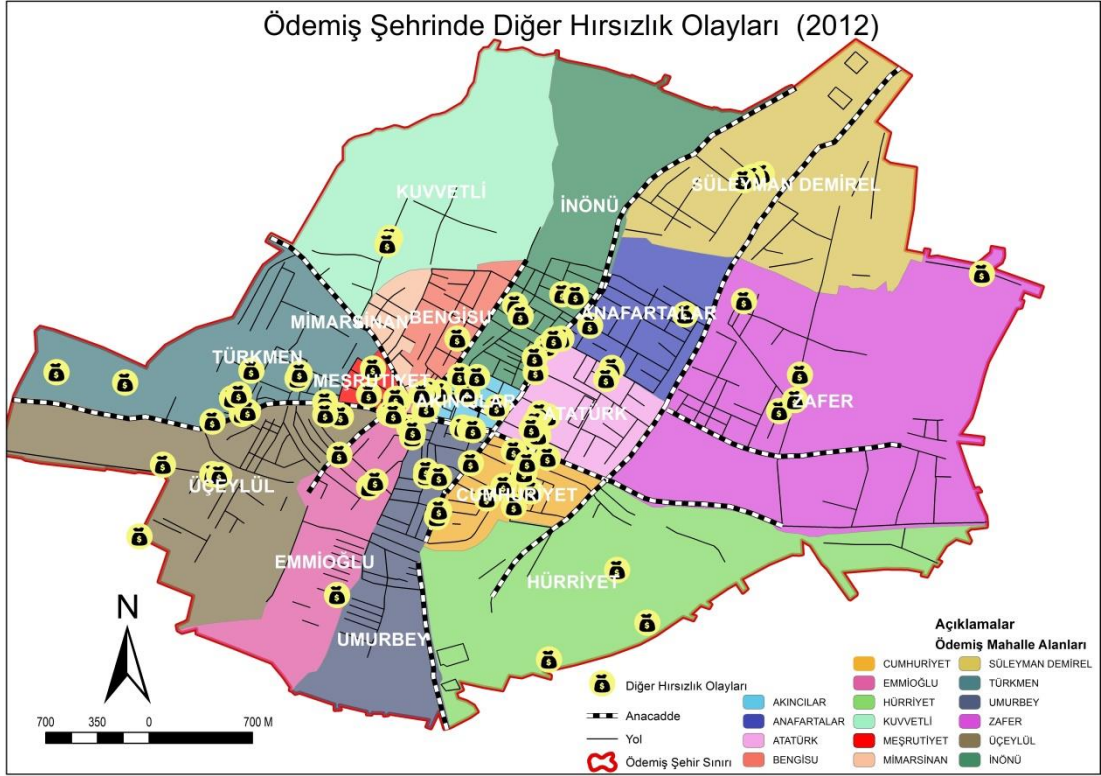

Şekil 50. 2012 yılı diğer hırsızlık olaylarının mahallelere göre dağılımı.

Şekil 51. 2012 yılı diğer hırsızlık olaylarının aylara göre dağılımı.

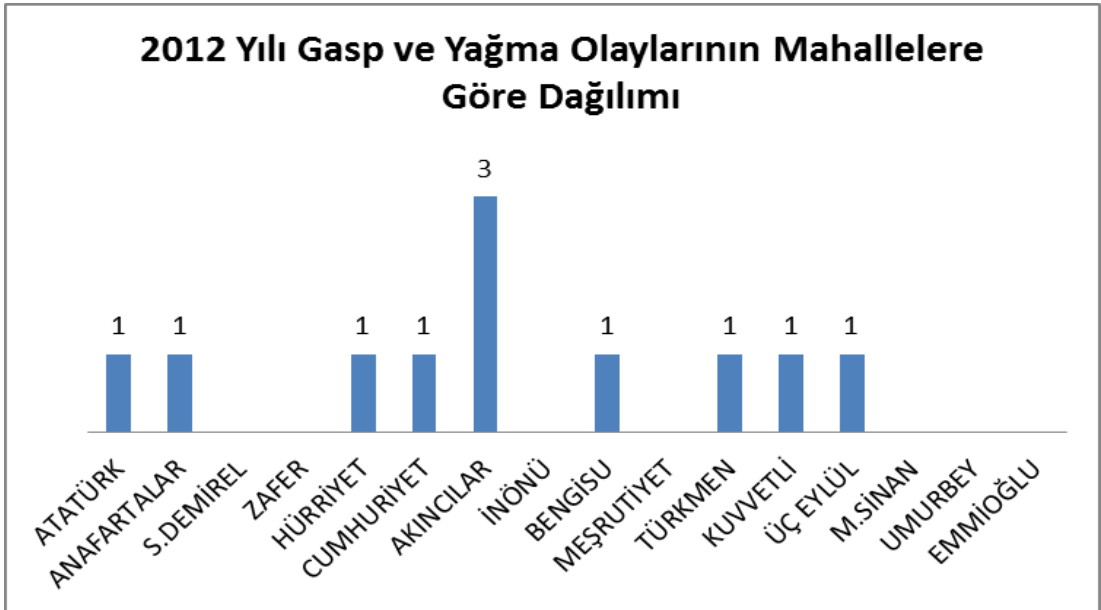

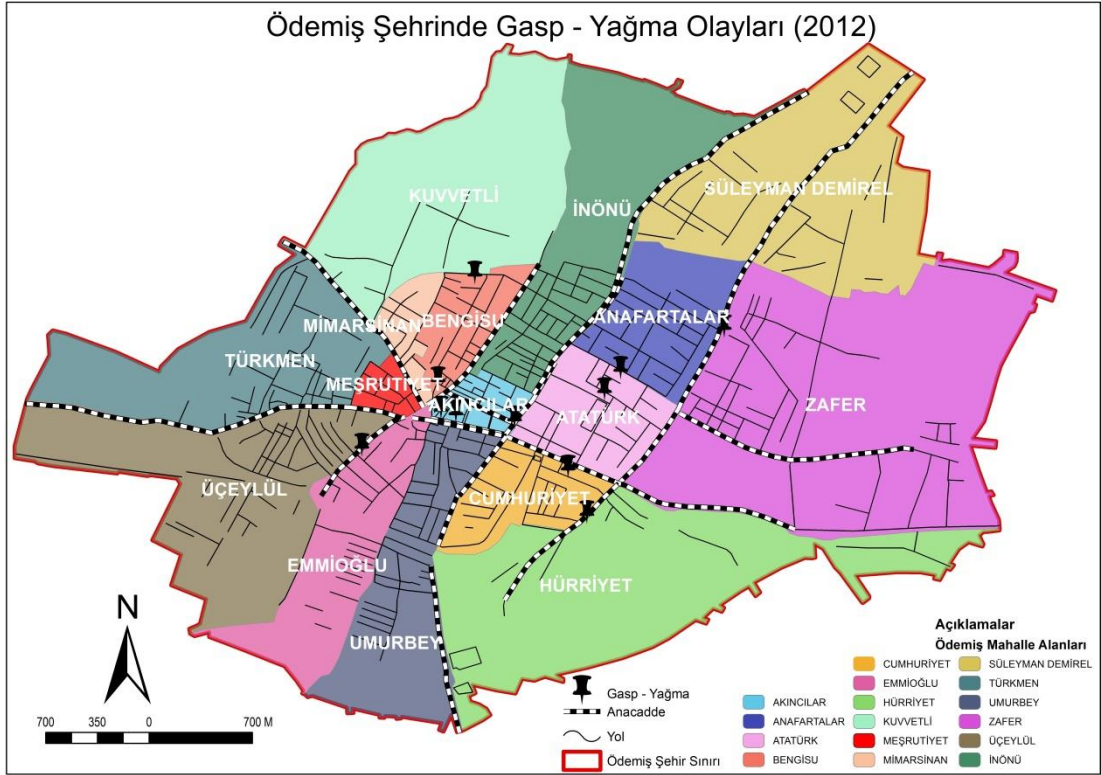
Harita 38. Ödemiş şehrinde diğer hırsızlık olayları.

2.2.2. Gasp ve Yağma Suçları

2012 yılı gasp ve yağma olayları sayısı 11 dir. Bu olayların en fazla yoğunluk gösterdiği mahalle pazar yeri fonksiyonlu Akıncılar Mahallesi'dir (Şekil 52.).

Şekil 52. 2012 yılı gasp ve yağma olaylarının mahallelere göre dağılımı.

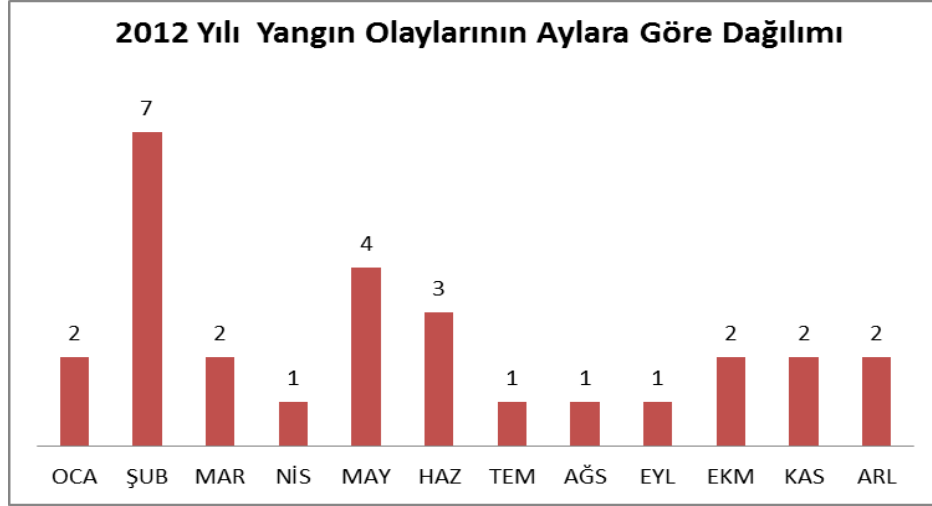

Harita 39. Ödemiş şehrinde gasp ve yağma olayları.

2.2.3. Yangın Olayları

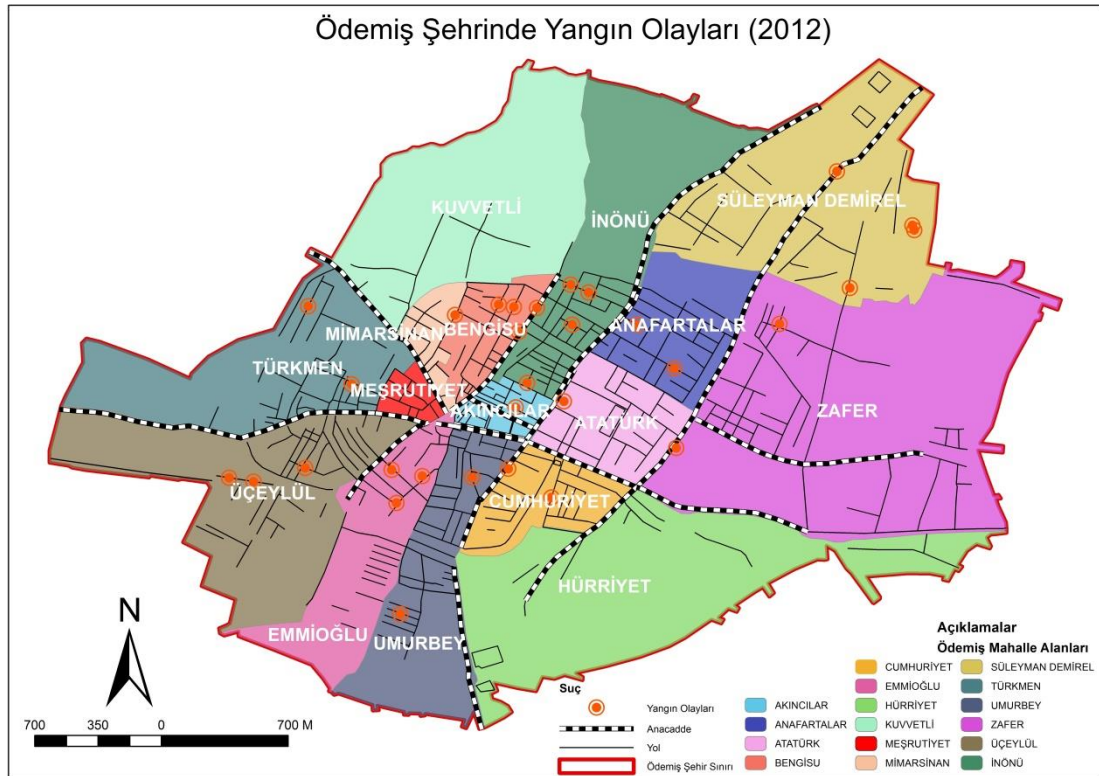
Ödemiş doğal gaz olanaklarına sahip değildir, bu nedenle evlerin büyük çoğunluğu kömür sobaları ya da kömürlü kalorifer ile ısıtılmaktadır. Özellikle yağışlı ve soğuk hava olaylarının ocak ve şubat aylarında artması ev ve işyeri yangını olaylarının artmasına neden olmuştur (Şekil 53.). Şehirde ahşap ve kerpiç evlerin bulunduğu eski mahallelerde yangın olayları daha fazla gözlemlenmektedir. Türkmen, Bengisu mahalleleri bu nedenle en fazla yangın olaylarının gerçekleştiği mahallelerdir.

Şekil 53. 2012 yılı yangın olaylarının aylara göre dağılımı.

Yaz aylarında meydana gelen yangın olayların tamamı sanayi alanındaki iş yerlerinde meydana gelen yangın olaylarıdır. Bu nedenle Umurbey ve Emmioğlu mahallelerinde yaz aylarında meydana gelen yangın olayları görülmektedir.

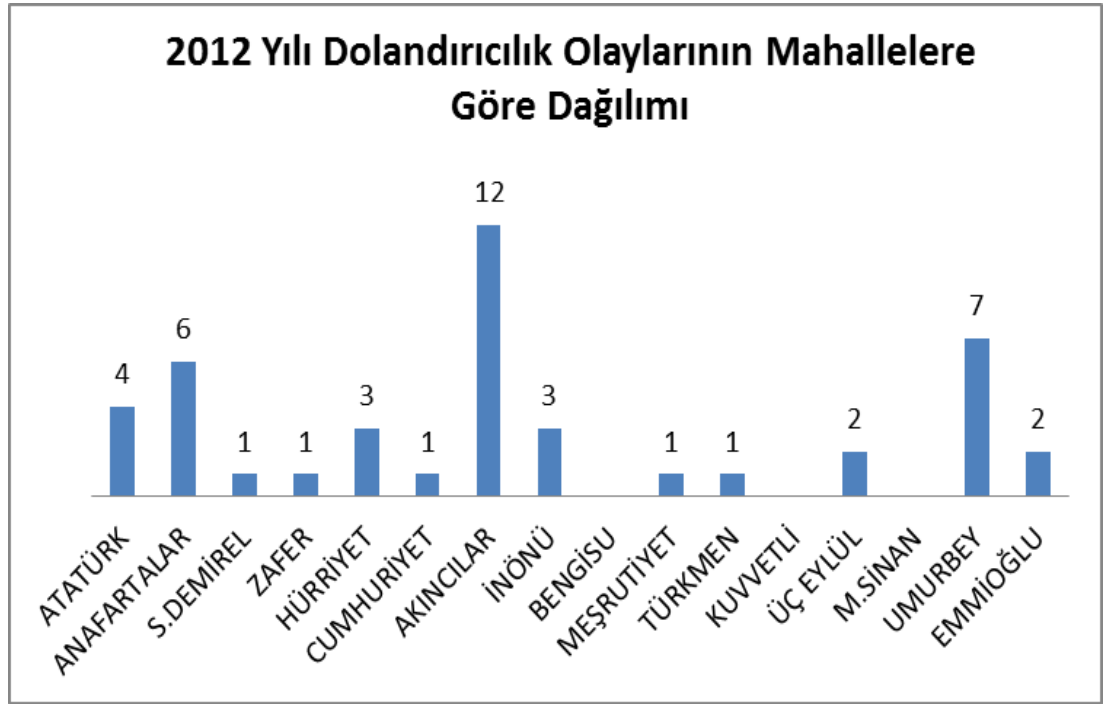

Harita 40. Ödemiş şehrinde Yangın olayları.

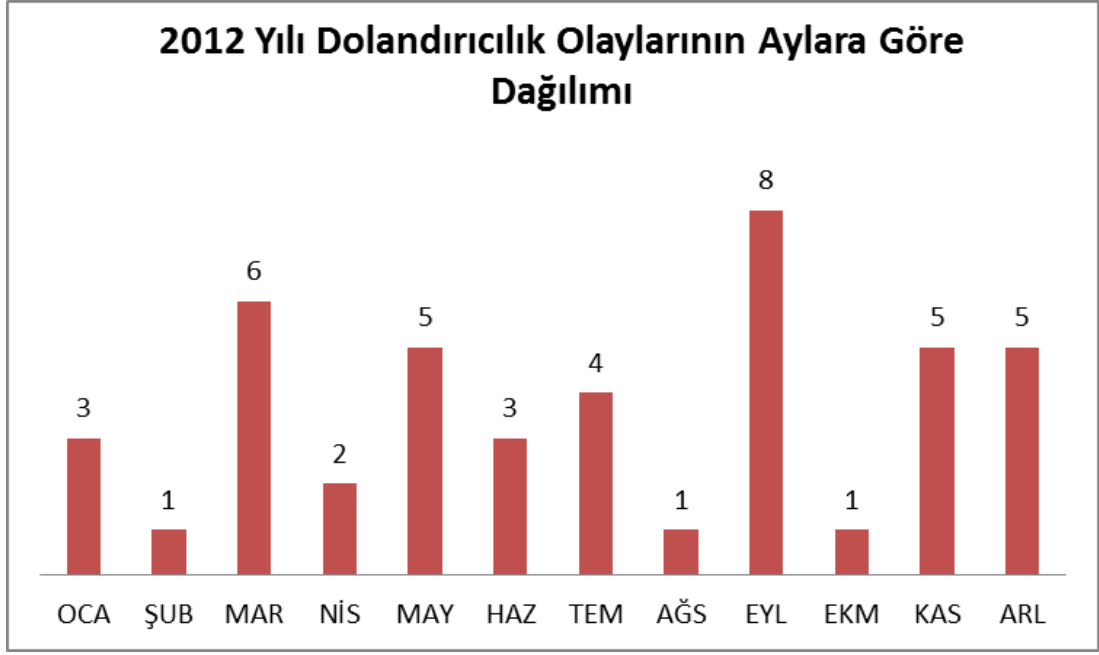
2.2.4. Dolandırıcılık Suçları

Ödemiş şehrinde dolandırıcılık suçları bankaların bulunduğu Gazi Caddesinde yoğunluk göstermektedir (Harita 41.). Gazi Caddesi Akıncılar mahallesi ile Bengisu Mahallesi sınır olarak ayıran caddedir. Anafartalar Mahallesi Bankamatiklerin hastane nedeniyle toplandığı mahalledir ve Salı Pazarı'nın kurulduğu alan olması nedeniyle dolandırıcılık suçları artmaktadır. Umurbey Mahallesi, sanayi faaliyetleri nedeniyle dolandırıcılık olayları görülmektedir (Şekil 54.).

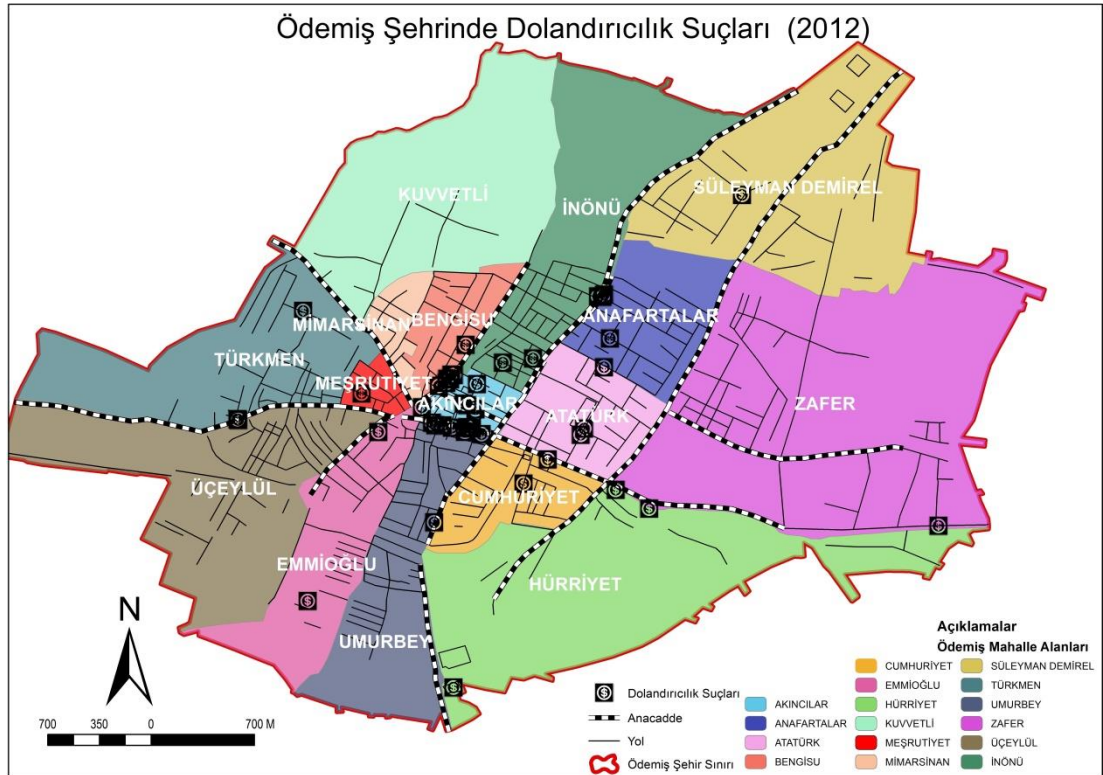
Dolandırıcılık suçlarını aylık olarak incelediğimizde mart ve eylül ayında artış gösterdiği tespit edilmiştir (Şekil 55.).

Şekil 54. 2012 yılı dolandırıcılık olaylarının mahallelere göre dağılımı.

Şekil 55. 2012 yılı dolandırıcılık olaylarının aylara göre dağılımı.

Harita 41. Ödemiş şehrinde dolandırıcılık suçları.

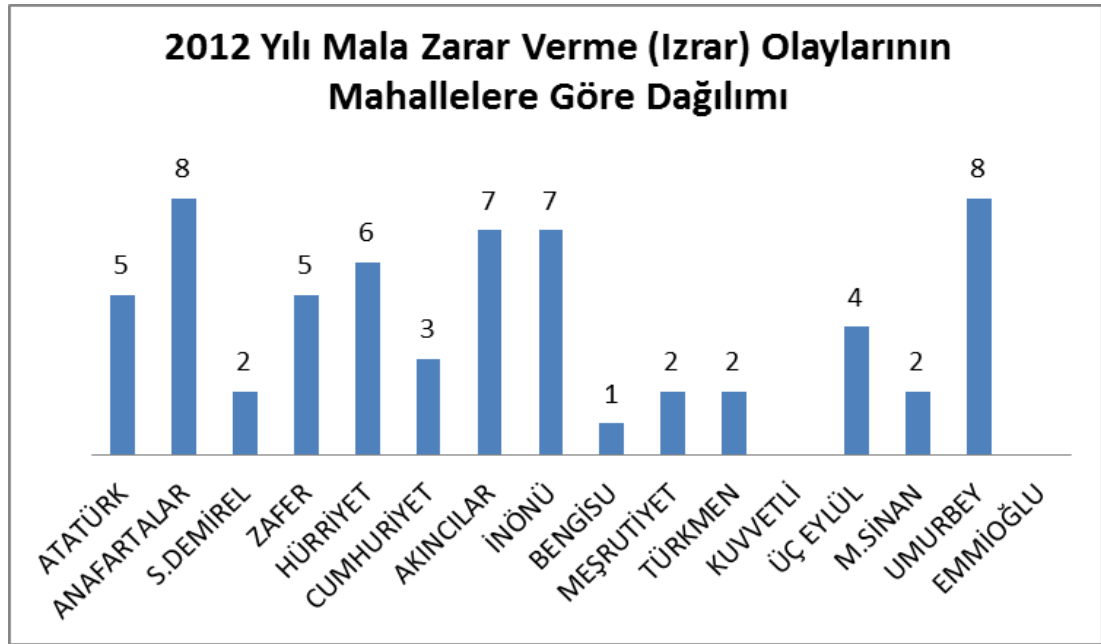
2.2.5. Mala Karşı İşlenen Diğer Suçlar

Mala karşı işlenen diğer suçlar; mala zarar verme (ızrar), maddi hasarlı trafik kazaları ve mala karşı tasnif dışı suçlar oluşturmaktadır.

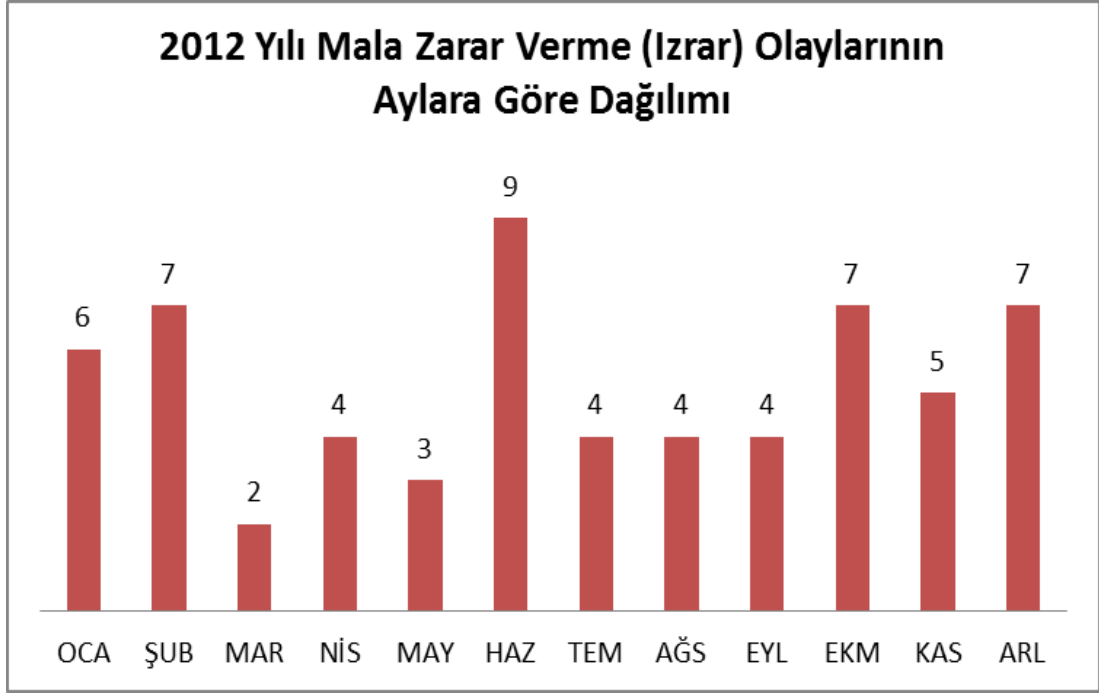
2.2.4.1. Mala Zarar Verme (Izrar)

2012 yılı mala zarar verme olayları şehirde homojen bir dağılışı göstermektedir (Harita 42.). Ticaret ve Sanayi fonksiyonlu mahallelerde yoğunluk göstermektedir. Bu nedenle Anafartalar, Atataürk, Akıncılar, İnönü, ve Umurbey mahallelerinde mala zarar verme olayları artmaktadır (Şekil 56.).

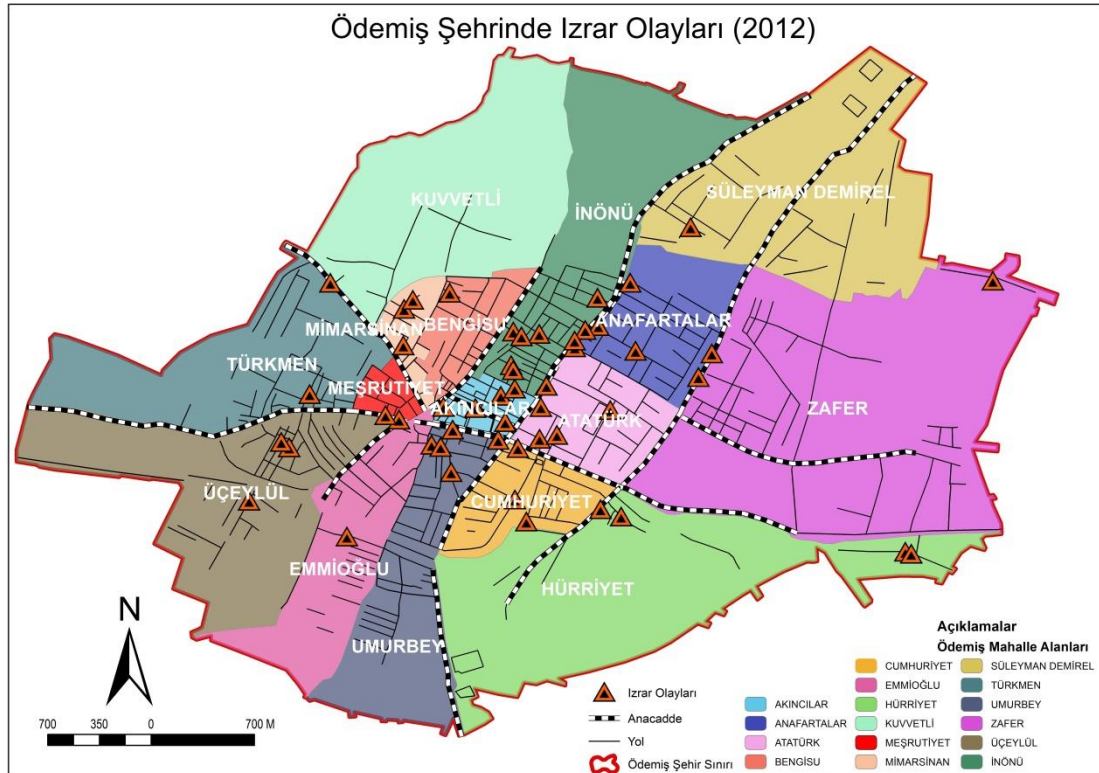
Mala zarar verme olaylarını mevsimsel olarak incelediğimizde kış ve sonbahar aylarında daha fazla görülmektedir. Fakat ay olarak incelediğimizde haziran ayı en fazla mala zarar verme olaylarının yaşandığı zamandır (Şekil 57.).

Şekil 56. 2012 yılı mala zarar verme (ızrar) olaylarının mahallere göre dağılışı.

Şekil 57. 2012 yılı mala zarar verme (izrar) olaylarının aylara göre dağılışı.

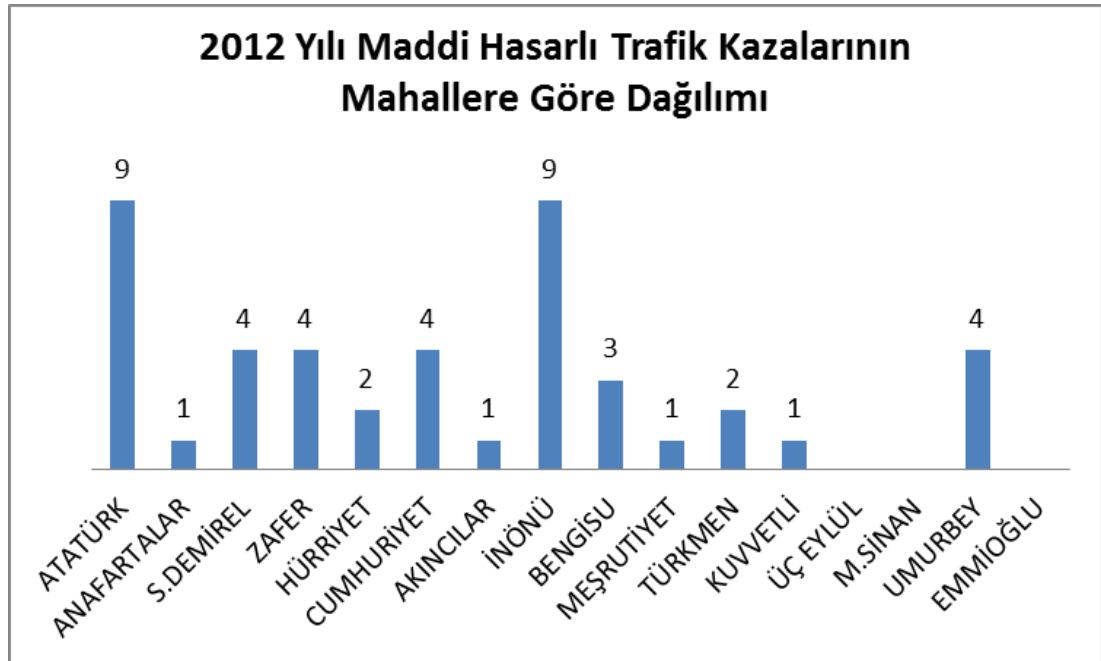
Harita 42. Ödemiş şehrinde mala zarar verme olayları.

2.2.4.2. Maddi Hasarlı Trafik Kazaları

Ödemiş şehrinde maddi hasarlı trafik kazaları, yaralamalı trafik kazalarına göre farklılıklar gözlemlenmektedir. Yaralamalı trafik kazaları şehrin ana caddelerinde daha fazla meydana gelmekte iken, maddi hasarlı trafik kazaları genellikle ara sokaklarda ve trafik ışıklarının bulunmadığı sokaklarda yoğunluk göstermektedir.

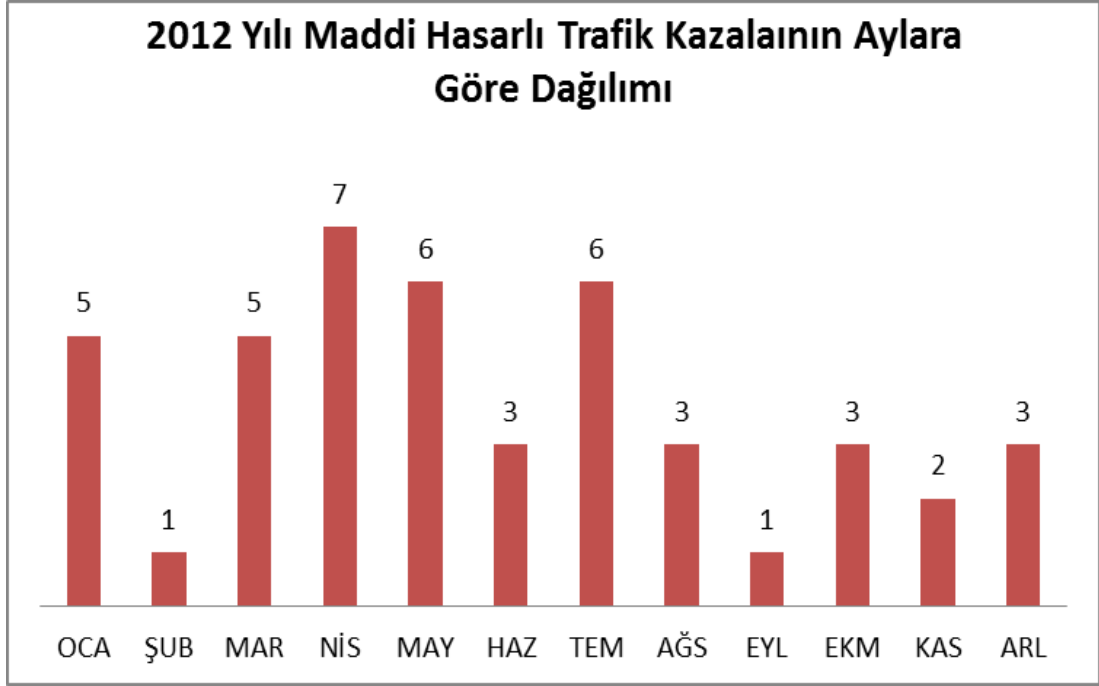
Ödemiş şehrinin cadde ve sokakları, şehirde bulunan araç sayısına göre yetersiz kalmaktadır. Özellikle ara sokakların dar ve araç trafiğinin fazla olması maddi hasarlı trafik kazalarının artışına neden olmuştur. Tüm bu nedenlere ilaveten Ödemişli sürücülerin trafik kurallarına uymamaları kazalara arttırıcı bir etki sağlamaktadır. Atatürk ve İnönü mahallelerinin dar ve araç trafiğinin fazla olması kazalara yol açmaktadır (Şekil 58.).

Maddi hasarlı trafik kazalarını aylara göre incelediğimizde en fazla kazaların ilkbahar aylarında meydana geldiği görülmektedir. Ayrıca Temmuz ayında artan sıcaklık olayları sürücülerini etkilemiştir (Şekil 59.).

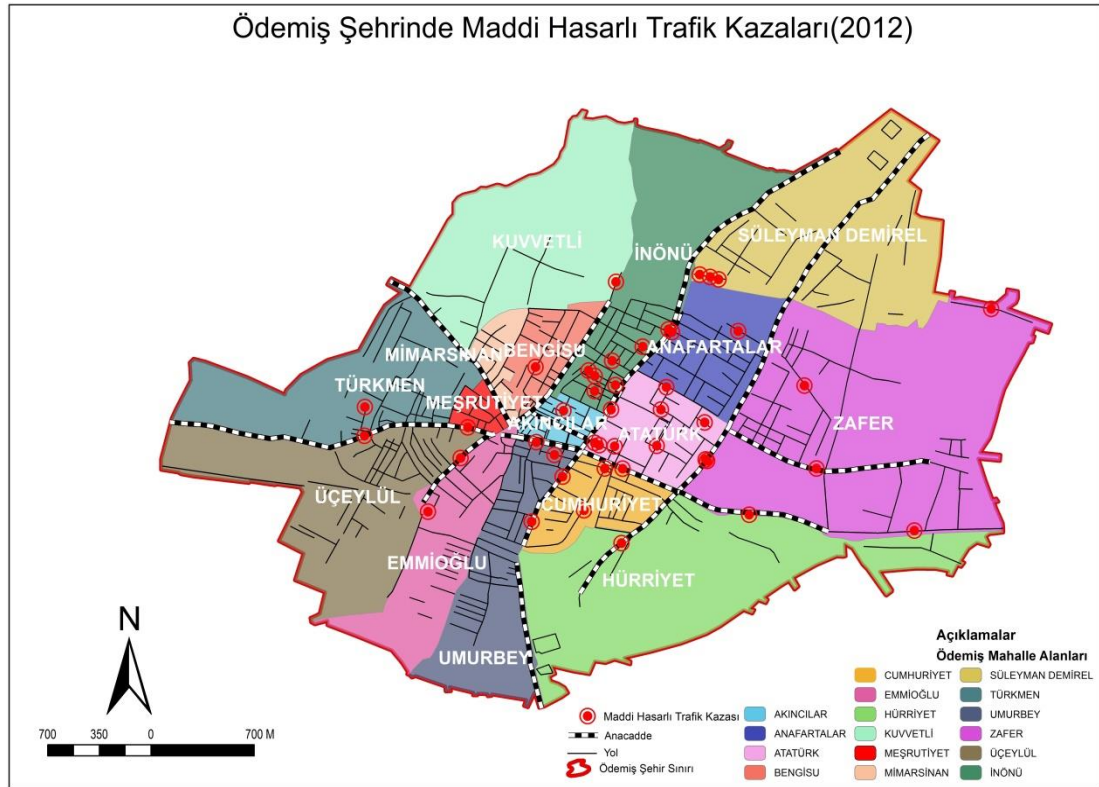

Şekil 58. 2012 yılı maddi hasarlı trafik kazalarının mahallelere göre dağılımı.

Şekil 59. 2012 yılı maddi hasarlı trafik kazalarının aylara göre dağılımı.

Harita 43. Ödemiş şehrinde maddi hasarlı trafik kazaları.

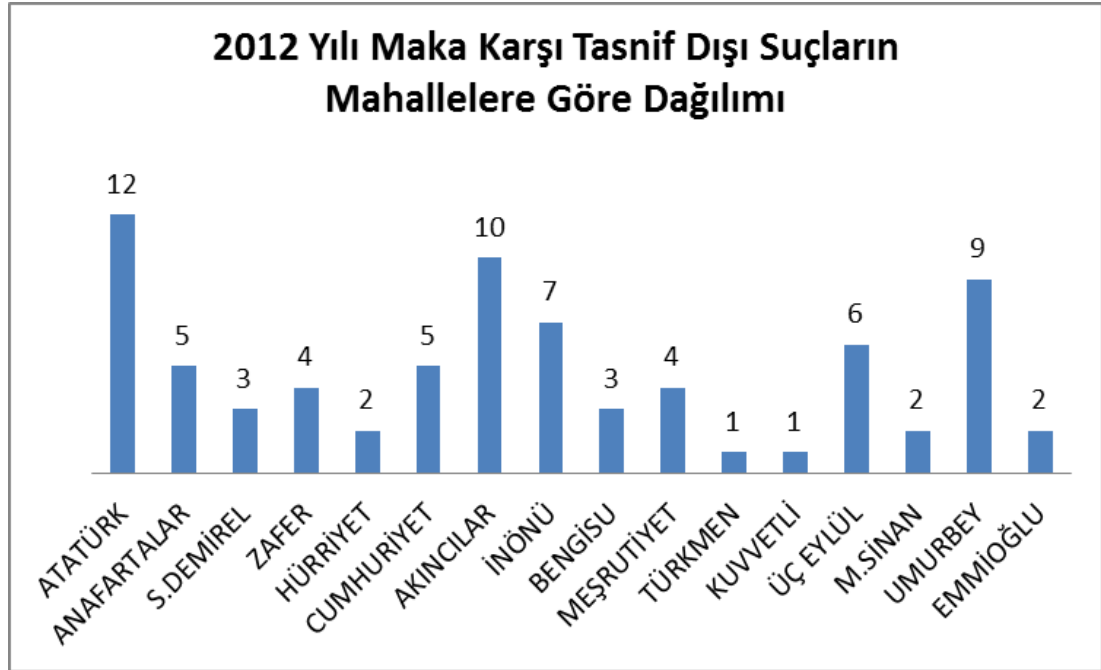

2.2.4.3. Mala Karşı İşlenen Tasnif Dışı Suçlar

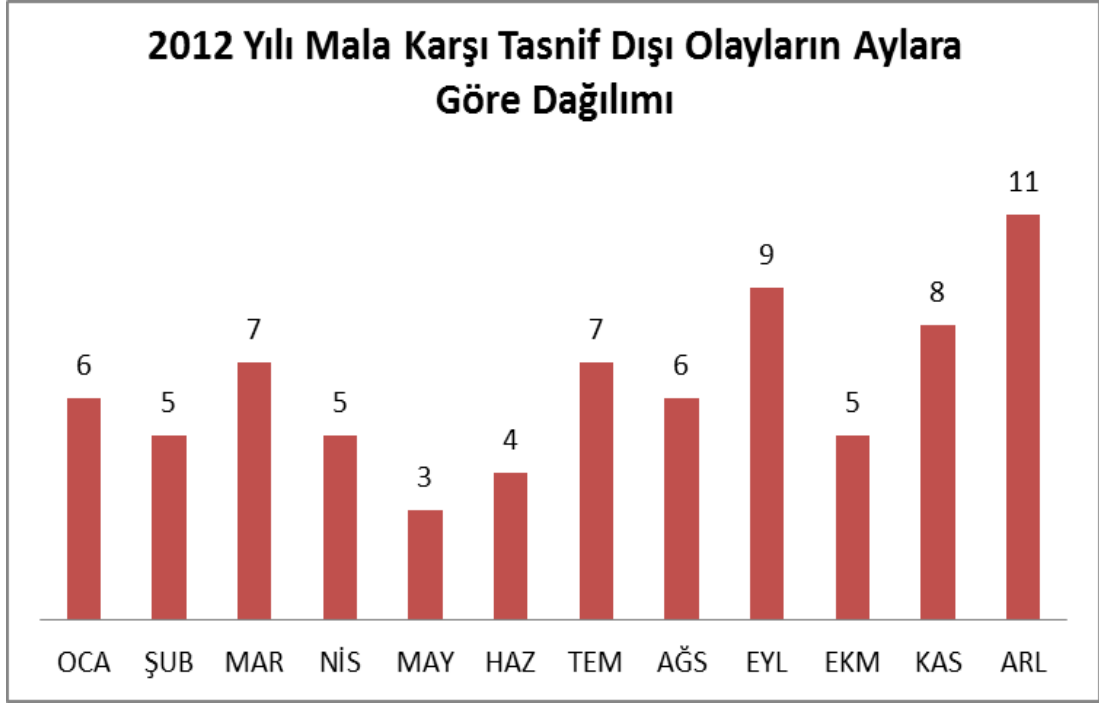
2012 yılı mala karşı işlenen tasnif dışı suçlar, zorla çek senet imzalatma, tehdit, mala zarar verme olaylarını kapsamaktadır. Bu suçların bir kısmı ceza ile sonuçlanırken önemli bir bölümünde cezai işlem yapılmamaktadır. Bu nedenle mala karşı tasnif dışı suçlar olarak sınıflandırılmıştır.

Mala karşı işlenen tasnif dışı suçlar Atatürk ve Akıncılar mahallesinde pazar yeri olması nedeniyle, Umurbey Mahallesinde ise sanayi alanları nedeniyle artış göstermektedir (Şekil 60).

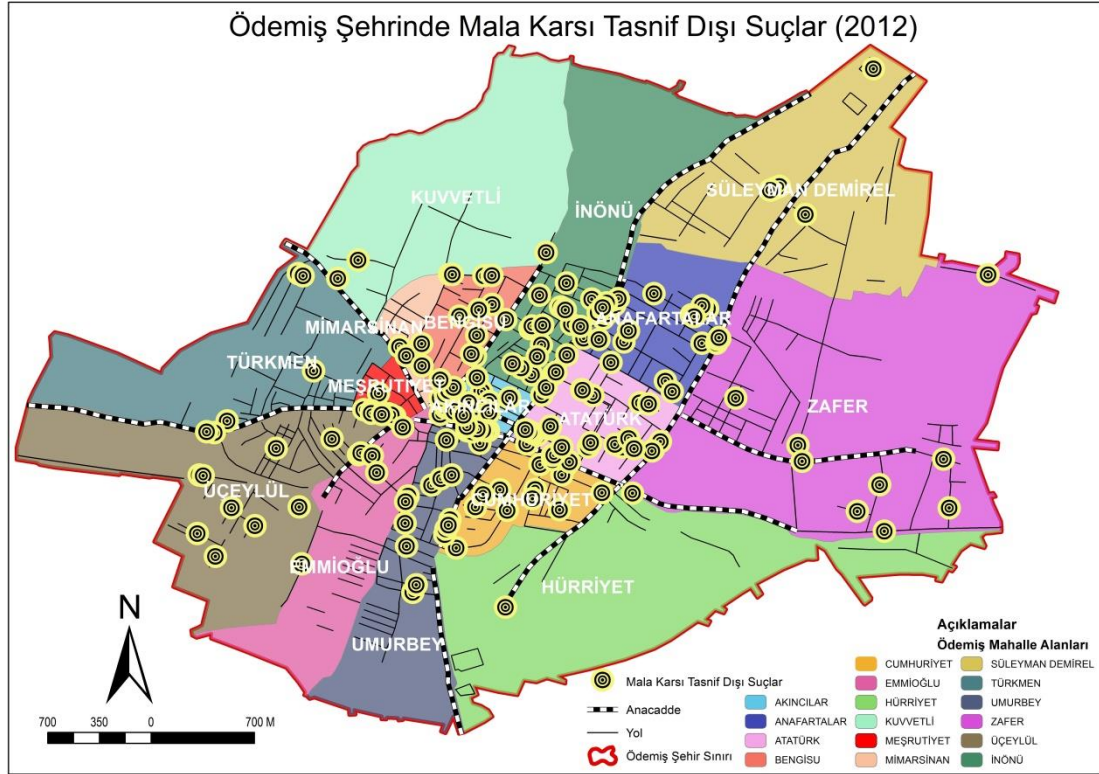
Mala karşı işlenen tasnif dışı suçları aylara göre incelediğimizde sonbahar ve kış aylarında artış göstermektedir. Sonbahar ayları çiftçilerin tarımsal borçlarını ödedikleri aydır. Bu nedenle zorla çek senet imzalatma ve diğer suçlar artış göstermiştir (Şekil 61).

Şekil 60. 2012 yılı mala karşı tasnif dışı suçların mahallelere göre dağılımı.

Şekil 61. 2012 yılı mala karşı tasnif dışı suçların aylara göre dağılımı.

Harita 44. Ödemiş şehrinde mala karşı işlenen tasnif dışı suçlar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

PAZAR YERİ SUÇ İLİŞKİLERİ

Her şehrin kendine özgü, kültürel özellikleri, örf ve adetleri ve kendi kimliğine has toplumsal kuralları vardır. Bu farklılıklar şehirlerin birbirlerinden farklı olmasına neden olmuştur. Şehirlerin kendine özgü coğrafi bu fark oldukça bariz bir şekilde görülmektedir.

Her şehrin farklı özelliklerinin olması şehirde işlenen suç olaylarına da yansımıştır. Her şehirde farklı tür suç olayları görülmektedir. Genel olarak bakıldığında en yaygın olanı mala karşı işlenen suçlardır. Bu özellik Türkiye için geçerli olduğu gibi dünya ölçüsünde de yaygın olan bir durumdur (Brennan-Galvin, 2002: 127). “Şehirler pazaryeridir” (Wilkstrom, 1995) bu duruma bağlı olarak pazaryeri etkisi mala karşı işlenen suçları arttırmaktadır (Aliğaoğlu, 2007:54).

Pazarlar, geçmişten günümüze üreticiyle tüketicinin bir araya geldiği, üreticinin ürünlerini kısa ve kolay yoldan tüketiciye sunduğu geleneksel alışveriş mekânlarıdır (Koday ve Çelikoğlu, 2011:1) Pazar en genel anlamıyla arz ve talebin bulunduğu yerdir. Ancak kavram olarak çok farklı içeriklerle algılanabilir. Pazar kelimesi bir ülkenin uluslararası ticaretini, herhangi bir yerleşim biriminde kurulan sabit ya da geçici alışveriş yerini ya da sadece alışveriş amacıyla kullanılan bir mekânı yahut sadece belirli bir ürünü de tanımlamak için kullanılabilir (Tunçel, 2006:1).

Pazar yerlerinin biçim ve fonksiyonlarında izlenen farklılıklar, bulunduğu çevrenin nüfus büyüklüğü, satın alma gücü, sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi, kentsel gelişme özellikleri vb. pek çok faktörle yakından ilişkilidir (Çalışkan, 2007:51). Ayrıca kültürel değerlerin ve yerelin ekonomik ve mekân kullanım özelliklerinin de etkisiyle, pazar yerleri, birbirlerinden çok farklı kültürel coğrafi görünümler sunarlar. Pazar yerlerinin kendilerine özgü ürünleri, pazarlama şekilleri, mimarisi, giyim-kuşamaı, kokusu, hepsi birlikte bir bölgesel kimlik, bir kültür bölgesini oluştururlar. Bu yönüyle pazarlar, bir ülke ya da toplumun kültürünün bir parçasıdır (Tümertekin ve Özgüç; 1998:126) Suç coğrafyası araştırmalarında,

suçların işlendiği yer ve yerin suça etkisini ilişkilendirmesi bakımından, pazar yeri ve pazarın biçim ve fonksiyonları üzerinde durulması gereken konular arasındadır.

Bu bölümde Ödemiş şehrinin sosyo-ekonomik ve kültürel yaşamında çok önemli bir yere sahip olan Ödemiş Cumartesi Pazarı, zaman ve mekân ilişkisi doğrultusunda ele alınıp, pazarın mekânsal dağılışı özellikleri ile suç coğrafyası arasındaki ilişkisi tespit edilmeye çalışılacaktır.

1. ÖDEMİŞ CUMARTESİ PAZARI VE SUÇ İLİŞKİLERİ

Konum, iklim ve nüfus miktarı kırsal kesim pazarlarında kurulmalarını, kurulma zamanlarını ve sürekliliklerini, çevrenin ekonomik yapısı da pazarda satışa sunulan ürünlerin tür, çeşit ve miktarını belirleyicidir. Konum, pazarların kurulma zamanı, sürekliliği, etki sahasının genişliği, satılan ürünlerde çeşitlenme, ulaşılabilirlik gibi pek çok farklı özelliğini belirleyici önemli bir unsurdur, Ulaşım ağı ile ulaşılabilirlik pazarların sürekliliğiyle büyüklüğü ve kurulma dönemleri üzerinde etkilidir. Çeşitli yolların kesişme noktalarında kurulan pazarlar müşteri sayısını artacağı için uzun ömürlü ve daha kalabalık olurlar (Tunçel, 2009:1).

Ödemiş Cumartesi Pazarı kuruluş tarihi olarak oldukça eskiye dayanan haftalık pazarların (periyodik Pazar) en güzel örneklerinden birisidir. Küçük Menderes havzasındaki en önemli pazarların başında gelmektedir. Ödemiş belediyesinin 1950 yılı Karar Defterinde, Cumartesi pazarının kurulduğu alanlar belirlenmiştir. Pazar yeri: Atatürk, Akıncılar, Bengisu, Mimar Sinan, Emmioğlu mahallerinin belediye tarafından belirlenen 38.000 m² lik alandaki cadde ve sokakları kapsamaktadır. Cumartesi Pazarı kendi içerisinde Kadın El Sanatları Pazarı, Peynir Pazarı, Köylü Gıda Pazarı, Mahsul Pazarı gibi ayrı alanlara bölünmüş ve isimlendirilmiştir (Harita 45.).

Ödemiş Cumartesi Pazarı şehrin cumartesi günü nüfusunu oldukça arttırmaktadır. Özellikle Ödemişin belde ve köylerinden insanlar pazar alışverişi yapmak için kendi şahsına ait araçları veya köy minibüsleri ile yolculuk yaparak pazara gelmektedirler. Rayotobüsü seferlerinden yararlanan köyler, ulaşım olarak demiryolunu kullanabilmektedir. Ödemiş Zabıta Müdürlüğünden aldığımız verilere göre otobüs, minibüs ve rayotobüsü ile tahmini toplam 7854 kişi Pazar için yolculuk yapmaktadırlar. Ödemiş'te kayıtlı araç sayısı 2012 yılında 54.000 civarındadır. Bu

araçların büyük çoğunluğu Cumartesi günü Ödemiş'e yolculuk etmektedirler. Ödemiş'in kent nüfusu 2012 yılında 75.577'dir, kent nüfusunun da pazar yerine geleceği düşünülmektedir. Çevre ilçe, belde ve köylerden gelen yolcular ile, cumartesi günü bu nüfusun 130000 civarı olduğu tahmin edilmektedir.

Ödemiş Cumartesi Pazarı bölgesel ölçekte bir pazardır. Cumartesi günü Ödemiş çevre ilçe ve illerden günlük göç almaktadır. Bu nedenle Ödemiş'te Cumartesi günleri işlenen suçların nüfus artışı ve pazarın kendine özgü fonksiyonları nedeniyle suçların yükseldiği tespit edilmiştir.

Harita 45. Ödemiş Cumartesi Pazarı yerleşim planı.

Tablo 17. *Ödemiş'te cumartesi günü otobüs, minibüs ve rayotobüs ile taşınan yolcu sayıları.*

Otobüs, Minibüs Seferleri	Sefer Sayıları	Tahmini Yolcu Kapasitesi	Toplam Yolcu Sayısı
İzmir Turizm	14	44	616
Salihli-Ödemiş	3	27	81
Aydın-Ödemiş	3	27	81
Kuşadası-Ödemiş	1	44	44
Nazilli-Ödemiş	4	27	108
1 Sefer Köy ve Kasabalardan Gelen Minibüsler	128	18	2304
3 Sefer Düzenleyen Minibüsler	30*3=90	18	1620
Rayotobüsü Cumatesi Seferi	7		3000
Toplam			7854 Kişi

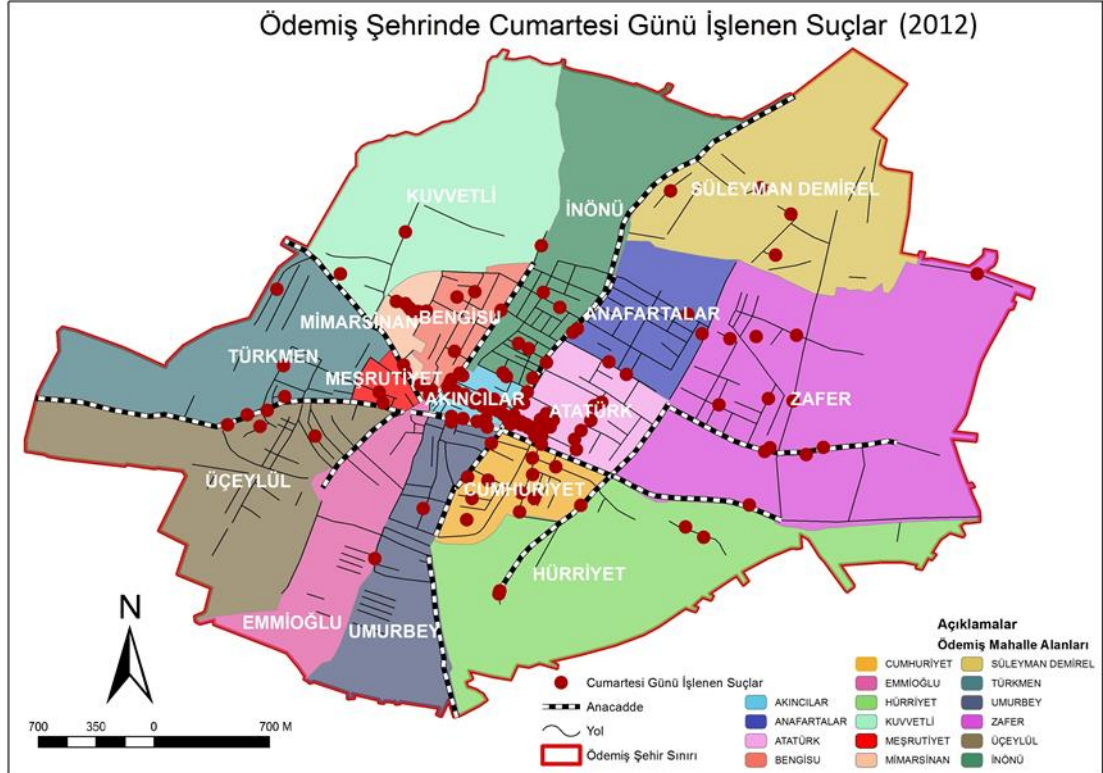
Kaynak: Ödemiş Zabıta Müdürlüğü ve Ödemiş İstasyon Şefliği.

Ödemiş'te ticaret fonksiyonlarının avantajı nedeniyle haftanın belirli günlerinde suç oranları yükselmektedir (Tablo 18.). Ödemiş'te cumartesi günü tüm polis sorumluluk alanlarında suç işlendiği gibi, pazar yerinin kurulduğu cadde ve sokaklarda suç oranları artmaktadır (Harita 46.). Ödemiş'te haftalık kurulan pazar yerleri ile suçlar ilişkilendirildiğinde en fazla suçun Cumartesi Pazarında işlendiği görülmektedir (Tablo 19.). Salı günü Anafartalar Mahallesinde kurulan Salı Pazarı, bu mahallede işlenen suçları arttırmaktadır (Foto 11.).

Foto 11. Ödemiş Anafartalar Mahallesi, Salıpazarı.

Şehirde pazar yerlerinde suçların artmasında, nüfus artışının yanı sıra, ticaretin artması, farklı yapıdaki (sosyo-kültürel ve ekonomik) insanların bir araya gelmesi, büyük çaplı eşitsizliğin ve düzensizliğin meydana gelmesine neden olmaktadır. Bu nedenle pazar yerleri, insan-mekân ilişkilerinin suç üzerindeki en güzel örneğini oluşturmaktadır.

Harita 46. Ödemiş şehrinde cumartesi günü işlenen suçlar.

Tablo 18. Ödemiş 'te günlere göre işlenen suçlar.

Günler	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pazar Kurulan Günler
Pazartesi	260	301	271	319	354	363	
Salı	259	286	237	317	336	392	Salı Pazarı
Çarşamba	246	283	220	302	348	332	
Perşembe	254	285	266	274	330	345	Perşembe Pazarı
Cuma	206	269	217	295	311	305	Hayvan Pazarı
Cumartesi	294	436	303	396	403	394	Cumartesi Pazarı
Pazar	201	272	224	307	302	311	
Toplam Suç	1720	2132	1738	2210	2384	2442	

Kaynak: Ö.İ.E.M.

Tablo 19. Ödemiş Pazar yerlerinde işlenen suçlar.

Yıllar	Cumartesi Pazarı	Salı Pazarı	Perşembe Pazarı	Hayvan Pazarı	Toplam Pazar Yerinde İşlenen Suçlar
2007	78	4	2		84
2008	87	4	1		92
2009	69	6	1	3	79
2010	116	3	2	3	124
2011	77	3	1	4	85
2012	46	4	2	2	54

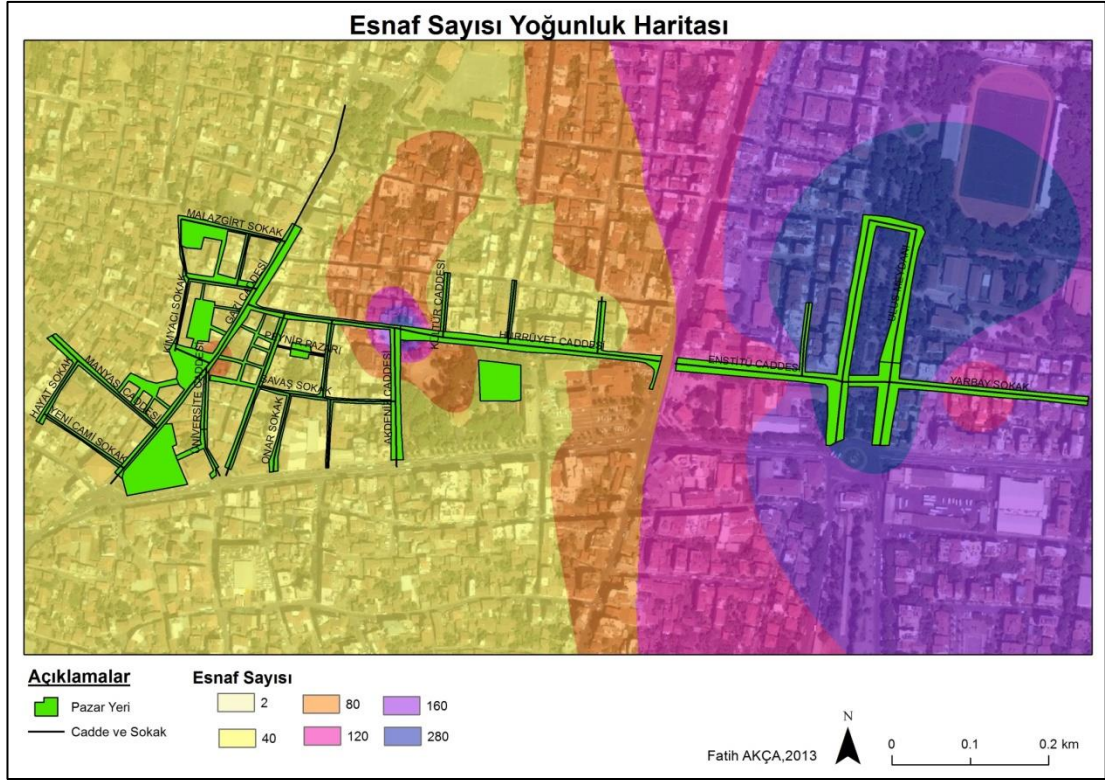
Kaynak: Ö.İ.E.M.

Pazar yerinde işlenen suçların pazar yerinin hangi fonksiyonel özelliğine bağlı olduğu ve suçların pazarın hangi fonksiyon alanında olduğu da incelenmiştir. Bu bağlamda Ödemiş Zabıta Müdürlüğünden cadde ve sokaklardaki pazarcı esnafının sayısı ve cadde ve sokakların ayrı ayrı fonksiyon özellikleri alınmıştır. Buna göre esnaf sayısı en fazla Ulus Meydanı ve Hürriyet Caddesinde yer almaktadır (Tablo 20., Harita 47.).

Tablo 20. Ödemiş Cumartesi Pazarının esnaf ve fonksiyonel dağılımı.

Pazar Yerinin Kurulduğu Cadde ve Sokaklar	Fonksiyonu	Pazarcı Esnaf Sayısı
Tarihi Arasta İçi Çarşısı	Ayakkabı, Terlik	-----
Ulus Meydanı	Gıda ve Giyim karışık	280
Hürriyet Caddesi	Gıda ve Giyim karışık	197
Enstitü Caddesi	Konfeksiyon, Manifatura ve Tuhafiye	101
Yarbay Sokak	Sebze, Meyve ve Gıda Ürünleri	95
Gazi Caddesi	Konfeksiyon, Manifatura ve Tuhafiye	76
Yeni Cami Sokak	Sebze, Meyve ve Gıda Ürünleri	39
Kadın El Sanatları Pazarı	Çeğiz Ürünleri vs.	38
Yiğit Sokak	Sebze, Meyve ve Gıda Ürünleri	31
Hal Sokak	Sebze, Meyve ve Gıda Ürünleri	29
Manolya Sokak	Sebze, Meyve ve Gıda Ürünleri	28
Akdeniz Caddesi	Konfeksiyon, Manifatura ve Tuhafiye	26
Malazgirt Sokak	Sebze, Meyve ve Gıda Ürünleri	26
Lozan Meydanı	Konfeksiyon, Manifatura ve Tuhafiye	25
İnceoğlu Sokak	Sebze, Meyve ve Gıda Ürünleri	24
Dr. Mustafabey Caddesi	Sebze, Meyve ve Gıda Ürünleri	17
Peynir Pazarı	Sebze, Meyve ve Gıda Ürünleri	16
Kimyacı Sokak	Sebze, Meyve ve Gıda Ürünleri	13
1.Hal Sokak	Sebze, Meyve ve Gıda Ürünleri	13
Savaş Sokak	Sebze, Meyve ve Gıda Ürünleri	9
Onar Sokak	Sebze, Meyve ve Gıda Ürünleri	6
Pazar Sokak	Sebze, Meyve ve Gıda Ürünleri	6
Hayat Sokak	Sebze, Meyve ve Gıda Ürünleri	6
Mavi Sokak	Sebze, Meyve ve Gıda Ürünleri	4
Mehmetçik Sokak	Sebze, Meyve ve Gıda Ürünleri	4
Harbiye Caddesi	Konfeksiyon, Manifatura ve Tuhafiye	3
Saraçoğlu Caddesi	Sebze, Meyve ve Gıda Ürünleri	3
Kahramanlar Sokak	Sebze, Meyve ve Gıda Ürünleri	3
Üniversite Caddesi	Ayakkabı, Terlik	3
Kültür Caddesi	Sebze, Meyve ve Gıda Ürünleri	2
Toplam	29 Cadde ve Sokak	1081

Kaynak: Ödemiş Zabıta Müdürlüğü.

Harita 47. Cumartesi Pazarı esnaf yoğunluk haritası.

Foto 12. Ödemiş Hürriyet Caddesi, Meyve Sebze ve Gıda Pazarı.

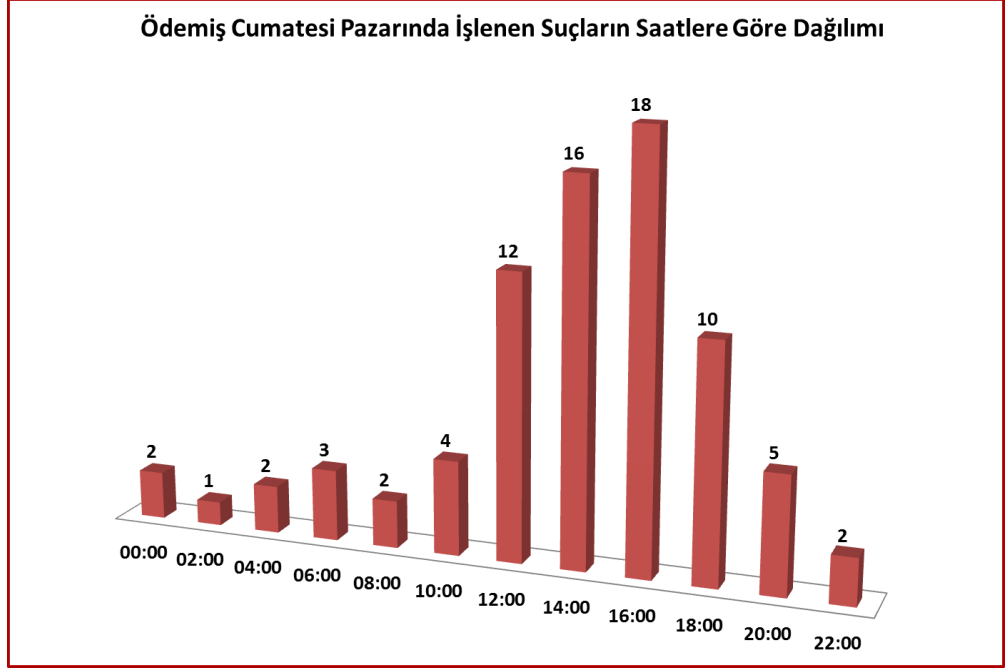

Foto 13. Ödemiş Dr. Mustafabey Caddesi, Köylü Üretici Pazarı

Foto 14. Ödemiş Ulus Meydanı, Konfeksiyon, Manifatura ve Tuhafiye Pazarı.

Şekil 62. Ödemiş cumartesi pazarında işlenen suçların saatlere göre dağılımı.

2012 yılında pazar yerinde işlenen suçların saatle göre dağılımına incelendiğinde en fazla suçların pazarın en kalabalık olduğu saat olan 12-16 arasında olduğu görülmektedir.

Cumartesi pazarında en fazla suç, 2010 yılında 116 olayla gerçekleşmiştir. 2010 yılında Ödemiş şehri yaz aylarında komşu ilçelerden hırsız göçü almıştır. Ödemişli hırsızların yaz aylarında tatil beldelerine göç etmeleri, komşu ilçeden gelen hırsızların yer lamasına neden olmuştur. 2010 yılına kadar genelde kış aylarında fazla olan hırsızlık olayları, 2010 yılında yaz aylarında en yüksek rakamlara ulaşmıştır. 2010 yılında pazar yerinde artan suçları azaltmak için emniyet tarafından bir takım önlemler alınmıştır. Bu önlemlere ilaveten Ödemiş şehrinde suç olaylarında değişiklikler gözlemlenmiştir.

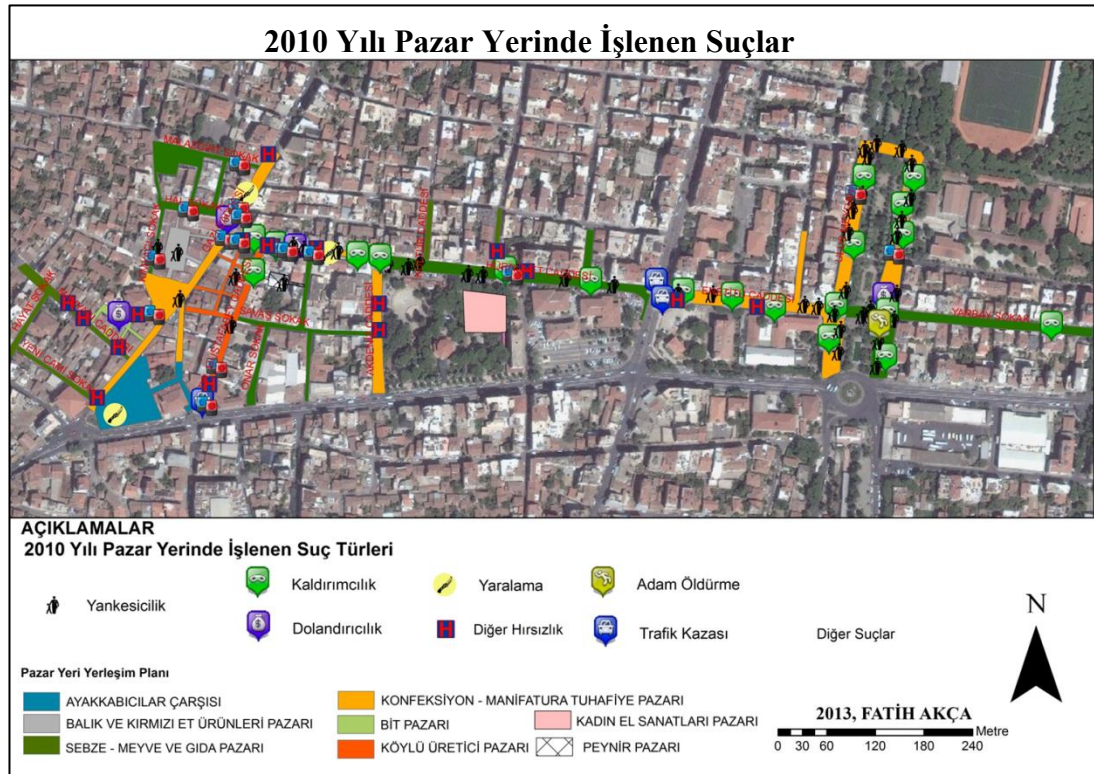
2010 yılından başlayarak cumartesi pazarında işlenen suçların yıllara pazarın hangi bölümünde ne şekilde dağıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 21. Cumartesi pazarında 2010 yılı işlene suçlar.

Pazaryeri Fonksiyonları	Yk.	Kal.	Dol.	Darp	Yar.	Öldürme	Trfk.	Diğer Hır.	Diğer Suçlar	Toplam
Ayakkabıcılar Çarşısı					1					1
Et Pazarı	1									1
Sebze, Meyve ve Gıda Pazarı	16	6	1			1		7	5	36
Konfeksiyon, Manifatura ve Tuhafiye Pazarı	26	14	2		1			8	11	62
Bit Pazarı			1					1	1	3
Köylü Üretici Pazarı	2	1			1			1	4	9
Kadın El Sanatları Pazarı										
Peynir Pazarı	1									1
Toplam	46	21	4		3	1	3	17	21	116

Yk. Yankesicilik, Kal. Kaldırmıcılık, Dol. Dolandırıcılık, Yar. Yaralama olayları, Trfk. Trafik suçları, Diğer Hır. Diğer Hırsızlık olayları.

Kaynak: Ö.İ.E.M.

Harita 48. 2010 yılında Pazar yerinde işlenen suçlar.

2010 yılında pazar yerinde işlenen suçlar Hürriyet Caddesi, Dr. Mustafabey Caddesi ve Ulus Meydanında yoğunlaşmaktadır. Yankesicilik, kaldırmıcılık ve diğer hırsızlık suçları yoğunluktadır (Harita 48.).

Suçların Pazar yerinin fonksiyonları ile ilişkilendirildiğinde en fazla suçların konfeksiyon ve sebze meyve ve gıda pazarında yoğunluk göstermektedir (Tablo 21.).

Tablo 22. Cumartesi Pazarında 2011 yılı işlenen suçlar.

Pazaryeri Fonksiyonları	Yk.	Kal.	Dol.	Darp	Yar.	Öldürme	Trfk.	Diğer Hir.	Diğer Suçlar	Toplam
Ayakkabıcılar Çarşısı										
Et Pazarı										
Sebze, Meyve ve Gıda Pazarı	6	5			2			6	6	25
Konfeksiyon, Manifatura ve Tuhafiye Pazarı	20	8	2		2			9	9	50
Bit Pazarı									1	1
Köylü Üretici Pazarı										
Kadın El Sanatları Pazarı		1								1
Peynir Pazarı										
Toplam	26	14	2		4			15	16	77

Yk. Yankesicilik, Kal. Kaldırımcılık, Dol. Dolandırıcılık, Yar. Yaralama olayları, Trfk. Trafik suçları, Diğer Hir. Diğer Hırsızlık olayları.

Kaynak: Ö.İ.E.M.

Harita 49. 2011 yılında pazar yerinde işlenen suçlar.

2011 yılında pazar yerinde işlenen suçlar sayı olarak oldukça azaldığı görülmektedir. Bu durum 2010 yılında artan hırsızlık olaylarının önlemek için alınan tedbirlerin azaltıcı etkisi olarak görülmektedir.

2011 yılında pazar yerinde işlenen suçlar Gazi Caddesi, Hürriyet Caddesinde yoğunluk göstermektedir. Yankesicilik ve kaldırımçılık ve diğer hırsızlık olayları en fazla işlenen suçlardır (Harita 49.).

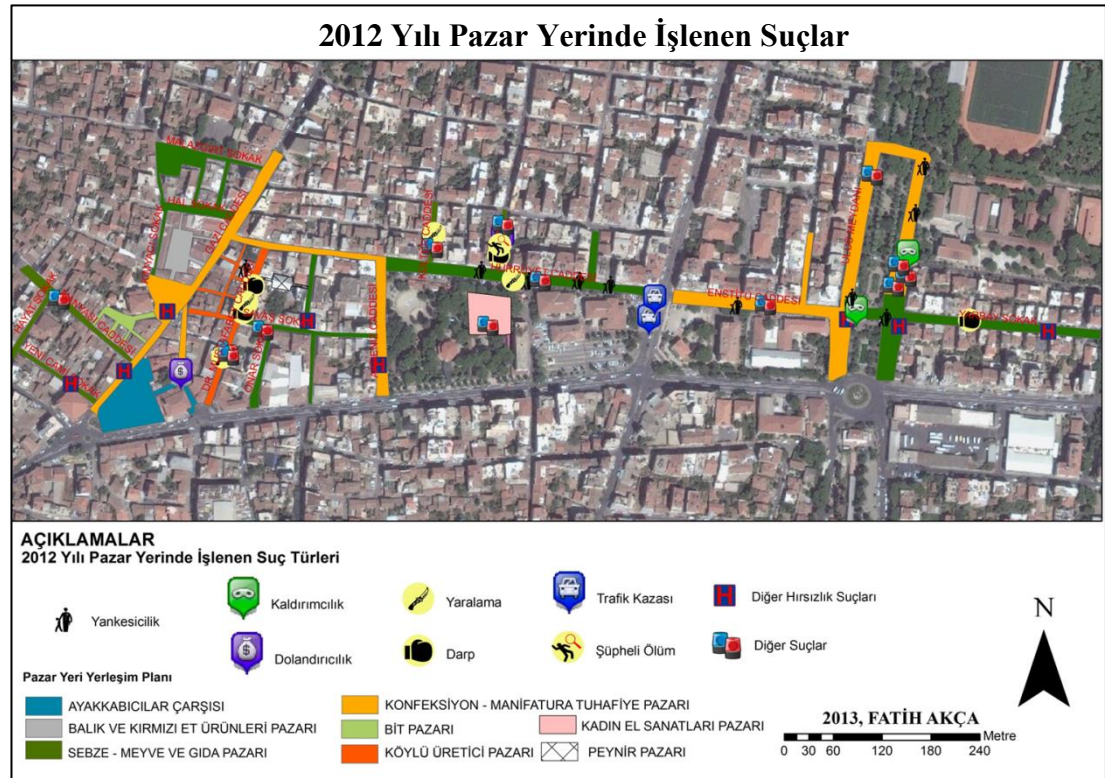
2011 yılında pazar yeri fonksiyonları ile ilişkilendirdiğimizde konfeksiyon ve sebze meyve ve gıda pazarında yoğunluk göstermektedir (Tablo 22.).

Tablo 23. Cumartesi pazarında 2012 yılı işlenen suçlar.

Pazar yeri Fonksiyonları	Yk.	Kal.	Dol.	Darp	Yar.	Öldürme	Trfk.	Diğer Hır.	Diğer Suçlar	Toplam
Ayakkabıcılar Çarşısı			1							1
Et Pazarı										
Sebze, Meyve ve Gıda Pazarı	4	1	1	2	2	1		5	5	21
Konfeksiyon, Manifatura, Tuhafiye Pazarı	4	1						4	5	14
Bit Pazarı										
Köylü Üretici Pazarı	1			2	2				2	7
Kadın El Sanatları Pazarı									1	1
Peynir Pazarı										
Toplam	9	2	2	4	4	1	2	9	13	46

Yk. Yankesicilik, Kal. Kaldırımçılık, Dol. Dolandırıcılık, Yar. Yaralama olayları, Trfk. Trafik suçları, Diğer Hır. Diğer Hırsızlık olayları.

Kaynak: Ö.İ.E.M.

Harita 50. 2012 yılında pazar yerinde işlenen suçlar.

2012 yılında pazar yerinde işlenen suçlar Hürriyet Caddesi, Dr. Mustafabey Caddesi ve Ulus Meydanında yoğunlaşmaktadır. Yankesicilik, kaldırımcılık ve diğer hırsızlık suçları yoğunluktadır (Harita 50.).

2012 yılında Pazar yeri suçlarının azalmasının nedenleri:

1- Cumartesi günü pazar yerinde görevli tüm polislerin zorunlu olarak resmi kıyafet yerine sivil kıyafetle görev yapması,

2- Pazar yerinde görevli polislerin görev yerleri daha önce belirli bir noktadayken, daha sonra cadde ve sokak boyunca görev yapmaya başlaması,

3- Pazar yeri esnafıyla daha fazla iletişime geçilmesi,

4- Komşu ilçelerden gelip Ödemiş Cumartesi Pazarı'nda hırsızlık yapan kişilerin yakalanması.

5- Daha önce hırsızlık suçundan tutuklanan müştekilerin cezaevinde olması.

6- İlçe dışına hırsız göçünün yaşanması.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Toplumsal bir olay olan suç, geçmişten günümüze devam eden yaşayan bir olgudur. Toplumun değişimiyle birlikte değişiklik gösterip, geçmişte suç olan olaylar belirli bir zaman sonrasında suç olarak etkisini yitirmektedir. Suç, aynı zamanda evrensel bir olaydır. Bazı toplumlarda suç kabul edilen hal, hareket ve davranışlar, başka bir toplumda suç olarak kabul edilmemektedir.

Mekân, coğrafyanın inceleme alanı içerisinde yer almaktadır. Coğrafya suç olgusunu kendine özgü prensipleri doğrultusunda inceleyen, beşeri coğrafyanın gelişen bir dalıdır. Suç; türüne, zamana, mekâna göre değişiklik göstermektedir. Mekânın coğrafi özellikleri suçun tür ve zaman değişimi göstermiştir.

Ödemiş şehrinde geçmişten günümüze suç olgusu toplumsal bir etmen olarak yer almıştır. Cumhuriyet öncesi efelik ve zeybeklik bir nevi eşkıyalık kültüründen gelen önemli bir kültürel olaydır. Bu kültürel olgusu kendini Kurtuluş savaşında başarılı bir şekilde göstermiş, Yunan ordusuna karşı bir direnç oluşturmuştur. Cumhuriyet ilk dönemlerinde efelik ve zeybeklik yerini, Cumhuriyetin yasalarına ters düşen eşkıyalığa bırakmıştır.

Ödemiş şehrinin bazı coğrafi özellikleri suçların tür ve dağılımında önemli etkileri vardır. İklim ve iklim elemanları suçların mevsimsel dağılımında etkileri söz konusudur. Ödemiş'te şahsa karşı işlenen suçlar, yaz mevsiminde artış göstermektedir. Diğer bir grup olan mala karşı işlenen suçlar, kış mevsiminde artış göstermektedir.

Ödemiş'in nüfus ve yerleşme özellikleri suç dağılımında etki faktörleridir. Şehrin fonksiyon alanları ile suçların dağılımı arasında paralellik gözlemlenmiştir. Şehrin ticaret alanları, suçların çekim merkezi olmuştur. Özellikle Cumartesi Pazarının kurulduğu Atatürk ve Akıncılar mahallelerinde suçlar artış göstermektedir.

Ödemiş toplam suç sayısı bakımından İzmir ilinin dış ilçeleri arasında ikinci sırada yer almaktadır. Suç coğrafyasında merkezileşme arttıkça suç sayıları artış göstermektedir. İzmir metropol bir kent olarak en fazla merkezileşmiş alandır. Suçların bir çekirdek etrafında yayıldığı düşünüldüğünde, İzmir'e daha yakın kentler, en fazla suçların işlendiği ilçeler olarak (Menemen ve Torbalı) görülmektedir.

Ödemiş'in İzmir'e olan uzaklığı düşünüldüğünde suçların daha düşük olması beklenilmektedir. Fakat Ödemiş İlçesi ve çevresindeki ilçe ve köyler yüksek ekonomik faaliyetleri ile kendi içerisinde bir çekirdek oluşturmaktadır. Ödemiş şehri çekirdeğin merkezindeki alan olması, en yoğun merkezileşmesini sağlamıştır. Bu nedenle İzmir'e yakınlık varsayımı çürütülmektedir. Bu duruma ek olarak Ödemiş, Kiraz ve Beydağ ilçeleri İzmir Büyükşehir Belediyesinin hizmet alanı dışında bırakılmıştır. Ödemiş İlçesi'ni merkez ilçe yaparak Tire, Kiraz ve Beydağ'dan oluşan bir ilin oluşumu İzmir'in yükünü hafifletmiş olacaktır (Özçağlar, 2011:312). Ödemiş İlçesi'nin, Ödemiş İl'i olması suç türlerini, dağılışını ve miktarında değişmelere neden olacaktır. Şahsa karşı işlenen suç türlerinde azalma ve mala karşı işlenen suç türlerinde ise bir nevi merkezileşmenin artmasıyla artış gözlenecektir.

Ödemiş şehri çevresi tarım ve hayvancılıktan gelen zenginliğini, şehrin ticaret, ulaşım, sanayi vb. fonksiyonlarını ekleyerek kentsel gelişimini sürdürmektedir. Şehrin toplum özelliklerinden kaynaklanan suç olgusu, şehrin gelişimiyle birlikte artış içerisinde. Suç artışını önlemek için çeşitli önlemlerin alınması gerekmektedir. Yetkililer tarafından alınacak bu önlemlerin suçları azaltacağı düşünülmektedir.

Yapmış olduğum bu çalışma yetkililer tarafından detaylıca incelenecektir. Özellikle emniyet dışından bir araştırmacı olarak şehrin coğrafi fonksiyonlarını gözetererek suçların dağılışlarını incelemem, suçların nedenine ve çözümüne farklı bir bakış açısı getirecektir.

KAYNAKÇA

- Akça, F. (2011). *Ödemiş Şehrinde Patates Tarımının Coğrafi Esasları*, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Yayınlanmamış Lisans Tezi.
- Akgül, A. (2003). Kentlerde Güvenliğin Sağlanması Ve Suçun Önlenmesinde Bilgi Teknolojisinin Kullanımı, *1. Polis Bilişim Sempozyumu*, S. 227-233, Ankara.
- Akgün, H. (1978). *Ödemiş'te Tarım ve Sanayi Faaliyetlerinin Yerleşmeye Etkileri* İ.Ü. Ed. Fak. Coğrafya Enstitüsü Beşeri ve İktisadi Coğrafya Kürsüsü Yayınlanmamış Mezuniyet Tezi.
- Aksak, P. (2009) *Çanakkale Kentinde Suçların Coğrafyası*, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Aksak, P. ve Çalışkan V. (2010). Çanakkale Kentinde Mala Karşı İşlenen Suçların Coğrafi Dağılışı Özelliklerinin İncelenmesi (2007), *Marmara Coğrafya Dergisi* 22, 245-275.
- Aksoy, H. (2003). Suç Analizinde Haritalarının Kullanımı: Bursa Modeli, *1. Polis Bilişim Sempozyumu*, 363-366, Ankara.
- Aksoy, H. (2004). "Coğrafi Profillemeye" CBS 2004 Bildirileri, <http://www.cbs2004.fatih.edu.tr/download/file455.pdf>. (08.03.2006).
- Altınoluk, Ü. (1998). *Ödemiş'te Milli Mimarlık*, Art Dekor, S. 63, İstanbul.
- Altınoluk, Ü. (2003). Ulusal Mimarlık Kimliği, Ödemiş'te Cumhuriyet Dönemi, *Mimarist*, 8:34-38, İstanbul.
- Altınoluk, Ü. (1998). *Binaların Yeniden Kullanımı*, Yem Yayınevi, İstanbul.
- Altınoluk, Ü. (2006). Ödemiş'te Kentsel Rehabilitasyon Projesi, *Ege Mimarlık Dergisi*, 56:6-9, İzmir.
- Altınoluk, Ü. (2007). *Geleneksel Kent Dokusu Birgi*, Ege Yayınları, İstanbul.

Anadolu, 9 Eylül 1930.

Anadolu, 20 Kasım 1949.

Anadolu, 3 Kasım 1950.

Ayhan, İ. ve Çubukçu, K. M. (2007). “Suç ve Kent İlişkisine Ampirik Bakış: Literatür Taraması”, *S. Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sayı 5, s.30-55, Isparta.

Albanese, S. J. (2005). *Criminal Justice*, United States Of America.

Aliağaoğlu, A. ve Alaeddinoğlu, F. (2005). Erzurum Şehrinde Mala Karşı İşlenen Suçlar: Coğrafi Bir Yaklaşım, *Polis Bilimleri Dergisi*, Cilt 7, Sayı 1.

Aliağaoğlu, A. (2007). *Balıkesir Şehrinde Suçlar: Coğrafi Bir Yaklaşım (2005)*, Detay Yayıncılık, Ankara.

Andris, A. (1997). *Applied Climatology: Principles and Practice*, “Comfort, Clothing and Heath”, Routledge, London.

Appiahene-Gyamfi, J. (2003). Urban Crimetrends and Patterns in Ghana: The Case of Accra, *Journal of Criminale Justice* 31, 13-23.

Ayhan, İ. ve Çubukçu, K. M. (2007). “Suç Kent İlişkisine Ampirik Bakış: Literatür Taraması” *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl:3 Sayı:5 s.30-55, Isparta.

Bal, H. (2004). *Çocuk Suçluluğu (Kavramlar-Kuramlar-Saha Çalışmaları)*, Fakülte Kitapevi, Isparta.

Belibağlı, Y., 2008, Gaziantep Şehrinde Suçların Coğrafi Bilgi Sistemleri İle Haritalanması Ve Analizi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

Benisu, K. (2006). *Koca Doktor Mustafa Bengisu: Savaşın Askeri, Barışın Hekimi, Cumhuriyetin Şehircisi*, 2. Baskı, Bob Yayınları, s. 55.

- Berber, E. (1997). *Sancılı Yıllar (1918-1922) Mütareke ve Yunan İşgali Dönemi İzmir Sancağı*, Ankara.
- Brennan-Galvin, E. (2002). Crime and Violence in an Urbanizing World, *Journal of International Affairs*, Vol. 56, No.1, 123-145.
- Cahill, M. E. (2004) *Geographies of Urban Crime: An Intraurban study of Crime in Nashville, TN; Portland, OR; Tuscon, AZ*, Doctoral Dissertation, The University of Arizona, USA.
- Cahill, M. E., Mulligan, G. (2003). The Determination of Crime in Tuscon, *Urban Geography*, 24(7), 582-610, Arizona.
- Caccato, V., Haining, R, and Signoretta, P. (2002). Exploring Offence Statistics in Stockholm City Using Spatial Analysis Tools, *Annals of the Association of American Geographers*, 92(1), 29-51, Oxford, UK.
- Cohen, J. (1941). "The Geogrophy of Crime", *Annals of the Academy of Politicals and Social Science*, Vol. 2017, s. 29-37.
- Cömertler, N. ve Kar, M., (2007). Türkiye’de Suç Oranlarının Sosyo-Ekonomik Belirleyicileri: Yatay Kesit Analizi, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 62(2), 37-57.
- Cuinet, V. (1896). *Descriptive et raisonnee de chaque Provinve de la Asia Minure*, Tome Troisieme, s. 513-516, Paris.
- Çalışkan, V. ve Sarış F. (2008). Çanakkale Şehrinde Üniversite-Konut İlişkisi, *Doğu Coğrafya Dergisi* 20, 1-24.
- Çalışkan, V. (2007) Kentsel Mekân Kullanımındaki Farklılıklar Üzerine Bir Yaklaşım: Bursa Ve Çanakkale'nin Periyodik (Haftalık) Pazarlarından Örnekler, *Doğu Coğrafya Dergisi* 18, 49-78.
- Davidson, N. (1999). "Crime and Fear of Crime", *Appliedgeography: principles and practice, An introductian to useful research in physical, environmental and human geography*, s. 438-449.

- Demirbaş, T. (2005) *Kriminoloji*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Demirci, S. ve Çoban, E. (2002). Adli Birimlerin Uygulamaları İçinde Suç Analizi Kavramı, *Polis Dergisi*, Sayı 30.
- Demirci, S. (2003). Emniyet Teşkilatında Coğrafi Bilgi Sistemlerini Uygulanabilirliği: Mobese Başarı Öyküsü, *1. Polis Bilişim Sempozyumu*, Ankara.
- DİE, Nüfus Sayımı Sonuçları (1927, 1935, 1940, 1945, 1950, 1955, 1960, 1965, 1970, 1975, 1980, 1985, 1990, 1997, 2000), Ankara.
- Dolu, O. (2010). *Suç Teorileri (Teori, Araştırma Ve Uygulamada Kriminoloji)*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Dural, H. (1949). *Ödemiş Tarihi*. İzmir
- Dünder, N. (2001). *Suç Ve Suçlu Profili I*, Apk Daire Başkanlığı Yayın No:161, Araştırma No:21, Ankara.
- Dönmezer, S. (1957) *Ceza Hukuku: Şahsa Karşı Ve Mal Aleyhinde Cürümler (Üçüncü Basım)*, İstanbul Üniversitesi Yayınları No:531, Hukuk Fakültesi No:116, İstanbul.
- Dönmezer, S. (1994). *Kriminoloji*, Beta Yayıncılık, İstanbul.
- Dönmezer, S. (2001). *Kişilere Ve Mala Karşı Cürümler*, Beta Basım Yayın, İstanbul.
- Durkheim, E. (2010). *Sosyoloji Dersleri*, (A. Berktay Çev.), (2. Baskı), İletişim Yayınları, İstanbul.
- Evans, D. (2001). "Spatial Analyses of Crime Geography", V: 88(3),s. 211-223.
- Evans, D. & Fyfe, E. (2005). *David Herbert, Crime, Policing And Place Routledge*, London and Newyork.
- Evcim, H. (2011). *Sosyolojik Açıdan Afyonkarahisar İlinde Suç Ve Suçluluk: Yaralama Ve Cinayet Suçları*, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

- Evliya Çelebi Seyhatnamesi (1971). cilt XIII. Çev. Zuhuri Danışman, İstanbul.
- Gottlieb, S. & Arenberg, S., Singh, R. (1994). *Crime Analysis from First Report to Final Arrest*. Alpha Publishing. California.
- Gottmann, J. (1976). *Şehirsel Merkeziyetin Gelişmesi* (Çeviren: Nazmiye Özgüç), İstanbul Üniversitesi Yayın No. 2087, Coğrafya Enstitüsü Yayın No. 80, Edebiyat Fakültesi Matbaası, İstanbul.
- Gölbaşı, S. (2008). *Kentleşme Ve Suç İstanbul'un Kentleşme Süreci İle Suçluluk Arasındaki İlişkinin Kuramsal Değerlendirilmesi*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- Güldoğan, E. (2010). *Kadınları Suça İten Psikolojik Nedenler: Adam Öldürme Suçu İşlemiş Kadınlar Örneğinde Bir İnceleme*, Maltepe Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, (Yayımlanmamış).
- Güneş, G. (1997). *Sosyal-Siyasal-Ekonomik-Kültürel Açından Ödemiş Kenti (1908-1950)*. Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Günel, V. ve Şahinalp, S. M. (2009). Şanlıurfa Şehrindeki Hırsızlık Suçlarının Mekansal Analizi, *Polis Bilimleri Dergisi 11 (1)*, 99-148.
- Gürbüz, M. ve Karabulut, M. (2007). Adana Beş Ocak Polis Karakolu Sorumluluk Bölgesinde Çocuk Suçlarının Coğrafi Bilgi Sistemleri İle Haritalandırılması Ve Analizi, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 16(1)*, 331-346.
- Gürbüz, M. ve Karabulut, M. (2008). Fatih Polis Merkez Amirliğinin (Adana) Sorumluluk Sahasında Çocuk Suçlarının Coğrafi Bilgi Sistemleri İle Haritalandırılması Ve Analizi, *Polis Bilimleri Dergisi, 10 (2)*, 51-78. Ankara.
- Gözenç, S. (1978) *Küçük Menderes Havzasında Arazinin Kullanılış Ve Sınıflandırılması*, İstanbul Üniversitesi Yayınları No:2396 Coğrafya Enstitüsü Yayınları No:94, İstanbul.

- Hancı, İ. H. (1999) Çocuk Suçluluğuna Yol Açan Sosyal Bir Yara: İç Göçler Ve Çarpık Kentleşme, *Hekim Ve Yaşam ,İzmir Tabip Odası Bülteni, Sayı:6, 24-28.*
- Herbert, D. T., Hyde, S. W., (1985) Environmental Criminology: Testing Some Area Hypothesis, *Transactions Of The Institute Of British Geographers, New Series, Vol. 10, No. 3,259-274.*
- Heidenstam, M. (1803). Journey from Smyrna to Sardis, *The European Magazine and London Review, Vol. 43, s.19-22.*
- İçli, T. G. (1991). *Türkiye'de Suçluların Sosyal Kültürel Ve Ekonomik Özellikleri*, Semih Ofset Matbaacılık, Ankara.
- İçli, T. G. (1993). *Türkiye'de Suçlular-Sosyal Kültürel Ve Ekonomik Özellikleri* (3. Baskı), Akın Yayını, Sayı: 71, Ankara.
- İçli, T. G. (2003). *Toplum, Sosyal Düzen Ve Sosyal Düzensizlik, Sosyolojiye Giriş*, Martı Yayınevi, Ankara.
- İçli, T. G. (1999). *Kriminoloji*, Bizim Büro Basımevi, Ankara.
- İçli, T. G. (2007). *Kriminoloji*, Hukuk Kitapları Dizisi:787, Yedinci Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- İçli, T. G. (2013). *Kriminoloji*, Hukuk Kitapları Dizisi, Sekizinci Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- İsbir, E. G. (1991). *Şehirleşme Ve Meseleleri*, Gazi Büro Yayınları, Ankara.
- İzmir İlçelerinin Ekonomik Profili Ve Alternatif Yatırım Olanakları, İzmir Ticaret Odası 2007, İzmir.
- Karadağ, A., ve Koçman, A. (2007) Coğrafi Çevre Bileşenlerinin Kentsel Gelişim Süreci Üzerine Etkileri: Ödemiş Örneği, *Ege Coğrafya Dergisi 16, 3-16*, İzmir.

- Karabulut, M. (2005). "Otomatikleşmiş Coğrafya ve Coğrafi Bilgi Sistemleri", *Ege CBS sempozyumu Bildiri Kitabı*, s.139-155, Ege Üniversitesi, İzmir.
- Karakaş, E. (2004). Elazığ Şehrinde Hırsızlık Suç Dağılışı Ve Özellikleri, *Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:14, Sayı:1*, 19–39, Elazığ.
- Karakaş, E. (2005a). Uygulamalı Coğrafyada Suç Haritaları I: Veri Kaynakları, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:15, Sayı:1*, 57-69, Elazığ.
- Karakaş, E. (2005b). Uygulamalı Coğrafyada Suç Haritaları II: Suç Harita Tipleri, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:15, Sayı:2*, 31-50, Elazığ.
- Karakaş, E. (2006). Elazığ Şehrinde Suçların Dağılışı Ve Özellikleri, *Doğu Coğrafya Dergisi 11*, 83-112.
- Karakaş, E. (2009). Suç Coğrafyası Çalışmalarında Veri Kaynakları, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Cilt: 19, Sayı: 2*, 25-41, Elazığ.
- Karakaş, E. ve Karadoğan, S., Aslan, H. (2003). Cbs Ortamında Suç Haritalandırma Teknikleri, *1. Polis Bilişim Sempozyumu*, 123-124, Ankara.
- Karakaş, E. ve Karadoğan, S., Arslan, H. (2004). Suç Haritaları Ve Bilgisayar Teknolojisi, *Pamukkale Üniversitesi, Mühendislik Bilimleri Dergisi 10*, 37-42, Denizli.
- Karal, E.Z. (1997). *Osmanlı İmparatorluğunda İlk Nüfus Sayımı1831*, DİE Yayınları, Ankara.
- Kazas, J. (2008). *Endüstriyel Miras Kapsamındaki Alanların Kentsel Yenilenmeyi Oluşturmadaki Rolünün İrdelenmesi Ödemiş Örneği*, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Keskin, B. (2013). *Belgeler Eşliğinde Ödemiş Yazıları II*, Ödemiş Belediyesi Yıldız Kent Arşivi ve Müzesi Yayını No:6, İzmir.
- Kılıç, A. (2006). "Dönüşüm-Kentsel Yenileme Kavramları ve Yaklaşımlar", *Ege Mimarlık Dergisi*, S.56, İzmir.

- Kızmaz, Z. (2003). Ekonomik Yapı Ve Suç: Bazı Araştırma Bulguları Üzerine Genel Bir Değerlendirme, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Cilt: 13, Sayı: 2*, 279-304, Elazığ.
- Kızmaz, Z. (2005). Kriminolojide Yeni Yönelimler: Bütünleşik (Integrated) Suç Kuramları I, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Cilt: 15, Sayı: 2*, 349-377, Elazığ.
- Koçman, A. (1989). *Uygulamalı Fiziki Coğrafya Çalışmaları Ve İzmir-Bozdağlar Yöresi Üzerinde Araştırmalar*, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No:49, İzmir.
- Koçoğlu, A. (1998). *Ödemiş'in Ekonomik Coğrafyası*, Ödemiş Belediyesi yayını.
- Koday, S. ve Çelikoğlu, Ş. (2011). Geleneksel Alışveriş Mekânlarına Bir Örnek: Bartın Kadınlar Pazarı (Galla Bazarı), *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 15 (2): 243-262.
- Korkut, C. (1998). *Tıbbi Coğrafyaya Giriş*, Tepekule Kitaplığı, İzmir.
- Lombroso, (1935). *Suç islemenin Sebepleri ve Önlemleri*, (çev. Sadi Anadolu) Sebati Basımevi, İstanbul.
- Matthews, J. & Herbert, D. (2008). *Geography, A Very Short Introduction*, Oxford University Press, New York.
- Mclaughlin, C. (2001). *Sage Dictionary of Crime*, Sage Publication.
- Meriç, R. (1988). Antik Dönemde Küçük Menderes Havzası'nın Tarihi Coğrafyasına Genel Bir Bakış, *Ege Coğrafya Dergisi*, Sayı 4, İzmir.
- Muslu, G. (2005). *Küçük Menderes Havzası'nın Beşeri Ve İktisadi Coğrafyası*. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı, Doktora Tezi. İstanbul.
- Ödemiş Belediyesi 2010-2014 *Stratejik Plan*.

Ödemiş Ticaret Odası 2012 Yılı Ekonomik Raporu, 2013, T.C. Ödemiş Ticaret Odası Yayınları, Ödemiş.

Ödemiş İlçe Emniyet Müdürlüğü, 2012, Asayiş Suç İstatistikleri.

Özçelik, Ö. (2006). *Balıkesir Merkez İlçe 'sinin Suç Haritası*, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

Özçağlar, A. (2003). *Coğrafyaya Giriş*, Hilmi Usta Matbaacılık, Ankara.

Özçağlar, A. (2011). *İdari Coğrafya*, Ümit Ofset Matbaacılık, Ankara.

Özgüç, N. (1979). *Beşeri Coğrafyada Veri Toplama ve Değerlendirme Yöntemleri*, İstanbul Üniversitesi Yay., İstanbul.

Özgüç, N. (1994). *Beşeri Coğrafya 'da Veri Toplama Ve Değerlendirme Yöntemleri*, İ.Ü. Yayınları, No:3849, İstanbul.

Özgüç, N. (2003). *Turizm Coğrafyası*, Çantay Kitabevi, İstanbul.

Özgür, M. E. (1998). *Türkiye Nüfus Coğrafyası*, Gmc Basın Yayın Ltd. Şti., Ankara.

Özgür, E.M. (2000). *Türkiye Coğrafyası*, Hilmi Usta Matbaacılık, Ankara.

Özey, R. (2004). İnsan Davranışları, Hukuk, Güvenlik, Suç Ve Coğrafya, *Emniyet Genel Müdürlüğü, Polis Dergisi*, 159. Yıl Özel Sayı 39, 386–393, Ankara.

Raid, T. S. (1982). *Crime and Criminology*, Holt Rinehart and Winston, New York.

Ratcliffe, J. (2000). Impelementing and integrating crime mapping into a police intelligence environment, *International Journal of Police Science & Management*, London.

Salname-i Vilayet-i Aydın 1311.

Salname-i Vilayet-i Aydın 1313.

Salname-i Vilayet-i Aydın 1317.

Salname-i Vilayet-i Aydın 1320.

Salname-i Vilayet-i Aydın 1326.

Sargin, S. ve Temurçin, K. (2009). *Türkiye’de Suçlar Ve Mekansal Dağılışı*, Uluslar Arası Davras Kongresi, 24-27 Eylül, Isparta.

Sargin, S., ve Temurçin, K. (2011). *Türkiye’nin Suç Coğrafyası: Şehir Asayiş Suçları*, Polis Akademisi Yayınları, Ankara.

Selayet, S. (1993). *Ödemiş’te Kentsel Gelişimin Doğal Çevre Faktörleri Bakımından İncelenmesi*, İ. Ü. Ed. Fak. Coğrafya Bölümü, Basılmamış Lisans Tezi.

Sevin, V. (1983). Lidya Bölgesi ve Küçük Menderes Vadisi Üzerine Kısa Bir Not, *Bülten 7*. İzmir.

Sevin, V. (1989). Batı Anadolunun Az Bilinen Kenti Hypaipa Üzerine Bir Araştırma, *Bülten 11*, İzmir.

Sevin, V. ve Diğerleri. (2013). *Neikaia: Unutulmuş Bir Antik Kent*, Ödemiş Müzesi Yayını No:1. İzmir.

Sokullu-Akıncı, F. (1999). *Kriminoloji*, Beta Yayınları, İstanbul.

Soyaslan, D. (1998). *Kriminoloji (Suç Ve Ceza Bilimleri)*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, No:526, Ankara.

Tanrıkulu, M. (2006). *İzmir’de Şehirleşmenin Sıcaklık Ve Yağış Üzerine Etkisi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya (Fiziki Coğrafya) Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Ankara.

Taç, E. ve Gürbüz, D. (2009). Kentsel Mekânda Gelişen Suça Müdahale Etmede Disiplinler Arası Güvenlik Politikaları, *Polis Bilimleri Dergisi*, 11 (1), 25-46.

Taş, B. (2006). *Tosya İlçesinde Araziden Yararlanma ve Planlamaya Yönelik Öneriler*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara

- Taş, B. (2013). *Sandıklı İlçesinde Arazi Kullanımı ve Planlama Önerileri*, Kocatepe Akademi Yayınları, Afyonkarahisar.
- Tekeli, İ. (1990). Osmanlı İmparatorluğundan Günümüze Nüfusun Zorunlu Yer Değiştirmesi ve İskan Sorunu, *Toplum ve Bilim* 50, İstanbul.
- Tekeli, İ. (1992). “Ege Bölgesinin Yerleşme Sisteminin XIX. yy. 'da Dönüşümü”, Üç İzmir Yayıncılık, İzmir.
- Tekeli, İ. ve İlkin, S. (1982). *Uygulamaya Geçerken Türkiye’de Devletçiliğin Oluşumu*, Türkiye Bölgesel İktisat Tarihi, Cilt 3, s. 158-162. Ankara.
- Texier, C. (1849). *Description de l’Asie Mineure*, Paris.
- Texier, C. (1862). *Asie Mineure Description Geographique, Historique et Archeologique, Des Provinces et des Villes de la Chersonnese Asie*, Paris Firmin Didot Freres, s. 228-229.
- Texier, C. (1970). *Description de l’Asie Minor III*, Paris.
- Texier, C. (2002). *Küçük Asya*, Cilt:III, Enformasyon ve Dokümantasyon Hizmetleri Vakfı, Ankara.
- Tunçel, H. (2003). Anadolu Şehirlerinde Semt Pazarları: Elazığ Örneği, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 13, Sayı: 1, Sayfa: 49-70, Elazığ.
- Tunçel, H. (2006). Türkiye'nin Kırsal Pazar Bölgeleri, Ankara Üniversitesi IV. Ulusal Coğrafya (Avrupa Birliği Sürecindeki Türkiye'de Bölgesel Farklılıklar) Sempozyumu (25-26 Mayıs 2006) Ankara. Bildiriler kitabı s. 63-72, Ankara.
- Tunçel, H. (2009). Geleneksel Ticaret Mekânı Olarak Türkiye’de Haftalık Pazarlar, *e-Journal of New World Sciences Academy*, Volume: 4, Number: 2, Article Number: 4A0003.
- Tümertekin, E. (1961). “Bölge Planlamasında Coğrafyacının Rolü”, *İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enst. Dergisi*, Sayı:11, İstanbul.

- Tümertekin, E. (1973). “Yerleşme Planlaması (Şehir-Köy İlişkileri)”, *İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enst. Dergisi*, Sayı:18-19, İstanbul.
- Tümertekin, E., (1984). *Ekonomik Coğrafya*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No.2926, Güryay Matbaacılık, İstanbul.
- Tümertekin, E. ve Özgüç, N. (1998). *Beşeri Coğrafya, İnsan Kültür, Mekan*, Çantay Kitabevi, İstanbul.
- Tümertekin, E. ve Özgüç, N., (2006). *Beşeri Coğrafya, İnsan, Kültür, Mekan*, Çantay Kitabevi, İstanbul.
- Türkiye İstatistik Kurumu, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2011 Nüfus Sayım Sonuçları, Nüfus Verileri, Mahalle Bazı Konut Sayıları, Ankara.
- Türkiye İstatistik Kurumu, 2011 Gelişmişlik Kodu (Zengin, Orta, Fakir), Verileri, Ankara
- Uzun, A. ve Aliğaoğlu, A. (2009). Tokat Şehrinde Mala Karşı İşlenmiş Suçlar, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2 / 8, 430-444.
- Vardar, S. (2009). *Ödemiş Küçük Menderes Havzası Doğa, Kültür Ve Turizm Rehberi*, Ödemiş Belediyesi Kültür Hizmetleri Yayını, Ödemiş.
- Vardar, S. (2010a). Birgi ve Küçük Menderes Vadisinin Jeomorfolojisi, *Küçük Menderes Araştırmaları Makaleler*, Çekül Vakfı / Küçük Menderes Araştırmaları Merkezi Yayını, No:1,s. 6-22, İzmir.
- Vardar, S. (2010b). Gölcük Gölünün (İzmir/Ödemiş) Alüvyal Jeomorfolojisi, *Küçük Menderes Araştırmaları Makaleler*, Çekül Vakfı / Küçük Menderes Araştırmaları Merkezi Yayını, No:1, s.23-31, İzmir.
- Vardar, S. (2010c). Deprem Gerçeği ve Küçük Menderes Havzası, *Küçük Menderes Araştırmaları Makaleler*, Çekül Vakfı / Küçük Menderes Araştırmaları Merkezi Yayını, No:1,s. 32-36, İzmir.

- Vardar, S. (2010d). Küçük Menderes Havzasına Coğrafi Perspektiften Genel Bir Bakış, *Küçük Menderes Araştırmaları Makaleler*, Çekül Vakfı / Küçük Menderes Araştırmaları Merkezi Yayını, No:1, s. 90-101, İzmir.
- Wikstrom, P. H.. (1995). "Preventing City Center Street Crime", *Crime and Justice*, Vol., 19, s. 429-468.
- Yan, Y.Y., (2004). "Seasonality of Property Crime in Hon Kong", *British Journal of Criminology*, Vol. 44, s. 276-283.
- Yarwood, R., (2002). *Crime, safety and policing in the countryside: A study of the fear of crime and perceptions of policing in rural areas of West Mercia Constabulary*, Report for West Mercia Police, University of Plymouth.
- Yalçınlar, İ. (1967). "Türkiye'deki Bazı Şehirlerin Kuruluş ve Gelişmelerinde Jeomorfolojik Temeller", *İ.Ü.Coğrafya Enstitüsü Dergisi*, Cilt 8, Sayı 16, 1967'den ayrı baskı, s.54.
- Yavuz, B. G. (1983). Efe, Zeybek ve Kızan Nedir? Ödemiş'in Bilinen Efe ve Zeybekleri, *Bülten 5*, Ödemiş.
- Yavuz, B. G. (1985). Ödemiş'teki Bazı Antik Yerel Adların Anlamları Üzerine Bir Araştırma, *Bülten 7*, Ödemiş.
- Yavuz, B. G. (1986). *Ödemiş Yöresinin Genel Tarihi*, Ödemiş Belediyesi Yıllığı, Ödemiş.
- Yavuz, B. G. (1989). Bozdağın Öyküsü, *Bülten 11*, Ödemiş.
- Yavuz, B. G. (1989). *Bozdağın Öyküsü*, Ödemiş Kültür Varlıklarını Koruma ve Tanıtma Kolu Yayını, Sayı 11, Ödemiş.
- Yavuz, B. G. (1990). *Birgi Coğrafyası, Tarihi Yerleri, Tarihçesi*, Ödemiş.
- Yavuz, B. G. (1992). *Ödemiş'in Tarihi*, I. Baskı, Ödemiş.
- Yavuz, B. G. (2007). *Ödemiş'in Tarihi*, Ödemiş.

Yazıcıoğlu, Y. (1997). *Bilgisayar Suçları: Kriminolojik, Sosyolojik Ve Hukuki Boyutları İle*, Alfa Basım Dağıtım Yayın, İstanbul.

Yeni Asır Gazetesi, 4 Eylül 1940.

Yıldız, S. ve Sam, N., Bayram, N. (2007). Kentte İşlenen İşyeri Suçları: Bursa İli Örneği, *Uludağ Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi Cilt XXVI, Sayı 2*, 23-37.

Yılmaz, A. ve Günay, E. S. (2006). Türkiye’de Şehir Asayiş Suçları: Dağılışı Ve Başlıca Özellikleri, *Milli Eğitim Ve Sosyal Bilimler Dergisi 170*, 230, Ankara.

Yılmaz Çıldam, S., (2011). *Bandırma Şehrinde İşlenen Suçlar (2006-2008): Coğrafi Bir Yaklaşım*, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

YILMAZ, Y. (2004). “Kentsel Planlamada Bilginin Temsil Problemi: Coğrafi Bilgi Sistemleri İçin Teorik Bir Çerçeve”, CBS 2004 Bildirileri, <http://cbs2004.fatih.edu.tr/download/file505.pdf>. (15.05.2007).

Yılmaz, Z. (2006). *Anayasa TCK-CMK İnfaz Kanunu*. Seçkin Yayınevi, Ankara.

Yıldıtrak, L. M. (2010). *Balıkesir İli Kırsalında Kişilere Ve Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlar (2004–2008) : Coğrafi Bir Yaklaşım*, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

Yirmibeşoğlu, F. ve Ergün, N. (2005). İstanbul’da Suç, *TMMOB Mimarlar Odası, Bülten 55*, Ankara.

Yön, H. (2001). Suçun Bilgisayar Ortamında Haritalandırılması Ve Suç Analizinde Kullanılması, *Polis Dergisi 29*, 78-84.